MARI CLASICI ILUSTRATI

MARK TWAIN

AVENTURILE LUI TOM SAWYER

ARTHUR
GOLD

Redactori: Mădălina Vasile, Alina Ioan
Tehnoredactori: Ionuț Bănuță, Cristian Vlad
DTP copertă: Alexandru Daș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TWAIN, MARK
Aventurile lui Tom Sawyer / Mark Twain ; trad. de Frida Papadache ; il.: Anca Smărăndache. - București : Editura Arthur, 2015

ISBN 978-606-8620-47-3

I. Papadache, Frida (trad.)
II. Smărăndache, Anca (il.)

821.111(73)-93-31=135.1

Mark Twain
The Adventures of Tom Sawyer

Lucrare apărută cu acordul Copyro.

© Editura Arthur, 2015, pentru prezenta ediție
Editura Arthur este un imprint al Grupului Editorial Art.

Mark Twain

Aventurile lui Tom Sawyer

Ilustrații
de ANCA SMĂRĂNDACHE

Traducere din engleză
de FRIDA PAPADACHE

ARTHUR

Capitolul I

— Tom!

Niciun răspuns.

— Tom!

Niciun răspuns.

— Ce-o fi cu băiatul ăsta? Un' să fie... Tom, n-auzi?

Niciun răspuns.

Bătrânica își trase ochelarii pe nas și privi pe deasupra lor prin odaie, apoi îi săltă și privi pe sub ei.

Rareori catadicsea să se uite prin sticla lor la o gâză de băiețel ca Tom. Erau ochelarii ei de zile mari, la care ținea ca la ochii din cap, și pe care îi purta așa, ca pe o podoabă, căci la fel de bine ar fi putut să vadă prin niște ochiuri de plită. Rămase locului o clipă, uluită parcă, apoi fără mânie, dar totuși destul de tare ca s-o poată auzi pereții, spuse:

— Stai numai, că pun eu mâna pe tine și-o să vezi ce...

Dar n-apucă să termine, că între timp se aplecase și începuse să izbească pe sub pat cu măturoiul, încât nu-i mai rămânea suflu decât pentru icneala cu care își însoțea loviturile. Sub pat însă, nimic; doar pisica o zbughi speriată afară.

— Dumnezeule mare, de când sunt n-am mai văzut un băiat ca ăsta!

Îndreptându-se apoi din șale, păși spre ușa deschisă și rămase în prag, iscodind cu privirea aracii cu roșii și bălăriile din grădină. Dar Tom, nicăieri. Atunci, ca să poată fi auzită de departe, ridică glasul și începu să strige:

— To-o-om!

Deodată, auzi un fâșâit în spatele ei. Se întoarse tocmai la timp ca să prindă de pulpana slobodă a hainei un băiețel și să-l oprească din fugă.

— Ia te uită! Cum de nu m-am gândit la cămară! Ce căutai acolo, drace?

— Nimic.

— Cum nimic? Uite ce-i pe mâinile tale, uite ce-ai la gură! Cu ce te-ai mânjit în halul ăsta?

— Nu știu, mătușă.

— Da' eu știu. Cu dulceață, da... De câte ori ți-am spus să nu mai umbli la dulceață, ai? Am să te jupoi de viu, împieliatule! Ia dă nuiaua încoace!

Nuiaua zvâcni în aer, semn că se-ngroașă gluma...

— Iiii! Ia te uită ce ai în spate, mătușă!

Când bătrânica se răsuci pe loc, strângându-și fustele, ca să vadă ce primejdie o păștea, băiatul o și luase la sănătoasa, cățărându-se pe gardul înalt de uluci și făcându-se nevăzut îndărătul lui. Mătușa Polly rămase o clipă locului, zăpăcită, apoi râse cu blândețe.

— Bată-te norocul să te bată! Eeei! Că nu mă-nvăț minte odată! De câte ori nu m-a dus de nas până-acu', și uite că tot mă mai las păcălită. Ce ți-e și cu bătrânii! Vorba 'ceea: nu mai înveți cal bătrân în buiestru. Da' nici că le-ar potrivi de două ori la fel, împieliatu'! Și-atunci, cum să știu, biata de mine, la ce să m-aștept de fiece dată? Parcă le-ar cântări cu de-amănuntu', cât să mă chinuie pân' să-mi sară țandăra. Și mai știe, afurisitu', că, dacă-mi dă o clipă de răgaz sau mă face să râd, s-a dus supărarea... nu-l mai pot bate. Da, da, nu mă port cu el cum trebuie. Bătaia e ruptă din rai. Stric copilu', ăsta-i adevăru-adevărat. Multe o să mai avem de pătimit și unul, și altul, dacă-l las de capul lui. Parc-a intrat diavolu-n el, Doamne, iartă-mă!... Da, ce să fac, e băiatu' sor-mii, răposata, Dumnezeu s-o ierte, nu mă lasă inima să-l bat. De câte ori îl iert îmi pare rău, și de câte ori îl altoiesc mi se rupe inima. Bine spune Sfânta Scriptură: omul născut din femeie are viața scurtă și plină de griji; vezi bine că așa-i. După-masă o să chiulească de la școală și, vreau, nu vreau, iar o să fiu silită să-l pun la treabă mâine, drept pedeapsă. Greu îmi vine să-l pun să lucreze duminica, când ceilalți

copii n-au școală și se joacă, dar ce pot face? Fuge de treabă ca dracu' de tămâie, n-am însă încotro, trebuie să-mi fac datoria cât de cât față de băiat, că doar nu-i vreau pierzarea.

Într-adevăr, Tom trase chiulul și petrecu de minune. Se întoarse acasă tocmai bine înainte de cină ca să-l ajute pe Jim, micul negru, să taie lemne pentru a doua zi și să facă surcele – cu alte cuvinte, la timp ca să-i povestească isprăvile lui, în vreme ce Jim făcea mai toată treaba. Fratele mai mic al lui Tom (sau, mai bine zis, frate-său vitreg), Sid, își terminase partea lui de muncă (adunatul surcelelor). Sid era un băiat cuminte, el nu se prea ținea de șotii și năzbâtii, ca alți copii.

În timp ce Tom lua cina și șterpelea zahăr de câte ori se ivea prilejul, mătușa Polly îi punea fel de fel de întrebări meșteșugite, doar-doar l-o prinde cu mâța-n sac. Ca multe suflete nevinovate, se credea vicleană nevoie mare, înzestrată cu darul unei diplomații misterioase și de nepătruns. Îi plăcea să creadă că străveziile-i urzeli erau șiretlicuri nemaipomenite.

De pildă, acum:

— Tom, a fost cam cald azi la școală, nu-i așa? întrebă ea.

— Da, tușă.

— Cald rău, nu?

— Da, tușică.

— Nu ți-a venit să te duci la scăldat?

Tom tresări; îi încolți în minte o bănuială neliniștitoare. Cercetă atent chipul mătușii. Răspunse:

— Nu-u... adică nu prea...

Bătrânica întinse mâna și-i pipăi cămașa.

— Ei, dar parcă acum nu ți-e prea cald.

O încânta gândul că-i găsise cămașa uscată, fără să știe nimeni că asta sperase și ea. Dar Tom știa acum dincotro bătea vântul, așa încât întrebarea următoare îl găsi pregătit:

— Unii ne-am băgat capul sub cișmea, uite, al meu e ud și-acu'.

Pentru o clipă, mătușii Polly îi fu necaz că trecuse cu vederea o dovadă atât de grăitoare și că pierduse prilejul de a-și arăta iscusința. Dar numaidecât îi veni o idee și mai și:

— Tom, când ți-ai pus capul sub cișmea, nu ți-ai desfăcut gulerul de la cămașă, unde ți l-am cusut eu? Ia descheie-te la haină, să văd!

De pe chipul lui Tom pieri orice urmă de tulburare. Își descheie liniștit haina. Gulerul cămășii era cusut în toată legea.

— Ei comedie! Hai, du-te și vezi-ți de treabă! Am vrut să știu dacă n-ai tras cumva chiulul de la școală ca să te duci la scăldat! De data asta, hai, treacă de la mine. Te pomenești, vorba aia, că oi fi fiind vreo brânză bună în burduf de câine! Oi fi mai bun decât pari. Barem pe ziua de azi!

Era cam înciudată că agerimea ei dăduse greș și, totodată, bucuroasă că se întâmplase ca Tom să umble și el o dată pe calea cea bună.

Dar Sid, să nu-și vâre el coada?

— De, zise, dacă n-aș ști că i-ai cusut guleru' cu ață albă... și uite, asta-i neagră.

— Iii! Sigur că l-am cusut cu albă!... Tom!

Dar Tom, păzea!... Atâta mai avu timp să spună zbughind-o pe ușă:

— Sid, puiule, las' că ți-o plătesc eu!...

Când se află în siguranță, privi cu luare-aminte două ace mari de cusut, înfășurate unul cu ață albă și altul cu ață neagră, înfipte sub reverul hainei, apoi își spuse:

„De nu era Sid, n-ar fi băgat nici acu' de seamă. Fir-ar a naibii de treabă! Ba coase cu alb, ba coase cu negru! Barem de s-ar hotărî să coasă la fel! Așa, cum dracu' să mai ții minte? Și Sid ăsta... las' că-i arăt eu lui!"

Tom n-ar fi putut să fie dat ca exemplu celorlalți băieți din târg. Cunoștea el un băiat „model", dar nu putea să-l sufere.

Nu trecură însă nici două minute și uită de toate necazurile. Nu pentru că necazurile lui ar fi fost cu un dram mai ușoare sau mai puțin amare decât acelea ale unui om în toată firea, ci fiindcă, până una-alta,

acum avea o nouă și arzătoare preocupare, care-l făcea să uite, după cum și nefericirile oamenilor mai în vârstă sunt uitate în entuziasmul noilor planuri. De data asta, era vorba de un fluierat nou, care-i plăcea în chip deosebit și pe care-l învățase de la un negru. Ardea de nerăbdare să-l încerce nestingherit. Fluieratul ăsta aducea oarecum cu al păsărilor; era ca un tril curgător, obținut prin atingerea cerului gurii cu limba, la răstimpuri scurte, în mijlocul unei melodii. Tot repetându-l silitor și atent, Tom izbuti să-i prindă meșteșugul și iată-l acum pășind alene pe stradă, cu gura izvor de triluri melodioase și cu inima plină de mulțumire. Starea lui sufletească era foarte asemănătoare cu aceea a unui astronom care descoperă o planetă nouă, dar fără doar și poate că băiatul simțea o bucurie cu mult mai adâncă și mai netulburată decât ar fi simțit astronomul.

După-amiezile de vară erau lungi. Nu se întunecase încă. Deodată, Tom se opri din fluierat. În față i se ivise un străin, un băiat puțintel mai mare ca el. Un nou-venit, indiferent de vârstă, băiat sau fată, stârnea totdeauna vâlvă mare în biet târgușorul St. Petersburg[1]! Și unde mai pui că băiatul ăsta era și frumos îmbrăcat – auzi colo: îmbrăcat frumos în zi de lucru! Nemaipomenit! Purta o pălăriuță frumoasă, o hăinuță din postav albastru, încheiată până-n gât, nouă-nouță și curată, ca scoasă din cutie, pantaloni la fel. Și avea și ghete în picioare, deși era abia vineri; cravată la gât – o panglică colorată, de toată frumusețea – și o mutră de orășean care pe Tom îl scotea din sărite. Și, cu cât se zgâia mai mult la minunea asta grozavă, cu atât era mai scârbit de găteala străinului și cu atât îi părea propria lui îmbrăcăminte mai jerpelită. Stăteau amândoi și se uitau unul la altul fără să scoată o vorbă. Când făcea unul vreo mișcare, celălalt se mișca și el, dar tot în lături, roată. Se priveau mereu față-n față, pândindu-se ca doi cocoși. În cele din urmă, Tom spuse:

— Dacă vreau, te bat de te snopesc!

[1] St. Petersburg – mic oraș pe fluviul Mississippi, în centrul SUA (n.tr.).

— Încearcă, dacă-ți dă mâna!

— De ce să nu-mi dea?

— Uite-așa, că nu poți!

— Eu nu pooot?...

— Vezi bine că nu!

— Ba pot foarte bine!

— Ba nu poți!

— Ba pot!

— Ba nu poți!

Tăcere încordată. Și iar Tom:

— Cum te cheamă?

— Ce te privește? Ai ceva de împărțit cu mine?

— O să-ți arăt eu acuși ce am și ce n-am!

— N-ai decât să-mi arăți!

— Mai zi o dată și vezi tu ce pățești!

— Poftim că mai zic o dată!

— Te crezi mare deștept, ai? Dacă vreau, c-o mână te fac pilaf.

— Nu zău? Aș vrea s-o văd și p-asta. Numa' gura-i de tine.

— Ba vezi tu ce bătaie-ți trag, dacă mai faci mult pe nebunu'.

— Nu mai spune! Uite, mor de frică!

— Deșteptule! Crezi că-i cine știe ce de capul tău! Ia uite la el pălărie!

— Ce-ai tu cu pălăria mea? Înghite-o dacă nu-ți place! Să poftești să te-atingi de ea... Care îndrăznește, praf îl fac.

— Lăudărosule!

— Lăudăros ești tu!

— Ești un mincinos, asta e, și ți-e frică să te bați.

— Mie, frică? Mă bat cu tine numa' c-o mână.

— Dacă mai îndrugi multe, iau o piatră și-ți fac capul chiseliță.

— Nu mai spune!

— Vezi tu acușica!

— Hai, să te văd! Îți turuie gura, atâta știi! De ce nu dai? De frică?

— Mie, frică?

— Da, ție.

— Ba nu mi-e frică deloc.

— Ba ți-e.

Iar pauză, iar priviri sfidătoare, iar țopăieli unul împrejurul celuilalt. Curând stăteau umăr la umăr.

Tom spuse:

— Cară-te de-aici!

— Cară-te tu!

— Nici nu mă gândesc.

— Nici eu.

Se propteau, fiecare țeapăn într-un picior, îmbrâncindu-se din răsputeri și înfruntându-se, cu scăpărări de ură în priviri. Dar niciunul nu-l putea clinti din loc pe celălalt. Se opintiră ce se opintiră, până li se sui tot sângele în obraji, apoi, încetul cu încetul, își înmuiară încordarea, fără a se slăbi o clipă din ochi. Tom rupse cel dintâi tăcerea:

— Ești un laș și-un papă-lapte. O să te spun lu' frate-miu ăl mare. Să vezi ce-o să pățești! El, dacă-și pune mintea cu tine, te strivește numai c-un deșt!

— Nu mai pot eu de frate-tu! Eu am un frate mai mare ca al tău – și, dacă vrea, dă de-a azvârlita cu-al tău tocmai peste gardu' ăla. (Amândoi frații erau născociți.)

— Minți!

— S-o crezi tu!

Atunci Tom, îndârjit, trase o linie în țărână, cu degetul mare de la picior, și spuse:

— Dacă-ndrăznești să treci peste asta, te zvânt în bătaie. Încearcă și-ai să vezi!

Băiatul străin păși îndată peste linie, spunând:

— Ia să te vedem, moară neferecată ce ești!

— Mă, să nu mă scoți din sărite, atâta-ți spun!

— Am văzut eu de mult că numa' gura-i de tine, da' când e vorba de bătaie...

— Mă amărâtule! Al naibii să fiu de nu te bat pă două parale.

Băiatul cel străin scoase din buzunar doi bani mari de aramă și-i întinse batjocoritor.

Tom îl plesni peste mână, de-i zburară banii cât colo.

O clipă mai târziu, se rostogoleau și se tăvăleau prin țărână, încăierați ca doi cotoi. Se trăgeau de păr, își rupeau hainele, se repezeau unul în nasul celuilalt, cu pumnii, cu unghiile, acoperindu-se de praf și de glorie. Când iureșul se potoli, prin ceața bătăliei putea fi zărit Tom, șezând călare pe nou-venit și cărându-i la pumni cu nemiluita.

— Zi că te predai! striga Tom.

Celălalt se zbătea să scape, țipa, dar de o furie neputincioasă.

— Zi că te predai!

Și-i căra mai departe la pumni.

În cele din urmă, străinul icni înăbușit:

— Mă predau!

Tom îl lăsă să se ridice și-i spuse disprețuitor:

— Altă dată să te-nveți minte să mai faci pe grozavu'!

Băiatul străin o luă din loc, scuturându-și hainele, sughițând și smiorcăindu-se. Din când în când, se mai uita înapoi, dând din cap și amenințându-l pe Tom că o să-i arate el „când l-o prinde". Tom răspundea cu vorbe de ocară, se umfla în pene... Când întoarse spatele, dând să plece, celălalt se repezi, luă o piatră de pe jos și zvârrr... îl lovi pe Tom drept între umeri, apoi, făcând stânga-mprejur, o rupse la fugă, sprinten ca o căprioară. Tom îl fugări pe ticălos până la el acasă, aflând cu prilejul acesta și unde locuia. După aceea, rămase acolo câtva timp, ocupând o poziție strategică în fața porții și sfidându-l pe inamic, doar-doar o ieși afară; dar inamicul se mulțumea să se strâmbe la el de la fereastră, făcându-se că nu vede provocarea. În cele din urmă, apăru mama inamicului, care îl făcu pe Tom cu ou și cu oțet, numindu-l derbedeu, prost crescut, mojic, și poftindu-l să plece. Neavând încotro, Tom se văzu nevoit să părăsească poziția, nu însă înainte de a spune „c-o să aibă el grijă de băiatu' ăla".

Ajunse acasă pe întuneric; se cățără cu luare-aminte pe fereastră dar, când să sară, întâlni un obstacol neașteptat în persoana mătușii Polly, care pândea la geam. Când văzu ea în ce hal îi erau hainele, intenția de a-l pune să lucreze duminică drept pedeapsă se prefăcu într-o hotărâre de neclintit.

Capitolul II

Sosi și dimineața de duminică. Întreaga fire, proaspătă, strălucitoare, fremăta de viață. Inimile erau pline de cântec, iar celor cu inima tânără cântecul li se revărsa pe buze. Pretutindeni nu vedeai decât chipuri voioase, peste tot domnea primăvara, văzduhul era plin de mireasma salcâmilor în floare.

Dincolo de sat, dominându-l cu înălțimea ei, se zărea măgura Cardiff, acoperită de verdeață. Nu era nici prea departe, nici prea aproape, ci tocmai la depărtarea potrivită ca să-ți pară un ținut de basm, tihnit, îmbietor.

La capătul drumului apăru Tom, cărând o căldare cu var și o bidinea cu coadă. Când dădu cu ochii de gard, întreg peisajul se posomorî și o adâncă melancolie îi întunecă sufletul. Douăzeci și șapte de metri de gard, de doi metri și jumătate înălțime! Lumea îi păru fără rost, viața – o povară. Înmuie bidineaua oftând și o trecu peste șipca de sus, repetă operația, mai dete o dată; măsură din ochi neînsemnata fâșie văruită, apoi vasta întindere de gard nevăruit și se lăsă descurajat pe o buturugă.

Tocmai atunci ieși pe poartă Jim, sărind într-un picior, cu o găleată goală în mână și cântând *Fetițele din Buffalo*. Lui Tom niciodată nu-i plăcuse să se ducă la fântână după apă, dar astăzi era de altă părere. Își aminti că la fântână se adună fel de fel de lume, băieți și fete: albi, mulatri și negri, care își așteaptă rândul flecărind, schimbând între ei tot felul de nimicuri de joacă, ciorovăindu-se, luându-se la bătaie și zbenguindu-se în fel și chip. Își mai aminti că, deși până la fântână nu erau decât vreo sută și ceva de metri, Jim zăbovea totdeauna cel puțin un ceas până să aducă înapoi căldarea cu apă; și chiar și atunci

trebuia să se ducă cineva după el să-l tragă de mânecă. Aducându-și aminte de toate astea, Tom spuse:

— Măi Jim, mă duc eu să aduc apă dacă dai tu niței cu bidineaua.

Jim scutură energic din cap și răspunse:

— Nu poate, dom' Tom. Stăpâna spus la mine trebui aduci apă și nu oprești pierzi timp și joci. Spus dânsa și dom' Tom roagă eu văruiește, și spus dânsa că eu vede treabă, văruit ai grijă dânsa!

— Lasă, măi Jim, nu te lua după ea. Așa vorbește ea totdeauna. Dă-încoa' găleata, nu stau mult... un minut. Nici n-o să știe.

— Ba, mi-e frică, dom' Tom. Stăpâna spus sucește gâtu' Jim. Crede, dom' Tom.

— Dânsa?!... Fugi de-aici! Nu bate niciodată pe nimeni, îți ciocăne niței capu' cu degetaru', ce, asta-i bătaie? Spune și tu! Așa te sperie ea cu vorba. Da' ce, vorbele le simți? Mai rău când începe să plângă – Jim, auzi Jim?... Îți dau o bilă albă, una de marmură!

Jim începu să se cam înmoaie.

— O bilă albă, Jim!... Uite-aici. Așa-i că-i grozavă?

— Tii!... Jim nu văzut așa bil'. Da, dom' Tom, Jim frică bate stăpâna...

— Și hai să-ți arăt și buba mea de la picior!

Jim era și el om; cum ar fi putut să reziste unei asemenea ispite! Puse găleata jos, luă în primire bila albă și, uitând de toate, se aplecă plin de curiozitate peste piciorul cu bubă, în timp ce Tom desfăcea pansamentul. Un minut mai târziu, Jim fugea de-i sfârâiau călcâiele, la vale, spre fântână, cu găleata zdrăngănind a gol. Tom văruia de mama focului, iar mătușa Polly părăsea câmpul de bătaie, cu un papuc în mână și cu bucuria învingătorului în priviri.

Dar zelul lui Tom nu dură mult. Începuse să-și amintească ce planuri făurise el pentru ziua aceea. În curând, băieții care nu erau pedepsiți aveau să iasă pe stradă și să facă fel de fel de năzdrăvănii. Ce-or să-și mai bată joc de el că era pedepsit să muncească! Gândul ăsta îl seca la inimă. Începu să se scotocească prin buzunare, inventariindu-și cu

băgare de seamă avuțiile: frânturi de jucării, bile și o mulțime de alte nimicuri. Poate că i-ar fi ajuns ca să ademenească pe careva să lucreze în locul lui, dar n-ajungeau nici pe departe ca să-și cumpere o jumătate de oră de libertate deplină. Așadar, își băgă înapoi averea în buzunare, rânduită mai bine decât o scosese, și renunță mâhnit la ideea de a încerca să-i cumpere pe băieți. Deodată, în acea clipă întunecată și plină de deznădejde, îi vine o idee! O idee strașnică, măreață! Luă iar bidineaua și se apucă liniștit de lucru. Nu trecu mult, și la orizont apăru Ben Rogers; tocmai băiatul de a cărui gură se temea cel mai mult. Ben venea țopăind: hop-țop-hop, dovadă că inima-i era voioasă și plină de speranțe mari. Mușca dintr-un măr și, la răstimpuri, scotea câte un chiot lung și melodios, urmat de un sonor „ding-dong-dong, ding-dong-dong", pentru că făcea pe vaporul.

Când se apropie, începu să pășească mai încet, o luă pe mijlocul străzii, înclină mult la tribord și făcu niște manevre maiestuoase de acostare. Nu era nici mai mult, nici mai puțin, decât *Marele Missouri*[1], cu cala cufundată, chipurile, la vreo trei metri în apă; el era vapor, căpitan și clopoțelul telegrafului în același timp, astfel încât trebuia să-și închipuie că stă pe propria-i punte de comandă, că dă ordine și că tot el le execută.

— Stopați, dom'le comandant! Ting-ling-ling!

Încetini și se îndreptă prudent spre marginea drumului.

— Mașina înapoi! Ting-ling-ling!

Brațele i se încordară și coborâră țepene de-a lungul corpului.

— Tribordu-napoi! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup!

Brațul drept descria între timp cercuri falnice, înfățișând o roată cu zbaturi[2] de treisprezece metri.

— Babordu-napoi! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup!

Mâna stângă începu să descrie cercuri.

---

[1] La vremea aceea, cel mai mare vapor cu aburi. Naviga în mod special între St. Louis și New Orleans (n.red.).

[2] Roată propulsoare acționată de motoarele vapoarelor cu abur (n.red.).

— Stop tribordu'! Ting-ling-ling! Stop babordu'! Vino la tribord! Stop! Lasă-ncet zbatu' de-afară! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup! Dă bandula[1]. Mai iute! Dă și parâma! Haide, ce stai? Prinde-o de ciotu' ăla! Volta peste tot! Dă-i drumu'! Stop mașinile, dom'le comandant! Ting-lingling! Șșt! ș-ș-ș-t! ș-ș-t! (Încerca ventilele.)

Tom văruia mai departe liniștit, de parcă nici n-ar fi văzut vaporul. Ben se zgâi o clipă la el, apoi zise:

— Hi-hi! Ai pățit-o, ă?

Niciun răspuns. Tom cercetă ultima dâră de var cu o privire lungă și scrutătoare de artist, mai plimbă o dată cu gingășie bidineaua peste același loc și iarăși examină rezultatul cu o privire critică.

Între timp, Ben se apropiase de el ca la un pas. Lui Tom îi lăsa gura apă după măr, dar părea cu totul absorbit de treaba pe care o făcea. Pierzându-și răbdarea, Ben spuse:

— Ce e, șefule? Te-a pus la treabă?

— A, tu erai, Ben? Nici nu te văzusem.

— Știi? Eu mă duc la scăldat... Sâc!... Ce-ai mai vrea și tu, te cred!... Ori te pomenești că-ți place mai degrabă să dai cu bidineaua?... Sigur, te dai în vânt după muncă, mie-mi spui!

Tom îl privi o clipă lung, apoi spuse:

— Ce, tu zici că asta-i muncă?

— Da' ce-i?

Tom se apucă iar de văruit. Mai dete de două-trei ori cu bidineaua, apoi răspunse nepăsător:

— O fi, n-o fi... eu atâta știu, că-mi place.

— Fugi d-aci... nu cumva vrei să te cred?

Tom văruia înainte de zor.

— Cum să nu-mi placă? Da' ce zici tu, că în fiecare zi îți pică norocul să văruiești un gard ca ăsta?

---

[1] Dispozitiv îngreuiat cu plumb, prins la parâma de legare a navei la țărm (n.red.).

Iată că lucrurile apăreau într-o lumină cu totul nouă. Ben încetă brusc să mai ronțăie mărul. Tom plimba grațios bidineaua în sus și-n jos, se dădea câte un pas înapoi, ca să vadă efectul, mai migălea pe ici, pe colo, își privea din nou opera, iar Ben... Ben îi urmărea fiecare mișcare, din ce în ce mai îngândurat. Nu trecu mult și, nemaiputându-se stăpâni, zise:

— Mă, Tom, lasă-mă să văruiesc și eu nițel!

Tom se opri o clipă, chibzuind adânc în sinea lui, cât pe ce să încuviințeze, dar numaidecât se răzgândi:

— Nu, nu se poate, Ben. Mătușa Polly ține mult la gardu' ăsta, fiindcă, știi, e la stradă... De-ar fi ăl din dos, n-aș zice nimica, și nici ea. Zău, nu-ș' ce-are ea cu gardu' ăsta; zice că trebuie văruit cu mare, mare grijă. Eu zic că din o mie de băieți, ce din o mie... din două mii, unu' dacă se pricepe să-l văruiască bine!

— Ce spui, mă!... Hai, Tom, nu mai fi așa, lasă-mă și pe mine să încerc numa' un pic. Ce, să fiu eu în locul tău, nu te-aș lăsa?

— Cum, Ben, crezi că eu nu vreau să te las?... Vreau, vreau, mă Ben, zău că vreau... da' tușa Polly... uite, ca să vezi, a vrut Jim să văruiască gardul, nu i-a dat voie; și Sid a vrut să-l văruiască, și nici lui nu i-a dat voie. Tu nu vezi că nu pot? Nu pot și gata. Dacă te las să-l văruiești și se întâmplă vreun bucluc, ce mă fac, ai? Spune și tu.

— Fugi d-aci, că n-o să se întâmple nimic, o să-l fac la fel de bine ca tine! Hai, lasă-mă să-ncerc!

— Haide! Hai, că-ți dau cotoru' mărului, cu toți sâmburii!

— De, știu și eu ce să zic... Nu, zău, Ben, nu se poate, mi-e frică.

— Îți dau tot măru'!

Tom se despărți de bidinea cu șovăială pe chip și cu bucurie în suflet. Iar în timp ce fostul vapor *Marele Missouri* trudea și nădușea în soare, artistul scos la pensie ședea la umbră, pe un butoi din apropiere, bălăbănindu-și picioarele, molfăind din măr și urzind planuri cum să mai prindă în laț și alți nătângi. Se găsiră destui; una-două răsărea câte un băiat. Venea să-și bată joc și rămânea să văruiască. În clipa în care Ben nu mai putu de oboseală, Tom îi și cedă rândul lui Billy Fisher, în schimbul unui zmeu bine cârpit, și când îi expiră termenul lui Billy, Johny Miller oferi un guzgan mort, cu tot cu sfoară de hățânat; și alții și alții, timp de câteva ceasuri. De unde, dimineața, Tom fusese un biet băiat nevoiaș, pe la mijlocul după-amiezii abia își mai putea număra avuțiile. În afară de obiectele mai sus numite, avea: douăsprezece bile, un ciob de sticlă albastră-străvezie, un mosor fără ață, o cheie care nu descuia nimic, o bucată de cretă, un dop de sticlă, un soldat de plumb, o pereche de mormoloci, șase pocnitori, un pisoi chior, o clanță de alamă, o zgardă de câine (păcat că n-avea câine!), niște plăsele de briceag, patru coji de portocală și o cercevea veche, stricată.

Timpul trecuse – plăcut, fără nicio oboseală, fusese înconjurat de prieteni, și unde mai pui că gardul avea pe el trei straturi de văruială! Dacă nu s-ar fi isprăvit varul, i-ar fi sărăcit pe toți băieții din târg.

Tom își spuse că, la urma urmei, lumea nu era chiar așa de plicticoasă. Descoperise fără să știe că pentru a face pe cineva să dorească un lucru, fie că-i bărbat în toată firea, fie că-i băiețel, trebuie să-i înfățișezi acel lucru drept greu de obținut. Dacă ar fi fost un filosof mare și înțelept, ca scriitorul acestei cărți de pildă, ar fi învățat de pe urma întâmplării de mai sus că munca înseamnă ceea ce ești nevoit să faci, iar joc – ceea ce nu ești nevoit să faci. Ar fi înțeles mai ușor de ce

acela care face flori de hârtie sau cel care învârte cu piciorul o roată înseamnă că muncește, pe când acela care dărâmă popice sau cel care suie vârful Mont Blanc se cheamă că se distrează. Există gentlemeni bogați, în Anglia, care mână poștalioane cu patru cai, treizeci până la cincizeci de kilometri pe zi, în toiul verii, pentru că plăcerea asta e neaccesibilă oamenilor de rând: îi costă o mulțime de bani; dar dacă ar primi leafă pentru treaba asta, s-ar chema că sunt puși să muncească și atunci s-ar lăsa repede păgubași.

Băiatul se gândi o vreme la cât de mult se schimbase situația lui în lume, apoi o porni încet către stăpânire să raporteze.

Capitolul III

Tom se înfăţişă înaintea mătuşii Polly, care şedea în faţa unei ferestre deschise, într-o cameră prietenoasă din fundul casei – un fel de dormitor, sufragerie şi bibliotecă în acelaşi timp. Aerul înmiresmat al verii, liniştea îmbietoare la odihnă, parfumul florilor şi zumzetul monoton al albinelor o făcuseră pe mătuşă să aţipească. Moţăia cu andrelele în mână; motanul îi ţinea de urât, adormit la ea în poală. Ca să nu-i pice ochelarii, şi-i proptise pe tâmple, printre şuviţele sure. Era încredinţată că Tom o zbughise de mult de la treabă şi se minună când îl văzu predându-se iar puterii ei, cu atâta semeţie.

— Mătuşă, acu' îmi dai voie să mă duc să mă joc?

— Cum, aşa repede? Cât ai făcut până acu'?

— Tot gardul, mătuşică.

— Tom, nu minţi! Toate ca toate, dar minciuna n-o înghit!

— Nu te mint, tuşă, zău că-i gata tot!

Mătuşii Polly nu-i prea venea să creadă. Aşa că se duse să vadă cu ochii ei. S-ar fi mulţumit să se dovedească adevărat măcar şi un sfert din ce-i spusese Tom. Dar mare îi fu mirarea când văzu gardul spoit tot, cu grijă, strat peste strat, ba încă şi împodobit cu un brâu. Nu-i venea să-şi creadă ochilor.

— Ei comedie! exclamă ea. N-am încotro, trebuie să recunosc că ştii să munceşti când vrei, băiete!

Apoi coborî preţul laudei, adăugând:

— Da' tare rar vrei, ce să zic!... Hai, du-te la joacă; da' să nu uiţi să te-ntorci săptămâna asta, diavole, că, de nu, îţi pun pielea pe băţ!

Atât era de copleşită de măreaţa lui ispravă, încât merse cu el la cămară şi-i alese un măr de soi. I-l dădu, nu însă fără o predică despre

însemnătatea și gustul sporit al unui lucru bun, dobândit nu prin păcat, ci prin cuviincioasă osteneală. Pe când încheia cu o frumoasă înfloritură în stil biblic, Tom șterpeli o gogoașă.

Apoi se strecură afară și dădu cu ochii de Sid, care tocmai urca scara ce ducea la odăile de sus. Puse mâna pe niște bulgări de pământ și zvârr! cu ei în Sid. Până s-apuce mătușa Polly, luată prin surprindere, să-și vină în fire și să-i sară într-ajutor, vreo șase-șapte bulgări își nimeriseră ținta, iar Tom o și zbughise peste gard, făcându-se nevăzut. Sigur că exista și o poartă, dar Tom era de obicei prea grăbit ca s-o folosească. Se simțea cu inima împăcată, acum că se răfuise cu Sid, care îi arătase mătușii ața neagră și-l băgase în bucluc.

Ocoli cu băgare de seamă casele de la drum și ajunse într-o ulicioară noroioasă, care trecea prin dosul grajdului mătușii.

Trecu dincolo de zona periculoasă în care putea fi prins și pedepsit. Se îndreptă spre piața publică a târgului, unde două „armate" de băieți aveau întâlnire pentru a-și măsura forțele, conform unei înțelegeri prealabile. Tom era generalul-comandant al uneia dintre oști, Joe Harper (prietenul lui cel mai bun) era căpetenia celeilalte. Acești doi mari comandanți de oaste nu se înjoseau să ia ei înșiși parte la luptă, asta era treaba răcanilor; așezați pe o movilă, conduceau amândoi operațiunile, transmițând ordine prin aghiotanți. Oastea lui Tom își însuși o mare victorie, după o luptă îndelungată și aprigă. Apoi se numărară morții, se făcu schimb de prizonieri și se căzu de-acord asupra condițiilor următoarei confruntări, stabilindu-se și ziua bătăliei ce devenea necesară. Oștile se aliniară apoi și, încolonate, părăsiră câmpul de bătaie, iar Tom se îndreptă singur spre casă.

Trecând pe lângă locuința lui Jeff Thatcher, văzu la el în grădină o fetiță necunoscută, o ființă drăgălașă, mică, cu ochi albaștri și păr bălai împletit în două codițe lungi: purta o rochiță albă de vară și pantalonași lungi, brodați. Proaspăt încununatul erou căzu învins fără să fi tras un singur foc. O oarecare Amy Lawrence îi pieri din inimă, fără a lăsa în urmă nici măcar umbra unei amintiri. Crezuse c-o iubește la nebunie, își închipuise că o adoră, și iată că nu fusese decât un capriciu. Îi trebuiseră luni întregi ca s-o cucerească; abia de trecuse o săptămână de când i se destăinuise și ea. Timp de șapte zile – numai șapte zile – fusese cel mai fericit și cel mai mândru băiat din lume, și iată că într-o singură clipă ea îi ieșise din inimă, ca un oaspete întâmplător, a cărui vizită luase sfârșit.

Sorbi din ochi, în taină, acest idol nou, până băgă de seamă că și ea îl văzuse; atunci, prefăcându-se că n-o vede, începu să facă fel de fel de giumbușlucuri, ca să-i câștige admirația. Se maimuțări așa un timp, dar în toiul unor acrobații primejdioase, trase cu coada ochiului spre fetiță și o văzu îndreptându-se nepăsătoare spre casă. Tom făcu alți câțiva pași și se rezemă mâhnit de gard, nădăjduind că fata va mai zăbovi un pic. Ea se opri o clipă pe trepte, apoi păși spre ușă. Când puse piciorul în

prag, Tom scoase un suspin adânc. Fața i se lumină însă de îndată, căci, o clipă înainte de a dispărea, ea aruncă o panseluță peste gard.

Băiatul alergă roată, până la un pas-doi de floare, se opri punând mâna streașină la ochi și privi în josul străzii, ca și cum acolo s-ar fi petrecut ceva interesant. Apoi culese de pe jos un pai și căută să-l țină în echilibru pe nas, lăsând capul pe spate. Și tot mișcându-se așa, când într-o parte, când în alta, adânc cufundat, chipurile, în aceste exerciții, se apropia întruna, pieziș, de panseluță, până ce picioru-i desculț atinse floarea și degetele-i încârligate o înhățară; apoi se îndepărtă, țopăind într-un picior și, ținând strâns comoara, dispăru după colț, dar numai un minut, cât să vâre floarea înăuntrul hainei, lângă inimă, sau poate lângă stomac – nu se prea pricepea la anatomie și nici nu făcea caz de asemenea mici deosebiri.

Pe urmă se înapoie și zăbovi pe lângă gard până se înseră, tot făcând giumbușlucuri, ca și mai înainte, deși fata nu se mai arătă deloc. Tom se mângâia întru câtva cu gândul că între timp s-o fi apropiat de vreo fereastră și o fi băgat de seamă cum își dădea el osteneala să-i placă. În cele din urmă, desprinzându-se cu greu de lângă gard, o porni spre casă, cu capul roi de visuri și de închipuiri.

În tot timpul cinei fu atât de vesel și neastâmpărat, încât mătușă-sa se întreba: „Ce-o fi cu băiatul?“ Îi trase o săpuneală zdravănă că zvârlise cu bulgări în Sid, dar lui nici că-i păsa. Încercă să șterpelească o bucată de zahăr chiar de sub nasul mătușii, care îl plesni peste mână.

— Pe Sid nu-l bați, tușă, când ia zahăr, se jelui Tom.

— Fiindcă Sid e băiat cuminte și nu mă chinuie ca tine. De n-aș fi cu ochii pe tine, tu ai ronțăi toată ziua la zahăr.

Mătușa intră apoi în bucătărie, și Sid, fericit că el nu era supus pedepsei, întinse mâna spre chiseaua cu zahăr înfruntându-l astfel pe Tom, care abia se stăpânea să nu-l plesnească. Dar Sid făcu o mișcare greșită, iar chiseaua căzu pe jos și se sparse. Tom era în al nouălea cer. Atât de mult îl bucură întâmplarea, încât își ținu limba în frâu și tăcu. Își spuse că n-are să sufle o vorbă, nici când va intra mătușa, ci are

să stea liniștit, până va întreba ea cine făcuse boroboața. Abia atunci are să-i spună; ce plăcere să vadă pe băiatul cuminte și alintat luând câteva scatoalce! Nu-și mai încăpea în piele de bucurie și cu greu se stăpâni când intră bătrâna și se opri în fața cioburilor, aruncând fulgere de mânie pe deasupra ochelarilor. Tom își spuse: „Acu' îi dă drumu'!", și în clipa următoare se văzu zvârlit la pământ! Când palma grea a mătușii se ridică să lovească din nou, Tom strigă:

— Stai! De ce mă croiești pe mine? Sid a spart-o!

Mătușa Polly rămase cu mâna în aer, iar Tom ridică privirea, așteptând cuvintele de milă, alintătoare. Dar când îi reveni graiul, mătușa Polly spuse doar atât:

— Hm! Las' că n-ai mâncat degeaba papara! Ai fi făcut tu vreo altă trăsnaie cât n-am fost eu p-aici.

Începu s-o mustre conștiința, vru să spună o vorbă bună, drăgăstoasă, socoti însă că o astfel de vorbă ar fi tălmăcită drept mărturisire că greșise; disciplina interzicea asemenea purtare. De aceea tăcu și-și văzu de treabă, cu inima tulburată. Tom ședea ursuz într-un colț și cugeta cât e de nenorocit. Știa că în adâncul sufletului mătușa îi cerea iertare în genunchi, și asta îl umplea de o mulțumire posacă. Dar el, unul, n-avea de gând să dea semne de mâhnire și nici pe-ale ei nu voia să le bage în seamă. Știa că, din când în când, o privire înlăcrimată stăruia asupră-i, dornică de împăcare, dar se împotrivea s-o întâlnească. Se închipuia zăcând, bolnav de moarte, iar pe mătușă-sa aplecată deasupră-i, implorând un cuvințel de iertare, dar el se va întoarce cu fața la perete și va muri fără a rosti acel cuvânt. O, cum se va simți ea oare în clipa aceea? Apoi se închipuia adus acasă de la râu, înecat, cu zulufii uzi, cu bietele-i mâini de-a pururi liniștite, cu inima rănită odihnind în pace. Cum se va arunca mătușa asupra trupului său neînsuflețit și cum îi vor curge lacrimile șiroaie! Cum se va mai ruga lui Dumnezeu să-i dea înapoi băiatul, făgăduind ca niciodată, niciodată să nu-l mai năpăstuiască! El însă va zăcea neclintit, rece și alb ca varul, biet mucenic plăpând, ajuns la capătul suferințelor.

Aceste tragice vedenii cu care își înfierbânta închipuirea îi răvășiră într-atâta sufletul, încât era nevoit să înghită neîncetat; cât pe ce să se înece de atâtea suspine înăbușite. Ochii îi înotau în lacrimi, care se revărsau când clipea și se prelingeau pe obraji, picurându-i din vârful nasului. Și atâta plăcere simțea să-și alinte supărarea, încât nu putea îndura nicio voioșie de rând în juru-i; veselia altora îl scotea din sărite, îi jignea cele mai sfinte sentimente. Când vară-sa Mary năvăli în odaie în pași de dans, plină de bucuria de a se vedea iar acasă – după o vizită la țară ce durase o săptămână, și-i păruse o veșnicie – el se ridică și, învăluit în nori și negură, ieși din cameră, pe altă ușă decât aceea prin care intrase fetița care aducea cu sine cântec și soare.

Rătăci departe de obișnuitele locuri de joacă ale băieților, căutând colțuri triste și părăsite, care se potriveau cu starea lui sufletească. O plută de bușteni, pe râu, i se păru locul cel mai nimerit; se așeză pe marginea ei. Contempla întinderea vastă și mohorâtă a apei, dorindu-și să se poată îneca dintr-odată și pe nesimțite, fără a mai încerca obișnuitele suferințe hărăzite de natură. Apoi își aminti de floarea lui. O scoase din buzunar. Boțită și veștedă cum era, îi sporea parcă amara-i fericire. Se întreba dacă „ei" i-ar fi milă, de-ar ști. Ar plânge oare, ar dori să-l poată cuprinde după gât, șoptindu-i vorbe de mângâiere și de îmbărbătare? Sau i-ar întoarce spatele cu răceală, ca toată această lume perfidă? Vedenia asta îi dădea chinuri atât de plăcute, încât și-o readucea întruna în minte, privind-o mereu sub altă lumină, până când, în cele din urmă, ea se destrămă, de mult ce-o folosise. În cele din urmă, Tom se ridică oftând și se cufundă în întuneric.

Pe la nouă și jumătate – zece, trecu pe strada pustie la acea oră, unde locuia necunoscuta adorată și se apropie de casa ei. Se opri o clipă și ascultă încordat. Niciun zgomot nu tulbura tăcerea; în perdeaua unei ferestre de la catul al doilea se răsfrângea pâlpâirea slabă a unei lumânări. Acela să fie oare lăcașul binecuvântat în care sălășluia ea? Sări gardul, se furișă printre răzoare, până ajunse sub fereastră. Privi în sus, vreme îndelungată, stăpânit de o emoție puternică; apoi

căută un loc în dreptul ferestrei și se lungi la pământ, pe spate, ținând strâns în mâinile-i împreunate pe piept biata floare vestedă. Așa ar fi vrut să moară: afară, în lumea aspră și haină, sub bolta rece a cerului; biet băiat fără cămin, fără o mână prietenoasă care să-i șteargă sudoarea morții de pe frunte, fără o fată iubitoare care să se aplece milostivă, asupră-i, când avea să vină chinul cel de pe urmă. Așa îl va vedea ea, când va veni a doua zi la geam, să privească zorile voioase, și, ah, vărsa-va ea oare o lacrimă peste sărmanul lui trup neînsuflețit, va scoate ea oare un suspin, cât de ușor, văzând o viață tânără și plină de făgăduieli atât de nemilos zdrobită, atât de timpuriu secerată?

Deodată, fereastra se deschise cu un scârțâit, glasul strident al unei slujnice profană liniștea sfântă și un potop de apă inundă rămășițele mucenicului care zăcea la pământ!

Eroul, mai-mai să se înăbușe, sări în picioare și se eliberă cu un țipăt răsunător. În aer se auzi un vâjâit ca de proiectil, însoțit de o înjurătură fundată, urmă un zgomot de sticlă spartă, apoi o făptură măruntă și nedeslușită sări gardul și, ca o săgeată, se implântă în beznă.

Nu mult după aceea, Tom, dezbrăcat pentru culcare, își revizuia la lumina unei lumânări de seu veșmintele ude leoarcă. Sid se deșteptă, dar chiar dacă îi trecu prin minte să facă „anumite aluzii la anumite subiecte", se răzgândi și tăcu chitic, căci privirea lui Tom nu făgăduia nimic bun.

Tom se întoarse cu fața la perete, fără să-și mai bată capul cu rugăciunea, iar Sid trecu abaterea la catastif.

Capitolul IV

Zorile luminară o lume liniștită. Razele soarelui se revărsau ca o binecuvântare asupra pașnicului târgușor. După gustarea de dimineață, mătușa Polly ținu slujba religioasă în familie. Începu printr-o rugăciune, clădită pe temelii solide de citate biblice, cimentate între ele cu un strat subțire de idei originale. Din vârful acestei clădiri, ca de pe Muntele Sinai, dădu drumul uneia dintre cele zece porunci. După asta, Tom „se duse în pustie", ca să spunem așa, adică se apucă să-și învețe versetele[1]; Sid învățase lecția cu câteva zile înainte. Tom lupta din răsputeri să țină minte cinci versete. Alesese o parte din Predica de pe Munte, fiindcă alte versete mai scurte nu putuse găsi.

După o jumătate de oră dobândise o vagă idee despre lecție, dar numai atât, căci mintea lui străbătea întregul câmp al gândirii omenești, iar mâinile-i neastâmpărate se îndeletniceau cu tot felul de jocuri odihnitoare. Mary luă cartea să-l asculte; el începu să bâjbâie, ca prin ceață:

— Fericiți cei... ă... ă...

— Săraci...

— Da... săraci; fericiți cei săraci... ă... ă...

— Cu duhul...

— Cu duhul. Fericiți cei săraci cu duhul, că ei... ei...

— Că a lor...

— Că a lor... Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor. Fericiți cei ce plâng, că aceia... aceia...

---

[1] La școala duminicală, elevilor li se cerea să învețe pe de rost pasaje întregi din Biblie. Religia era o materie foarte prezentă și în orarul școlar din timpul săptămânii (n.red.).

— Se...

— Aceia se...

— V... o... Vor!

— A, da, vor! Că aceia se vor, că aceia se vor... ă... ă... vor plânge... ă... fericiți cei ce vor... cei ce vor... ă... ce vor... plânge, că aceia... că aceia se vor... Ce se vor? De ce nu-mi spui, Mary? Cum poți să fii așa rea?

— Vai, Tom, nerod mai ești! Nici prin gând nu-mi trece să te necăjesc, cum poți să crezi așa ceva? Du-te și mai învață. Nu te descuraja, Tom, să vezi c-ai să poți, și când ai să știi bine, o să-ți dau ceva frumos! Hai, fii băiat de treabă!

— Bine! Dar ce-mi dai, Mary? Hai, spune, ce?

— Ai răbdare. Dacă-ți spun că e ceva frumos, poți să mă crezi.

— Așa e, Mary. Ai dreptate. Bine. Mă pun iar pe tocit.

Și se puse iar pe tocit. Împins de curiozitate, dar și de dorința de câștig, se apucă să învețe cu atâta însuflețire, încât ajunse la un rezultat strălucit.

Mary îi dădu un briceag nou-nouț, marca Barlow, în valoare de douăsprezece cenți și jumătate.

Tom era beat de fericire. Adevărat că briceagul nu tăia defel, dar era chiar Barlow, așa că Tom avea de ce să fie mândru. Nu știu cine le băgase în cap băieților din Vest că existau falsuri după o armă ca asta. Niciodată n-am să înțeleg cum puteau crede unii asemenea lucru. Străduindu-se, Tom izbuti să cresteze muchia bufetului și tocmai se pregătea să împodobească în același fel și biroul, când fu chemat să se îmbrace pentru școala de duminică.

Mary îi dădu un lighean și o bucată de săpun. Tom ieși cu ele afară și așeză ligheanul pe un scăunel, înmuie săpunul în apă și-l puse iar jos; își suflecă mânecile, vărsă binișor apa în țărână, apoi intră în bucătărie și începu să-și șteargă de zor obrazul cu prosopul agățat după ușă. Dar Mary îi luă prosopul și-l dojeni.

— Nu ți-e rușine, Tom? Ce ți-e așa frică de apă? Hai, fii băiat cuminte și spală-te!

Tom se cam fâstâci. Mary îi puse iarăși apă în lighean. De data asta, stătu câtva timp aplecat deasupra ligheanului, până să prindă curaj; apoi răsuflă adânc și începu. Când intră în bucătărie cu ochii închiși și bâjbâind cu mâinile întinse după prosop, dârele de clăbuc și de apă ce i se prelingeau pe față dovedeau îndeajuns de grăitor intențiile lui onorabile. Dar când se arătă de după prosop, înfățișarea lui tot nu era mulțumitoare, zona curată se sfârșea brusc în dreptul bărbiei, ca o mască, mai jos începea un ținut întunecos și neirigat, care-i cuprindea tot gâtul și ceafa. Mary se hotărî să-l ia ea în primire. Când scăpă din mâinile ei, Tom era om ca toți oamenii, fără deosebiri de culoare. Părul bine udat era periat cu îngrijire, iar cârlionții scurți în așa fel rânduiți,

încât produceau un efect general cochet și simetric. (Când scăpa de sub supraveghere, băiatul își descreștea părul cu multă trudă și-l netezea cât putea: cârlionții îi umpleau viața de amărăciune, deoarece îi socotea ceva femeiesc.)

Mary îi aduse rândul de haine pe care de doi ani încoace le purta numai duminicile: erau numite „hainele alelalte", ceea ce ne arată cuprinsul garderobei lui. După ce se îmbrăcă singur, fata îl mai dichisi: îi încheie haina curată până la gât, îi răsfrânse gulerul mare al cămășii peste umeri, îi zbârli iar părul, cu peria, și la urmă îi așeză pe creștet pălăria pestriță de pai. Acum arăta cu mult mai îngrijit și totodată mai stingherit; se simțea cum nu se poate mai prost: hainele întregi și curățenia îl stânjeneau din cale-afară. Nădăjduia că Mary va uita de ghete, dar speranța se dovedi deșartă; fata le unsese zdravăn cu seu, după cum era obiceiul, și i le aduse. Tom își ieși din fire și spuse că totdeauna era silit să facă ce nu-i plăcea.

Mary răspunse pe un ton convingător:

— Hai, Tom, te rog, fii băiat de treabă!

Se încălță așadar, bombănind. Mary fu repede gata și cei trei copii porniră spre școala de duminică, un loc pe care Tom îl ura din toată inima, dar unde Sid și Mary se simțeau bine.

Lecțiile duminicale de religie țineau de la nouă până la zece și jumătate și erau urmate de slujba religioasă. Doi dintre copii rămâneau totdeauna la predică de bunăvoie, celălalt stătea și el, din motive mai puternice. În băncile tari, cu spetează înaltă, ale bisericii, încăpeau vreo trei sute de inși; clădirea era mică și lipsită de orice frumusețe; un fel de ladă din scânduri de brad o încununa în chip de turn. La ușă, Tom rămase puțin în urmă și aținu calea unui coleg îmbrăcat și el de duminică.

— Ascultă, Bill, ai vreun biletel galben?

— Am.

— Ce ceri?

— Ce dai?

— O acadea și un cârlig de undiță.

— Să văd.

Tom scoase la iveală cele oferite. Erau satisfăcătoare și târgul se făcu. După asta, Tom negocie două bilete albe pe trei bilețele roșii și alte câteva nimicuri pe două bilețele albastre. Pândi și alți băieți care soseau și vreun sfert de oră tot cumpără bilete de diferite culori. După aceea intră în biserică, într-un cârd de copii, care de care mai sclivisiți și mai gălăgioși, apoi se duse la locul lui și se luă la harță cu primul venit. Învățătorul, un om în vârstă, interveni. Cum își luă ochii de la el, Tom îl trase de păr pe un băiat din banca din față și, când băiatul întoarse capul, Tom se prefăcu a citi cu atenție. După aceea îl împunse pe un altul cu un ac, pentru plăcerea de a-l auzi țipând, și se alese iar cu o mustrare de la învățător. Toți din clasa lui Tom erau croiți după același calapod: neastâmpărați, gălăgioși și poznași. Când venea timpul să spună lecția, niciunul nu-și știa ca lumea versetele. Profesorul trebuia să le sufle întruna, de la început până la sfârșit. Totuși, până la urmă, cu chiu, cu vai o scoteau la capăt, și fiecare își primea răsplata sub formă de bilețele colorate, pe care era tipărit un citat din Scriptură. Un bilețel albastru era răsplata pentru două versete știute pe de rost. Zece bilețele albastre prețuiau cât unul roșu și puteau fi schimbate pentru un asemenea bilet, zece bilețele roșii făceau cât unul galben; pentru zece bilețele galbene – fericea pe școlar cu o Biblie legată în pânză, care în acele timpuri costa patruzeci de cenți. Câți dintre cititorii mei ar avea siguranța și răbdarea să memoreze două mii de versuri, chiar și în schimbul unei Biblii ilustrate de Doré? Totuși, Mary dobândise în acest fel două Biblii, după o muncă răbdătoare de doi ani, iar un băiat strânsese patru sau cinci exemplare. Recitase odată trei mii de versete în șir, dar își încordase într-atât mintea, încât, începând din ziua aceea, rămăsese aproape cretin, un mare ghinion pentru școală, fiindcă la zile mari, când era de față lume străină – pe el obișnuia să-l scoată și, după cum spunea Tom, cu el „se fălea". Numai școlarii mai mari izbuteau să-și păstreze bilețelele și să se țină de această muncă

plicticoasă un timp destul de îndelungat pentru a dobândi o Biblie, așa că înmânarea unui asemenea premiu era o împrejurare rară și vrednică de ținut minte. Premiantul era în ziua aceea un personaj atât de măreț și de admirat, încât în inima fiecărui școlar se aprindea o ambiție, care adesea dăinuia vreo două săptămâni. Se prea poate ca mintea lui Tom să nu fi râvnit serios la o asemenea hrană, dar fără îndoială că sufletul lui jinduia de mult la faima și la strălucirea legată de cucerirea premiului.

La timpul cuvenit, directorul școlii se urcă pe amvon și porunci luare-aminte. Ținea în mână o carte de imnuri religioase, între ale cărei file își vârâse degetul arătător. Când un director de școală duminicală rostește obișnuita cuvântare introductivă, trebuie neapărat să țină în mână o carte de imnuri religioase, după cum un solist, la un concert, nu-și face intrarea fără o partitură în mână. De ce? Nu se știe, fiindcă nici cartea de imnuri religioase, nici partitura nu sunt vreodată consultate de bietul om. Directorul nostru era o făptură firavă, de treizeci și cinci de ani, cu o bărbiță de țap și cu părul scurt, de culoarea nisipului. Purta un guler înalt și țeapăn, cu marginea de sus aproape până la urechi, și ale cărui vârfuri se îndoiau în afară, în dreptul colțurilor gurii, o îngrădire care-l silea să privească drept înainte și să întoarcă capul cu trup cu tot, când voia să se uite într-o parte. Bărbia îi era proptită într-o cravată înnodată ca o fundă, lată și lungă cât o bancnotă și cu marginile în franjuri. Purta ghete cu vârfurile întoarse mult în sus, după moda zilei, ca niște tălpice de sanie: efectul acesta îl obțineau tinerii de pe atunci cu multă răbdare și trudă, șezând ore întregi cu vârfurile picioarelor proptite într-un perete. Domnul Walters avea o înfățișare gravă și era sincer și cinstit până în adâncul sufletului. Într-atâta respecta lucrurile și locurile sfinte și într-atâta le deosebea de cele lumești încât, fără să-și dea seama, glasul cu care vorbea la școala de duminică dobândise o intonație, care-i lipsea cu desăvârșire în zilele obișnuite ale săptămânii. Începu cam așa:

— Copii, acum vă rog să ședeți cât puteți de drept și de frumos și să mă ascultați un minut, două, cu toată băgarea de seamă. Așa, foarte bine. Așa trebuie să stea băieții și fetele cuminți. Văd o fetiță uitându-se pe fereastră – o fi crezând că sunt afară și că m-am urcat într-un copac, să țin o cuvântare păsărelelor. (Râsete înfundate.) Trebuie să vă spun cât de plăcut îmi e să mă aflu într-un lăcaș ca acesta, în care copiii învață să facă fapte bune și să fie cuminți.

Și așa mai departe... Nu e nevoie să așternem pe hârtie restul cuvântării. Era întocmită după un model neschimbat, așa încât ne este tuturor bine cunoscut.

Ultima parte a cuvântării fu tulburată de neastâmpărul unor copii răi, care își reluaseră înghiontelile și alte năzbâtii distractive; șoaptele se răspândeau în valuri tot mai gălăgioase, atingând la răstimpuri chiar și stânci izolate și de neclintit cum erau Sid și Mary.

Dar când glasul domnului Walters se potoli, tot zgomotul încetă și încheierea discursului fu întâmpinată cu o revărsare recunoscătoare de liniște.

Cele mai multe șoapte se stârniseră din pricina unei întâmplări oarecum neobișnuite – intrarea unor oaspeți: notarul Thatcher, însoțit de un bătrânel pirpiriu, de un domn frumos și voinic, de vârstă mijlocie, cu păr cărunt, și de o doamnă impunătoare, fără îndoială soția celui din urmă. Doamna ducea de mână un copil. Până atunci Tom stătuse ca pe ghimpi, se tot frământa, parcă-l înțepa și-l rodea ceva, apoi mai avea și conștiința încărcată: nu putea să se uite în ochii lui Amy Lawrence, nu putea îndura privirea ei iubitoare. Dar în clipa în care o văzu pe fetița nou-venită, sufletul i se umplu de o fericire fără seamăn.

În clipa următoare începu „să facă pe grozavul“ pe cât putea, înghiontindu-și vecinii, trăgându-i de păr, schimonosindu-se în fel și chip, pe scurt, folosindu-se de toate meșteșugurile care-i păreau potrivite pentru a vrăji inima unei fete și a-i câștiga admirația. Doar amintirea rușinii pățite în grădina acelui înger îi cam tulbura fericirea; nu era însă mai

mult decât o urmă de nisip, repede ștearsă de valurile de fericire ce se revărsau asupră-i.

Oaspeții fură așezați pe cele mai înalte locuri de cinste și, îndată ce domnul Walters își sfârși cuvântarea, îi prezentă elevilor. Bărbatul de vârstă mijlocie se dovedi a fi un personaj de vază. Nici mai mult, nici mai puțin decât judecătorul districtului, cea mai ilustră făptură omenească ce le fusese dat până acum acestor copii să vadă de aproape. Se întrebau dacă era la fel ca toți oamenii; ar fi vrut să-l audă răcnind ca un leu, dar în același timp chiar le era teamă că așa va face. Era din Constantinopol, orășel la douăzeci de kilometri depărtare, călătorise deci și văzuse lumea. Ochii aceștia priviseră tribunalul districtului, despre care se spunea că are acoperiș de tablă. Venerația inspirată de aceste reflecții se manifesta prin tăcerea impresionantă din jur și prin șirurile de ochi holbați. Aveau în fața lor pe marele jude Thatcher, frate cu propriul lor notar. Jeff Thatcher ieși numaidecât în întâmpinarea acestui bărbat de seamă, stârnind invidia întregii clase. Ar fi fost peste măsură de încântat dacă ar fi auzit șoaptele băieților.

— Ia uite la el, Jim! Se suie sus, acolo! Iii, ia te uită, mi se pare că vrea să dea mâna cu el, zău, mă, îi strânge mâna. Spune tu, ce n-ai da să fii în locul lui Jeff?

Domnul Walters începu să-și arate importanța căutând să facă tot felul de treburi și trebușoare oficiale, cu și fără rost: dădea porunci, pronunța sentințe, împărțea instrucțiuni încolo și încoace. Bibliotecarul își arăta importanța și el, alergând de colo-colo cu teancuri de cărți în brațe și făcând împrejurul lui larma cu care se mângâie de obicei oamenii mărunței. Tinerele învățătoare își arătau importanța aplecându-se cu drăgălășenie asupra școlarilor pe care mai adineaori îi trăseseră de urechi, ridicând cu gingășie degete amenințătoare spre băieții răi și mângâindu-i drăgăstos pe cei buni. Tinerii învățători își arătau importanța cu dojeni mărunte și cu alte mici dovezi de autoritate și de deosebită atenție pentru disciplină, și cea mai mare parte dintre învățători și învățătoare își căutau de lucru pe la biblioteca din

preajma amvonului, fiind adesea nevoiți să facă de două, trei ori în șir această treabă și părând foarte supărați din pricina asta. Fetițele își arătau importanța în fel și chip; băieții își arătau importanța cu atâta însuflețire, încât peste tot vedeai numai ghemotoace de hârtie și n-auzeai decât zvon de încăierare. Și deasupra tuturor trona marele personaj, revărsând asupra întregii adunări un zâmbet larg și maiestuos de judecător, încălzindu-se la soarele propriei măreții, căci și el își arăta importanța. Nu lipsea decât un singur lucru pentru ca încântarea domnului Walters să fie deplină: prilejul de a acorda o Biblie ca premiu și de a se făli cu un copil-minune. Unii dintre copii aveau câteva bilete galbene, dar niciunul n-avea destule: făcuse el o cercetare printre așii clasei, dar în zadar.

Ce n-ar fi dat acum ca acel mic elev să aibă din nou mintea sănătoasă!

Și iată că în clipa în care orice nădejde era pierdută, Tom Sawyer se înfățișează cu nouă bilete galbene, nouă roșii și zece albastre, și cere o Biblie! Apariția lui avu efectul unui trăsnet căzut din cerul senin. Walters nu se așteptase la o cerere din partea unui băiat ca Tom nici peste zece ani. Dar n-avu încotro: dovezile erau în regulă și indiscutabile! Așadar, Tom fu înălțat la loc de cinste, lângă judecător și ceilalți aleși, iar măreața veste se anunță de la amvon. Era cea mai uluitoare surpriză a deceniului și făcu atâta vâlvă, încât îl ridică pe noul erou până la înălțimea judecătorului, iar școala se putea zgâi acum la două minuni în loc de una. Pe toți băieții îi rodea invidia, dar mai crunt decât toți sufereau aceia care abia acum își dădeau seama că la această mărire nesuferită contribuiseră ei înșiși, vânzându-i lui Tom bilete în schimbul bogățiilor adunate de el prin concesionarea privilegiului de a vărui. Auzi, să se lase ei trași pe sfoară de un șarlatan mârșav, de un șarpe viclean!

Îi înmână așadar premiul lui Tom, cu toată căldura de care era în stare în asemenea împrejurări; dar avântul lui obișnuit se cam domolise. Bietul om simțea că la mijloc e o taină care nu prea îndura lumina zilei: ar fi fost ridicol să creadă că tocmai băiatul ăsta putea înmagazina

în mintea lui două mii de snopi de înțelepciune biblică; fără îndoială că și o duzină i-ar fi depășit puterile.

Amy Lawrence era mândră și bucuroasă și încerca să-l facă pe Tom să citească asta pe chipul ei; dar el nu-i arunca nicio privire. Întâi, fata se arătă mirată, apoi se cam îngrijoră. O bănuială îi încolți în minte, se stinse, pâlpâi iar... Începu să pândească; o privire strecurată pe furiș îi dezvălui o sumedenie de lucruri, inima i se frânse brusc; era geloasă, copleșită de mânie, o podidi plânsul. Îi ura, îi ura pe toți, și pe Tom mai mult decât pe oricare altul.

Tom fu prezentat judecătorului, dar parcă avea limba legată; abia mai răsufla de tare ce i se zbătea inima, în parte din pricina măreției copleșitoare a omului în fața căruia se găsea, dar mai ales pentru că acest om era tatăl ei. Să fi fost întuneric, i-ar fi căzut în genunchi și i s-ar fi închinat. Judecătorul îi puse mâna pe creștet, îi spuse că e un băiat de ispravă și-l întrebă cum îl cheamă. Băiatul se bâlbâi, se înecă și în sfârșit putu să rostească:

— Tom.

— A, nu Tom, cred că trebuie să fie...

— Thomas.

— Așa da. Mi-am închipuit eu că-i mai lung. Și bănuiesc că mai ai un nume. Vrei să mi-l spui și pe acela?

— Spune-i domnului numele tău întreg, Thomas, spuse Walters, și nu uita să spui „domnule".

Trebuie să fii cuviincios.

— Thomas Sawyer... domnule.

— Așa, vezi! Știam eu că ești băiat deștept. Bun băiat, bravo! Cuminte, înțelept, mai e vorbă, un băiat și jumătate! Două mii de versete e ceva! Înseamnă învățătură, nu glumă. N-o să-ți pară rău niciodată de osteneala ce ți-ai dat-o ca să le înveți, căci învățătura prețuiește mai mult decât orice pe lume; mulțumită ei avem oameni mari și oameni buni. Și tu vei fi într-o zi un om mare și bun, Thomas, și atunci vei privi înapoi și vei spune: „Toate astea le datorez norocului ce l-am avut

de a putea merge în copilărie la școala de duminică, le datorez scumpilor mei profesori, care m-au îndemnat să învăț, le datorez bunului director al școlii, care m-a încurajat, a vegheat asupra mea și mi-a dat o Biblie frumoasă, o Biblie splendidă, elegantă, o Biblie care să fie numai a mea și pe care am s-o păstrez toată viața. Toate acestea le datorez unei bune educații!" Așa vei spune, Thomas. Și cele două mii de versete pe care le-ai învățat acum nu le vei schimba pe nicio avere din lume, de asta sunt sigur. Ei, și acum, nu-i așa că ne vei spune, mie și acestei doamne, câte ceva din cele ce ai învățat? Sunt sigur că ne vei spune – noi suntem mândri de băieții care învață carte. Eei, fără îndoială că știi numele tuturor celor doisprezece apostoli. Hai, spune-ne cum îi chema pe primii doi care au fost aleși de Domnul?

Tom trăgea întruna de un nasture și făcea o mutră bleagă. Apoi roși și plecă ochii în pământ. Domnului Walters i se făcu inima cât un purice. Își spuse: „Băiatul ăsta nu e în stare să răspundă nici la cea mai simplă întrebare: cine dracu' îl pune pe judecător să-l întrebe?" Totuși se simți dator să spună ceva cu glas tare și zise:

— Răspunde domnului, Thomas... nu te teme.

Tom tot mai pregeta.

— Haide, nu-i așa că mie îmi spui? zise doamna. Pe primii doi apostoli îi chema...

— David și Goliat!

Să fim milostivi și să tragem perdeaua asupra celor ce au urmat.

Capitolul V

Pe la zece și jumătate, clopotul răgușit al bisericuței începu se dăngăne și curând credincioșii prinseră a se aduna la slujba de dimineață. Elevii școlii de duminică se răspândiră prin biserică și luară loc în bănci, în preajma părinților, pentru a putea fi supravegheați îndeaproape. Mătușa Polly sosi și ea, iar Tom, Sid și Mary se așezară lângă dânsa; lui Tom i se dădu locul de lângă trecerea laterală, ca să fie cât mai departe de fereastra deschisă și de ispitele primeliștii de vară. Enoriașii se perindau unul câte unul pe intervalele dintre bănci: bătrânul diriginte al poștei, un om nevoiaș care apucase și zile mai bune, primarul cu soția – târgul avea și un primar printre alte lucruri de prisos –, judecătorul de pace; apoi doamna Douglas, o văduvă bălaie și dichisită, de patruzeci de ani, femeie cu dare de mână și bună la suflet. (Locuința ei, așezată pe o colină, era cea mai somptuoasă casă din orășel, casa cea mai primitoare și mai darnică în petreceri cu care se putea făli St. Petersburgul.) Veneau apoi venerabilul și gârbovul maior Ward cu doamna; avocatul Riverson, un personaj eminent, recent sosit în localitate; apoi „frumoasa" târgului, urmată de un stol de fetișcane fermecătoare, gătite cu rochii albe din pânză de in și înzorzonate cu panglici; după ele, toată trupa junilor funcționărași ai târgului, filfizoni spilcuiți care stătuseră până atunci în tindă, morfolind mânerele bastoanelor, un adevărat zid de admiratori, zâmbind galeș tuturor fetelor care treceau, nevoite să le îndure complimentele. La urmă de tot trecu Willy Mufferson, băiatul veșnic dat drept pildă celorlalți. O conducea pe maică-sa cu atâta grijă, de parcă ar fi fost de sticlă. Totdeauna venea cu ea la biserică; era mândria tuturor matroanelor. În schimb, băieții nu puteau să-l sufere: prea era cuminte! Și-apoi prea li se dădea peste nas cu el: „Willy în

sus, Willy în jos." Ca în fiecare duminică, din buzunarul de la spate îi atârna o batistă albă, chipurile întâmplător. Tom nu avea batistă, iar pe băieții care aveau îi privea ca pe niște fanfaroni.

Parohia fiind acum adunată, clopotul mai dăngăni o dată, pentru a-i dojeni pe cei zăbavnici și pe cei abătuți din cale, apoi peste întreaga biserică se lăsă o liniște solemnă, întreruptă doar de chicotele și de șoaptele corului din strană. Corul întotdeauna chicotea și șușotea în timpul slujbei. Am văzut odată un cor bisericesc care se purta cumsecade, dar nu mai știu unde. Sunt mulți ani de atunci și nu-mi amintesc aproape nimic de corul acela, parcă era într-o țară străină.

Preotul indică imnul care trebuia cântat și mai întâi îl citi el în întregime, cu multă simțire, într-un anumit stil, foarte admirat prin partea locului. Vocea lui începea într-un registru mediu și urca mereu până ajungea la înălțimea dorită, unde stăruia cu însuflețire asupra celui mai de sus cuvânt, iar de aici se arunca în jos ca de pe o trambulină.

Să fiu pu-u-r-tat spre slavă-n *culcușuri*
înflorite,

Când alții dus-au greul, luptând în *mări*
de sânge.

Preotul acesta era socotit un minunat recitator. În adunările evlavioase, totdeauna era poftit să citească poezii, iar când sfârșea, doamnele își ridicau brațele și le lăsau să cadă neputincioase în poală, puneau mâna streașină la ochi și clătinau din cap, ca și cum ar fi vrut să spună: „Nu se poate exprima prin cuvinte cât e de frumos; e prea frumos, prea frumos pentru biata noastră lume trecătoare."

După ce toată lumea cântă imnul, cuviosul părinte Sprague se preschimbă într-un oficiu de mică publicitate și citi un pomelnic de întruniri și adunări, și alte asemenea chestiuni, parcă fără sfârșit. E un obicei

ciudat, care și astăzi se mai păstrează în America, până și la orașe, în era noastră în care ziarele apar precum ciupercile după ploaie. Se întâmplă adesea ca un obicei moștenit prin tradiție să fie cu atât mai anevoie de lepădat cu cât are mai puțină rațiune de a dăinui.

După asta, Sfinția Sa trecu la rugăciune. O rugăciune mărinimoasă, cuprinzătoare, care pomenea tot felul de amănunte – cerând ajutor și milostivire pentru biserică și pentru fiii bisericii, pentru celelalte biserici ale târgușorului, pentru tot târgul, pentru tot districtul, pentru tot statul, pentru toți slujbașii statului, pentru Statele Unite, pentru bisericile din Statele Unite, pentru Congres, pentru președinte, pentru slujbașii guvernului, pentru bieții marinari care navighează pe mările zbuciumate de furtuni, pentru milioanele de asupriți care gem sub călcâiul monarhiilor europene și al despotismelor orientale, pentru cei cărora li s-a dăruit lumina și vestea cea bună și care totuși nu au ochi să vadă, nici urechi să audă, pentru păgânii din ostroavele îndepărtate ale mărilor – și sfârșea cu ruga fierbinte ca vorbele pe care le rostea să fie primite cu milă și bunăvoință și să cadă ca o sămânță pe pământ roditor, dând la vremea lor o recoltă bogată de fapte bune. Amin!

Se auzi fâșâit de rochii și enoriașii se așezară. Băiatul despre care povestim aici nu se prea dădea în vânt după rugăciune, atâta doar c-o îndura; și asta destul de greu. Stătea liniștit, fără să asculte, dar urechea-i urmărea inconștient scurgerea litaniei. O cunoștea prea bine, cu tot tipicul ei. Când se întâmpla ca preotul să adauge vreun cuvințel cât de neînsemnat, își dădea seama îndată și se încrunta: privea adăugirile ca pe ceva necinstit, un fel de a trage lumea pe sfoară. În mijlocul rugăciunii o muscă se lăsase din zbor pe spateaza băncii din față. Tom se perpelea privind cu cătă nepăsare își freca picioruşele, își cuprindea capul cu brațele, și-l peria, inimoasă, de parc-ar fi vrut să-l desprindă de trup, scoțând la iveală firicelul subțire al gâtului. Își scărmăna aripile cu picioarele dinapoi, și le netezea pe lângă trup, ca pe niște pulpane de haină. Îndeplinea pe îndelete toate dichisurile toaletei ei complicate,

ca și cum ar fi știut că e în afara oricărei primejdii. Așa și era, căci oricât îl mâncau pe băiat degetele s-o înșface, nu cuteza. Se temea că, dacă săvârșea asemenea nelegiuire în timpul rugăciunii, sufletul îi va fi pe dată cuprins de flăcările gheenei. Dar, odată cu fraza de încheiere, mâna lui prinse a se îndoi și a se furișa spre locul cu pricina. În clipa când se rostea „Amin", musca era prizonieră. Mătușa prinse de veste și-l ghionti pe Tom, până dădu drumul mustei.

Preotul anunță tema predicii. Glasul lui monoton bâzâia ca un bondar. Depăna un subiect atât de searbăd, încât multe capete începură a picoti, deși în predică era vorba de focul cel veșnic și de pucioasă, și până la urmă cei aleși rămâneau atât de puțini la număr, încât te întrebai de ce-și mai bătea capul Dumnezeu să-i mântuie. Tom număra filele pe care era scrisă predica și când ieșea de la biserică știa întotdeauna câte pagini citise preotul, dar din cele ce spusese rareori rămânea cu ceva. Totuși, de data asta, predica îi trezise câtva timp oarecare interes. Sfinția Sa făcuse o descriere măreață și mișcătoare a vremurilor fericite când oștile lumești se vor aduna laolaltă, iar leul și mielul se vor culca alături fără teamă, un copil fiindu-le păstor. Măreția, învățămintele, morala acestei evocări grandioase nu se prindeau de băiat. El se gândea doar cu câtă admirație avea să fie privit eroul de către uriașa adunare. Fața i se lumină la acest gând. Își spuse că i-ar plăcea să fie el acel copil-păstor, dacă leul ar fi domesticit.

Odată cu reluarea temei de căpetenie, pe băiat îl cuprinse iarăși plictiseala, o plictiseală cruntă. Își aminti brusc că avea o comoară și o scoase din ascunzătoare. Era un gândac mare, negru, cu niște coarne strașnice dințate – o răgace. Tom îl poreclise „Ciupici". Îl ținea într-o cutie de pocnitori. De cum îi dădu drumul, gângania îl înhăță de deget. Urmă o smucitură firească; gândacul zvâcni în aer și, tremurând din piciorușe, se prăvăli pe spate, în cărarea dintre bănci. Băiatul băgă degetul în gură și începu să și-l sugă. Apoi căută din ochi gândacul, care zăcea mișcând din piciorușele-i neputincioase și trudindu-se în zadar să se răsucească. Tom râvnea să-l aibă iar, dar gândacul era

departe, nu era chip să-l ajungă de la locul unde ședea. Alți oameni sătui de predică începură să zâmbească privind gângania.

Din senin se ivi un cățeluș, un pudel fără stăpân. Rătăcea alene prin biserică, mâhnit nevoie mare, toropit de aerul zilei de vară și de liniștea dimprejur. Tânjea după libertate, jinduia după o schimbare. Dădu târcoale gândacului; coada-i pleoștită săltă și începu să se miște. Stătu locului, fără a slăbi prada din ochi. Ocoli gândacul cu băgare de seamă, îl adulmecă de la o distanță care-l punea în afara oricărei primejdii, iar îl ocoli, prinse curaj și-l mirosi mai de aproape. Își dezveli dinții și, cu luare-aminte, încercă să înhațe bâzdâgania. N-o nimeri; se mai repezi o dată și înc-o dată; începuse să-i placă jocul. Se lăsă pe burtă, cu gândacul între labe, și se jucă mai departe cu el, până i se urî. Îl cuprinse mai întâi nepăsarea, apoi o desăvârșită uitare de toate. Capul începu să-i moțăie, botul cobora puțin câte puțin, până-l atinse pe vrăjmaș, care se grăbi să-l înșface. Se auzi un chelălăit strident, cățelul smuci capul și gândacul fu zvârlit cât colo, căzând iar pe spate. Pe cei din apropiere îi cuprinse veselia; icneau întruna pe înfundate, fețele se piteau pe după evantaie și batiste. Tom era în culmea fericirii. Câinele avea o mutră pleoștită; parcă știa că se făcuse de râs și-i era necaz; dar mai tare ca orice îl stăpânea setea de răzbunare. Se îndreptă spre gânganie și reîncepu un atac chibzuit. Tot ocolind-o se repezea întruna, se oprea cu labele dinainte la un pas de gândac, încerca să-l apuce cu dinții și-și smucea capul, de i se bălăbăneau urechile. După o vreme, iar i se urî, încercă să-și amăgească plictisul fugărind o muscă, dar nu-i plăcu jocul. Cu nasul în podea, se luă după o furnică, dar se sătură curând și de ea, căscă, scoase un oftat, uită cu desăvârșire de gândac și se așeză pe el. Urmă un urlet înspăimântător, ca din gură de șarpe, și pudelul o zbughi într-o goană nebună pe lângă șirurile de bănci. Chelălăia și fugea. Traversă biserica, ieși în dreptul altarului, o luă razna de-a lungul celeilalte cărări dintre bănci, coti spre ușă, trecu pragul... parcă l-ar fi apucat strechea. În cele din urmă, gonind cu o iuțeală turbată, luă

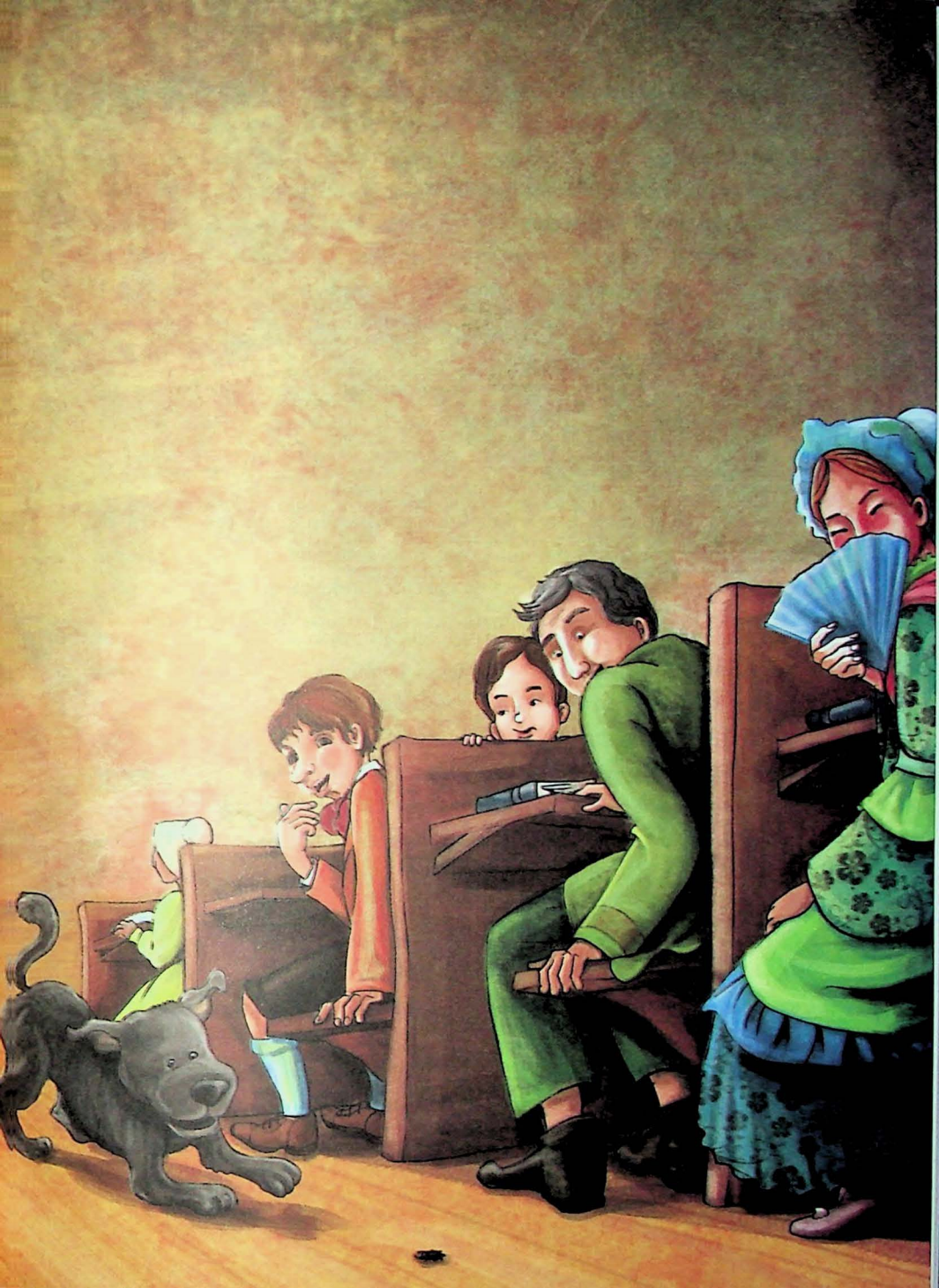

înfățișarea unei comete lățoase, rotindu-se în propria-i orbită cu repeziciunea luminii. În culmea disperării, schimbă direcția și se năpusti în poala stăpânului, care-l azvârli pe fereastră. Deznădăjduitele-i tânguiri se auziră din ce în ce mai slab, până se stinseră în depărtare.

Între timp, toată lumea din biserică se îmbujorase la față și se îneca de râs stăpânit. Predica se împotmolise de-a binelea. În curând fu reluată, dar mergea ca vai de lume. Pas de mai mișcă sufletele într-o asemenea împrejurare! Enoriașii nu conteneau să răspundă celor mai înalte simțăminte cu izbucniri înăbușite de veselie păcătoasă. În rândurile dinapoi, câte unul, ascunzându-și obrazul în speteaza băncii din față, se prăpădea de râs, de parc-ar fi auzit din gura bietului părinte cine știe ce caraghioslâc. Întreaga adunare răsuflă ușurată când se isprăvi chinul și auzi rostindu-se binecuvântarea.

Tom Sawyer se duse acasă înveselit, spunându-și că era destul de plăcut să mergi la liturghie când mai intervenea câte ceva în timpul slujbei. Un singur gând îi cam strica cheful: înțelegea să se joace cățelul cu „Ciupici", dar să plece cu el, asta nu era frumos din partea lui.

Capitolul VI

Luni dimineața, Tom Sawyer se trezi amărât. Așa era el întotdeauna luni dimineața. Altă săptămână de pătimire la școală. De obicei, Tom începea ziua asta gândindu-se că mai bine n-ar mai fi fost sărbătoare; după joacă și libertate, tare greu îi venea să intre iar în robie și în lanțuri.

Întins în pat, Tom cugeta. Își spunea că ar fi bine dacă s-ar îmbolnăvi. Atunci ar putea să lipsească de la școală. Iată o posibilitate. Începu să privească chestiunea mai de aproape. Dar ce putea să facă? Nu-l durea nimic. Se cercetă din nou. De data asta i se păru că simte un fel de crampe la stomac. Își puse toată nădejdea în ele. Curând îl mai lăsară și după câtva timp nu mai simți nimic. Tom continuă să mediteze. Ia stai! I se clătina un dinte de sus. Ce noroc! Tocmai când se pregătea să se tânguie, își dădu seama că dacă vine cu o asemenea chestie, mătușa o să-i scoată dintele și asta sigur o să-l doară. Așa că se hotărî să nu sufle o vorbă despre dinte deocamdată și să caute altceva. O vreme nu se ivi nimic, apoi își aduse aminte că-l auzise pe doctor vorbind de o anumită boală, care-l făcea pe pacient să zacă vreo două, trei săptămâni și-l amenința cu pierderea unui deget. Așa că scoase repede de sub cearșaf degetul cu buba și-l cercetă atent. Buclucul era că nu cunoștea simptomele bolii. Totuși, i se păru că ar merita să încerce, așa că se porni să geamă din răsputeri.

Dar Sid dormea înainte, dus.

Tom gemu mai tare. Acum, parcă-parcă începuse să-l doară piciorul.

Dar Sid, nimic.

Între timp, Tom obosise de-a binelea gemând. Se odihni puțin, apoi, cu puteri reînnoite, scoase un șir de gemete, care mai de care mai sfâșietoare.

Sid sforăia înainte.

Tom nu mai știa ce să facă. Strigă: „Sid, Sid!“ și începu să-l zgâlțâie. Procedeul începea să-și facă efectul și Tom se porni iar pe gemut. Sid căscă, se întinse, se ridică într-un cot și se holbă la Tom. Tom îi dădea înainte cu gemutul, Sid zise:

— Tom! N-auzi, Tom!

Niciun răspuns.

— Măi, Tom! Tom! Ce ai, Tom?

Îl zgâlțâia privindu-i fața cu teamă.

— Au, au, Sid. Nu mă zgudui! începu să se vaiete Tom.

— Dar ce-i... ce-i cu tine? Ce ai? Mă duc s-o chem pe tușica.

— Nu, lasă... Poate-mi trece... Nu chema pe nimeni.

— Ba o chem... cum să n-o chem? Nu mai geme așa. Tom, mă sperii... De când ți-e rău?

— Nici nu mai știu de câte ceasuri. Aoleo! Nu mă zgudui așa, Sid! Mor!

— Tom, de ce nu m-ai deșteptat mai de mult? Ah, Tom, încetează odată! Tremură carnea pe mine, când te-aud gemând așa. Tom, ce ai?

— Te iert pentru toate, Sid. (Geamăt.) Pentru toate câte mi le-ai făcut până acum. Când o să mă prăpădesc...

— Vai, Tom, nu cumva ești pe moarte? Nu, Tom. Te rog, nu muri. Poate că...

— Îi iert pe toți, Sid. (Geamăt.) Așa să le spui, Sid. Și auzi tu, Sid, cerceveaua mea și pisoiul meu chior să le dai fetei care a venit zilele astea în oraș și să-i spui...

Dar Sid, înșfăcându-și haina, o și zbughise. Tom suferea acum cu adevărat, atât de bine îi lucra imaginația și gemetele pe care le scotea sunau foarte firesc.

Sid dădu fuga jos.

— Tușă Polly, vino repede! Moare Tom!

— Moare!?!

— Da, tușică. Hai, nu mai sta, vino iute!

— Ce gogoși îndrugi acolo? Nu te cred.

Cu toate astea, o luă la goană pe scări, cu Sid și cu Mary în urma ei. Pălise de spaimă și-i tremurau buzele. Când ajunse lângă pat abia mai sufla:

— Tom, băiete! Tom, ce e cu tine?

— Aoleo, mătușică, nu mai pot.

— Ce ai, spune mai repede, ce-ai pățit, băiatule?

— Ah, mătușică, buba de la picior a dat în cangrenă!

Mătușica se prăbuși pe un scaun, și râse puțin, plânse puțin, apoi râse și plânse deodată. După asta, putu în sfârșit să rostească:

— Tom, ce spaimă am tras! Acu' fă bine, te rog, și isprăvește cu prostiile. Dă-te jos din pat. Gemetele încetară, durerea pieri din deget.

Băiatul, prins cu ocaua mică, se simțea cam stânjenit.

— Tușă Polly, zău, na, dacă nu credeam c-a dat în cangrenă... mă durea așa rău, c-am uitat și de dinte.

— Nu mai spune! Acu' ți-ai adus aminte și de dinte! Ce-i cu dintele?

— Am un dinte care se clatină, și mă doare de nu mai pot.

— Haide, haide, lasă, nu mai geme. Deschide gura. Da, ai un dinte care se clatină, da' nu mori tu din asta. Mary, adu-mi te rog un fir de mătase și un tăciune aprins de la bucătărie.

Tom spuse:

— Au, te rog, mătușică, nu mi-l scoate, că nu mă mai doare. Să nu mă mișc de-aici dacă nu spun drept. Te rog, mătușică, nu mi-l scoate. Nici nu mă gândesc să lipsesc de la școală.

— Da? Ce spui, băiețele? Vasăzică de asta ai făcut atâta tămbălău, ca să lipsești de la școală și să te duci la pescuit? Tom, Tom, cât te iubesc eu, și tu nu știi ce să mai scornești ca să-mi amărăști inima cu ticăloșiile tale!

Între timp uneltele dentare erau pregătite. Dintr-un capăt al firului de mătase bătrânica făcu un laț, pe care-l prinse de dintele lui Tom, iar celălalt capăt îl legă de tăblia patului. Luă apoi tăciunele aprins și

odată se repezi cu el spre Tom, mai-mai să-i atingă fața. Dintele atârna acum, legănându-se de tăblia patului.

Dar orice suferință își are răsplata. Când se îndreptă Tom spre școală, după ce îmbucase ceva la repezeală, se văzu invidiat de toți băieții pe care-i întâlnea pe drum, pentru că golul din falca de sus îi îngăduia să scuipe într-un fel nou, nemaipomenit. Strânse în jurul lui o droaie de flăcăi pe care-i interesa demonstrația. Unul care se tăiase la deget și fusese până atunci demn de admirația tuturor văzu deodată că se face gol în juru-i și că-i apune faima. Mâhnit, spuse cu fals dispreț că nu era nicio scofală să scuipi ca Tom Sawyer, dar când alt băiat îi răspunse: „Încearcă și tu dacă poți!", se depărtă, ca un erou căzut în dizgrație.

În curând, Tom dădu peste tânărul paria[1] al târgului, Huckleberry Finn, fiul bețivanului. Huckleberry era urât și temut de toate mamele din târg, pentru că era leneș, nu ținea seama de nicio îngrădire, avea purtări de rând – într-un cuvânt, era, după cum ziceau ele, un derbedeu. Mamele nu-l puteau suferi pentru că toate odraslele îl admirau, simțindu-se minunat în tovărășia lui interzisă și dorind din suflet să îndrăznească a se purta ca el. Tom, ca toți băieții cumsecade, îl invidia pe Huckleberry pentru situația lui ademenitoare de surghiunit al societății și avea poruncă severă să nu se joace cu el. Din care pricină se juca cu el ori de câte ori se ivea prilejul. Huckleberry purta totdeauna haine vechi, de căpătat, dar pe el vechiturile dobândeau viață veșnică. Zdrențele îi fluturau în jur ca o aureolă, pălăria lui era o vastă ruină, cu un creștet imens care se desprindea de margine și sălta în timpul mersului; haina, când avea haină, îi atârna până la călcâie, nasturii din spate îi veneau cam îndărătul genunchilor. O singură bretea îi ținea nădragii cu marginile ferfenițite, pe care, când nu și-i sufleca, îi târa prin toate noroaiele; fundul lor era un fel de sac larg umplut cu aer.

Huckleberry făcea tot ce-i plăcea. De era vreme frumoasă, dormea pe treptele caselor, de ploua sau ningea, se muta cu domiciliul în vreun

[1] În text, cu sensul de disprețuit, urgisit, nerecunoscut de nimeni. În India, paria desemna o persoană în afara oricărei caste și deci lipsită de orice drepturi (n.tr.).

butoi gol. Nu era silit să meargă la școală sau la biserică, n-avea stăpân, nu trebuia să asculte de nimeni, putea să meargă la pescuit sau la scăldat când îi poftea inima și oriunde avea chef și putea să zăbovească oricât voia. Nimeni nu-l oprea să se ia la bătaie. Putea să se culce seara cât de târziu. Primăvara era cel dintâi băiat care umbla desculț și toamna ultimul care se încălța. Nu era niciodată silit să se spele sau să îmbrace haine curate, știa să înjure de minune, cu alte cuvinte băiatul ăsta avea tot ce poate să facă viața plăcută. Așa gândea orice băiat „cumsecade" din St. Petersburg, sâcâit și ținut în frâu de părinți. Tom îl strigă de departe pe romanticul surghiunit:

— Noroc, Huckleberry!

— Noroc, bă, și să crești mare!

— Ce-ai acolo?

— O pisică moartă!

— Ia s-o văz și eu. Aoleo, e țeapănă, mă Huck. De unde-o ai?

— Am cumpărat-o de la unu'...

— Ce-ai dat pe ea?

— Un bilet albastru și-o bășică de porc șterpelită de la abator.

— Da' cum te-ai învârtit de biletu-albastru?

— L-am cumpărat de la Ben Rogers acu' două săptămâni, p-un băț de cerc.

— Și la ce-s bune pisicile moarte, Huck?

— Cum la ce-s bune? Vindecă de negi.

— Zău? Ți, ți, ți!... Ei, da' eu știu ceva mai bun.

— Fugi d-acolo! Ce?

— Păi... apă stătută...

— Apă stătută! Aiurea! Nu face-o para chioară.

— De unde știi tu? Ai încercat vodată?

— Eu, nu. Da' a-ncercat Bob Tanner.

— Cin' ți-a spus?

— Ei, i-a spus el lu' Jeff Thatcher, și Jeff i-a spus lu' Johnny Baker, și Johnny lu' Jim Hollis și Jim lu' Ben Rogers, și Ben la un negru și negru' mi-a spus mie. Asta e!

— Ei și? Fac prinsoare c-au mințit toți. Poate negrul nu, că pe el nu-l cunosc. Gogoși! Ia spune, Huck, cum a făcut Bob Tanner?

— Păi, și-a băgat mâna într-o scorbură cu apă de ploaie.

— Ziua?

— Păi dar!

— Cu fața la buturugă?

— Îhî... adică așa cred.

— Da' a zis ceva?

— Eu cred că n-a zis, da' nu știu.

— Aha!... Păi cum o să vindece negii cu apă stătută, dacă-i tâmpit! Nu merge așa! Trebuie să te duci singur până-n mijlocu' pădurii, unde știi că e o scorbură cu apă stătută și, taman la miezu' nopții, te rezemi cu spatele de buturugă, vâri mâna-n scorbură și zici:

Bob, bob de mei,
Ia negii mei,
Du-i pe pustie,
La mine să nu mai vie.

P-ormă faci repede unșpe pași 'nainte, cu ochii închiși, și dai roată buturugii de trei ori, și după aia te duci acasă și nu mai zici nici pâs. Că dacă vorbești cu careva, gata, nu prinde descântecu'.

— De, o fi, da' Bob Tanner n-a făcut așa.

— Cred și eu, d-aia are ăi mai mulți negi din tot târgu'. Și-ți spun eu că n-ar mai avea niciun neg pe el dac-ar fi știut cum să descânte cu apă stătută. Eu am avut o groază de negi pă mâini, Huck, și numa' așa am scăpat. Mereu fac negi pă mâini, fiin'că mă joc cu broaștele. Câteodată mai scot negii c-o fasole.

— Da, fasolea-i bună. Am încercat și io.

— Zău? Tu cum faci?

— Iau și crap bobu-n două, p-ormă zgândăr negu' până dă nițel sânge, p-ormă pun sângele pe o juma' de bob, după aia iau și fac o gaură-n pământ și îngrop bobu' la o răscruce, pe la miezu' nopții, când e luna-n nor, ș-apoi ard jumatea ailaltă de fasole... Acu' cred c-ai prins mișcarea: jumatea cu sângele tot trage și trage, s-aducă jumatea ailaltă, și-așa sângele trage la el negu' și nu trece mult, și gata! a căzut negu'.

— Îhî, așa e, mă Huck, da' să știi că mai bine e dacă atunci când îngropi bobu', zici:

Bob de fasole uscat,
Cu negii mei te-am îngropat,
Tu ăi înverzi,
Negii mi-or pieri.

Așa face Joe Harper, și știi că el a fost până la Coonville, și unde n-a mai fost!... Da', ia spune, cum vindeci tu negii cu pisica moartă?

— Ei, iac-așa: iei pisica moartă și te duci înainte de miezu' nopții cu ea în cimitir, la locu' unde-a fost îngropat un om afurisit. Și la miezu' nopții vine un drac, ori poate și doi, trei, da' tu nu-i vezi, auzi doar un foșnet de vânt, sau poate că-i auzi șoptind. Când ridică dracii mortu', să plece cu el, arunci cu pisica moartă după ei și zici: „Dracii pleacă cu mortu', pisica cu dracii, negii cu pisica, la mine să nu vă mai întoarceți.“ Și s-a zis cu negii!

— O fi. Da' tu ai încercat, Huck?

— Eu nu, da' mi-a spus baba Hopkins.

— Atunci să știi c-așa e, fiin'că lumea zice că-i vrăjitoare.

— Ce-i aia că zice lumea? E vrăjitoare, nu mai încape vorbă! L-a vrăjit și pe babacu'. Mi-a spus el. Într-o zi, venea pe drum și vede cum îl vrăjește cotoroanța, și-atunci ia o piatră ș-aruncă după ea; de nu se ferea baba, o nimerea. Ei, ce să-ți spun, chiar în noaptea aia, babacu' s-a rostogolit după un șopron unde adormise beat și și-a rupt mâna.

— Țî, țî, țî!... Și cum a știut că-l vrăjește?

— Ei, știe el, babacu'... El ți-ar spune numaidecât. Zice că dacă o vezi că se holbează la tine, la sigur că te vrăjește, mai ales dacă mai și mormăie... Fiin'că, atuncea când mormăie, zice Tatăl Nostru de-a-ndărătelea.

— Și când vrei să-ncerci cu pisica, Huck?

— La noapte... că la noapte o să vie dracii după moș Hoss Williams.

— Păi l-au îngropat de sâmbătă... Dacă l-au luat sâmbătă noaptea?

— Fugi d-aici! Cum puteau să prindă farmecele lor pân' la miezul nopții? Ei, și-apoi, a doua zi na fost duminică? Eu știu una și bună: că dracii nu-și prea fac mendrele duminica.

— Vezi, la asta nu m-am gândit. Așa e. Mă iei și pe mine?

— Te iau, de ce să nu te iau, dacă nu ți-e frică.

— Mie, frică? Așa mă știi? Vii la fereastră și miorlăi?

— Îhî! Numa' să miorlăi și tu cât ăi putea de repede, că rându' trecut m-ai făcut să miorlăi pân-a-nceput moș Hays să azvârle cu pietre-n mine. Zicea: „Zât, zât! Fir-ar a naibii de pisică!" I-am trimis și o cogeamite cărămidă pân fereastră, da' să nu mă spui.

— Nu te spun. În seara aia n-am putut să miorlăi, că era mătușa cu ochii pe mine, da' acu' o să miorlăi la sigur. Ascultă, Huck, asta ce-i?

— O chichiriță[1].

— Unde ai găsit-o?

— În pădure.

— Ce ceri pe ea?

— Știu și eu?... Da' nu vreau s-o vând.

— N-ai decât. Tot e mică.

— Hm, da. Că nu-i a ta... Mie-mi place. Pentru mine-i destul de bună.

— Fugi d-aici, că sunt în pădure cu duiumul. Eu, dacă m-aș duce să caut, aș găsi cu miile.

---

[1] Căpușă (pop.).

— Și de ce nu te duci? Că știi că nu găsești. Asta-i timpurie. E a dintâi pe care am văzut-o anu' ăsta.

— Ascultă-aicea, Huck, îți dau dintele meu pe ea.

— Să-l văd.

Tom scoase o bucată de hârtie și o despături cu grijă. Huckleberry cercetă dintele cu luare-aminte. Ispita era prea puternică. În cele din urmă, spuse:

— E dinte adevărat?

Tom își săltă buza, arătând locul gol.

— În regulă, zise Huckleberry, bate palma!

Tom închise gângania în cutia de pocnitori, până mai deunăzi temnița răgacei, și cei doi băieți se despărțiră, fiecare simțindu-se mai bogat ca înainte.

Când ajunse la școală – o clădire mică, pierdută în mijlocul câmpului și ridicată din scânduri – Tom intră în clasă repezit, ca și cum ar fi alergat într-un suflet până atunci. Își agăță pălăria în cui și se trânti la locul lui, cu prefăcută voioșie. Învățătorul, tronând deasupra clasei în scaunul lui mare cu fund de răchită, moțăia, legănat de zumzetul adormitor al școlarilor care repetau lecția. Întreruperea îl trezi:

— Thomas Sawyer!

Tom știa că atunci când i se pronunța numele întreg era de rău.

— Da, domnule!

— Vino sus la mine. Bine, Sawyer, de ce-ai întârziat iar? Când ai de gând să-ajungi și tu la timp la școală?

Tom tocmai se pregătea să-i tragă o minciună, când deodată văzu două codițe lungi de păr bălai atârnând pe un spate pe care-l recunoscu prin unda magnetică a iubirii. Lângă acel spate era singurul loc liber din clasă, pe partea fetelor. Tom spuse îndată:

— M-AM ÎNTÂLNIT PE DRUM CU HUCKLEBERRY FINN ȘI AM STAT NIȚEL DE VORBĂ CU EL.

Învățătorul încremeni, holbând uluit ochii la Tom; murmurul din clasă încetă ca prin farmec; toți școlarii se minunau, întrebându-se dacă

năzdrăvanul ăsta de Tom era în toate minţile. Învăţătorul mai întrebă o dată:

— Ce... ce zici că ai făcut?

— Am stat niţel de vorbă cu Huckleberry Finn.

Nu mai încăpea nicio îndoială, învăţătorul auzise bine.

— Thomas Sawyer, asta-i mărturisirea cea mai nerușinată pe care am auzit-o vreodată. Pentru obrăznicia asta n-ai să scapi c-o pedeapsă oarecare. Scoate-ţi haina!

Învăţătorul lovi cu sete, până ce braţul îi amorţi şi loviturile începură să se rărească. Apoi porunci:

— Şi-acum, măgarule, du-te să şezi la rând cu fetele şi altă dată să te înveţi minte!

Băiatul părea rușinat de râsetele înfundate care străbăteau clasa, dar, în realitate, era tulburat de adoraţia pentru idolul său necunoscut, de bucurie, amestecată cu teamă, faţă de norocul ce-l copleşea. Se aşează la capătul băncii de brad, iar fata se trase cât putu mai departe de el, cu o mişcare dispreţuitoare a capului. Prin clasă, copiii îşi dădeau coate, îşi făceau semne şi şuşoteau, dar Tom şedea liniştit, cu braţele pe pupitrul lung şi mărunt din faţă-i, părând cufundat în cartea de citire.

Curând, atenţia se abătu de la el şi obişnuitul murmur al clasei se înălţă iarăşi în aerul îmbâcsit de plictiseală. Băiatul începu să strecoare priviri furişe spre fată. Ea băgă de seamă, se strâmbă la el, apoi îi întoarse ceafa şi rămase aşa timp de un minut. Când întoarse iar capul, cu băgare de seamă, zări pe pupitrul ei o piersică. O împinse deoparte. Tom o puse frumuşel înapoi, ea iar o împinse în lături, dar cu mai puţină duşmănie. Tom o puse iarăşi la loc răbdător. După asta, ea o lăsă acolo. Tom mâzgăli pe tăbliţa lui: „Te rog, ia-o, am mai multe.“ Fata aruncă o privire asupra şirului de cuvinte, dar nu dădu niciun semn. Băiatul se apucă să deseneze ceva pe tăbliţă, ascunzându-şi opera cu mâna stângă. O vreme, fata nu băgă în seamă ce făcea el, dar până la urmă, biruită de curiozitate, întoarse capul. Băiatul lucra înainte, de parcă n-ar fi ştiut nimic. Fata aruncă o privire, chipurile,

întâmplătoare, dar băiatul se făcea că nu observă. În cele din urmă, ea cedă ispitei și șopti cu șovăială:

— Lasă-mă să văd și eu!

Tom descoperi în parte caricatura stângace a unei case, cu câte un turn ascuțit la amândouă capetele și cu un rotocol de fum ieșind pe horn. De aici înainte, fata nu-și mai luă ochii de la desen, uitând de toate. Când lucrul fu gata, ea îl privi o clipă, apoi șopti:

— Ce drăguț! Fă un om!

Artistul înălță în curtea casei un om, care semăna mai degrabă cu un scripet. Un pas să fi făcut și ar fi încălecat casa. Dar simțul critic al fetei nu era prea ascuțit; monstrul o mulțumea. Șopti:

— Ce om frumos! Acum fă-mă pe mine, cum vin spre casă.

Tom desenă un tub și îi alătură o lună plină și niște brațe și picioare ca paiele, apoi înzestră degetele răsfirate cu un evantai impunător. Fata spuse:

— Vai, ce frumos! Aș vrea să știu și eu să desenez.

— E ușor, șopti Tom. Te învăț eu.

— Da? Vrei? Când?

— La prânz. Mergi acasă la masă?

— Stau aici dacă vrei.

— Bine, ne-am înțeles. Cum te cheamă?

— Becky Thatcher. Dar pe tine? A, știu, Thomas Sawyer.

— Așa mă strigă când vrea să mă bată. Când sunt cuminte, îmi zice Tom. Zi-mi Tom, da?

— Bine.

Tom începu acum să mâzgălească ceva pe tăbliță, ferind cuvintele de privirea fetei. De data asta, ea nu se mai sfii. Se rugă s-o lase să vadă ce făcea. Tom spuse:

— A, nu-i nimic.

— Ba este.

— Aș, nu e. N-o să-ți placă.

— Ba o să-mi placă, zău că da. Te rog, lasă-mă să văd.

— Și dacă mă spui...

— Nu, zic zău că nu spun!

— N-o să mă spui la nimeni? N-o să spui cât oi trăi?

— Nu, n-am să spun niciodată, niciodată, la nimeni. Acuma hai, arată-mi!

— Zici tu așa, da' nici nu vrei să vezi!

— Acum chiar vreau cu tot dinadinsul să văd! Tom, de ce te porți așa cu mine?

Își puse mânuța pe mâna lui, luptându-se cu el, iar Tom se prefăcea că se împotrivește și lăsă treptat să-i alunece mâna, până ieșiră la iveală cuvintele: „Te iubesc."

— Vai, nu ți-e rușine?

Și-l lovi repede peste palmă, însă roșind și cu fața bucuroasă.

În clipa aceea, băiatul simți că-l înșfacă încet de ureche o mână aprigă, care-l sălta tot mai sus. Se simți târât astfel prin toată încăperea și așezat la locul lui obișnuit, sub focul usturător al chicotelilor întregii clase. Statura mătăhăloasă a învățătorului rămase aplecată asupra lui Tom timp de câteva clipe groaznice. În cele din urmă „domnul" se îndreptă către tronul lui, fără să rostească un cuvânt. Dar, deși-l ustura urechea, Tom se simțea în al nouălea cer.

Când clasa se liniști, Tom făcu mari sforțări să fie atent la învățătură, dar zbuciumul din sufletul lui era prea puternic. Rând pe rând, fu ascultat la lecția de citire – o făcu harcea-parcea –, apoi la lecția de geografie – unde schimbă lacurile în munți, munții în fluvii, și fluviile în continente, până restabili haosul de la începutul lumii –, apoi la dictare – și aici se încurcă în așa hal în niște fleacuri de cuvinte, încât se împotmoli de-a binelea și fu nevoit să predea medalia de cositor pe care o purtase cu fală luni în șir.

Capitolul VII

Tom se străduia din răsputeri să-şi fixeze atenţia asupra cărţii, dar gândurile îi zburau mereu aiurea. În cele din urmă, oftând şi căscând, se dădu bătut. I se părea că pauza de amiază n-avea să mai sosească niciodată. Aerul parcă încremenise. Nu adia o suflare. Era o zi din cale-afară de moleşitoare. Murmurul monoton a douăzeci şi cinci de şcolari repetându-şi lecţiile te toropea ca zumzetul adormitor al albinelor. Sub văpaia soarelui, hăt-departe, măgura Cardiff îşi desena unduirile blânde şi verzi îndărătul unui văl sclipitor de aer cald, înmuiat în purpura depărtării. Câteva păsări pluteau leneş în înaltul cerului; altă fiinţă vie nu se mai zărea, în afară doar de nişte vaci, adormite şi ele.

Inima lui Tom tânjea după libertate. De-ar fi avut măcar o îndeletnicire plăcută, să treacă mai repede timpul ăsta nesuferit! Se scotoci prin buzunare şi faţa i se lumină; îl săgetă un simţământ cald de recunoştinţă, o adevărată rugă de mulţumire, pe care, fără să-şi dea seama, o adresa providenţei. Scoase pe furiş cutia de pocnitori. Dădu drumul chichiriţei, aşezând-o pe tăblia lungă şi netedă a pupitrului. Desigur că şi gângania era copleşită în clipa aceea de un fel de recunoştinţă aidoma rugăciunii lui, prea timpurie însă, căci, îndată ce porni bucuroasă la drum, Tom o împinse în lături cu un ac şi o sili să-şi schimbe direcţia.

Prietenul nedespărţit al lui Tom, Joe Harper, şedea alături, suferind deopotrivă. Dar interesul pentru această nouă distracţie puse repede stăpânire pe el. Cei doi băieţi erau prieteni la cataramă toată săptămâna şi adversari îndârjiţi în bătăliile din fiece duminică. Joe scoase un ac de sub gulerul hainei şi-şi dădu concursul la dresarea prizonierei. Numaidecât interesul jocului crescu. Nu trecu mult şi Tom spuse că se

încurcau unul pe altul și că niciunul nu se bucura îndeajuns de gângănie. Așeză așadar tăblița lui Joe pe pupitru și trase o linie de sus până jos prin mijlocul ei.

— Acu', zise el, poți să mâni chichirița cât e pe partea ta și în timpul ăsta eu o las în pace, da' de cum o lași să scape pe partea mea, nu mai ai voie s-o atingi cât pot eu s-o opresc să treacă linia.

— Foarte bine! Dă-i drumul, atinge-o!

În curând, gângania izbuti să scape de urmărirea lui Tom și trecu ecuatorul. O vreme o hărțui Joe, apoi scăpă și de el și trecu iar dincoace. Schimbarea asta de poziție se petrecea des.

În timp ce un băiat necăjea de zor chichirița, cel de-al doilea urmărea jocul cu interes pătimaș. Amândoi stăteau cu capetele aplecate deasupra tăbliței, nesimțitori la tot ce se petrecea în jur. Până la urmă, norocul părea că se statornicise de partea lui Joe. Gângania dădea când încolo, când încoace, la fel de întărâtată și de tulburată ca băieții, dar în clipa în care Tom se credea pe punctul de a câștiga victoria și se pregătea să intre în acțiune, acul lui Joe i-o lua înainte cu iscusință și punea iar stăpânire pe captivă.

În cele din urmă, Tom nu mai putu răbda. Ispita era prea mare. Întinse acul și-i dădu gâzei o mână de ajutor. Joe se mânie.

— Tom, las-o-n pace!

— Numa' nițel, Joe!

— Nu se poate, că nu-i rândul tău. Las-o-n pace-ți zic!

— Ei, comedie, da' ce-i fac?

— Îți spun s-o lași în pace!

— Nu vreau!

— Ce-i aia că nu vrei? E pe partea mea.

— Ia ascultă, Joe Harper! A cui e chichirița, a ta ori a mea?

— Puțin îmi pasă a cui e, e pe partea mea și n-ai voie să te atingi de ea.

— Asta s-o crezi tu! E a mea și fac ce vreau cu ea. Să știu de bine că mor și tot o ating.

O lovitură strașnică de baston se abătu pe spinarea lui Tom și, numaidecât, perechea ei pe grumazul lui Joe. Vreo două minute, un norulеț de praf ieșit din jachetele lor pluti în jur, spre marele haz al întregii clase. Băieții erau atât de cufundați în jocul lor, încât nici nu băgaseră de seamă liniștea ce se lăsase cu puțin înainte, când „domnul" coborâse în vârful picioarelor până la ei și se aplecase asupră-le. Învățătorul asistase la o bună parte a reprezentației, înainte de a-și da concursul.

În pauza de prânz, Tom alergă la Becky Thatcher și-i șopti la ureche:

— Pune-ți boneta pe cap și fă-te că te duci acasă. Când ajungi în colț, șterge-o fără să bage de seamă ăilalți, cotește pe drumeag și vino înapoi. Eu mă duc pe partea ailaltă și scap de ei tot așa.

Zis și făcut. Unul o luă spre casă cu un grup de școlari, celălalt cu altul. Peste puțin timp se întâlniră la capătul drumeagului. Când ajunseră iar la școală, clasa era a lor.

Se așezară unul lângă altul, cu o tăbliță în față. Tom îi dădu lui Becky creionul, ținându-i mâna într-a sa și călăuzindu-i-o. În felul ăsta desenară încă o casă nemaipomenită.

Când pieri interesul pentru artă, cei doi începură să stea de vorbă. Tom era în culmea fericirii. O întrebă pe Becky:

— Îți plac șobolanii?

— Nu, nu pot să-i sufăr.

— Nici eu, p-ăi vii, da' te-ntreb de ăi morți, pe care poți să-i rotești c-o sfoară în juru' capului.

— Nu, nu-mi plac șobolanii, de niciun fel. Mie-mi place guma de mestecat.

— Cred și eu. Ce n-aș da să am acum nițică!

— Zău? Am eu o bucată. Te las s-o mesteci nițel, da' să mi-o dai înapoi.

O mestecau cu rândul, ceea ce era foarte plăcut, și-și bălăbăneau picioarele în bancă, de fericiți ce erau.

— Ai fost vreodată la circ? întrebă Tom.

— Da, și tăticu' mă mai duce, dacă sunt cuminte.

— Eu am fost la circ de trei, patru ori, nici nu mai știu de câte ori. Biserica nu face doi bani pe lângă circ. La circ n-ai timp să te plictisești, mereu e altceva. Eu, când oi fi mare, mă fac clovn la circ.

— Da, adevărat? Ce drăguț o să fie! Clovnii sunt așa nostimi, bălțați de sus până jos.

— Îhî! Și câștigă bani cu nemiluita, aproape un dolar pe zi, așa zice Ben Rogers. Ia spune, Becky, ai fost vreodată logodită?

— Ce-i aia?

— Ei, logodită, adică gata să te măriți.

— Nu.

— Ai vrea să te logodești?

— Știu și eu? Cred că da. Cum e?

— Cum e? Păi nu seamănă cu alte jocuri, da' nu-i cine știe ce greu. Fata spune băiatului că n-are să se mărite cu altul cât o trăi, apoi băiatul și fata se sărută, și gata. Asta poate s-o facă oricine.

— Se sărută? Dar de ce se sărută?

— Ei, păi, ca să... mă rog... așa se face totdeauna.

— Toți fac așa?

— Firește. Toți care se iubesc. Mai ții minte ce ți-am scris pe tăbliță?

— Ăă... da.

— Ce?

— Nu spun.

— Să spun eu?

— Da, da' nu acum.

— Ba acum.

— Nu, nu acum, mâine.

— Haide, acum! Te rog, Becky! Spun încet, încet de tot.

În timp ce Becky tot mai șovăia, Tom, luând tăcerea drept consimțământ, își petrecu brațul pe după mijlocul ei și-i șopti mărturisirea, încet de tot, cu gura lipită de urechea ei. Apoi adăugă:

— Acu-mi șoptești și tu mie la fel.

Ea se împotrivi o vreme, apoi spuse:

— Întoarce-te cu spatele, să nu mă vezi, și-o să-ți șoptesc. Dar să nu spui niciodată la nimeni, auzi, Tom? N-o să spui, făgăduiești?

— Se poate, Becky?... Pe cuvântu' meu de onoare! Acuma hai...

Se întoarse cu spatele. Becky se apropie cu sfială, până ce răsuflarea ei atinse cârlionții băiatului, și șopti:

— Te iubesc!

Apoi o zbughi. Alerga în jurul pupitrelor și a băncilor, iar Tom după ea. În cele din urmă, căută adăpost într-un colț și-și ascunse fața în șorțulețu-i alb. Tom, cuprinzându-i umerii, o ruga:

— Hai, Becky, c-acu' e gata. N-a mai rămas decât sărutatu'. Ce, te temi de-atâta lucru? E-o nimica toată. Hai, Becky, te rog!

Și-o tot trăgea de șorț și de mâini.

Încetul cu încetul, ea cedă și lăsă brațele jos. Fața îmbujorată se înălță și se supuse. Tom îi sărută buzele roșii, apoi zise:

— Acuma-i gata, Becky, asta a fost tot. De acu' încolo, ține minte, n-o să mai iubești niciodată pe nimeni, în afară de mine, și n-o să te măriți, cât oi trăi, cu altul decât cu mine. Așa-i?

— Da, Tom, n-o să mai iubesc niciodată pe nimeni în afară de tine și toată viața n-o să mă mărit cu nimeni altul decât cu tine. Da' nici tu nu trebuie să te însori decât cu mine.

— Firește, asta se-nțelege, face parte din învoială. Și totdeauna când te duci la școală sau când ne întoarcem spre casă, tu trebuie să mergi cu mine, când nu ne vede nimeni, și la joacă tu m-alegi pe mine și eu te-aleg pe tine, fiindcă așa se face când ești logodit!

— Ce drăguț! Până acum n-am auzit niciodată de toate astea!

— A, e foarte plăcut! Eu și cu Amy Lawrence...

Ochii mari ațintiți asupră-i îi spuneau lui Tom că o scrântise. Se opri fâstâcit.

— Tom! Vasăzică eu nu sunt prima cu care te-ai logodit!

Copila începuse să plângă. Tom o mângâia.

— Hai, Becky, nu mai plânge, te rog! Acu' nu-mi mai pasă de ea niciun pic.

— Ba da, Tom, știi foarte bine că da...

Tom încercă s-o îmbrățișeze, dar ea îl împinse în lături și se întoarse cu fața la perete, plângând. Tom încercă iar s-o îmbuneze cu tot felul de cuvinte de mângâiere, dar ea iarăși îl goni. Atunci în sufletul băiatului se aprinse mândria. Se îndepărtă cu pași mari și ieși în curte. Stătu câtva timp pe-aproape, nemulțumit, făr' de astâmpăr, trăgând

din când în când cu coada ochiului spre ușă, doar-doar s-o căi și o veni după el. Dar Becky nu veni. Tom începu să se simtă prost, temându-se că nu s-a purtat cum se cuvine. Trebui să ducă o luptă grea și îndelungată cu sine însuși, ca să se hotărască să facă noi încercări de împăcare... Până la urmă, își luă inima-n dinți și intră. Fata tot mai stătea în colț, plângând cu sughițuri, întoarsă cu fața la perete. Lui Tom i se rupea inima. Se duse la ea și rămase o clipă tăcut, neștiind cum s-o îmbuneze. Apoi spuse cu șovăială:

— Becky, nu, nu țin la nimeni, eu numai la tine țin!

Niciun răspuns, doar sughițuri de plâns.

— Becky... (rugător). Becky, spune-mi ceva!

Iar sughițuri de plâns.

Tom scoase la iveală comoara lui cea mai de preț, un bumb de alamă de la o portiță de sobă și, petrecându-și brațul pe după mijlocul fetei, îi vârî giuvaierul sub ochi, spunând:

— Te rog, Becky, îl vrei?

Ea trânti bumbul de podea.

...Atunci Tom plecă hăt peste dealuri, departe, departe, și nu se mai întoarse la școală în ziua aceea.

Curând, Becky bănui ce se întâmplase. Alergă la ușă. Dar Tom, nicăieri. Dădu fuga în curte; degeaba. Începu să strige:

— Tom! Vino înapoi, Tom!

Ascultă cu încordare; niciun răspuns. Pretutindeni, liniște și singurătate; alți tovarăși n-avea. Se așeză, pornindu-se iar pe plâns și mustrându-se amarnic. Între timp, școlarii începuseră a se aduna din nou. Se văzu nevoită să-și ascundă durerea, să-și aline zbuciumul ce-i pârjolea inima și să îndure calvarul unei lungi după-amiezi plicticoase și pline de suferinți. Niciunuia dintre străinii de care era înconjurată nu-i putea mărturisi focul inimii ei.

Capitolul VIII

Tom mergea pe cărări lăturalnice, ca să nu dea ochii cu școlarii care se înapoiau de la școală. Apoi își domoli pasul și, mâhnit, își urmă drumul. Trecu de două, trei ori un firicel de apă, pentru că una dintre superstițiile copiilor era că dacă treci o apă zădărnicești orice urmărire. Jumătate de oră mai târziu, dispărea îndărătul casei Douglas, așezată tocmai pe vârful măgurii Cardiff. Școala rămăsese mult în urmă, abia se mai zărea, departe, printre căsuțele din vale. Intră într-o pădure deasă, își croi drum până în inima ei și se așeză pe un petic de mușchi, sub umbra unui stejar. Nu adia o suflare. Zăpușeala amiezii făcuse până și păsărelele să amuțească. Firea toată era cufundată într-un somn adânc, întrerupt când și când de bătaia îndepărtată a unei ciocănitoare, după care tăcerea și însingurarea care domneau peste tot locul se lăsau și mai apăsătoare. Sufletul băiatului era plin de tristețe. Simțirea îi era în deplină armonie cu cele ce-l înconjurau. Șezu vreme îndelungată așa, cu coatele sprijinite pe genunchi și cu bărbia în mâini, adâncit în gânduri. I se părea că viața nu era, în cazul cel mai bun, decât o trudă zadarnică; aproape că-l invidia pe Jimmy Hodges, de curând răposat. „Cât de odihnitor trebuie să fie, gândea el, să dormi ușor și să visezi de-a pururi, vântul să susure printre ramuri, să-ți mângâie iarba și florile de pe mormânt, iar tu să nu mai ai nicio grijă și nicio supărare, în vecii vecilor.“ Dacă ar ști că e în regulă cu notele la școală, el, unul, ar fi gata să părăsească lumea, să termine odată cu toate. Și-apoi și fata aceea! Cu ce-i greșise el? Cu nimic. Avusese cele mai bune gânduri și ea îl tratase ca pe-un câine; da, da, curat ca pe-un câine. Are să-i pară ei rău odată și-odată, dar

poate că va fi prea târziu. Ah, de-ar putea să moară pentru câtăva vreme!

Dar inima schimbătoare a tinereții nu rabdă multă vreme strânsoarea aceluiași tipar. Pe nesimțite, Tom lunecă înapoi spre preocupări lumești. Dacă ar întoarce acum spatele tuturor și ar dispărea în chip misterios? Dacă ar pleca departe, cât mai departe, către meleaguri necunoscute, peste mări și țări, și nu s-ar mai întoarce niciodată? Cum s-ar simți ea atunci? Își aminti că avusese de gând să se facă clovn; acum gândul ăsta îl scârbea. Glumele deșarte și tricourile bălțate jigneau, de bună seamă, un suflet avântat pe culmile neguroase ale visării romantice. Nu, soldat are să se facă și are să se înapoieze după ani îndelungați, obosit de lupte și acoperit de glorie. Ba nu, ar fi mai bine să meargă cu pieile-roșii să vâneze bivoli sălbatici și să se războiască prin lanțurile de munți și prin câmpiile întinse și făr' de cărări ale Vestului îndepărtat. Cândva, târziu, are să revină în chip de mare căpetenie, cu pletele împletite cu pene, vopsit fioros pe față, și are să intre așa la școala de duminică, într-o dimineață somnoroasă de vară. O să scoată un chiot de luptă de-o să le înghețe tuturor sângele în vine, și ochii colegilor or să se aprindă de invidie. Da' stai, exista ceva mai măreț chiar și decât asta! Pirat are să se facă! Acum găsise ce-i trebuia! Acum își vedea limpede viitorul, plin de neînchipuită strălucire. Lumea întreagă o să răsune de numele lui și, auzindu-l, oamenii se vor cutremura. Ce falnic va brăzda mările furtunoase cu corabia lui mai iute ca vântul! Îi va zice *Vijelia*, și va fi lungă, joasă și neagră, c-un steag sinistru fâlfâind la pupă! Iar când va fi în culmea gloriei, are să apară fără de veste în bietul târgușor al copilăriei lui și are să intre falnic în biserică, ars de soare și bătut de vânturi, îmbrăcat cu pantaloni bufanți și cu pieptar de catifea neagră, încălțat cu cizme înalte până la genunchi, încins cu un brâu stacojiu, cu cingătoarea împletită de pistoale mari și la șold cu un cogeamite pumnal, ruginit de sângele celor uciși. Din pălăria de pâslă cu borurile largi îi va flutura o cascadă de pene și în mâini va

ține desfășurat steagul negru cu hârca și oasele încrucișate. Cum îi va mai crește inima de încântare, când va auzi șoptindu-se în preajmă-i: „E Tom Sawyer, piratul, Răzbunătorul Negru al mărilor vijelioase!"

Da, se hotărâse asupra carierei. O să fugă de acasă și-o să înceapă îndată. Chiar de mâine dimineață va porni. Trebuia deci să-nceapă a se pregăti. Trebuia să-și adune avutul. Se duse lângă un trunchi prăbușit și putred care zăcea în apropiere și cu faimosul lui briceag începu să scormonească sub unul dintre capete. Curând izbi în lemn și sună a gol. Puse mâna pe locul acela și rosti solemn descântecul:

Ce n-a fost să vie!
Ce a fost rămâie!

Apoi scormoni pământul, până ieși la iveală o scândurică de brad. O ridică și dezveli o casetă micuță, făcută din scândurele de brad. În casetă se afla o bilă. Mirarea lui Tom nu cunoștea margini. Se scărpină după ceafă, nedumerit, spuse pentru sine:

— Asta-i nemaipomenit!

Aruncă înciudat bila cât colo și rămase pe gânduri. Adevărul era că îi dăduse greș un descântec, în care, ca toți tovarășii săi de joacă, avusese o încredere nezdruncinată. Dacă îngropi o bilă cu descântecele de cuviință, o lași așa două săptămâni și-apoi o dezgropi cu descântecul rostit de el adineaori, găsești toate bilele pe care le-ai pierdut vreodată, adunate în acel loc, oricât de departe ar fi fost una de alta. Dar iată că acum chestia asta dăduse greș. Nu mai exista nici umbră de îndoială. Întreg edificiul credinței lui Tom fusese zguduit până la temelii. Despre reușita acestei metode auzise până acum de nenumărate ori, dar niciodată nu aflase ca ea să fi dat greș. Uită că el însuși încercase până atunci de câteva ori, fără să fie în stare să regăsească ascunzătoarea. O vreme se străduí să înțeleagă, în cele din urmă, se dumiri; își băgase nasul vreo vrăjitoare și-i stricase descântecul. Își puse în gând să se lămurească pe deplin în această privință și începu a cerceta de jur-împrejur,

până dădu de un petic nisipos, cu o gaură în el, în chip de pâlnie. Se culcă la pământ, puse gura lângă marginea găurii și strigă:

— Gâză mică, frumușică,
Spune-mi, rogu-te frumos,
Spune-mi tu a cui e vina,
De-mi ieși treaba pe dos?

Nisipul începu a se surpa și curând ieși la iveală un gândăcel negru, care, speriat, se cufundă iar după o clipă.

„Nu vrea să spună! Vasăzică tot o vrăjitoare mi-a făcut-o! Știam eu!"

Tom era încredințat că e zadarnic să încerci să lupți cu vrăjitoarele, așa că, descurajat, se dădu bătut. Dar socoti că era păcat să piardă bila pe care o aruncase adineaori și răbdător se apucă s-o caute. Dar n-o mai găsi. Se întoarse la tezaurul lui și luă întocmai aceeași poziție în care se afla când azvârlise bila. Scoase altă bilă din buzunar și o aruncă în același fel, grăind:

— Surioară, mergi de-ți cată sora!

O urmări cu luare-aminte, să vadă unde se oprește și se duse după ea. Dar bila se oprise pesemne prea aproape sau se rostogolise mai departe decât trebuia. Tom mai încercă de două ori. La ultima încercare, izbuti. Cele două bile erau acum la un pas una de alta.

În clipa aceea, răzbătând slab prin bolțile verzi ale pădurii, se auzi sunetul de tinichea al unei trompete de jucărie. Tom lepădă la iuțeală haina și pantalonii, își făcu dintr-o bretea cingătoare, zgândări prin niște vreascuri de lângă trunchiul cel putred și scoase la iveală un arc și o săgeată de lemn, o sabie fabricată dintr-o șipcă și o trompetă de tinichea. Într-o clipă le înșfăcă și o zbughi cu ele, desculț, cu cămașa fluturând, în fugă. Se opri curând sub un ulm bătrân și trâmbiță un răspuns; apoi, călcând tiptil, începu se cerceteze cu luare-aminte împrejurimile, iscodind când într-o parte, când într-alta. Vorbea, cu glas cumpănit, unor tovarăși închipuiți:

— Stați locului, voinicii mei! Stați ascunși până dau semn din goarnă!

Chiar atunci se ivi Joe Harper, în veşminte la fel de sumare şi cu arme la fel de impunătoare ca cele ale lui Tom. Tom răcni:

— Stai! Cine cutează a intra în codrul Sherwood fără învoirea mea?

— Guy de Guisborne nu cere învoirea nimănui. Cine eşti tu care... care...

— ...te încumeţi a-mi vorbi astfel, îi şuflă Tom, căci vorbeau pe de rost, „după carte".

— Cine eşti tu, care te-ncumeţi a-mi vorbi astfel?

— Cine sunt eu? Ce întrebare! Eu sunt Robin Hood, după cum curând va afla leşul tău nemernic.

— De eşti tu cu adevărat acel vestit haiduc, bucuros lupta-mă-voi cu tine, pentru domnia acestui falnic codru. În gardă!

Şi strângând amândoi în mână săbiile de lemn şi trântind la pământ celelalte catrafuse, luară poziţie de scrimă, picior lângă picior, după care porniră o luptă aprigă, după toate regulile artei: două lovituri de ameninţare sus, două de degajare jos, până ce în curând Tom îşi dădu cu părerea:

— Acu', c-ai prins mişcarea, dă-i drumu' iute!

Şi începură să lupte şi mai crâncen, gâfâind şi năduşind de atâta trudă. Nu trecu mult şi Tom strigă:

— Hai, cazi, cazi odată! 'Ce nu mai cazi?

— Că nu vreau!... Cazi tu! Tu de ce nu cazi? Ai luat mai multe lovituri ca mine.

— N-are-a face. Eu nu pot să cad. Dacă nu scrie la carte... La carte scrie: „Apoi, cu o lovitură măiastră din stânga, el îl doborî pe bietul Guy de Guisborne." Dă-te mai aşa, să pot să te lovesc din stânga!

Cum nu se putea trece peste litera cărţii, Joe se dădu „mai aşa", primi lovitura din stânga şi se prăvăli la pământ.

Apoi se ridică, spunând:

— Acu' e rândul meu să te omor. Aşa-i cinstit.

— Da' de unde, asta nu scrie la carte.

— Atunci să-i fie ruşine lu' ăl de n-a scris. Păi, ce, aşa merge?

— Ascultă, mă Joe, n-ai decât să fii tu călugăru' Burtă-mare sau băiatul morarului Berechet și să mă croiești c-un băț, sau să mă fac eu judecătorul din Nottingham și tu ești nițeluș Robin Hood și mă omori.

Joe spuse că așa mai merge, după care fură săvârșite și aceste isprăvi.

Tom redeveni apoi Robin Hood, și călugărița trădătoare îl lăsă să sângereze din rana-i neîngrijită, până ce viteazul rămase fără vlagă. În cele din urmă, Joe, închipuind o ceată

întreagă de haiduci jelindu-și căpetenia, îl trase cu mâhnire pe Robin Hood deoparte și-i așeză arcul în mâinile slăbite, iar Tom grăi:

— Unde va nimeri săgeata asta, acolo să-l îngropați pe sărmanul Robin Hood, în inima codrului verde.

Apoi trase cu arcul și se lăsă pe spate pentru a-și da duhul. Dar, nimerind în niște urzici, sări iar în sus, cam prea vioi pentru un mort.

Băieții se îmbrățișară și plecară spre casă, mâhniți că nu mai existau haiduci, întrebându-se ce dăduse în schimb lumii civilizația modernă. Amândoi erau de părere că e mai bine să fii un an de zile haiduc în codrul Sherwood decât președinte pe viață al Statelor Unite.

Capitolul IX

În aceeași seară, la orele nouă și jumătate, Tom și Sid fură, ca de obicei, trimiși la culcare. Își spuseră rugăciunile și Sid adormi îndată. Tom stătea întins în pat, treaz, așteptând, plin de nerăbdare și neastâmpăr. Când, în sfârșit, crezu că se crapă de ziuă, auzi ceasornicul bătând abia zece! Să înnebunească, nu altceva! S-ar fi sucit în așternut, s-ar fi întors pe o parte și pe alta să-și mai potolească nervii ațâțați, dar se temea să nu-l trezească pe Sid. Așa că stătea nemișcat, cu privirea pironită în întuneric. Era o tăcere înfiorătoare. Treptat, începu să audă zgomote ușoare, pe care mai întâi abia le deslușea, și care, încetul cu încetul, se înteteau. Acum auzea până și tic-tacul ceasornicului. Grinzile vechi începură a scârțâi tainic. Scările trosneau încetișor. De bună seamă că pe undeva pe-aproape umblau duhuri. Un sforăit înfundat venea la intervale regulate din camera mătușii. Și-acum, iată că se porni să mai țârâie întruna și un greiere, de a cărui ascunzătoare n-ai fi putut da, oricât ți-ai fi bătut capul. În clipa următoare, Tom tresări de spaimă, auzind în tăblia patului ronțăitul sinistru, ticăitul unui cariu, căruia i se mai spune și „ceasul morții". Asta însemna că zilele cuiva erau numărate. După aceea se înălțară, departe în noapte, urletele unui dulău. De la o depărtare și mai mare îi răspunseră alte urlete, mai slabe.

Tom nu mai știa ce să facă de frică. În cele din urmă, simți cu ușurare că vremea încetase a se mai scurge și că peste toate se înstăpânise veșnicia. Curând-curând începu să moțăie.

Când ceasornicul bătu unsprezece, Tom dormea dus. Deodată, din caierul încâlcit al viselor se desprinse un mieunat jalnic de cotoi. O fereastră se deschise în vecini și mieunatul încetă brusc. Cineva strigă: „Zât, cotoi afurisit!" O sticlă azvârlită undeva, în spatele șopronului

mătușii, se sparse cu zgomot. Toate astea îl deșteptară de-a binelea pe Tom. Un minut mai târziu era îmbrăcat și ieșea pe fereastră. Se târî în patru labe de-a lungul acoperișului pridvorului, miorlăind între timp discret, o dată, de două ori. Apoi sări pe acoperișul șopronului și de acolo jos. Huckleberry Finn îl aștepta, cu pisica moartă în mână. O luară amândoi din loc, făcându-se nevăzuți în întuneric. O jumătate de oră mai târziu, își croiau drum prin bălăriile cimitirului. Era un cimitir după moda veche a Vestului, așezat pe un deal, la vreo doi kilometri depărtare de târgușor. Gardul stătea aiurea, într-o rână, ba în afară, ba înăuntru; nicio ulucă nu era dreaptă. Iarba și buruienile năpădiseră întreg cimitirul. Toate mormintele vechi erau scufundate și strâmbe, nicio lespede nu rămăsese în locul ei. Scânduri rotunjite la capăt, mâncate de carii, gata să cadă, se aplecau deasupra mormintelor, căutând zadarnic un sprijin. Odinioară fusese scris pe ele, cu vopsea: „Veșnică pomenire lui..." (cutare și cutare), dar pe cele mai multe dintre ele nu se mai putea citi nimic, nici chiar pe lumină.

Un vânticel de noapte suspina printre arbori. Lui Tom îi era frică să nu fie duhurile răposaților, jeluindu-se că li se tulbură odihna. Băieții vorbeau puțin și numai în șoaptă. Locul, ceasul tainic, solemnitatea și tăcerea adâncă ce domnea în jur le apăsau sufletele. Găsiră movila proaspătă pe care o căutau și se tupilară îndărătul unor ulmi bătrâni, crescuți câteșitrei dintr-o tulpină, la câțiva pași de mormânt.

Apoi așteptară în tăcere un timp, care li se păru o veșnicie. Țipătul îndepărtat al unei bufnițe era singurul zgomot care tulbura liniștea aceea de mormânt. Gândurile lui Tom deveneau tot mai apăsătoare. Simțea tot mai mult nevoia să spună ceva, să audă un glas răspunzându-i. Își luă inima în dinți și șopti:

— Huck, m-auzi?... Ce-or fi zicând morții, că umblăm așa p-aici?...

Huckleberry răspunse tot în șoaptă:

— La asta mă gândesc și eu. Simt așa... că mi se face păru' măciucă...

— Și mie...

Iar tăcere îndelungată, apăsătoare.

Apoi șoapta lui Tom:

— Auzi, Huck, ce zici, Hoss Williams ne-o fi auzit vorbind?

— Ba bine că nu. Duhu' lui ne aude la sigur.

După o nouă tăcere, iar Tom:

— Îmi pare rău că n-am zis „domnul Williams". Da' n-am vrut să-l supăr. Toată lumea îi zicea Hoss.

— Trebuie să fii cu luare-aminte când vorbești de morți, Tom.

După această încercare neizbutită, lui Tom îi pieri iar curajul și amuțiră amândoi.

Deodată, Tom înșfăcă brațul tovarășului său:

— Sst!

— Ce e, Tom?

Se agățară unul de altul, cu inimile cât un purice.

— Sst! Auzi, iar! N-ai auzit?

— Ce?

— I-auzi! Acu' cred c-auzi!

— Doamne, Dumnezeule! Tom, să știi că vin! Vin la sigur. Ce ne facem?

— Nu știu. Crezi c-or să ne vadă?

— Aoleo, Tom, dracii văd pe-ntuneric ca pisicile. Mai bine nu mai veneam.

— Hai, nu te mai speria așa. Eu nu cred c-o să se lege de noi. Doar nu facem niciun rău. Dacă nu mișcăm, poate nu ne dibuie.

— Să stăm așa, nemișcați, Tom. Aoleo, mi s-au înmuiat picioarele.

— Ascultă!...

Băieții ciuliră urechile, cu capetele apropiate, ținându-și răsuflarea. Un zgomot înăbușit de glasuri venea, adus de vânt, tocmai din cealaltă parte a cimitirului.

— Uite colo, șopti Tom. Ce să fie?

— E focu' iadului. Aoleo, Tom, mor de frică!

Niște siluete se apropiau prin întuneric, bălăbănind un felinar vechi de tinichea, care împestrița pământul în juru-i cu o puzderie de fluturi de lumină.

Huckleberry șopti, cutremurându-se:

— Dracii sunt, ce mai vorbă! Și încă trei! Doamne sfinte! Ne-am dus pe copcă, Tom! Tu știi să te rogi?

— Să-ncerc, da' nu te mai speria așa, că n-o să ne facă nimic.

— Sst!

— Ce e, Huck?

— Sunt oameni, mă! Unul dintre ei e sigur om. E glasul lu' moș Muff Potter.

— Nu zău?

— Pun rămășag. Ce, nu-l știu eu? Stai așa, nu te mișca. Da' lasă, că nu-i el chiar atât de treaz, ca să ne simtă. Mai mult ca sigur că-i pilit, păcătosu', ca de obicei.

— Bine, n-ai grijă, că nu mișc. Uite că s-au oprit. Nu știu încotro s-o ia. Acu' uite... Ptii! O iau de-a dreptu' încoace. Eu parc-aș mai cunoaște un glas... Ei! Să știi că ăsta-i Joe Indianu'!

— Așa e, e banditu' ăla! Ticălosu'! Mai bine erau dracii! Ce-or fi vrând? Ce blestemății or fi punând la cale?

Șoaptele se stinseră cu totul. Cei trei bărbați ajunseseră lângă mormânt și erau acu' la câțiva pași de ascunzătoarea băieților.

— Aici e, glăsui cel de-al treilea.

Felinarul se înălță și lumină fața tânărului doctor Robinson.

Potter și Joe Indianul duceau o targă, pe care se aflau o frânghie și două lopeți. Așezară targa jos și se apucară să deschidă mormântul. Doctorul puse felinarul la un capăt al gropii și se așeză și el jos, cu spatele rezemat de unul dintre ulmi. Era atât de aproape, încât băieții ar fi putut să-l atingă.

— Dați-i zor! spuse el cu glas scăzut. Luna poate să iasă dintr-o clipă într-alta.

Ceilalți doi bombăniră un răspuns, săpând mai departe. O vreme nu se mai auzi decât hârșâitul lopeților, care-și descărcau povara de pământ și pietriș. Părea că nu se mai termină. În cele din urmă, se auzi un sunet înăbușit de lemn lovit; o lopată izbise coșciugul. Cei doi bărbați ridicară sicriul și-l așezară la marginea gropii. Forțară capacul cu lopețile, scoaseră trupul mortului și-l trântiră jos. Luna ieși de după nori și-i dezvălui fața galbenă precum ceara. Așezară targa la îndemână, culcară cadavrul pe ea, îl acoperiră cu o pătură și-l legară țeapăn cu frânghii. Potter scoase un cuțit mare și, pe când tăia capătul de prisos al frânghiei, spuse:

— Acum suntem gata cu treaba asta parșivă, felcere, și 'mneata fă bine și mai scoate pe loc cinci biștari, că de nu, ți-l lăsăm aici plocon.

— Așa, așa! încuviință Joe Indianul.

— I-ascultați: ce va să zică asta? se miră doctorul. Ați cerut plata înainte și v-am plătit.

— Cum să nu, mi-ai plătit cu vârf și îndesat, izbucni Joe Indianul, înaintând spre doctor, care sărise în picioare. Acu' cinci ani când intrasem în bucătăria lui taică-tu, să cer ceva de mâncare, m-ai gonit, zicând c-am venit cu gând rău. M-am jurat atunci să mă răfuiesc cu tine, de-ar fi și peste o sută de ani. Da' taică-tu, de frică, m-a băgat la gherlă pentru vagabondaj. Ce, crezi c-am uitat? Nu degeaba am sânge de indian în vine. Acu' te am la mână și-ai să mi-o plătești, așa să știi!

În timp ce vorbea astfel, începuse să-l amenințe pe doctor, vârându-i pumnul sub nas. Deodată, doctorul îi dădu un pumn și-l trânti pe ticălos la pământ. Potter scăpă cuțitul, strigând:

— I-ascultă, să nu dai în prietenu' meu!

Iar în clipa următoare se încăieră cu doctorul. Se luptau amândoi cu sete, răscolind pământul cu tălpile. Joe Indianul țâșni în picioare, cu ochii scânteind de patimă, puse mâna pe cuțitul lui Potter și începu să le dea târcoale, târându-se cu capul aplecat înainte, ca o pisică. Aștepta momentul potrivit. Deodată, doctorul se smuci și, scăpând din strânsoare, apucă tăblia grea de pe capul gropii lui Williams și îl pocni

pe Potter, doborându-l la pământ. Pe loc, Indianul profită de prilej și înfipse cuțitul până în plăsele în pieptul tânărului, care se împletici, căzând peste Potter și împroșcându-l cu sânge. În aceeași clipă norii înfășurară în negură îngrozitoarea priveliște, iar cei doi băieți, înfricoșați, o luară la goană prin întuneric.

În curând, luna se ivi iar dintre nori. Joe Indianul, aplecat peste cele două trupuri, le privea îndelung. Doctorul mai murmură ceva nedeslușit, scoase un suspin lung, și încă unul, apoi se liniști. Ticălosul bombăni:

— Cu blestematu' ăsta-mi încheiai socotelile!

După aceea scotoci cadavrul și-l jefui, puse cuțitul ucigător în dreapta desfăcută a lui Potter și se așeză pe sicriul deschis. Trecură astfel trei, patru, cinci minute.

Deodată, Potter începu să se frământe și să geamă. Mâna i se încleștă și cuprinse cuțitul. Îl ridică, îl privi o clipă, îl lăsă din mână, cutremurându-se; se ridică în capul oaselor, împinse deoparte cadavrul, îl cercetă cu ochii tulburi, apoi roti împrejur aceeași privire rătăcită, până când întâlni privirea lui Joe.

— Doamne, cum s-a întâmplat, Joe?

— În mare încurcătură te băgași, vere! spuse Joe, fără să clintească. Ce-ți veni? De ce-ai sărit la el cu cuțitul?

— Eu?! Ferească sfântu'! N-am făcut eu una ca asta!

— I-ascultă! Crezi c-o să scapi dacă îndrugi de-alde astea?... Fii serios!

Potter se cutremură și se îngălbeni la față.

— Credeam că mi-am venit în fire. Cin' mă puse să beau în seara asta! Văd că mi s-a urcat la cap mai rău decât când ne apucarăm de treaba asta blestemată. M-am fâstâcit de tot. Nu mai țin minte nimic. Spune, Joe, te rog din suflet, băiatule, i-adevărat că făcui una ca asta? Joe, n-am vrut! Să mor dacă am vrut, afurisit să fiu! Pe cinstea mea că nici prin gând nu mi-a trecut! Spune tu cum a fost, Joe! Ce grozăvie! Om tânăr, în pragu' vieții!

— Cum a fost? V-ați luat la harță, v-ați ghiontit ce v-ați ghiontit, ș-apoi dânsu' te-a pocnit o dată cu scândura de colo, de-ai rămas lat jos. După aia te-ai ridicat, împleticindu-te, ai înșfăcat cuțitu' și l-ai băgat în el, tocmai când te izbea zdravăn a doua oară. De atunci și până acu' ai zăcut colo, țeapăn ca o buturugă.

— Of, of, of! Vai și-amar de mine! N-am știut ce fac. Să mă trăsnească Dumnezeu dac-am știut. Eu zic că numa' rachiul e de vină... și treaba asta blestemată, care m-a făcut să-mi ies din fire. De când sunt n-am pus mâna pe cuțit ori pe armă, Joe. M-am bătut și eu, da' niciodată cu arme. Poate să spună oricine mă cunoaște! Joe, să nu mă dai în vileag! Te rog, Joe, băiatule, zi că n-o să mă spui! Totdeauna am ținut la tine, Joe, și ți-am luat partea. Adu-ți aminte! Așa-i că nu mă spui, Joe?

Cu mâinile împreunate a rugăciune, bietul om căzu în genunchi în fața ucigașului netulburat.

— Așa e, totdeauna ai fost de treabă cu mine, Muff Potter, și n-o să te las. Ai cuvântul meu. Mai mult decât atâta ce vrei să-ți spun?

— Joe, ești un înger, nu alta. O să te binecuvântez cât oi trăi!

Și Potter începu să plângă.

— Haide, potolește-te. Ce, acuma-i vreme de bocit? Fă bine și ia-o pe drumul ăla și eu o iau p-ăstălalt. Hai, mișcă, și vezi să nu lași urme.

Potter o luă repede la picior și în curând începu să alerge. Ticălosul de Joe stătu ce stătu, uitându-se după el, apoi mormăi:

— Dacă-i amețit de lovitură, și pilit pe cât se pare, nu-și mai aduce aminte de cuțit pân' se depărtează și nu mai are el curaj să vină singur înapoi, într-un loc ca ăsta, curcă plouată!

Două, trei minute mai târziu, omul ucis, cadavrul învelit cu pătura, sicriul descoperit și groapa căscată rămaseră doar sub privegherea lunii. Peste tot locul se lăsase iar liniște deplină.

Capitolul X

Cei doi băieți fugeau într-un suflet spre târg, muți de spaimă. Din când în când aruncau câte o privire speriată înapoi, ca și cum s-ar fi temut să nu fie urmăriți. În fiecare ciot ivit în cale li se părea că văd un om, un dușman, și li se tăia răsuflarea. Când trecură în fugă prin dreptul câtorva cocioabe lăturalnice, aflate în apropierea târgului, lătratul câinilor îi făcu să gonească, de parcă ar fi avut aripi la picioare.

— Numa' de-am ajunge la tăbăcăria veche cât mai putem fugi, șopti Tom, gâfâind din greu. N-o mai țin mult.

Drept răspuns nu se auzi decât gâfâiala șuierătoare a lui Huckleberry. Amândoi alergau cu ochii ațintiți spre limanul nădejdilor lor și se sileau din răsputeri s-ajungă. Se apropiau văzând cu ochii. În cele din urmă, se năpustiră amândoi deodată pe ușa deschisă a tăbăcăriei și se prăvăliră în bezna ocrotitoare dinăuntru, plini de recunoștință și istoviți din cale-afară. Încetul cu încetul, vijelioasa bătaie a inimilor se mai alină și Tom șopti:

— Huck, tu cum crezi c-o să iasă afacerea asta?

— Dacă moare doctoru' Robinson, iese cu spânzurătoare.

— Zău, așa crezi?

— Sunt sigur, Tom.

Tom se gândi ce se gândi, apoi zise:

— Cin' să spună? Noi?

— Ce, ești nebun? Închipuie-ți că cine știe ce se-ntâmplă și Joe Indianu' scapă nespânzurat. Mai curând ori mai târziu, ne face de petrecanie, cum te văd și cum mă vezi.

— Așa m-am gândit și eu, Huck.

— Dacă e să spună careva, n-are decât să spună Muff Potter, dac-o fi dobitoc. Cum e el mai totdeauna beat, nu m-aș mira...

Tom nu răspunse nimic. Stătea dus pe gânduri, chibzuind în sinea lui. Curând șopti iar:

— Huck, da' Muff Potter nici nu știe. Cum poate să spună?

— Cum nu știe?

— Păi ălălalt tocmai îl pocnise cu scândura-n cap când a-nfipt Joe Indianu' cuțitu' în el. Ce, tu crezi c-a văzut ceva? Crezi c-are habar?

— Așa e, Tom! Ai dreptate! Așa e cum spui tu!

— Ș-apoi, mai știi, poate că scândura aia-n scăfârlie l-o fi dat gata și pe el.

— Asta n-o prea cred, Tom. Era afumat rău, se vedea cât de colo. Ăla când îl cauți e beat. Știu de la babacu' – când e pilit, poate să-i cadă și-o turlă de biserică-n cap și n-are nici pe dracu'. Chiar el zicea așa. Sigur c-așa e și Muff Potter. P-altu', treaz, o lovitură ca aia l-ar fi dat gata.

Tom mai tăcu o bucată de vreme, apoi întrebă:

— Huck, tu ești sigur că poți să-ți ții gura?

— Tom, noi doi, vrem, nu vrem, trebuie să ne ținem gura, știi prea bine. De suflăm ceva, diavolul ăla de indian ne sucește gâtu' la amândoi, dacă scapă de spânzurătoare. Eu știu ce zic! Hai să ne jurăm unu' altuia, asta trebuie să facem, să ne jurăm că nu suflăm o vorbă.

— Foarte bine, Huck. Cel mai bun lucru. Ridică mâna și jură că...

— Aș, pentru așa ceva n-ajunge. Jurământu' ăsta e bun pentru fleacuri, ori când ai de-a face cu fete care, și-așa, și-așa, tot nu știu să-și țină gura și când e te pârăsc la o ananghie. Într-o chestie serioasă ca asta, trebuie să avem ceva în scris. Cu sânge trebuie să iscălim jurământul.

Tom încuviință cu înflăcărare. Era o idee pe placul lui: neagră, înfiorătoare, plină de tâlc. Și toate se potriveau de minune: și ceasul de noapte, și împrejurările, și locul în care se aflau. Culese de pe jos o scândură netedă de brad, care lucea în bătaia lunii, scoase din

buzunar o fărâmă de cretă roșie, se trase mai la lumină și, încruntând din sprâncene, mângâli rândurile care urmează, opintindu-se la fiecare literă, mușcându-și limba sau îndoindu-și-o, după cum literele coborau sau suiau:

HUCK Finn şi Tom SaWyer
jură să taca Chitic în chestia asta
şi să pice Morţi pe loc
dac-or sufla ceva
şi oasele să le Putrezească.

Iscusința cu care scria Tom și stilul lui ales îl dădură gata pe Huck. Scoase numaidecât de sub gulerul hainei un ac cu gămălie, și tocmai se pregătea să se înțepe în deget, când Tom îl opri:

— Stai! Nu cu ăsta. Acu' cu gămălie-i de aramă. Să nu fie coclit.

— Și ce dacă-i coclit?

— E otravă, mă. Înghite tu cocleală de aramă, și-o să vezi ce pățești.

Tom desfășură ața de pe acul de cusut pe care-l purta totdeauna la el și se înțepară pe rând, în buricul degetului mare, storcând din el câte o picătură de sânge. Încetul cu încetul, tot storcându-și cu putere degetul, Tom izbuti să-și semneze inițialele folosind drept condei degetul mic. Apoi îi arătă lui Huckleberry cum să tragă un H și un F. Acu' jurământul era pecetluit. Nu le mai rămânea decât să îngroape scândurica lângă zid, cu un ceremonial sinistru și cu tot felul de descântece, după care însemna că-și puseseră lacăt la gură și lepădaseră cheia.

În clipa aceea, printr-o gaură din celălalt capăt al șandramalei se furișă o făptură; dar niciunul dintre băieți nu băgă de seamă.

— Tom, șopti Huckleberry, oare ne ferește pe vecie să nu trăncănim? Bagi mâna-n foc?

— Firește! Orice s-o-ntâmpla, noi trebuie să tăcem chitic. N-am văzut, n-am auzit nimic. C-altminteri e vai de noi, am pica morți pe loc... Ce, parcă tu nu știi?

— Ba știu...

Mai șușotiră așa o vreme.

Deodată, de afară, ca de la o depărtare de zece pași, se auzi urletul lung și jalnic al unui dulău. Băieții se agățară unul de altul, înnebuniți de spaimă.

— Pentru care dintre noi o fi urlând? gâfâi în șoaptă Huckleberry, cu sufletul la gură.

— Nu știu. Uită-te prin crăpătură. Hai, vezi repede!

— Nu! Uită-te tu, Tom!

— Nu pot, zău că nu pot, Huck!

— Haide, Tom, te rog! I-auzi... iar!

— O, Doamne, Dumnezeule, îți mulțumesc! răsuflă ușurat Tom. Acum știu ce e... Ăsta e dulăul lui Harbison.

— A, ce bine! Îți spun drept, Tom, că mie mi se tăiaseră picioarele de frică; puteam să fac prinsoare că-i câine vagabond.

Câinele urlă încă o dată.

Băieții se băgară iar unul într-altul, cu inima cât un purice.

— Aoleo! Nu-i dulău' lu' Harbison, șopti Huckleberry. Ia uită-te, Tom!

Tremurând din tot trupul, Tom îi împlini voia și se uită prin crăpătură. Abia i se mai auzea șoapta când spuse:

— Iiii, Huck, adevărat că-i câine vagabond.

— Ia te uită repede, Tom, repede, pentru care din noi urlă?

— Huck, eu cred că pentru amândoi, că stăm alături.

— Aoleo, Tom, ne-am dus pe copcă. Eu, unu', la sigur că mă duc în iad, prea mi-am făcut de cap.

— M-a luat dracu'! Așa-mi trebuie, dacă trag chiulu' de la școală și fac tot ce mi se spune că n-am voie. Puteam să fiu și eu un băiat de treabă, ca Sid, dacă mă căzneam, da' ți-ai găsit, nici măcar să-ncerc n-am vrut. Da' acu', dacă scap, mă jur c-o să știu totdeauna lecția ca pe apă la școala de duminică!

Și Tom începu să bâzâie.

— Tu și rău! îi ținu isonul Huckleberry, începând și el să bâzâie. Afurisit să fiu dacă nu ești tu... sfânt pe lângă păcătosu' de mine. Ehei, să fiu eu măcar pe juma' cât tine...!

Înăbușindu-și cu greu un sughiț, Tom șopti:

— Ia te uită, Huck, ia te uită! Stă cu spatele la noi!

Huck aruncă și el o privire prin crăpătură și, încredințându-se că dulăul stătea cu spatele la ei, inima i se umplu de bucurie.

— Da, zău, stă cu spatele la noi! Așa stătea și-nainte?

— Da, așa stătea. Și prostu' de mine n-am băgat de seamă. Păi, atunci e bine. Ei, da' pentru cine o fi urlând?

Urletele încetară. Tom ciuli urechile.

— St! Dar asta ce-o mai fi?

— Parcă... parc-ar grohăi niște porci. Ba nu, sforăie careva, Tom.

— Să știi c-așa e! Da' unde-o fi oare, Huck?

— Eu cred că-i colo, în capu' ălălalt. Așa mi se pare. Babacu' doarme din când în când printre porci, da' el, când sforăie, să te ții! Urnește și casa din loc. Și-apoi, eu zic că n-o să se mai întoarcă niciodată pân' târgu' nostru.

Spiritul de aventură se trezi din nou în băieți.

— Huck, ai curaj să vii după mine, dacă merg eu înainte?

— Tom, parcă n-aș avea chef. Dacă e Joe Indianu'...?

Tom se înfricoșă. Dar, curând, ispita se trezi iar în el și mai puternică. Se hotărâră să riște, după ce mai întâi se înțeleseră s-o ia numaidecât la sănătoasa dacă sforăitul ar fi încetat. Porniră în vârful picioarelor către celălalt capăt al magaziei, unul în urma celuilalt. Când ajunseră la cinci pași de cel care sforăia, Tom călcă pe un băț, care se frânse, trosnind. Omul gemu, se zvârcoli puțin și fața îi nimeri în bătaia lunii. Era Muff Potter. Băieții înghețară de spaimă când îl văzură mișcând prin somn. Dar, încetul cu încetul, le veni inima la loc. Ieșiră tiptil de sub streașina dărăpănată, apoi se opriră la o mică depărtare să-și ia rămas-bun. Urletul prelung și sinistru de adineaori se înălță iar în noapte. Întorcând capetele, văzură făptura ciudată a câinelui la câțiva pași de culcușul lui Potter. Stătea cu fața la cel care dormea și cu botul înălțat spre cer.

— Aoleo, la el urlă! exclamară amândoi într-o suflare.

— Auzi, Tom, lumea zice că un câine vagabond a urlat odată lângă casa lu' Johny Miller, pe la miezu' nopții, sunt vreo două săptămâni d-atunci, și-o cucuvea i-a intrat pe ușă, s-a lăsat pe parmalâcu' scării și-a cântat, tot în noaptea aia, și pân-acu' n-a dat nimeni din casă ortul popii.

— Ei, o fi. Și ce dacă ? Da' Gracy Miller n-a căzut peste cuptor chiar în sâmbăta ailaltă? Și n-ai văzut ce-a pățit? A luat foc.

— Da, asta așa e, da' vezi că n-a dat ortu' popii. Și unde mai pui că fata, pe zi ce trece, e mai bine.

— Așteaptă tu, și-ai să vezi! Nicio nădejde să scape! O ia Aghiuță, cum o să-l ia și pe Muff Potter. Ascultă tu ce spun negrii, că ei se pricep la de-alde astea.

Și se despărțiră îngânduraţi.

Când Tom se furișa de-a bușilea pe fereastra odăii sale, noaptea era pe sfârșite. Se dezbrăcă cu mare băgare de seamă și adormi, mulțumit că nu știa nimeni de fuga lui nocturnă. Nu bănuia că Sid, care sforăia încetișor, stătea treaz de mai bine de o oră.

Când se deșteptă Tom, Sid se și îmbrăcase și plecase. După lumină, părea a fi târziu. Tom sări în sus, speriat. Oare de ce nu-l strigaseră, de ce nu-l sâcâiseră ca de obicei, să se scoale? Gândul ăsta îl muncea și-l făcu să cadă la bănuială. În cinci minute era gata îmbrăcat și cobora scările. Pica de somn și-l durea tot trupul, de parc-ar fi fost bătut. Cei ai casei mai erau încă adunați în jurul mesei, dar sfârșiseră gustarea de dimineață. Niciun glas nu se ridică să-l dojenească, dar cu toții îi ocoleau privirea. Domnea o tăcere, o gravitate, care-l înghețа pe vinovat. Tom se așeză la masă și se căzni să pară voios, dar era trudă zadarnică; nu izbutea să trezească niciun zâmbet, nicio reacție din partea celorlalți. În cele din urmă tăcu și inima i se cufundă într-o adâncă deznădejde.

După gustarea de dimineață, mătușă-sa îl luă deoparte și băiatul parcă se mai înviora, gândindu-se la bătaia care îl aștepta. Dar ea nu-l bătu; plânse și-l întrebă cum de-l lasă inima să mâhnească într-atât o biată bătrână. La urmă, îi spuse că n-are decât să meargă înainte pe calea pierzaniei, pe care apucase, și s-o bage în mormânt, de griji și de inimă rea, fiindcă acuma știe și ea că degeaba se mai străduiește să facă din el băiat de treabă. Toate astea Tom le găsi mai usturătoare decât o sută de bătăi, și inima îi era acum mai îndurerată decât trupul.

Plânse, se rugă să-l ierte, făgădui iarăși și iarăși că se va îndrepta și apoi fu lăsat să plece, simțind că nu dobândise nici iertare deplină, nici prea mare încredere.

Plecă atât de mâhnit, încât în inima lui n-avu timp să încolțească nici cel mai mic gând de răzbunare împotriva lui Sid, a cărui retragere grăbită pe portița din dos era inutilă. O porni spre școală, îngândurat și trist. Chelfăneala ce-o luă, împreună cu Joe Harper, pentru chiulul din ajun, o îndură ca unul care, copleșit de griji cu mult mai apăsătoare, e indiferent față de nimicuri. Se îndreptă apoi spre locul lui, își propti coatele pe pupitru și obrajii în mâini, cu privirea pironită în perete, privire ajunsă la limita îndurării. Deodată, simți sub cot ceva tare. Vreme îndelungată rămase așa nemișcat, apoi agale, mâhnit, își schimbă poziția și, oftând, ridică obiectul. Era înfășurat într-o hârtie. O despături. Urmă un oftat lung, nesfârșit, formidabil. Tom simțea că i se frânge inima, că-i fuge pământul de sub picioare. Era bumbul lui de alamă.

Asta le punea capac la toate.

Capitolul XI

Cam pe la amiază, întreg orășelul fu zgâlțâit ca de un curent electric de înspăimântătoarea veste. Fără telegraf, despre care în zilele acelea nici nu se visa încă, vestea zbura din gură în gură, de la grup la grup, din casă în casă, cu o iuțeală nu mai mică decât a telegrafului. Firește că în acea după-amiază învățătorul îi lăsă liberi pe școlari; tot târgul l-ar fi socotit drept un om ciudat, de n-ar fi făcut-o.

Lângă cel ucis fusese găsit un cuțit plin de sânge închegat. Cineva îl recunoscuse ca fiind al lui Muff Potter, așa zicea lumea. Se mai spunea că un cetățean întârziat dăduse peste Potter pe când se spăla la gârlă, în ceasul întâi sau al doilea al dimineții. Potter încercase să se ascundă, apoi își luase iute tălpășița. Toate astea dădeau de bănuit, dar mai ales spălatul, care nu prea era un obicei al lui Potter. Se mai spunea că oamenii cotrobăiseră peste tot în oraș ca să-l găsească pe „ucigaș". (E știut că lumea nu se prea codește când e vorba să-și dea cu părerea asupra vreunei mărturii și să condamne.) Totuși nu se putuse da de urma ucigașului. Pâlcuri de călăreți plecaseră pe toate drumurile din preajma târgului, iar șeriful „spera" că-l va aresta pe Potter înainte de lăsarea întunericului.

Tot târgul se îmbulzea spre cimitir. Tom, uitându-și mâhnirea, se alătură convoiului. Ar fi preferat de o mie de ori să meargă aiurea, dar o vrajă puternică, de neînțeles, îl trăgea cu tot dinadinsul într-acolo. Când ajunse în sfârșit în acel loc înspăimântător, își strecură trupul firav prin mulțime până dădu cu ochii de lugubra priveliște. I se părea un veac de când fusese acolo. Cineva îl ciupi de braț. Când se întoarse, întâlni privirea lui Huckleberry. Apoi, repede, se uitară amândoi în altă parte, întrebându-se dacă nu băgase cineva de seamă schimbul lor

de priviri. Dar toată lumea vorbea cu însufleţire şi se înghesuia să vadă sinistrul spectacol.

„Bietul băiat!“ „Sărmanul de el, să moară aşa tânăr!“ „Să fie pedepsiţi cum se cuvine profanatorii de morminte!“ „Dacă-l prinde pe Muff Potter, să-i pună ştreangul de gât!“ Cam acestea erau vorbele care umblau prin mulţime. Iar preotul spuse: „Aceasta a fost o judecată; iată mâna Celui de Sus!“

Deodată, pe Tom îl trecu un fior din creştet până în tălpi; dăduse cu ochii de faţa calmă a lui Joe Indianul. În aceeaşi clipă, mulţimea începu să freamăte şi să se îmbulzească.

Se ridicară glasuri care strigau:

— El e! El e! Uite-l, vine singur!

— Cine? Cine vine? strigară zeci de glasuri deodată.

— Muff Potter.

— Ia uitaţi-vă, s-a oprit!

— Priviţi, o ia înapoi! Nu-l lăsaţi să fugă!

Câţiva oameni, cocoţaţi în copacii sub care stătea Tom, spuneau că Potter nu voise să fugă, ci că rămăsese pironit locului cu o mutră şovăitoare şi zăpăcită.

— Auzi nerușinare! exclamă un spectator. A avut chef să vină să-şi privească isprava pe-ndelete, nu se aştepta să găsească lume aici.

Prin mulţimea care se dădu în lături trecu şeriful, înhăţându-l pe Potter de braţ, cu un aer triumfător. Faţa bietului om avea o expresie rătăcită; ochii trădau spaima care îl gâtuia. Când ajunse în faţa celui ucis, începu să tremure ca varga, îşi acoperi faţa cu mâinile şi izbucni în plâns.

— Nu-s vinovat, oameni buni! strigă printre hohote de plâns. Pe cinstea mea că nu-s vinovat!

— Cine te-a învinovăţit? strigă un glas.

Lovitura mersese drept la ţintă. Potter înălţă capul şi privi în jur cu o deznădejde cumplită în ochi. Văzându-l pe Joe Indianul, strigă:

— Ah, Joe, Joe, îmi făgăduiseşi că n-o să…

— Cuțitul ăsta e al dumitale sau nu? întrebă brusc șeriful, vârându-i cuțitul sub nas.

Potter se clătină pe picioare și s-ar fi prăvălit dacă cei din jur nu-l prindeau, așezându-l pe iarbă. Apoi zise:

— Parcă-mi spunea ceva, că de nu mă-ntorc...

Se înfioră, apoi cu mâna-i neputincioasă făcu o mișcare de renunțare.

— Spune-le, Joe, acu' poți să le spui... e totuna.

Huckleberry și Tom ascultară muți, cu ochii holbați, cum ticălosul cu inima de piatră înșira netulburat mărturia-i mincinoasă. Clipă de clipă se așteptau ca Dumnezeu să sloboade fulgere din cer senin asupra capului acelui păcătos. Se întrebau cu mirare până când avea să mai întârzie pedeapsa înfricoșătoare. Iar când termină și îl văzură stând în fața lor întreg și teafăr, se stinse și pieri șovăitoarea lor pornire de a-și călca jurământul, pentru a salva viața bietului om trădat și năpăstuit. Căci era limpede că nelegiuitul se vânduse satanei, și cum puteau ei cuteza să înfrunte asemenea putere? Ar fi însemnat să abată asupra capetelor lor cele mai mari nenorociri...

— De ce n-ai fugit? Ce te-a făcut să te întorci aici? întrebă cineva.

— Nu știu ce m-a împins, nu știu. A trebuit cu tot dinadinsul să vin! gemu Potter. Am vrut să fug, da' numa-ncoace mă duceau picioarele.

Și izbucni iarăși în plâns.

Joe Indianul își repetă declarația, la fel de liniștit, câteva minute mai târziu, iar băieții, văzând că fulgerele divine tot mai întârzie, se întăriră în credința lor că Joe se vânduse diavolului. Devenise acum pentru ei cel mai interesant subiect de groază întâlnit vreodată. Erau ca vrăjiți, nu-și mai dezlipi ochii de la el.

Fiecare din ei hotărî în sinea lui să-l pândească o dată noaptea, cu nădejdea că va da astfel ochii cu fiorosul lui stăpân.

Joe Indianul ajută la ridicarea cadavrului și la așezarea lui într-un camion. Prin mulțimea înfiorată se șopti cum că rana sângerase puțin cu acest prilej. Băieții prinseră nădejdea că această împrejurare fericită

ar putea îndrepta bănuiala pe calea cea bună. Dezamăgirea urmă însă curând; câțiva târgoveți spuseră: „Firește, Muff Potter l-a lovit de la trei pași."

Timp de o săptămână, cumplita taină și conștiința lui încărcată tulburară somnul lui Tom. Odată, în timpul gustării de dimineață, Sid spuse:

— Măi Tom, atâta te frământi și vorbești în somn, că nu pot să închid un ochi toată noaptea.

Tom se îngălbeni și lăsă privirea în jos.

— Ăsta-i semn rău, spuse cu gravitate mătușa Polly. Ce-ai pe suflet, Tom?

— Nimic. Eu nu știu de nimic...

Dar mâna băiatului tremura atât de tare, încât vărsă cana cu cafea.

— Și vorbești niște năzbâtii!... urmă Sid. Azi-noapte ziceai: „E sânge, nu vedeți că-i sânge?" O țineai așa întruna. Și apoi ai zis: „Nu mă mai chinuiți, o să spun tot ce știu." Ce să spui? Ce știi?

Tom vedea negru înaintea ochilor. Nici nu îndrăznea să se gândească la ce se putea întâmpla mai departe. Dar, din fericire, îngrijorarea pieri de pe chipul mătușii Polly. Fără să-și dea seama, ea îi veni lui Tom în ajutor, zicând:

— Ia mai taci și tu! Vezi bine că visează nenorocita aia de crimă! Și eu o visez aproape în fiecare noapte. Câteodată mă pomenesc visând că-s eu ucigașul!

Mary spuse că și ea se speriase într-atâta, încât visa adesea urât.

Sid se dădu bătut și Tom o șterse cât putu de repede. După asta, o săptămână se văită de dureri de măsele și se culcă în fiecare seară cu fălcile legate. Habar n-avea că Sid stătea la pândă noapte de noapte, că adesea îi trăgea binișor la o parte legătura și apoi, rezemat în cot, asculta o bună bucată de vreme, după care trăgea iarăși legătura la loc. Cu timpul, Tom își mai veni în fire. Se plictisise de durerea de măsele și renunță la ea. Chiar dacă Sid izbutea să priceapă câte ceva din mormăielile lui Tom, păstra pentru sine descoperirile. Pe Tom îl scotea din fire că băieții, la școală, nu se mai săturau să se joace de-a ancheta, folosind stârvuri de pisici drept victime. Tom era astfel silit să-și amintească mereu de spaima ce-l apăsa. Sid băgă de seamă că Tom nu făcea niciodată pe judecătorul de instrucție la anchete, cu toate că de obicei el era capul tuturor jocurilor noi. Mai băgă de seamă că Tom nu făcea nici măcar pe martorul – ciudat lucru – și că vădea o mare scârbă pentru acel joc de-a investigațiile; de câte ori putea, îl ocolea. Sid se minuna, dar nu spunea nimic. Nu dură mult și trecu și moda anchetelor; astfel scăpă și Tom de chinul ce i-l pricinuiau.

În această vreme de grea cumpănă, nu era zi în care Tom, pândind prilejul, să nu se apropie de ferestruica zăbrelită a închisorii și să nu-i strecoare „ucigașului" bunătățile mărunte de care putea face rost. Închisoarea era o șandrama mică, din cărămidă, așezată într-o mlaștină, la marginea târgului. N-avea paznici și arareori era ocupată. Darurile acelea îl ajutau pe Tom în mare măsură să-și ușureze cugetul.

Tare ar fi dorit localnicii să-l ungă cu păcură pe Joe Indianul și să-l poarte prin târg călare pe o prăjină, ca pe-un jefuitor de morminte! Joe era însă pentru tot târgul un personaj atât de înfricoșător, încât nu era nimeni care să îndrăznească să ia conducerea acestei trebi, și, în cele din urmă, oamenii se lăsară păgubași. La anchetarea cazului, el avusese grijă să-și înceapă ambele declarații cu momentul încăierării, fără a pomeni de jefuirea mormântului, care avusese loc mai înainte. Așa încât oamenii se gândiră că e mai cuminte să se renunțe deocamdată la darea lui în judecată.

Capitolul XII

Una dintre pricinile pentru care gândul lui Tom se mai abătuse de la taina ce-l rodea era o preocupare nouă și plină de gravitate. Becky Thatcher nu mai venea la școală. Tom se luptase câteva zile cu mândria lui, încercase să nu se sinchisească, s-o uite pe Becky, dar nu izbutea. Se trezea dând târcoale pe întuneric casei fetei, cu inima plină de jale. Becky era bolnavă. Dacă murea?! Gândul ăsta îl umplea de disperare. Nu-l mai interesa războiul, nici viața de pirat. Farmecul vieții pierise, totul era searbăd, cenușiu. Lăsă deoparte cercul și bastonul de crichet, joaca nu-i mai făcea nicio plăcere. Mătușă-sa băgă de seamă și se îngrijoră. Începu să încerce tot felul de leacuri ca să-l învioreze. Ea era asemenea oamenilor care se dau în vânt după doctorii brevetate și după orice metodă pusă în practică de curând. O viață întreagă făcuse experimente în acest domeniu. Cum se ivea o doctorie sau o metodă nouă, ardea de nerăbdare s-o încerce, nu pe pielea ei, căci ea una nu era niciodată bolnavă, ci pe a cui se nimerea să-i fie la îndemână. Citea regulat toate revistele de „sănătate" și toate înșelătoriile „frenologice"[1] care apăreau. Neștiința lor solemnă îi pria ca peștelui apa. Credea ca-n Evanghelie în toate prostiile care umpleau acele broșuri, despre aerisire, despre cum să te culci și cum să te scoli, ce să mănânci și ce să bei, câtă mișcare să faci, ce dispoziție sufletească să-ți impui și ce îmbrăcăminte să porți. Nu băga niciodată de seamă că revistele ei de igienă din luna în curs răsturnau tot ce recomandaseră cu o lună înainte. Era naivă și încrezătoare, și cădea astfel lesne în capcana oricărei reclame. Aduna

[1] Derivat de la frenologie, știință idealistă, falsă, conform căreia calitățile psihice și intelectuale ale omului pot fi recunoscute după conformația craniului (n.tr.).

laolaltă tot arsenalul revistelor și a doctoriilor ei înșelătoare și, astfel înarmată, oficia ca o vrăjitoare, aducând iadul pe urmele ei, dar fără a se îndoi o clipă că e un înger alinător, care dăruiește aproapelui suferind balsamul tămăduirii.

Atunci era la modă hidroterapia. Starea jalnică în care se afla Tom fu pentru mătușă-sa Polly un prilej căzut din cer să experimenteze noua metodă. În fiecare dimineață îl silea pe băiat să iasă din așternut de cum mijea de ziuă și, punându-l să stea în picioare în șopron, îl îneca într-un potop de apă rece. După asta, îl fricționa cu un ștergar aspru ca o răzătoare, până îl aducea iar în simțiri; apoi îl înfășura într-un cearșaf ud și-l lăsa, împachetat între pături, „să nădușească și sufletul din el" și „să-i iasă prin piele toată răutatea din inimă", cum spunea Tom.

Cu toate astea, băiatul era din zi în zi mai tăcut, mai palid și mai abătut. Mătușa adăugă tratamentului băi fierbinți, băi de șezut, dușuri și băi de cadă. Tom rămânea mohorât ca un dric. Atunci mătușa începu să combine hidroterapia cu o dietă severă de fulgi de ovăz și foi de muștar. Calcula puterea de absorbție a băiatului ca pe a unui hârdău, și zilnic îl umplea până la refuz cu leacuri atotvindecătoare.

De la un timp, Tom rămânea nepăsător la toate „tratamentele", fapt care o îndurera nespus pe biata bătrână. Ea își spuse că „nepăsarea" lui Tom trebuia înfrântă cu orice preț. Atunci auzi pentru prima oară de medicamentul numit „Moartea durerilor". Comandă numaidecât o probă. Gustă doctoria și inima i se umplu de mulțumire. Era foc și văpaie sub înfățișare de lichid. Renunță la hidroterapie și la toate celelalte remedii și-și puse toată nădejdea în „Moartea durerilor". Îi dădu lui Tom o linguriță din leacul miraculos, apoi, înfrigurată, așteptă rezultatul. Îngrijorarea i se risipi într-o clipă și sufletul ei tulburat își regăsi liniștea, căci „apatia" lui Tom se spulberase. Pe jăratic să-l fi pus mătușa și tot nu l-ar fi trezit mai bine.

Tom înțelese că era timpul să-și vină în fire: felul ăsta de viață o fi fost el destul de romantic pentru starea lui amărâtă, dar simțea că nu

mai merge; trebuia să termine cu viața asta searbădă, plină de necazuri. Fel de fel de planuri îi treceau prin minte, cum să facă să scape. În cele din urmă, îi dădu în gând să se prefacă ahtiat după „Moartea durerilor". Cerea atât de des doctoria, încât începuse s-o plictisească pe mătușă. Până când, obosită, mătușa Polly îi spuse să și-o ia singur și să n-o mai bată la cap. Să fi fost vorba de Sid, nicio bănuială n-ar fi umbrit bucuria bătrânei, dar fiindcă era Tom la mijloc, mătușa începu să supravegheze pe furiș sticla. Mare-i fu mirarea când văzu că într-adevăr conținutul scădea. Cum să-i treacă prin gând că Tom îngrijea sănătatea unei crăpături din dușumeaua salonului?

Într-o zi, Tom tocmai dădea crăpăturii porția de doctorie, când se apropie de el motanul cel galben al mătușii, torcând, privind cu jind lingurița și rugându-se să-i dea și lui să guste.

Tom îl preveni:

— Mă Peter, să n-o iei dacă n-ai neapărată nevoie.

Dar Peter îi dădu a înțelege că avea neapărată nevoie.

— Eu zic să te gândești bine.

La care motanul răspunse că se gândise bine.

— Ei, dacă vrei cu tot dinadinsul, ce să-ți fac, să-ți dau, ca să nu zici că-s zgârcit, da' dacă nu ți-o plăcea, să n-ai nicio pretenție: cum îți așterni, așa dormi.

Peter încuviință cu un miorlăit. Tom îi căscă gura și-i vărsă pe gât „Moartea durerilor". Peter sări în sus de doi metri, scoase un strigăt sălbatic de luptă și se năpusti valvârtej împrejurul camerei, pocnindu-se cu capul de mobile, răsturnând glastrele cu flori și făcând o harababură nemaipomenită. După asta, se ridică pe labele dinapoi și începu să umble ca la paradă cu capul într-o parte, strigând sus și tare nepotolita-i bucurie. Apoi iar o zbughi, dând de câteva ori ocol camerei, răvășind și nimicind totul în cale. Mătușa Polly intră tocmai la timp pentru a-l vedea executând câteva salturi duble, scoțând un chiot puternic de adio și zburând prin fereastra deschisă, cu rămășițele glastrelor

de flori după el. Mătușica încremenise în prag, privind nedumerită pe deasupra ochelarilor. Tom se tăvălea pe jos, prăpădindu-se de râs.

— Tom, ce naiba are cotoiul ăsta?

— De un' să știu eu, mătușico? îngăimă Tom printre hohote de râs.

— Doamne sfinte! De când sunt, n-am văzut una ca asta. Da' ce-o fi având?

— Habar n-am, tușă Polly, așa fac pisicile când sunt vesele.

— Nu zău, așa fac?

Acum, Tom deslușI în glasul mătușii ceva care-l neliniștea.

— Da, tușică. Adică, așa mi se pare.

— Daa, așa ți se pare?

— Îhî...

Între timp mătușa se aplecase, iar Tom o pândea cu atenție plină de îngrijorare. Când ghici ce o preocupa, era prea târziu. De sub marginea cuverturii de pat se zărea coada linguriței, care îl dăduse de gol. Mătușa Polly apucă linguriță și i-o băgă sub nas. Tom se făcu mic și lăsă ochii în jos. Mătușa îl ridică, după cum îi era obiceiul, de-o ureche, și-l ciocăni zdravăn în cap, cu degetarul.

— Bine, musiu, ce-ți veni să te porți așa c-o biată lighioană neputincioasă?

— Mi-era milă de el, că n-are nicio mătușă.

— N-are nicio mătușă? Neghiobule! Ce tot îndrugi acolo? Ce vrei să zici?

— Păi, dacă avea și el o mătușă, avea ea grijă să-l doctoricească. Îi ardea ea mațele cu „Moartea durerilor". Nu-i era mai milă de o lighioană ca de-o ființă omenească.

Pe mătușa Polly o cuprinse fără de veste căința. Deodată, lucrurile îi apărură într-o lumină nouă; ce era cruzime față de un motan s-ar fi putut să fie cruzime și față de un băiețel. Punând mâna pe creștetul lui Tom, spuse blând:

— Tom, eu nu ți-am vrut decât binele! Zău că ți-a făcut bine doctoria, Tom.

Tom înălță privirea spre ea, cu o seriozitate prefăcută, prin care răzbea licărirea unui zâmbet.

— Știu că mi-ai vrut binele, mătușică. Și eu i-am vrut binele lui Peter. Și zău că și lui i-a făcut bine doctoria. Nu l-am văzut niciodată așa vioi...

— Hai, piei din ochii mei, până nu mă scoți iar din sărite. Încearcă să fii și tu o dată băiat de treabă... Și nu mai e nevoie să iei doctoria.

Tom sosi la școală cu mult înainte de începerea lecțiilor. Se observase că acest lucru ciudat se petrecea zilnic de la o vreme. Iar acum, după obiceiul ce-l prinsese de curând, stătea în curtea școlii, pe lângă poartă, în loc să ia parte la jocurile celorlalți. Spunea că e bolnav; așa și arăta. Se făcea că se uită așa, într-o doară; adevărul era că supraveghea foarte atent drumul care urca spre școală. Curând îl zări pe Jeff Thatcher. Tom se lumină la față; îl privi o clipă lung, încordat, apoi întoarse capul, plin de mâhnire. Când Jeff Thatcher ajunse în dreptul lui, Tom intră în vorbă cu el, căutând cu dibăcie să aducă vorba despre Becky, dar afurisitul de Jeff nici nu băga de seamă. Și, în tot acest timp, Tom nu-și lua ochii de la drum. De câte ori se ivea vreo rochiță fluturând în mers, inima începea să-i bată cu putere, și ce ciudă pe el când își dădea seama că se înșelase, că nu era Becky! În cele din urmă, cum nu se mai zărea nicio rochiță, Tom pierdu orice nădejde și se prăbuși într-o neagră

mâhnire. Intră în clasa goală și se așeză în locul lui, pregătit sufletește să sufere o veșnicie. Dar tocmai în clipa aceea se mai ivi în poartă o rochiță și Tom sări ca ars. În clipa următoare era în curte, chiuind ca un sălbatic, râzând, urmărindu-i pe ceilalți băieți, sărind gardul cu o îndrăzneală nemaipomenită, mai-mai să-și frângă oasele, făcând tumbe, sprijinindu-se când în mâini, când în cap, pe scurt, executând toate actele de vitejie ce-i dădeau prin gând și trăgând mereu cu coada ochiului la Becky Thatcher, să vadă dacă ea bagă de seamă. Dar Becky părea că nu observă nimic; nici nu se uita la el. Oare era cu putință nici măcar să nu-l fi văzut? Atunci Tom își mută arena de demonstrație în imediata ei vecinătate. Se repezi cu chiote fioroase de luptă, îi smulse unui băiat șapca de pe cap, i-o aruncă pe acoperișul școlii, năvăli ca un vârtej într-un grup de băieți, împrăștiindu-i în toate părțile, și la urmă căzu lat chiar sub nasul lui Becky, cât pe ce s-o trântească. Ea se întoarse cu nasul în vânt. O auzi spunând:

— Hm! Deștepți se mai cred unii! Fac pe grozavii, doar-doar le-o da cineva atenție!

Tom se înroși ca para focului. Se ridică anevoie de pe jos și se depărtă hoțește, plouat și cu inima zdrobită.

Capitolul XIII

Acum Tom se hotărâse definitiv. Era abătut și deznădăjduit din cale-afară. Își spunea că e un băiat părăsit și făr' de prieteni, că nimeni nu-l iubea. S-or căi poate, când or auzi la ce-l împinseseră. El, unul, încercase să fie băiat de treabă, să meargă pe calea cea bună, dar cei din jur mereu i se puseseră de-a curmezișul. Bine! Dacă voiau cu tot dinadinsul să scape de el, fie și-așa!... Tot pe el or să-l socotească vinovat de urmări, și n-aveau decât. Nici nu se putea altminteri. El, sărmanul, singur pe lume, ce drept avea să se plângă? Da, da, până la urmă îl siliseră să facă pasul ăsta și a lor va fi vina dacă de aici înainte va duce o viață plină de nelegiuiri. Altă cale nu-i rămânea. Tot vorbindu-și așa, coborâse mult la vale pe Drumul Poienii și auzea slab, din depărtare, sunetul clopoțelului care vestea școlarilor începerea lecțiilor. Îl podidiră lacrimile la gândul că în veci n-avea să mai audă acest sunet prietenos, atât de bine cunoscut urechii sale. Era cumplit, dar n-avea încotro. De vreme ce-l alungau în lumea rece și haină, el nu putea decât să se supună, dar îi ierta pe toți. Și sughițurile de plâns se întețiră.

Tocmai atunci îi ieși în cale bunul său amic Joe Harper, cel mai apropiat tovarăș de școală și băiatul de care îl lega prin jurământ o prietenie veșnică. Joe avea căutătura aspră și se vedea cât colo că în sinea lui urzea un plan mare și sumbru. De bună seamă, se întâlniseră aici „două inimi într-un gând". Ștergându-și ochii cu mâneca, Tom începu să îngaime, bocind, că el se hotărâse să scape de asuprirea și de lipsa de înțelegere de acasă, să-și ia lumea în cap și să nu se mai întoarcă în vecii vecilor, exprimându-și în cele din urmă nădejdea că Joe nu-l va da uitării.

Dar numaidecât își dădu seama că și Joe avea de gând să-l roage același lucru: că de aceea pornise pe urmele lui. Îl bătuse maică-sa pentru că mâncase, cică, niște smântână din care el nici nu gustase; habar n-avea de smântâna aia. De bună seamă că maică-sa se săturase de el și-acu' voia să-l silească să plece-n lume. Dacă așa îi era voia, ce putea face el decât să se supună?! Spera că ea va fi fericită și că nu se va căi niciodată de a-și fi alungat sărmanul băiat în lumea haină, să pătimească și să moară printre străini.

Cum umblau așa, împreună, amărâți, cei doi băieți reînnoiră legământul să se ajute întotdeauna și frați să-și fie, nedespărțiți până ce moartea avea să le închidă ochii, izbăvindu-i de toate. După asta începură să ticluiască la planuri. Joe înclina să se facă sihastru, să-și țină zilele cu pâine uscată, departe, în vreo peșteră, și să moară cândva de frig, mizerie și inimă rea. După ce-l ascultă însă pe Tom, recunoscu că sunt într-adevăr câteva avantaje serioase în viața de tâlhar și consimți să se facă pirat.

Vreo cinci kilometri mai la vale de St. Petersburg, într-un loc unde fluviul Mississippi n-avea nici doi kilometri lățime, se afla o insulă lungă și îngustă, împădurită, în capul căreia era un banc de nisip, cu apă mică. Insula asta era un loc de întâlnire foarte potrivit. Era nelocuită și așezată departe, către malul celălalt, în dreptul unei păduri dese, aproape pustii. Așadar, insula Jackson fu aleasă ca sălaș. Pe cine anume aveau să jefuiască, nu s-au gândit o clipă. S-au dus să-l caute pe Huckleberry Finn, care li s-a alăturat fără zăbavă, căci lui orice carieră îi era totuna; n-avea nicio predilecție. Apoi se despărțiră, cu gândul să se reîntâlnească într-un loc singuratic pe malul apei, la vreo trei kilometri mai sus de târg, la ceasul preferat, care era miezul nopții. Știau acolo o plută mică din bușteni pe care aveau de gând s-o captureze. Urma s-aducă fiecare undițe și cârlige și orice provizii ce le puteau fura cât mai pe ascuns și misterios, cum se cuvine unor nelegiuiți. Nici nu se sfârșise după-amiaza, și toți trei avuseseră plăcerea să răspândească știrea că, în curând, „o s-audă târgul ceva!". Cei cărora

li se dăduse a înțelege pe dreptate că se va întâmpla ceva nemaipomenit fuseseră preveniți să nu sufle o vorbă și s-aștepte.

Pe la miezul nopții, Tom sosi cu o bucată de șuncă fiartă și cu alte câteva mărunțișuri și se opri într-un lăstăriș, la marginea unei râpe care stăpânea locul de întâlnire. Cerul era înstelat și peste tot domnea o tăcere adâncă. Fluviul, ca un șarpe uriaș, dormea liniștit. Tom ciuli urechile, dar niciun sunet nu tulbura tăcerea. Fluieră încet și limpede. De sub râpă primi un răspuns. Tom mai fluieră de două ori; i se răspunse în același fel. Apoi un glas rosti cu fereală:

— Cine-i acolo?

— Tom Sawyer, Răzbunătorul Negru al Mărilor Vijelioase. Voi cine sunteți?

— Huck Finn, Mână Însângerată, și Joe Harper, Spaima Mărilor.

Tom spicuise aceste nume din cărțile lui preferate.

— Bine. Parola!

Și atunci, în tăcerea neagră a nopții, același cuvânt fioros se înălță din două guri deodată, în șoaptă aspră:

— „Sânge!"

Apoi Tom zvârli șunca peste marginea râpei și se lăsă și el după ea, zgâriindu-se puțin în această strădanie și sfâșiindu-și straiele. De-a lungul malului, pe sub râpă, se deschidea o cărare ușoară, lină, dar era lipsită de greutățile și de primejdiile atât de prețuite de un pirat.

Spaima Mărilor adusese o halcă de slănină și se istovise cărând-o până aici. Finn, Mână Însângerată, furase o tigaie și o mulțime de frunze de tutun, pe jumătate uscate, și mai adusese câțiva coceni de porumb, ca să facă lulele. Dar niciunul dintre pirați nu fuma, nici nu „mesteca" tutun, în afară de el. Răzbunătorul Negru al Mărilor Vijelioase era de părere că nu se poate începe nimic până nu aveau foc. Era un gând înțelept, chibriturile fiind pe atunci aproape necunoscute pe meleagurile acelea.

Deodată, văzură un foc fumegând pe o plută mare, cam la o sută de metri mai la vale; se furișară până acolo să fure un tăciune aprins,

prilej să ia parte la o aventură grozavă. Din când în când, se opreau brusc, sâsâind cu degetul pe buze, înaintau prudent, cu mâinile pe mânerele unor pumnale închipuite și porunceau în șoaptă înfricoșătoare să i se „împlânte tăișul până-n plăsele vrăjmașului", dacă clintește cumva, căci „numai morții tac". Știau prea bine că plutașii erau plecați cu toții în târg și stăteau la taifas prin dughene, sau la câte un păhărel, dar asta nu era o scuză pentru a nu respecta regulile pirateriei.

Apoi o luară numaidecât în larg. Tom la comandă, Huck la rama din urmă și Joe la cea dinainte. Tom sta în picioare în mijlocul plutei, încruntat, cu brațele încrucișate, și dădea comenzile în șoaptă gravă:

— Cârmiți și aduceți-o în vânt!

— S-a-nțeles, căpitane!

— Drept, dre-e-e-pt!

— E drept, căpitane!

— Lăsați să mai meargă un cart!

— S-a făcut, căpitane!

Cum băieții îndreptau întruna pluta spre mijlocul apei, nimeni nu se îndoia că aceste comenzi erau date de formă și nu aveau pretenția să însemne ceva.

— Ce pânze avem întinse?

— Velele mari, gabierii și focurile, căpitane!

— Ridicați rândunicile! Întindeți-o, sus, neisprăviților! La catargul din provă! Hai, iute să vă văd!

— Da, da, căpitane!

— Scoborâți zburătorii! La scote[1] și la brațe! Acum, băieți!

— S-a-nțeles, căpitane!

— Cârma sub vânt, toată la babord! Atențiune, o îndreptați când va veni la drum! Babord, babord! Acum, băieți, să vă văd, cu putere! Dre-e-ept!

— E drept, căpitane!

[1] Parâmă folosită pentru fixarea colțului inferior al unei vele pe o navă cu pânze (n.red.).

Pluta trecuse dincolo de mijlocul râului. Băieții îi puseră capul drept în firul apei și, încetând lopătatul, gustară un pic de răgaz. Apele erau scăzute, astfel încât curentul n-avea o iuțeală mai mare de patru, cinci kilometri. În următoarele trei sferturi de oră, rar se mai auzi câte o vorbă. Iată că pluta trecea acum prin fața târgului îndepărtat. Doar sclipirile a două, trei luminițe îi arătau așezarea. Dincolo de întinderea nelămurită și vastă a șuvoiului împodobit cu nestematele stelelor, târgul dormea pașnic, neștiutor de fapta senzațională care se petrecea la câțiva kilometri de el. Răzbunătorul Negru stătea liniștit, cu brațele încrucișate, „aruncând o ultimă privire" spre locul fostelor sale bucurii

și recentelor sale suferințe și dorind ca „ea" să-l poată vedea acum, pe puntea unei nave care plutea pe valurile mării dezlănțuite, înfruntând primejdia și moartea cu inima neînfricată, și mergând spre pieire cu un zâmbet amar pe buze. Era un fleac pentru imaginația lui să mute insula Jackson dincolo de orizontul târgușorului, așa încât aruncă o „ultimă privire" cu inima frântă și mulțumită. Ceilalți pirați aruncau și ei o „ultimă privire". Aruncau cu toții priviri atât de lungi, încât mai-mai să-i abată curentul din direcția insulei. Și-au dat seama însă la timp de primejdie și au cârmit, reușind astfel s-o evite. Cam la ceasurile două dimineața, pluta atinse pământul, bancul de nisip ce se găsea la vreo două sute de metri mai sus de capul insulei. Băieții trecură în picioare prin apa mică a bancului, spre insulă, și înapoi, până sfârșiră de cărat pe uscat toată încărcătura. Din echipamentul plutei făcea parte și o prelată veche, pe care o întinseră în chip de cort într-un colț al zăvoiului, să-și adăpostească proviziile, urmând ca ei să doarmă, pe vreme frumoasă, sub cerul liber, cum le șade bine unor pirați.

La adăpostul unui buștean mare, ațâțară un foc în adâncul întunecos al pădurii; prăjiră apoi pentru cină niște slănină la tigaie și dădură gata jumătate din provizia de turtă de mălai. Li se părea o petrecere strașnică să se ospăteze astfel, în deplină libertate, în pădurea virgină a unei insule neumblate, departe de hărțuielile lumii, și se hotărâră să nu se mai întoarcă niciodată printre oamenii civilizați. Flăcările focului le luminau fețele și aruncau reflexe roșiatice pe trunchiurile copacilor care alcătuiau coloanele templului lor din pădure, pe frunzișul lucios și pe iedera care unduia în ghirlande.

După ce dădură gata cea din urmă felie de slănină rumenită și înghițiră și ultima fărâmă de turtă de mălai, se tolăniră pe iarbă, cuprinși de o adâncă mulțumire. Ar fi putut găsi un loc mai răcoros, dar nu se îndurau să se lipsească de tabloul atât de romantic al focului de tabără.

— Nu-i așa că-i frumos? zise Joe.

— Pe cinste! răspunse Tom.

— Ce-ar zice băieții dacă ne-ar vedea?

— Ce-ar zice? Ar da orice să fie și ei aici, tu ce crezi, Huck?

— Așa zic și eu, fu de părere Huckleberry. În tot cazu', mie-mi place. Mai bine ca așa nici că se poate! Eu, știți, de obicei, nu prea mănânc pe săturate, și unde mai pui că aici nu poate să vină nimeni să te-nhațe și să te ia la bătaie.

— Așa viață zic și eu, spuse Tom. Mai întâi că nu ești silit să te scoli cu noaptea-n cap, să te duci la școală, să te speli și toate alea, care de care mai plicticoase și mai neroade. Vezi, Joe, că un pirat n-are nicio treabă când e pe uscat, pe când un pustnic trebuie să se tot roage, și apoi n-are niciun fel de distracție, orice-ai zice, așa, singur cuc.

— Da, ai dreptate, asta așa e, încuviință Joe, da' vezi că nu prea mă gândisem eu mult la treaba asta. Da' acum, când știu cum e, îmi pare bine că m-am făcut pirat.

— Vezi tu, urmă Tom, în zilele noastre lumea nu prea se mai dă în vânt după pustnici, ca-n vremurile de demult, da' piratu' e totdeauna respectat. Și-apoi, un pustnic, vrea, nu vrea, trebuie să doarmă pe locul ăl mai tare pe care-l găsește, trebuie să poarte straie de sac și să-și pună cenușă-n cap, și să stea afară în ploaie, și...

— Da' de ce trebuie să poarte straie de sac și să-și pună cenușă-n cap? întrebă Huck.

— Habar n-am. Da' așa trebuie. Așa fac pustnicii totdeauna. Dacă te faci pustnic, musai să faci așa.

— Să fiu al dracului dac-aș face eu așa! spuse Huck.

— Păi, da' cum, ce-ai face?

— Habar n-am. Da' atâta știu, că n-aș face de-alde astea.

— Ei, și tu, Huck! N-auzi că-i musai? Cum ai face altminteri?

— Ei, uite-așa, n-aș răbda. Aș fugi.

— Ai fugi! Bravo ție, halal pustnic! Te-ar arăta lumea cu deștu'.

Mână Însângerată nu răspunse, având o îndeletnicire de mai mare folos. Isprăvi de scobit un cocean de porumb și îi potrivea o coadă dintr-o tulpină de buruiană. Îndesă tutun în scobitură, apăsă înăuntru un cărbune aprins și slobozi pe nas un nor de fum îmbălsămat. Era în

al nouălea cer. Ceilalți piraţi îl invidiau pentru acest năravi ispititor şi hotărâră pe tăcute să-l deprindă şi ei cât de curând. După un răstimp, Huck vorbi:

— Da' piraţii cam ce fac?

Tom îi răspunse:

— A, piraţii numa-ntr-o petrecere o duc, capturează corăbii şi le dau foc, iau banii şi-i îngroapă în locuri groaznice, pe insula lor, unde sunt stafii şi alte de-alea de le păzesc, omoară oamenii de pe vase, îi pun să sară-n mare cu ochii legaţi.

— Şi pe femei le duc pe insulă, spuse Joe, pe femei nu le omoară.

— Nu, încuviinţă Tom, pe femei nu le omoară, sunt prea mărinimoşi ca să facă una ca asta. Şi apoi femeile-s totdeauna frumoase.

— Şi să vezi ce mai straie poartă! Numa' aur şi argint şi briliante – adăugă Joe, înfierbântându-se.

— Cine? întrebă Huck.

— Ei, cine? Piraţii!

Huck îşi cercetă pe rând zdrenţele cu luare-aminte şi deznădejde.

— Mi se pare că-n ţoalele astea nu prea am eu mutră de pirat, rosti el, cu durere în glas, da' altele n-am!

Ceilalţi băieţi îi spuseră însă că îmbrăcămintea frumoasă are să vină destul de curând, după ce-şi vor începe pirateria. Îi dădură de înţeles că bietele sale zdrenţe erau destul de bune pentru început, deşi piraţii bogaţi îşi începeau de obicei cariera cu o garderobă potrivită.

Treptat, convorbirea se stinse şi somnul prinse a se furişa printre genele micilor fugari. Mână Însângerată lăsă să-i scape luleaua şi căzu într-un somn adânc, cu inima împăcată şi trupul trudit. Spaima Mărilor şi Răzbunătorul Negru al Mărilor Vijelioase adormiră ceva mai greu. Îşi spuseră rugăciunile în gând şi culcaţi, de vreme ce nu era nimeni care să-i silească să îngenuncheze şi să se roage cu voce tare. De fapt, ar fi avut chef să nu le spună deloc, dar se temeau să meargă chiar atât de departe, ca nu cumva să se abată asupră-le un trăsnet din cerul senin. Apoi alunecară până la hotarul somnului şi zăboviră acolo, căci între

timp se înființase un oaspete nepoftit, care nu se lăsa alungat. Era conștiința. Mai întâi simțiră o teamă nelămurită că făcuseră rău fugind, apoi își amintiră de carnea furată, și abia atunci începu chinul adevărat. Încercară să-l înlăture, amintind conștiinței lor de câte ori nu șterpeliseră zaharicale și mere, dar conștiința nu se lăsa înduplecată cu asemenea argumente șubrede.

Până la urmă, vrând-nevrând, rămaseră la părerea că era un furtișag nevinovat să-ți iei singur din cămară dulciuri, însă hoție în toată regula să iei slănină și șuncă și alte asemenea provizii; de altfel, era și în Biblie o poruncă ce oprea astfel de fapte. Așa încât luară în sufletul lor hotărârea că atâta vreme cât se vor ține de meseria de pirat, să n-o mai spurce cu păcatul hoției. După asta, conștiința le îngădui un răgaz și acești pirați plini de ciudate contraziceri se cufundară într-un somn adânc și liniștit.

Capitolul XIV

Când se trezi a doua zi, Tom se întrebă cu mirare unde se află. Se ridică în capul oaselor, se frecă la ochi și privi împrejur; apoi înțelese. Mijeau zorile, răcoroase și cenușii, iar liniștea adâncă a pădurii îți dădea o senzație înviorătoare de odihnă și de pace. Nicio frunză nu se clintea, niciun sunet nu tulbura meditația măreței naturi. Pe frunze și pe firele de iarbă se înșirau ca niște mărgele picăturile de rouă. Un strat alb de cenușă acoperea focul și firicele albastre de fum se înălțau împletindu-se în văzduh. Joe și Huck încă dormeau.

Curând se auzi bătaia unei ciocănitoare. Treptat, cenușiul răcoros și tulbure al dimineții se lumina și în aceeași măsură creștea și zvonul pădurii. În fața băiatului, care privea gânditor, se desfășura minunea naturii trezindu-se și pornind la treabă. Un viermișor verde venea târându-se pe o frunză înrourată; își sălta la răstimpuri în aer două treimi din trup, adulmecând iscoditor în juru-i, apoi o pornea iar la drum. „Firește, măsoară ceva", gândi Tom. Când viermele se apropie de el, rămase neclintit, ca o stană de piatră. Acu-i sporeau, acu-i piereau nădejdile, după cum gângania continua să se îndrepte spre el, sau părea că vrea să-și schimbe direcția. Iar când, în cele din urmă, cu trupul ondulat în aer, viermele stătu în cumpănă – o clipă de neplăcută așteptare – și-apoi o luă hotărât la vale, peste piciorul lui Tom, și porni într-o călătorie peste întregul lui trup, inima băiatului fu copleșită de bucurie. Asta însemna negreșit c-avea să capete un rând de haine noi, de bună seamă, o uniformă de pirat. Acum iată că se ivi – nu se știe de unde – un convoi de furnici care, cu sârg, începură să-și vadă de treburile lor. Una trecu ținând în brațe cu bărbăție un păianjen mort, de cinci ori mai mare decât

ea, şi-l cără drept în sus, pe un trunchi de copac. O măriuţă[1] stropită cu pete cafenii se căţăra pe ameţitoarea înălţime a unui fir de iarbă. Tom se aplecă până la ea şi-i şopti:

Hai, Măicuţă-Măriuţă,
Zboară, nu mai sta!
Ţi-a luat foc bordeiul,
Copilaşii-s singurei,
Du-te iute de vezi ce-i?

Iar măriuţa îşi luă zborul şi se duse glonţ să vadă ce se întâmplase. Tom, care ştia bine cât de mult se teme de foc gâza asta, nu se miră; de câte ori nu o păcălise el aşa! După aceea, veni o lăcustă, care părea că vrea să-şi smulgă capul. Tom o atinse, ştiind că îşi va strânge picioruşele pe lângă trup şi se va preface moartă. Între timp, păsărelele cântau cât le ţinea gura. Un graur se lăsă din zbor într-un copac deasupra capului lui Tom şi începu să îngâne în triluri toate cântecele vecinelor, petrecând, pare-se, de minune. O gaiţă în culori ţipătoare, săgetă din senin – fulger cu flacără albastră – şi se opri pe o ramură, atât de aproape, încât băiatului i se părea c-ar fi putut s-o atingă cu mâna. Îşi ţinea capul într-o parte şi-i privea pe străini cu o curiozitate arzătoare. O veveriţă cenuşie şi o dihanie din neamul vulpilor se apropiau, ţopăind cu paşi mărunţei şi repeziţi, se aşezau din când în când în coadă, priveau cu luare-aminte spre băieţi şi sporovăiau pe limba lor. Sălbăticiunile astea de bună seamă că nu mai văzuseră vreo fiinţă omenească şi nu ştiau dacă trebuie să se teamă ori ba. Natura întreagă se trezise acum de-a binelea şi era în mişcare; suliţi lungi de soare străpungeau ici-colo frunzişul des, câţiva fluturi intrară şi ei în scenă, fâlfâind din aripioare.

Tom îi trezi şi pe ceilalţi piraţi şi o zbughiră cu toţii chiuind. Nu trecu un minut şi, goi-puşcă, se fugăreau şi se rostogoleau unii peste alţii prin apa mică şi limpede a bancului cu nisip alb. Nu le era câtuşi

[1] Buburuză (pop.).

de puțin dor de târgușorul care dormea în depărtare, dincolo de vasta întindere a apei. Pluta dispăruse, luată de vreun curent trecător sau de vreo ușoară creștere a apelor fluviului, dar asta nu făcea decât să le sporească bucuria; rupseră astfel orice legătură între ei și lumea civilizată.

Se întoarseră la tabără nespus de împrospătați, cu inimile voioase și cu o poftă de mâncare cumplită. În curând, focul ardea iarăși cu vâlvătăi. Huck descoperi în apropiere un izvor cu apă limpede, rece, și băieții își făcură numaidecât cești din frunze mari de stejar și de arțar și fură de părere că apa astfel îndulcită cu aroma codrului sălbatic înlocuiește de minune cafeaua cu lapte. Pe când Joe tăia feliile de slănină pentru gustarea de dimineață, Tom și Huck îi spuseră să aștepte o clipă. Plecară către un ascunziș ademenitor al malului, unde-și azvârliră undițele. Numaidecât se văzură răsplătiți. Nici nu avusese timp Joe să-și piardă răbdarea, că se și înapoiaseră cu o știucă frumoasă, cu două plătici și cu un ciortănaș, provizie îndestulătoare pentru o familie întreagă. Fripseră peștele laolaltă cu slănina și se minunară; niciodată nu li se păruse mâncarea de pește atât de gustoasă. Nu știau că peștele de apă dulce, cu cât e mai degrabă pus la foc după ce a fost prins, cu atât e mai gustos. Nici nu prea își bătură capul să cugete ce gust bun dau mâncării dormitul afară, mișcarea în aer liber, scăldatul și foamea strașnică.

După gustare trândăviră la umbră, în vreme ce Huck trase o pipă; apoi porniră spre pădure, într-o expediție de explorare. Mergeau mereu înainte, fără țintă și plini de voie bună, sărind peste trunchiuri putrede, străbătând tufișuri încâlcite, trecând printre măreții domnitori ai pădurii, învăluiți din creștet până-n picioare cu o bogată mantie de viță sălbatică. Dădeau pe alocuri peste încântătoare poieniște ascunse, acoperite cu iarbă deasă și bogat împodobite cu flori.

Căseau nenumărate locuri care le stârneau încântarea, dar nimic care să-i mire. Descoperiră că insula avea vreo cinci kilometri lungime și vreo patru sute de metri lățime și că n-o despărțea de malul celălalt decât un

canal îngust, care să tot fi avut vreo două sute de metri. Cam la un ceas o dată se scăldau și înotau, așa încât abia pe la mijlocul după-amiezii se întoarseră în tabără. Erau prea flămânzi pentru a zăbovi cu pescuitul, dar se ospătară din belșug cu slănină rece și-apoi se tolăniră la umbră, să mai tăifăsuiască. Dar curând conversația începu a lâncezi și apoi băieții rămaseră muți. Liniștea gravă care se așternuse peste pădure, senzația de singurătate începeau să li se răsfrângă în suflete. Căzură pe gânduri. Un fel de dor nelămurit li se furișa în inimi; curând, se înfiripă, tulbure. Era dorul de casă care îi încolțea. Până și Finn – Mână Însângerată – visa la treptele casei lui și la butoaiele goale. Dar niciunul nu avea curaj să-și dea gândul pe față, atât de rușinoasă li se părea slăbiciunea lor.

De la o vreme, băieții își dădeau seama nedeslușit de un zgomot care venea din depărtare, așa cum îți dai seama uneori de ticăitul ceasornicului, fără să-l auzi lămurit. Acum, iată că acel zgomot ciudat se întărea, silindu-i să se străduiască a-l înțelege. Băieții tresăriră, se uitară unul la altul, apoi începură să asculte cu încordare. Vreme îndelungată domni o tăcere adâncă, neîntreruptă, apoi o bubuitură surdă, înfiorătoare, străbătu întinderea apei, venind din depărtare.

— Ce-o fi fost asta?! exclamă Joe, ținându-și răsuflarea.

— Mă-ntreb și eu ce să fie, spuse Tom în șoaptă.

— Tunet nu-i, zise Huckleberry, sfios și înfiorat, că tunetu'...

— Huck, îl întrerupse Tom, nu vorbi, mai bine ascultă!

Așteptară un timp, care li se păru nesfârșit. Apoi, aceeași bufnitură surdă tulbură liniștea gravă.

— Să mergem să vedem!

Săriră în picioare și zoriră spre malul din dreptul târgului. Dând la o parte tufișurile, se uitară pe apă. Vaporașul de curse plutea cam la un kilometru și jumătate mai la vale de târgușor, dus de curent. Puntea cea mare părea înțesată de lume. În jurul vaporașului se vedeau o mulțime de bărci, vâslind încoace și încolo sau plutind duse de curent, dar băieții nu puteau desluși ce făceau oamenii din bărci. Deodată, din coasta vaporașului țâșni o coloană mare de fum alb; pe când se

desfășura și se înălța într-un nor domol, bufnitura înfundată de adineaori pluti din nou peste apă, până la ascultătorii noștri.

— Știu acu'! strigă Tom. S-a înecat careva!

— Așa e! spuse și Huck. Așa au făcut ș-astă-vară, când s-a înecat Bill Turner. Trage cu tunu' pe apă ș-atunci mortu' iese la iveală. Da, zău, ș-apoi ia niște pâini, bagă-n ele argint viu și le azvârle pe apă, și unde s-a înecat careva, drept într-acolo plutesc pâinile și taman în locu' ăla se opresc.

— Da, am auzit și eu așa ceva, spuse Joe. Da' stau și mă gândesc, cum o fi putând pâinea să facă una ca asta?

— A, nu-i atât pâinea, lămuri Tom, cât descântecul, da, descântecul pe care-l spun oamenii înainte de-a o arunca.

— Da' n-o descântă deloc, spuse Huck. I-am văzut eu când au aruncat-o, n-a zis nimeni nimic.

— Asta mi se pare ciudat, spuse Tom. Da' poate că oamenii zic descântecu-n gând. Sigur c-așa fac. E la mintea cocoșului.

Ceilalți băieți fură și ei de părere că ceea ce spunea Tom avea sens, căci altfel cum te-ai fi putut bizui pe o bucată de pâine, neînvățată de un descântec, să se poarte cu înțelepciune, când era trimisă într-o misiune atât de serioasă?

— Zău dacă n-aș vrea să fiu acum acolo, spuse Joe.

— Și eu la fel, zise Huck. Ce n-aș da să știu cine-i ăla de s-a-necat.

Băieții ascultau mereu și nu slăbeau din ochi apa. Deodată, adevărul fulgeră prin mintea lui Tom:

— Măi băieți, acu' știu, strigă el. Noi suntem înecații!

Într-o clipă se simțiră eroi. Iată o victorie măreață! Li se simțea lipsa, erau jeliți, se frângeau inimi din pricina lor, se vărsau lacrimi, amintirile răutăților săvârșite față de acești bieți copii se ridicau mustrătoare, iar vinovații erau copleșiți de zadarnice păreri de rău și de remușcări. Și, ce era mai măgulitor dintre toate: târgul întreg nu vorbea decât de cei dispăruți și toți băieții îi invidiau pentru această nemaipomenită faimă. Asta era strașnic. La urma urmei, tot merita să fii pirat!

Înspre seară, vaporașul se întoarse la îndeletnicirea-i obișnuită și bărcile dispărură. Pirații se înapoiară la tabără. Nu-și mai încăpeau în piele de înfumurare că dobândiseră atâta faimă, nu mai puteau de bucurie că stârniseră atâta zarvă și îngrijorare. Prinseră pește, pregătiră cina și se ospătară, apoi încercară a ghici, care mai de care, ce gândea și ce vorbea târgul despre dânșii. Erau foarte satisfăcuți închipuindu-și ce disperare pricinuiseră printre oameni. Dar când îi învăluiră umbrele nopții, încetară treptat a mai vorbi și rămaseră cu privirile ațintite în flăcări, duși pe gânduri. Ațâțarea trecuse, Tom și Joe își aminteau acum că cei de-acasă nu se bucurau ca ei de această petrecere strașnică. În suflet le încolțiră temeri întunecate. Erau din ce în ce mai tulburați și mai amărâți; pe negândite, le scăpa câte un oftat. Încetul cu încetul, Joe își luă inima în dinți și căută să iscodească timid cam ce-ar zice ceilalți despre o întoarcere la civilizație, sigur, nu chiar acum, dar...

Tom îl zdrobi cu batjocura lui! Huck, care nu se dăduse încă pe față, se alătură lui Tom. Atunci cel care șovăise dădu degrabă o „explicație", bucuros să iasă din încurcătură cât mai puțin pătat de bănuiala că i-ar fi dor de casă, că-i un „papă-lapte". Pentru moment, revolta de pe vas era înăbușită.

Pe când întunericul se adâncea, Huck prinse a moțăi și curând începu să sforăie. După el, adormi și Joe. Tom rămase o vreme nemișcat, sprijinit în cot, supraveghindu-și cu atenție tovarășii. În cele din urmă, se sculă cu băgare de seamă în genunchi și începu să caute prin iarbă, printre reflexele jucăușe azvârlite de focul taberei. Culese de pe jos câteva fâșii mari, aproape cilindrice, din coaja albă și subțire a unui sicomor și după ce le cercetă pe-o parte și pe alta, alese două dintre ele, care i se părură potrivite. Îngenunche lângă foc și cu creta lui roșie scrise cu sârg și trudă ceva pe fiecare dintre ele, apoi făcu una sul și o vârî în buzunarul hainei, iar pe cealaltă o băgă în pălăria lui Joe, pe care o mută în apropierea stăpânului ei. Puse de asemenea în pălărie niște rarități de o valoare aproape neprețuită, printre care o bucată de

cretă, o minge de cauciuc, trei cârlige de undiță și una dintre bilele cunoscute drept „cristal sută-n sută". După aceea se desprinse cu luare-aminte, pășind în vârful picioarelor printre arbori, și când simți că nu mai putea fi auzit, o luă la fugă în direcția vadului.

Capitolul XV

Peste câteva minute, Tom străbătea apa mică a bancului de nisip, trecând spre țărmul statului Illinois. Înainte ca apa să-i ajungă până la mijloc, făcuse jumătate de distanță. De aici încolo curentul nu-i mai îngăduia mersul în picioare; se avântă să înoate voinicește, spre a străbate și suta de metri rămasă. Înota pieziș în susul apei, dar curentul îl trăgea la vale mai tare decât se așteptase. Ajunse în cele din urmă la mal și apoi pluti, până găsi un vad, unde ieși din apă. Duse mâna la buzunarul hainei, se încredință că bucata de coajă de sicomor scăpase cu bine, apoi, cu hainele șiroind de apă, o luă prin pădure, de-a lungul malului. Puțin înainte de ora zece, ieși într-un luminiș, în dreptul târgului, și văzu vaporașul odihnind în umbra pomilor și a malului înalt. Sub stelele scânteietoare liniștea era deplină. Coborî de-a busilea malul, cu ochii în patru, se lăsă binișor în apă și, din trei, patru zvâcnituri de înot, ajunse la bărcuța „de serviciu" de la pupa vasului. Se ascunse sub băncuța vâslașului și așteptă, gâfâind.

Curând, clopoțelul dogit sună semnalul și un glas dădu ordinul de pornire. Un minut, două mai târziu, botul bărcii se înălța până la pupa vaporului. Călătoria începuse. Tom se bucura de norocul lui, căci știa că era ultima cursă a vaporașului în acea seară. După vreo cincisprezece minute, care i se părură un veac, zbaturile se opriră și Tom se strecură peste bord și înotă prin întuneric spre mal, ieșind la uscat cu vreo treizeci de metri mai jos, unde era ferit de primejdia întâlnirii cu niscaiva hoinari. Străbătu în goană niște drumeaguri neumblate și în curând ajunse lângă gardul din dos al mătușă-sii. Îl sări, se apropie de pridvor și privi pe fereastra iatacului, unde ardea o lumină. Văzu pe mătușa Polly, pe Sid și pe Mary, și pe mama lui Joe Harper. Stăteau de vorbă, strânși laolaltă, de partea

cealaltă a patului. Patul era lângă ușă. Tom se duse până la ușă și ridică binișor ivărul, apoi împinse ușurel. Ușa se crăpă puțin, el o mai împinse cu băgare de seamă, tresărind la fiecare scârțâit. Când socoti că poate să se strecoare de-a busilea, vârî întâi capul și porni, cu prudență.

— Da' de ce-o fi pâlpâind așa lumânarea? întrebă mătușa Polly.

Tom se grăbi.

— Mi se pare că s-a deschis ușa. Da, firește că s-a deschis! Of, fel de fel de lucruri ciudate se întâmplă de la o vreme. Nu se mai termină! Hai, du-te și închide-o, Sid.

Tom dispăru sub pat tocmai la vreme. Rămase locului până i se potoli răsuflarea, apoi se târî mai aproape de mătușă-sa; mai-mai să-i atingă piciorul.

— Și cum spuneam, zicea tușa Polly, nu era rău, doar poznaș cum nu se mai află, zăpăcit și neastâmpărat din cale-afară, atât păcat avea. Da' el nu-și dădea seama ce făcea, mititelul; era ca un mânz. Nu voia să facă rău, avea inima bună ca pâinea caldă... și începu să plângă.

— Așa și cu Joe al meu; se ținea numa' de drăcii și de pozne, da' n-avea răutate-n el nici cât negru sub unghie. Era bun la inimă și iubitor cum nu se mai poate... Of, să mă ierte Dumnezeu. Când mă gândesc că am fost în stare să-l bat pentru pârdalnica aia de smântână... și ce crezi, o lepădasem chiar eu cu mâna mea, că se acrise, și-acu' n-am să-l mai văd cât oi trăi; of, of, of, băiețașul mamei, băiețaș, oropsit și necăjit!

Și mama lui Joe plângea cu sughițuri, de credeai că i se frânge inima.

— Poate lui Tom îi e mai bine acolo unde se află, spuse Sid, dar dacă era și el mai așezat...

— Sid! (Tom simțea văpaia din privirea bătrânei, deși n-o vedea.) O vorbă să nu mai rostești împotriva lui Tom al meu, acu' când nu mai e printre noi! Are Dumnezeu grijă de el, nu te sinchisi tu, musiu! Vai, doamnă Harper, nu știu cum o să mă împac cu gândul că l-am pierdut, nu știu cum o să mă împac! Atât de drag mi-era să-l văd, cu toate că mă chinuia adesea de credeam că-mi scoate sufletul, nemernica de mine!

— Domnul a dat, Domnul a luat! Fie numele Domnului binecuvântat! Dă' tare-i greu, of, greu mai e! Uite, nu mai departe ca sâmbăta trecută, Joe al meu ce crezi c-a făcut? Mi-a azvârlit o pocnitoare drept în față, și eu l-am bătut de l-am spetit. Să fi știut atunci ce curând… of, de l-aș mai vedea o dată făcând așa, l-aș strânge în brațe și l-aș binecuvânta.

— Da, da, da, știu ce e-n sufletul dumitale, doamnă Harper. Știu prea bine. Uite și eu… ieri – ieri pe la amiază – Tom al meu s-a apucat și i-a turnat pe gât motanului „Moartea durerilor"; biata lighioană, am crezut că dărâmă casa. Și păcătoasa de mine, Dumnezeu să mă ierte, l-am ciocănit în cap cu degetarul. Ah, băiețașul mamei, cum s-a prăpădit el! Eeh, acuma mititelul a scăpat de toate supărările. Și cu cele din urmă vorbe pe care le-am auzit din gura lui m-a mustrat…

Amintirea asta era de neîndurat pentru biata bătrână, așa că începu să bocească. Tom începu să se smiorcăie și el, cuprins de o milă de sine mai mare decât a tuturor. O auzea pe Mary plângând și rostind din când în când câte o vorbă bună despre el. Începuse să aibă despre sine o părere mai aleasă ca până acum. Pe de altă parte, era atât de mișcat de mâhnirea mătușii, încât îi dădea inima ghes s-o zbughească de sub pat și s-o bucure la culme (felul spectaculos în care s-ar fi desfășurat scena îl ispitea grozav). Rezistă însă și rămase locului liniștit, ascultând mai departe. Din frânturi și aluzii înțelese că mai întâi s-a crezut că băieții se înecaseră la scăldat, apoi se descoperise lipsa micii plute. După aceea veniseră niște băieți și povestiseră cum dispăruții au vestit că „în curând va auzi târgul ceva". Cei cu scaun la cap însăilaseră una cu alta și rămăseseră încredințați că băieții au plecat cu pluta și că aveau să

iasă la iveală mai la vale, în târgul următor. Dar, către amiază, pluta fusese găsită împotmolită în mal, la vreo opt kilometri mai la vale de târgușor, și atunci se spulberară toate nădejdile. Trebuie să se fi înecat, își ziceau oamenii, altminteri i-ar fi mânat foamea spre casă la lăsarea nopții, dacă nu și mai înainte. În zadar căutaseră cadavrele, fiindcă desigur băieții se înecaseră hăt departe, pe la mijlocul apei; altfel, buni înotători cum erau, ar fi izbutit ei să ajungă la mal.

Acum era miercuri seara. Dacă până duminică nu li se găseau trupurile înseamnă că orice nădejde era pierdută și în acea dimineață avea să se facă slujba de îngropăciune. Tom se cutremură.

Doamna Harper își luă rămas-bun cu un ultim sughiț de plâns și dădu să plece. Dar, mânate de același imbold, cele două femei deznădăjduite se aruncară una în brațele celeilalte și traseră împreună un plâns zdravăn, care le mai mângâie, apoi se despărțiră. Mătușa Polly se arătă cu mult mai drăgăstoasă decât îi era obiceiul, când le ură copiilor noapte bună. Sid vărsă și el câteva lacrimi, iar Mary ieși din odaie hohotind din toată inima.

După aceea, mătușa Polly îngenunche și se rugă pentru Tom. Se ruga atât de duios, cu atâta înfocare și cu atâta nespusă dragoste în vorbele și în glasul ei bătrân și tremurat, încât băiatului îi curgeau lacrimile șiroi pe obraz, cu mult înainte ca ea să fi terminat.

După ce mătușa se culcă, rămase multă vreme așa, nemișcat. Din când în când, mătușa Polly scotea câte un oftat jalnic și se tot zvârcolea în pat, sucindu-se mereu, când pe-o parte, când pe alta. Dar în cele din urmă se liniști – doar prin somn mai gemea câte puțin. Atunci băiatul se furișă de sub pat, se ridică binișor până la căpătâiul bătrânei și, umbrind cu mâna flacăra lumânării, stătu nemișcat și o privi îndelung. I se rupea inima de milă. Scoase din buzunar sulul de coajă de sicomor și-l așeză lângă lumânare. Dar deodată îi veni în gând ceva; șovăi chibzuind. Când găsi o soluție mulțumitoare, fața i se lumină. Vârî repede coaja de sicomor în buzunar, se aplecă, sărută

buzele veștede, apoi se îndreptă tiptil spre ușă și o închise cu grijă în urma lui.

Luă iar drumul spre debarcader, unde nu găsi țipenie de om, și păși cutezător pe puntea vasului, știind că nu era nimeni acolo, în afară de un paznic care totdeauna se culca pe-o ureche și dormea buștean. Dezlegă barca de la pupă, se strecură în ea și în curând mânuia cu luare-aminte lopețile, îndreptându-se în susul apei. Când ajunse la vreun kilometru și jumătate mai sus de târg, o luă pieziș, vâslind vârtos. Acostă cu îndemânare pe malul celălalt. Asta era o treabă obișnuită pentru el. Se simțea ispitit să captureze barca, spunându-și că ar putea fi socotită navă și deci pradă legitimă pentru un pirat, dar știa că va fi căutată cu de-amănuntul și că ar fi fost descoperită.

Sări așadar pe mal și intră în pădure. Se întinse pe iarbă și se odihni o bună bucată de vreme, străduindu-se să rămână treaz, apoi luă cu luare-aminte drumul înapoi spre sălaș. Noaptea era pe sfârșite. Până să ajungă în dreptul bancului de nisip, se luminase de-a binelea. Tom mai făcu un popas până ce soarele se înălță bine pe cer, învăluind marele fluviu în strălucirea-i aurie, apoi se aruncă în apă. Peste puțin se opri în pragul taberei cu trupul șiroind de apă și îl auzi pe Joe spunând:

— Nu, Huck, Tom nu e din ăia, pun mâna-n foc pentru el. O să vină negreșit înapoi. Nu dezertează el. Știe foarte bine c-așa ceva ar fi rușinos pentru un pirat. Tom e prea mândru ca să facă una ca asta. Să știi că pune ceva la cale. Mă întreb și eu ce-o fi.

— Bine, da' lucrurile în tot cazu' sunt ale noastre, nu?

— Așa aș zice, Huck, da' încă nu e sigur. Răvașul spune că sunt ale noastre dacă nu se-ntoarce până la gustarea de dimineață.

— Și iată că s-a-ntors! exclamă Tom, cu un frumos efect dramatic, pășind cu măreție în tabără.

În curând fu gata o gustare împărătească, alcătuită din slănină cu pește, și pe când înfulecau de zor, Tom își povestea cu de-amănuntul

isprăvile (înfrumusețându-le). Când povestea se termină, toți se simțeau viteji, niște viteji înfumurați și lăudăroși! Mai apoi, Tom se piti undeva la umbră, să mai tragă un pui de somn până către amiază, în timp ce pirații ceilalți se pregăteau să pescuiască și să facă noi explorări pe insulă.

Capitolul XVI

După prânz, toată banda de pirați plecă spre plaja bancului să caute ouă de țestoasă. Umblau de colo-colo, vârând bețe în nisip și, unde dădeau de un loc moale, se lăsau în genunchi și scormoneau cu degetele. Uneori scoteau câte cincizeci, șaizeci de ouă dintr-o singură gaură. Erau rotunde de tot și albe, puțintel mai mici ca o nucă. În seara aceea își pregătiră un ospăț strașnic cu jumări de ouă, și a doua zi, vineri, altul.

După gustarea de dimineață, plecară spre banc, chiuind și gonind ca nebunii. Se tot fugăriră, lepădând hainele pe drum și rămânând goi-pușcă, apoi se tot zbenguiră prin apa mică a bancului, până departe, unde începea curentul iute, care le smucea pe alocuri fundul albiei de sub picioare, sporind mult hazul jocului. Ici-colo, se opreau roată și își împroșcau cu palmele apă în obraji, apropiindu-se încet unul de altul, cu fețele întoarse, spre a se feri de stropi. La urmă se înșfăcau și se luau la trântă, până când cel mai isteț își dădea la fund vecinul; atunci se cufundau cu toții, într-un vălmășag alb de picioare și de brațe, și scoteau iar capul pufnind, împroșcând, râzând și gâfâind în același timp.

Când nu mai puteau de oboseală, fugeau și se trânteau pe nisipul uscat și fierbinte; zăceau tolăniți, se acopereau cu nisip, dar nu trecea mult și iar se repezeau în apă, ca să ia joaca de la capăt. În cele din urmă, le dădu în gând că, în pielea goală cum erau, arătau aproape ca îmbrăcați în tricouri de circ, de culoarea pielii; așa că traseră un cerc în nisip și înjghebară un circ cu trei clovni, căci niciunul nu voia să cedeze celuilalt acest rol de frunte.

După asta scoaseră bilele și jucară cu ele tot felul de jocuri, până li se urî. Apoi, Joe și Huck mai înotară, dar Tom nu cuteza. Băgase de seamă că, scoțând în grabă pantalonii, își smulsese de la gleznă

brățara din inele de șarpe cu clopoței. Se minuna cum de scăpase atâta vreme de cârcei, fără ocrotirea acelui talisman. Nu mai îndrăznea să intre în apă fără brățară și, până s-o găsească, băieții ceilalți, obosiți, se pregăteau să iasă pentru a se odihni. Pe nesimțite se despărțiră, mergând fiecare într-altă parte, cuprinși de melancolie, și aruncând de la un timp peste întinderea apei priviri lungi și pline de jind către locul unde dormita în soare târgul. Tom se pomeni scriind în nisip, cu degetul mare de la picior: Becky. Șterse repede numele, supărat în sinea lui de atâta slăbiciune. Cu toate astea, îl mai scrise o dată; nu se putea stăpâni. Iar îl șterse, apoi se smulse ispitei, chemându-i la el pe băieți, ca să stea împreună.

Joe era cufundat într-o tristețe de moarte. Într-atâta tânjea de dor de-acasă, încât mâhnirea îi ajunse o povară de neîndurat, cât pe ce să-l podidească lacrimile. Și pe Huck îl năpădise melancolia. Tom era tare abătut, dar se străduia să nu arate nimic. Avea o taină, pe care nu voia încă s-o dezvăluie, dar dacă această mâhnire rebelă nu putea fi spulberată, curând avea să fie silit să-și dea taina în vileag. Prefăcându-se nespus de voios, spuse:

— Mă băieți, fac prinsoare că pe insula asta au mai fost pirați. Hai s-o mai explorăm. Or fi îngropat ei pe undeva vreo comoară. Ce ați zice dac-am da de un cufăr putrezit, plin cu aur și argint, hai?

Vorbele lui treziră însă un prea slab entuziasm, care se stinse fără răspuns. Mai încercă vreo două momeli, dar și ele dădură greș. Tom se cam descurajă. Joe ședea cu o mutră posomorâtă, tot zgândărind nisipul cu un băț. În cele din urmă, spuse:

— Hai, mă băieți, s-o lăsăm baltă. Eu, unu', vreau să mă-ntorc acasă. Mi s-a urât de atâta singurătate.

— Aș, Joe, ce tot vorbești! Cu timpu', o să te simți mai bine! zise Tom. Gândește-te la pescuitul de-aici.

— Dă-l încolo de pescuit. Vreau să mă-ntorc acasă.

— Se poate, Joe? Îți dai seama că loc de înotat ca ăsta nu mai găsești nicăieri?

— La ce să mai înot, tot nu-mi face nicio plăcere dacă nu e nimeni să-mi zică să nu intru în apă. Eu atâta știu, că vreau să mă duc acasă.

— Ce prostie... Țâncule! Te pomenești că ți s-a făcut dor de mămica!

— Da, așa e, mi-e dor s-o văd pe mămica! Și ție ți-ar fi, dac-ai avea mamă. Nu sunt mai țânc decât tine!

Și Joe se smiorcăi puțintel.

— Ce zici, Huck? S-o lăsăm pe cocuța asta plângăreață să meargă la mămica? Mititelul de el, dacă moare de dor! Ducă-se! Ție îți place aici, nu-i așa, Huck? Noi doi rămânem, ce zici?

Huck zise: „Da-a-a", cu jumătate de gură.

— Nu mai vorbesc cu voi cât oi trăi, spuse Joe, ridicându-se. Așa să știți! Și, îndepărtându-se posomorât, începu să se îmbrace.

— Ei și! Nu mai putem de supărare! îi răspunse Tom. N-ai decât! Du-te acasă și fă-te de râs. Aoleo, ce mai pirat! Eu și Huck nu suntem mucoși ca tine... Noi nu plângem. Noi rămânem, nu-i așa, Huck? El n-are decât se plece, dacă are poftă. Ne descurcăm noi și fără dumnealui! Ce, crezi că nu?

Cu toate astea, Tom nu se simțea în apele lui și era neliniștit văzând că Joe, abătut, îi dădea înainte cu îmbrăcatul. Și, pe lângă asta, să-l vezi și pe Huck posomorât, urmărind stăruitor din ochi pregătirile de plecare ale lui Joe și păstrând o tăcere care nu era a bună. Peste puțin, fără o vorbă de despărțire, Joe porni prin apa mică a bancului către malul celălalt. Lui Tom îi pieri curajul. Se uită piezîș la Huck. Neputând să-i înfrunte privirea, Huck lăsă ochii în jos. Apoi spuse:

— Și eu vreau să plec, Tom; și-așa eram singuri, acu' o să fie și mai rău. Hai să plecăm și noi, Tom!

— Nici nu mă gândesc. N-aveți decât să plecați! Eu rămân.

— Tom, eu parcă tot aș pleca.

— Poftim, n-ai decât, cine te oprește?

Huck începu să-și culeagă boarfele risipite pe jos.

— Tom, ar fi bine să vii și tu. Hai, stai nițel și te mai gândește. Când ajungem la mal, o să te așteptăm.

— Puteți s-așteptați mult și bine! Am terminat cu voi!

Huck porni la drum, mâhnit. Tom sta și se uita după el. O dorință aprigă de a-și lepăda mândria și de a pleca și el îi dădea ghes. Nădăjduia că băieții se vor opri, dar ei mergeau încet înainte, prin apa mică a bancului. Deodată, Tom își dădu seama că în jurul lui se lăsă o mare liniște și singurătate. Dădu o ultimă luptă cu mândria lui, apoi se repezi după ceilalți, zbierând cât îl ținea gura:

— Stați! Stați! Să vă spun ceva!

Joe și Huck se opriră numaidecât și-și întoarseră fețele spre el. Când îi ajunse, Tom începu să-și dezvăluie secretul, în timp ce ei îl ascultau posomorâți. Dar în clipa când își dădură în sfârșit seama ce urmărea, se porniră să chiuie ca nebunii, strigând că e „grozav!“ și că, de le-ar fi spus de la început, n-ar mai fi plecat. Tom se dezvinovăți într-un fel, dar adevăratul lui motiv fusese teama că nici secretul acesta n-ar fi fost în stare să-i mai țină mult alături de el; de aceea îl și păstrase drept ultimă ispită.

Băieții se întoarseră voioși înapoi și se puseră iarăși din toată inima pe joacă, vorbind întruna de planul nemaipomenit al lui Tom

și admirându-i istețimea. După o gustare aleasă, alcătuită din ouă și pește, Tom spuse că acum avea chef să învețe să fumeze. Lui Joe îi plăcu ideea și mărturisi că și el ar voi să încerce. Așa că Huck fabrică repede pipe și le umplu. Ageamiii ăștia nu fumaseră în viața lor decât țigări din foi de viță, care te pișcă la limbă, țigări nevrednice de bărbați.

Se tolăniră pe iarbă, sprijiniți în coate și începură să pufăie, cam stângaci și grijulii. Fumul avea un gust nesuferit și-i cam înneca, dar Tom spuse:

— A, păi e ușor de tot! Dacă știam eu că atâta-i, de mult învățam să fumez.

— Și eu la fel, făcu Joe. E-o nimica toată.

— Zău așa, de câte ori nu mă uitam la lumea care fuma îmi ziceam în gândul meu: „Ce n-aș da să pot fuma și eu!“ Și habar n-aveam că pot! spuse Tom.

— Și eu tot așa ziceam. Spune tu, Huck, dacă nu ziceam și eu așa. Să spună Huck.

— Îhî, de multe ori a zis și el tot așa, confirmă Huck.

— Da' eu? spuse Tom. Eu am zis așa de o mie de ori. Odată, când eram devale la abator, mai ții minte, Huck? Era și Bob Tanner când am zis așa, și Johny Miller, și Jeff Thatcher, ce, nu mai ții minte, Huck, când am zis atunci așa?

— Îhî, țin, cum să nu țin, aprobă Huck. Era taman o zi după ce pierdusem bila aia albă. Ba nu, era c-o zi-nainte!

— Așa, vezi, nu v-am spus eu? zise Tom. Vezi că Huck ține minte!

— Eu zic c-aș putea să trag toată ziua din lulea, spuse Joe. Mie, unuia, nu-mi face rău.

— Nici mie, spuse Tom. Toată ziua aș putea să fumez, da' fac prinsoare că Jeff Thatcher n-ar putea.

— Jeff Thatcher! Păi ăla s-ar da peste cap din două fumuri. Să poftească încoa', să-ncerce, că vede el pe dracu'...

— Te cred, da' Johny Miller? Aș vrea să-l văd pe Johny Miller trăgând din lulea.

— Ăla? făcu Joe. Păi ăla, numa' să-i dea fumul pe la nas și cade jos.

— Îhî, Joe, chiar așa... Auzi? Ce n-aș da să ne vadă băieții acuma!

— Da' eu!

— Auziți, mă băieți, voi să nu spuneți nimic, ș-odată, când sunt strânși toți, vin eu la tine și zic: „Mă Joe, n-ai o pipă? Că n-am mai fumat de nu știu când!“ Și tu zici, așa-ntr-o doară, scârbit: „Cum să nu, am... am luleaua veche și mai am una, da' nu-ș-cum, e cam prost tutunu', fir-ar al dracului...“ Și eu de colo: „Las' că nu-i nimic, numa' tare să fie.“ Și pe-urmă tu scoți lulelele din buzunar și amândoi ni le aprindem așa, tacticos; să vezi cum o să se mai zgâiască ăia la noi!

— Mă, să fie-al dracului, să vezi ce-o să ne mai râdem, Tom. Abia aștept!

— Da' eu! Și după aia le spunem c-am învățat când eram la piraterie și să vezi ce rău o să le pară că n-au fost și ei cu noi!

— Te cred! Pun mâna-n foc c-o să moară de necaz!

Și-așa o țineau întruna. Dar de la o vreme, conversația începu să cam lâncezească, să se destrame. Tăcerile se lungeau, băieții scuipau uimitor de des. Fiece por din gură se prefăcuse într-o fântână țâșnitoare. Abia mai pridideau să-și descarce depozitele de sub limbă, destul de rapid pentru a împiedica o inundație; în ciuda tuturor sforțărilor, tot le mai alunecau valuri de salivă pe gâtlej și de fiecare dată urmau opintiri subite. Cei doi băieți arătau foarte palizi și nenorociți. Lui Joe începură să-i tremure degetele și-i căzu luleaua din mână. În curând pică și a lui Tom. Ambele fântâni țâșneau cu vehemență, amândouă pompele lucrau din plin la descărcare. Într-un târziu, Joe zise cu glas stins:

— Mi-am pierdut briceagul. Ar trebui să mă duc să-l caut.

Tom spuse cu buze tremurătoare, dar cu o intonație demnă:

— Te ajut și eu. Du-te tu într-acolo, și eu o să caut la izvor. Nu, Huck, nu-i nevoie să vii și tu, o să-l găsim noi.

Așa că Huck șezu iar jos și așteptă timp de un ceas. După aceea, începu să i se urască singur și merse să-și caute tovarășii. Erau amândoi în pădure, însă la o mare depărtare unul de altul. Amândoi erau foarte galbeni la față și aproape adormiți. Dar ceva îi spunea lui Huck că, de vor fi avut vreo supărare, scăpaseră între timp de ea.

Nu prea au fost vorbăreți în seara aceea la cină. Aveau privirea sfioasă, și când Huck își umplu luleaua și se pregăti să le umple și pe ale lor, ei spuseră că nu prea le era bine și că preferau să nu fumeze, nu-ș-ce dracu mâncaseră la prânz și nu le priise.

Pe la miezul nopții, Joe se deșteptă și-i strigă și pe ceilalți. Se lăsase o zăpușeală apăsătoare, care părea să prevestească ceva. Băieții se ghemuiră laolaltă, aproape de tovărășia prietenoasă a focului, cu toate

că în aerul fără de suflare mocnea o căldură înăbușitoare. Ședeau nemișcați și așteptau cu încordare. Dincolo de văpaia focului bezna înghițise totul. Curând scăpără pe cer, în zare, o flacără tremurătoare, luminând pentru o clipă tulbure frunzișul și pierind; peste puțin timp – alta, mai puternică. Și iar alta. Apoi un vaier slab șuieră printre ramurile pădurii și băieții simțiră o adiere trecătoare pe obraji și se înfiorară că trecuse Duhul Nopții. Urmară câteva clipe de liniște. Deodată, o fulgerare stranie schimbă noaptea în zi, dând în vileag, cât se poate de limpede, fiecare firicel de iarbă care creștea la picioarele lor. Și mai dădu în vileag trei fețe albe care tresăriră de frică. Un șir de bubuituri se rostogoli bufnind din ceruri și se pierdu duduind înfundat în depărtare. O pală de aer rece trecu, stârnind frunzișul și viscolind cu fulgi albi de cenușă în jurul focului. Altă văpaie aprigă lumină orbitor pădurea și în aceeași clipă un trăsnet cumplit păru să sfâșie vârfurile copacilor, chiar deasupra capetelor băieților. Se agățară unul de altul, cuprinși de spaimă, în bezna groasă ce se lăsase iar. Câteva picături mari de ploaie căzură răpăind pe frunze.

— Fuga, băieți, la cort! strigă Tom.

Săriră repede și o luară la goană, poticnindu-se în rădăcini, încâlcindu-se în bălării, alergând care-ncotro. Un vânt năprasnic mugea printre arbori. Unul după altul zvâcneau fulgerele orbitoare, urmate de bubuituri prelungi care-ți luau auzul. Și-acum începu să toarne cu găleata, udându-i până la piele, iar vântul sălbatic, care tot creștea, mâna cu șfichiul trâmbe de ploaie de-a lungul pământului. Băieții se strigau unul pe altul, dar glasurile lor se înecau în mugetul vântului și în exploziile trăsnetelor. Totuși, după ce rătăciră așa o vreme, nimeriră în cele din urmă, unul câte unul, în adăpostul cortului, pătrunși de frig, înspăimântați, cu hainele șiroind de apă. Dar bine că se regăsiseră; în astfel de clipe grele era mare lucru să nu fii singur. Nu puteau vorbi, chiar dacă celelalte zgomote le-ar fi dat pas, fiindcă prelata cea veche a cortului se zbătea cu furie. Furtuna sporea fără încetare și, în curând, prelata se smulse din legături și zbură, dusă de

vijelie. Băieții se prinseră de mâini și izbutiră să fugă, căzând adesea și alegându-se cu o sumedenie de cucuie, până sub adăpostul unui stejar bătrân de pe malul râului. Acum furtuna se dezlănțuise la culme. Sub văpaia neîncetată a fulgerelor care brăzdau cerul, totul se desprindea în contururi limpezi, deslușit și fără umbre; copacii încovoiați, șuvoiul năvalnic și înspumat al fluviului, stropii de spumă țâșnind din valuri. Liniile nelămurite ale râpelor înalte de pe celălalt mal mijeau printre norii călători și prin urzeala piezișă a ploii. La răstimpuri dese, câte un copac uriaș, istovit de împotrivire, se prăvălea trosnind printre tufișurile tinere, iar trăsnetele se țineau lanț, cu izbucniri de explozie, care-ți sfâșiau urechile cu zgomotul lor năprasnic, strident, nespus de înspăimântător. Furtuna culmină într-o sforțare fără pereche, ce părea că vrea, în aceeași clipă, să sfâșie în bucăți insula întreagă, s-o mistuie în flăcări, s-o înece până în vârfurile copacilor, s-o spulbere și să asurzească orice vietate de pe cuprinsul ei. Pentru niște copilandri, departe de casă, era cumplit să petreacă afară o asemenea noapte.

Dar în cele din urmă bătălia se sfârși, puterile dușmane se retraseră, cu amenințări și mormăieli tot mai slabe, și pacea își reluă domnia. Băieții se întoarseră la tabără cu inima strânsă. Descoperiră însă că tot aveau pentru ce să fie bucuroși, căci sicomorul cel mare care le slujise drept adăpost culcușurilor era acum o ruină, fiind fărâmat de trăsnet; noroc că se aflaseră departe de el când se întâmplase nenorocirea.

Totul era inundat în tabără, firește și focul, căci fuseseră niște flăcăi nechibzuiți, ca toți cei de-o seamă cu dânșii, și nu prevăzuseră nimic împotriva ploii. Iată o pricină de deznădejde. Îi pătrunseseră ploaia și frigul până-n măduva oaselor. Se jeluiră amarnic, descoperiră însă curând că focul mâncase atâta, pe dedesubt, din bușteanul cel mare ce-i slujea de adăpost (în locul unde arcuia în sus, depărtându-se de pământ), încât un lat de palmă ori două scăpaseră de udătură și păstraseră puțină spuză. Se trudiră răbdători, până ce, cu bucățele de scoarță de copac adunate de sub bușteni adăpostiți, izbutiră să ațâțe iar focul. Apoi îngrămădiră crengi uscate, până făcură un rug care

trosnea zdravăn, și iarăși li se umplură inimile de voie bună. După ce zvântară slănină și se ospătară, șezură până dimineața lângă foc, tot înflorind și slăvind peripețiile de la miezul nopții, căci nu era de jur împrejur niciun locșor uscat unde ar fi putut dormi.

Când soarele își strecură până la ei cele dintâi raze, îi cuprinse toropeala și se duseră pe plaja bancului de nisip, unde se tolăniră să doarmă. Curând însă, soarele începu să dogorească atât de tare, încât, mahmuri, se sculară și se duseră să-și pregătească gustarea de dimineață. După ce mâncară, se simțiră greoi, cu încheieturile țepene și năpădiți iarăși de un ușor dor de casă. Tom deslușì semnele și se strădui să-i învioreze pe pirați cum se pricepea mai bine. Dar nu le păsa nici de bile, nici de circ, nici de scăldat, de nimic. Tom le aminti de secretul lor strașnic și trezi o rază de veselie. Cât dăinui, se grăbi să le stârnească interesul pentru un plan nou, anume: să lase baltă o vreme pirateria și, ca variație, să se facă piei-roșii. Această idee îi ademeni. Așa că nu trecu mult și, goi-pușcă, vărgați din cap până în picioare cu nămol negru, ca niște zebre, fiecare din ei o căpetenie, firește, dădeau goană prin pădure, să atace o colonie engleză.

Curând se despărțiră în trei triburi dușmane, care zvâcneau din ascunzători, atacându-se unul pe altul cu înfiorătoare răcnete războinice, ucigându-se și scalpându-se cu miile. Fu o zi sângeroasă, așadar mulțumitoare.

Către vremea cinei s-au strâns în tabără, flămânzi și bucuroși. Dar iată că se ivea o dificultate: indienii vrăjmași nu puteau frânge laolaltă pâinea ospitalității, fără să facă pace mai întâi, și asta era absolut imposibil dacă nu fumau împreună „pipa păcii". Niciodată nu auziseră de vreun alt procedeu. Doi dintre sălbatici aproape c-ar fi preferat să fi rămas pirați. Dar cum altă cale nu era, cerură pipa, căutând să pară cât mai bucuroși, și traseră din ea, precum se cuvenea, trecându-și-o unul altuia.

Băgau de seamă că fusese o idee bună să se sălbăticească, căci iată, se aleseseră cu ceva: acum puteau fuma nițeluș, fără să fie nevoiți să

plece după aceea în căutarea unui briceag pierdut. Nu li se făcu chiar atât de greață, încât să se simtă cu adevărat rău. Nu erau proști să se lipsească, din lene, de o perspectivă atât de promițătoare. Dimpotrivă, făcură cu prudență exerciții care, după cină, se vădiră încununate de un real succes. Petrecură astfel o seară de bucurie și de triumf. Erau mândri și fericiți de noua lor cucerire. Să-i lăsăm să fumeze, să flecărească și să se laude, căci deocamdată nu mai avem nevoie de dânșii.

Capitolul XVII

În târgușor însă nu era nici urmă de veselie în acea pașnică după-amiază de sâmbătă. Cu mare jale și cu multe lacrimi, familia Harperilor și cea a mătușii Polly îmbrăcaseră veșminte de doliu. O liniște neobișnuită se așternuse peste tot târgul, la drept vorbind destul de liniștit de felul lui. Târgoveții își vedeau de treburi cu un aer distrat și nu prea vorbeau; în schimb, oftau adesea. Ziua de duminică le părea copiilor o povară. Jocurile lor erau lipsite de voioșie și încetul cu încetul le lăsau baltă.

În acea după-amiază, Becky Thatcher se plimba abătută prin curtea pustie a școlii, cu sufletul plin de melancolie. Dar nici acolo nu găsea nimic care s-o mângâie. Își spunea în sinea ei: „Ah, de-aș fi păstrat bumbul lui de alamă! Acum n-am nimic care să-mi aducă aminte de el!“ și un hohot de plâns i se înecă în gât.

Curând se opri locului și-și spuse: „Chiar aici a fost. Ah, dac-ar fi să se mai întâmple vreodată, n-aș mai vorbi așa pentru nimic în lume! Dar acum el s-a dus; și n-o să-l mai văd toată viața, niciodată, niciodată n-o să-l mai văd!“

Gândul acesta o făcu să-și piardă cumpătul pe de-a-ntregul; rătăci mai departe, cu șiroaie de lacrimi pe obraji.

O ceată întreagă de băieți și de fete, tovarășii de joacă de-ai lui Tom și Joe, trecu pe lângă gardul școlii. Se opriră să privească peste uluci, povestind cu evlavie despre câte nu făcuse Tom când îl văzuseră pentru ultima dată și cum spunea Joe cutare ori cutare lucru de nimic (care acum vedeau ei bine că fusese plin de-un teribil înțeles profetic). Fiecare dintre vorbitori arăta spre locul unde stătuseră atunci cei dispăruți și apoi adăuga ceva de felul: „Și eu stam, uite-așa, cum stau acu', și el sta cu fața la mine, așa cum stai tu, uite-așa stam de-aproape unu'

de altul, și el odat' a zâmbit, uite-așa, și atuncea parcă m-a trecut un fior, nu știu cum să-ți spun, mă, era ceva așa, grozav, dar mie nu-mi dădea-n gând ce-nseamnă, firește, abia acuma-mi dau seama!"

Apoi urmă o controversă aprinsă spre a se stabili care anume dintre băieți îi văzuseră pentru ultima dată pe răposați, și mulți aspirară la această tristă distincție, aducând dovezi mai mult sau mai puțin autentice. Când în cele din urmă rămase hotărât care dintre dânșii îi văzuseră cu adevărat pentru cea din urmă oară și schimbaseră cu ei cele din urmă cuvinte, acei fericiți luară un aer de importanță sacră, în timp ce toți ceilalți se zgâiau la ei și-i invidiau. Un biet băiat, care nu se putea făli cu o amintire mai măreață, spuse, cu vădită mândrie în glas:

— Dacă vreți să știți, mie Tom Sawyer mi-a tras o dată o chelfăneală!...

Această năzuință către glorie nu fu luată în seamă. Mai toți băieții puteau spune la fel, ceea ce cobora prea de tot prețul distincției. Ceata se îndepărtă, zăbovind din loc în loc și tot evocând, cu glasuri pătrunse de venerație, amintiri despre eroii dispăruți.

A doua zi de dimineață, când se sfârși lecția școlii de duminică, clopotul începu să bată domol, ca pentru pomenirea morților, nu repede ca de obicei. Era o zi de sărbătoare foarte liniștită, și acel sunet jalnic părea în armonie cu liniștea meditativă ce domnea peste întreaga fire. Târgoveții începură să se adune, zăbovind câte puțin în tindă, pentru a schimba în șoaptă câteva cuvinte despre tragicul eveniment. În biserică însă nu se auzeau șoapte; acolo, pe când femeile se adunau la locurile lor, doar foșnetul trist al rochiilor de doliu tulbura tăcerea. Nimeni nu mai ținea minte când mai fusese atâta lume la biserică. În cele din urmă, se lăsă o tăcere desăvârșită, ca-n preajma unui eveniment, o tăcere plină de așteptare – după care intră mătușa Polly, urmată de Sid și de Mary, și apoi de familia Harper. Cu toții îmbrăcați în negru, din cap până-n picioare. Toți enoriașii, precum și bătrânul preot, se sculară respectuoși și rămaseră în picioare, până ce familiile nemângâiate luară loc în banca din față. Urmă o nouă tăcere de reculegere,

străbătută la răstimpuri de sughițuri de plâns înăbușite. După aceea, preotul întinse larg brațele și se rugă. Cântară cu toții un imn emoționant și-apoi preotul citi textul din Evanghelie pe care-l alesese ca temă pentru predică: „Eu sunt Învierea și Viața."

În timpul predicii, preotul zugrăvi cu atâta măiestrie drăgălășeniile, purtările cuceritoare ale băieților pierduți și speranțele rare pe care le îndreptățeau, încât fiecare ascultător, recunoscând aceste portrete, simțea un junghi în inimă când își amintea că până în clipa aceea rămăsese mereu orb față de acele însușiri frumoase și că nu văzuse la bieții băieți decât cusururi și năravuri. Preotul povesti de asemenea o mulțime de întâmplări înduioșătoare din viețile răposaților, întâmplări care dovedeau firea lor blândă și mărinimoasă, iar lumea vedea bine acum cât de moralizatoare și de frumoase erau acele fapte și-și amintea cu mâhnire că, la vremea când avuseseră loc, păruseră pozne de rând, care nu meritau decât nuiaua. Parohia era tot mai mișcată, pe măsură ce zguduitoarea poveste continua, până când, în cele din urmă, toată adunarea, deznădăjduită, se alătură bocetelor familiilor nemângâiate și alcătui un cor de jalnice sughițuri. Predicatorul însuși, dând frâu liber sentimentelor, plângea în amvon.

Sus, la galerie, se stârni un freamăt pe care nimeni nu-l băgă în seamă. O clipă mai târziu ușa bisericii scârțâi. Preotul își ridică ochii din batistă, din care țâșneau șiroaie de lacrimi și rămase încremenit! Una câte una, alte perechi de ochi urmăriră încotro privea preotul, pentru ca, în cele din urmă, aproape într-o pornire, parohia întreagă să se ridice în picioare, holbându-se la cei trei băieți morți, care se apropiau de-a lungul cărării dintre bănci. Tom în frunte, Joe după el și în coadă Huck, cu hainele mai zdrențuite și mai mototolite ca oricând, cu capul plecat și zâmbind prostește. Stătuseră ascunși în galeria nefolosită, ascultând predica la propria lor înmormântare!

Mătușa Polly, Mary și Harperii se năpustiră asupra scumpilor regăsiți, înăbușindu-i cu sărutări și mulțumind întruna Cerului, pe când bietul Huck stătea stingherit, neștiind ce trebuie să facă și unde să se

ascundă de atâtea priviri deloc bucuroase să-l vadă. După oarecare șovăială, o luă din loc, pe furiș, dar Tom puse mâna pe el și zise:

— Mătușă Polly, drept e asta? Nu se bucură nimeni că-l vede pe Huck?

— Firește, copile! Firește că mă bucur să-l văd, sărman băiețel făr' de mamă!

Atențiile drăgăstoase cu care îl copleșea acum mătușa Polly erau tocmai ce-i trebuia lui Huck ca să se simtă și mai fâstâcit ca înainte.

Deodată, preotul strigă cât îl ținea gura:

— „Lăudați pe Domnul, de la carele se revarsă asupră-ne toate bucuriile!" Cântați! Haideți! Din toată inima!

Și-așa făcură. Pe când psalmul o sută se înălța triumfător din tot mai multe piepturi, zguduind grinzile vechi, Tom Sawyer piratul privea spre flăcăii invidioși din juru-i și mărturisea în inima lui că era cea mai măreață clipă din viața lui.

Pe când parohia păcălită se îmbulzea spre ieșire, spuneau cu toții că n-ar avea nimic împotrivă să mai fie iar duși de nas ca niște caraghioși, numai pentru a mai auzi o dată cântat în așa chip psalmul o sută.

În acea zi, Tom luă mai multe ghionturi și mai multe pupături, după dispoziția schimbătoare a mătușii Polly, decât dobândise mai înainte într-un an întreg, și nici el nu știa prea bine care dintre ele arătau recunoștința către Dumnezeu și care dragostea pentru el.

Capitolul XVIII

Asta fusese marea taină a lui Tom; planul de a se înapoia acasă împreună cu fraţii lui piraţi şi de a lua parte la propria lor înmormântare. Sâmbătă, pe înserate, trecuseră apa către malul dinspre statul Missouri, călare pe un buştean vâslit din mâini. Debarcaseră la vreo nouă kilometri mai la vale de târguşor, dormiseră până spre ziuă în pădurea de la marginea târgului, apoi se furişaseră pe drumeaguri lăturalnice, sfârşindu-şi somnul sus, în galeria bisericii, printre băncile stricate care zăceau acolo, vraişte.

Luni, în timpul gustării de dimineaţă, mătuşa Polly şi Mary se arătară foarte drăgăstoase cu Tom şi foarte atente faţă de dorinţele lui. Se vorbi cu mult mai mult ca de obicei. Cu acest prilej, mătuşa Polly spuse:

— De, Tom, nu zic că n-a fost o glumă strașnică să lăsaţi să se perpelească o lume-ntreagă aproape o săptămână, ca să vă distraţi voi, băieţii, da-i păcat că te-a răbdat inima să mă laşi pe mine să mă amărăsc atâta. Dac-ai putut trece apa pe-un buştean, ca să vii la înmormântarea ta, puteai s-o mai treci şi-altă dată, ca să-mi dai de ştire că nu eşti mort, ci doar fugit de-acasă.

— Da, zău, Tom, c-ai fi putut să faci asta, spuse Mary, şi cred c-o şi făceai, dacă-ţi dădea prin gând.

— Ai fi făcut-o, Tom? întrebă mătuşa Polly, luminându-se la faţă în aşteptarea răspunsului. Hai, zi! Făceai asta dacă-ţi dădea prin gând?

— Hm, de! Ştiu şi eu? Ne-ar fi stricat tot planul.

— Tom, eu credeam că atâtica ţii şi tu la mine, spuse tuşa Polly cu glas mâhnit, făcându-l pe băiat să se simtă prost.

Tot era ceva, dacă te gândeai măcar la una ca asta, chiar dacă până la urmă să zicem că n-o făceai.

— Lasă, mătușică, nu-i nimic, nu-ți face inimă rea din atâta lucru, sări Mary, nu știi cât de zăpăcit e Tom? Totdeauna se pripește și de-aia nu-i dă prin gând să facă ce trebuie.

— Cu atât mai rău! Lui Sid i-ar fi dat în gând! Și nu numai atât, dar Sid chiar c-ar fi venit să-mi dea de știre. Tom, când o să-ți aduci aminte odată și-odată, o să fie prea târziu și o să-ți pară rău că n-ai ținut mai mult la mine și că nu te-ai purtat mai bine, când ți-ar fi fost atât de ușor.

— Mătușico, de ce vorbești așa, știi foarte bine că țin la tine, spuse Tom.

— Aș ști mai bine dac-ai dovedi-o prin purtările tale.

— Acum îmi pare rău că nu mi-a dat prin gând, zise Tom, cu glas de căință, da' să știi că într-o noapte te-am visat. Tot e ceva, nu?

— Mare lucru nu e, să viseze știe și cotoiul, dar tot e mai bine ca nimic. Și ce-ai visat?

— Uite, miercuri noaptea am visat că tu ședeai colo lângă pat și Sid ședea pe lada de lemne, și Mary alături de el.

— Așa și ședeam. Așa ședem totdeauna. Îmi pare bine că-n visele tale ți-ai adus aminte măcar de atâta lucru.

— Și mai visam că era aici și mama lu' Joe Harper.

— Ce vorbești?! Chiar a fost aici! Și ce-ai mai visat?

— A, o groază. Da' acu', abia mai mi-aduc aminte.

— Ei, haide, încearcă să-ți amintești! Nu poți?

— Parcă mi se pare că vântul, vântul era să stingă-ă-ă...

— Silește-te să-ți amintești, Tom! Gândește-te bine! Adevărat că vântul era să stingă ceva; hai spune, ce?

Tom își apăsă degetele pe frunte, o clipă plină de înfrigurare, și-apoi spuse:

— Acu' știu! Acu' știu! Lumânarea era s-o stingă!

— Doamne, fie-ți milă de păcatele noastre!... Hai, Tom, zi-nainte!

— Și mi se pare că atunci ai zis așa: „Da' ce s-a-ntâmplat? Ușa aia mi se pare că s-a..."

— Hai, zi, Tom!

— Stai, lasă-mă, să-mi aduc aminte... lasă-mă numai niţel. Da, da, ai spus că ţi se pare că s-a deschis uşa.

— E-adevărat, cum stau acu' aici, aşa am spus! N-am spus aşa, Mary? Hai, zi!

— Şi-atunci, şi-atunci... de, parcă n-aş fi chiar aşa sigur, da' parcă mi se pare că l-ai trimis pe Sid să... să... să...

— Ai? Ai? Haide, zi! Ce l-am trimis pe Sid să facă? Ce l-am trimis pe Sid să facă, Tom? Ce l-am trimis să facă?

— L-ai trimis să... l-ai trimis... a, da, l-ai trimis să-nchidă uşa!

— Doamne sfinte! Să-mi spună cineva că nu crede în vise! N-am mai auzit una ca asta de când trăiesc! Trebuie să-i spun numaidecât Serenei Harper. S-o văd acu' pe unde scoate cămaşa, cu trăncăneala ei despre „superstiţii"! Hai, Tom, zi-nainte!

— Da, acuma-mi amintesc deslușit tot visul. După aia, tu ai zis de mine că nu-s rău, ci doar poznaş şi neastâmpărat şi că nu-mi dau seama ce fac, ca un mânz, parc-ai spus, sau aşa ceva.

— Da, aşa am spus! Doamne, Dumnezeule! Nemaipomenit! Hai, zi-nainte, Tom!

— Şi apoi ai început să plângi.

— Da, da, aşa e. N-am plâns eu numai atunci... Ei, şi după aia?

— După aia, a-nceput şi doamna Harper să plângă şi să spună c-aşa era şi Joe al ei şi că-i pare rău că-l bătuse pe motiv c-ar fi şterpelit smântâna, pe care-o aruncase ea cu mâna ei.

— Tom! Să ştii că intrase-n tine Duhu' Sfânt şi te făcuse proroc! Da, zău! Să ştii c-aşa e! Doamne Sfinte. Hai, zi-nainte, Tom!

— După aia, Sid a zis... Sid a zis...

— Eu nu cred c-am zis ceva, spuse Sid.

— Ba da, ai zis ceva, Sid, spuse Mary.

— Tăceţi din gură şi lăsaţi-l pe Tom să povestească! Spune, Tom, ce-a zis Sid?

— A zis, mi se pare c-a zis, că poate mi-e mai bine acolo unde sunt, dar că să fi fost și eu mai cuminte...

— Auziți? Chiar așa a spus, cuvânt cu cuvânt!

— Și tu l-ai repezit...

— Te cred că da! Trebuie c-a fost un înger al Domnului aici printre noi! Sigur c-a fost un înger în vreun ungher.

— Și doamna Harper a povestit cum a speriat-o Joe c-o pocnitoare, și tu ai povestit chestia cu Peter și cu „Moartea durerilor"...

— Da, da, chiar așa e!

— Și-apoi ați mai vorbit o grămadă... cum căutau oamenii prin apă ca să ne găsească, și despre înmormântarea care avea să fie duminică, și-apoi tu și doamna Harper ați plâns una-n brațele alteia, și apoi ea a plecat.

— Chiar așa a fost! Chiar așa a fost! E adevărat precum stau aici pe locșoru' ăsta! Tom, de față să fi fost și nu puteai să spui mai aidoma! Și-apoi? Hai, zi, Tom!

— Și-apoi se făcea că te rugai pentru mine. Te vedeam și auzeam fiecare cuvințel pe care-l rosteai. Și-apoi te-ai culcat, și eu eram atât de mâhnit, c-am scos din buzunar o coajă de sicomor și-am scris pe ea: „Nu suntem morți, ci doar am plecat să ne facem pirați" și-am pus coaja pe măsuță lângă lumânare, și când m-am uitat la tine, era atâta bunătate pe fața ta, cum dormeai așa, că se făcea că m-am apropiat și te-am sărutat pe gură.

— Zău, Tom, zău că m-ai sărutat? Toate ți le iert pentru asta!

Și se repezi să-l îmbrățișeze pe băiat, strângându-l la piept, mai să-l înăbușe, pe când el se simțea cel din urmă dintre păcătoși.

— Foarte frumos din partea lui, cu toate că n-a fost decât un vis, bombăni Sid ca pentru sine, dar destul de tare ca să fie auzit.

— Taci din gură, Sid! Omu' face-n vis ce-ar face și treaz. Uite colea un măr mare, domnesc, pe care-l păstram pentru tine, Tom, la caz că te mai găsesc; acu' hai și du-te la școală! Sunt recunoscătoare bunului Dumnezeu, părintele nostru al tuturor, că te am iarăși lângă mine,

carele îndelung răbdător este și iertător cu cei ce cred în el și-i ascultă poruncile, cu toate că Domnul știe că-s nevrednică, dar vezi că de-ar fi numai ăi vrednici blagosloviți cu îndurarea lui și dac-ar fi să-i simtă numai aceia mâna ajutătoare, când e de trecut un hop greu, prea puțini s-ar bucura în această vale a plângerilor și puțini ar intra în pacea Domnului, când va să vie noaptea cea lungă. Hai, duceți-vă, Sid, Mary, Tom, cărați-vă, destul m-ați bătut la cap.

Copiii au plecat la școală, iar bătrâna – la doamna Harper, ca să-i povestească visul minunat al lui Tom. Sid fu destul de înțelept, încât să nu rostească tare ce era în gândul lui, pe când ieșea din casă. Și anume: „Cam strâvezie poveste. Așa vis lung și fără nicio greșeală!"

Ce mai erou devenise Tom! Acum nu mai umbla țopăind sau sărind ca un cal nărăvaș, ci cu pas legănat și plin de demnitate, cum se cuvenea unui pirat care simțea ochii lumii ațintiți asupră-i. Vezi bine c-așa era. Încerca el să nu dea atenție privirilor și vorbelor care se schimbau când trecea, dar le sorbea cu nesaț și toate îl ungeau la inimă. Băieții mai mici se îmbulzeau pe urmele lui, mândri de a fi văzuți cu el și răbdați pe lângă dânsul, de parc-ar fi fost toboșarul unei defilări sau elefantul care conduce menajeria când intră în târg. Băieții de-o seamă cu el se făceau a nu ști că fusese plecat, dar în sinea lor se prăpădeau de invidie. Ar fi dat orice să aibă pielea lui oacheșă și arsă de soare și faima lui strălucită. Tom însă nu s-ar fi lipsit de ele nici în schimbul unui circ întreg.

La școală, copiii făceau atâta caz de el și de Joe, sorbindu-i din ochi cu atâta admirație, încât nu trecu mult și celor doi eroi nici cu prăjina nu le-ai mai fi putut ajunge la nas. Începură să povestească nesățioșilor ascultători peripețiile prin care trecuseră, dar povestea nu avea decât început, sfârșit era puțin probabil să aibă vreodată, cu o închipuire bogată ca a lor. Iar când în cele din urmă și-au scos lulelele și-au început a se plimba, pufăind cu seninătate, gloria lor ajunse la apogeu.

Tom hotărî că de-acum putea să nu-i mai pese de Becky Thatcher. Gloria îi ajungea. Va trăi pentru glorie. Acum, că el ajunsese o persoană atât de sus-pusă, poate că ea va voi să se împace. Foarte bine, n-avea decât! O să vadă ea că știa și el să fie nepăsător. Curând sosi și Becky. Tom se făcu că n-o vede. Se îndepărtă și, alăturându-se unei cete de băieți și fete, începu să povestească. Băgă de seamă că ea alerga veselă de colo-colo, cu fața îmbujorată și ochii jucăuși, făcându-se că-și fugărește colegii și râzând în hohote când prindea pe câte unul. Nu-i scăpă faptul că prindea mereu pe câte cineva chiar în apropierea lui și că de fiecare dată arunca spre el o privire plină de tâlc. Aceasta-i mulțumea din plin păcătoasa lui vanitate și, în loc să-l împace, îl întărâta și mai mult... Acum evita cu tot dinadinsul să se trădeze că o știe în apropiere.

În cele din urmă, ea încetă să mai zburde. Se plimba nehotărâtă de colo-colo, scoțând uneori câte-un suspin și aruncând către Tom priviri furișe, pline de așteptare. Observă că Tom vorbea cu Amy Lawrence mai mult decât cu oricine. Îi trecu un junghi prin inimă, se simți deodată neliniștită, stânjenită. Încercă să plece, dar picioarele o trădau; în loc să se îndepărteze, se dădea mai aproape de grupul în care se afla Tom. Cu vioiciune prefăcută, îi spuse unei fete care stătea chiar lângă el:

— Bine, Mary Austin, răutate ce ești, cum de n-ai venit la școala de duminică?

— Sigur c-am venit. Nu m-ai văzut?

— Nu te-am văzut! Unde ședeai?

— Cu clasa domnișoarei Peters, ca-ntotdeauna. Eu te-am văzut pe tine.

— Nu, zău! Ce curios! Eu nu te-am văzut deloc. Am vrut să-ți vorbesc de-o serbare...

— A, ce bine! Cine-o dă?

— Mămica o dă pentru mine.

— A, bravo, sper că o să mă chemi și pe mine.

— Mai e vorbă! Serbarea-i dată pentru mine. O să chem pe oricine vreau eu să vină, și bineînțeles că vreau să vii și tu.

— Ce bine! Când o să fie?

— Curând. Poate că în preajma vacanței.

— A, ce bine-o să petrecem! O să chemi toate fetele și toți băieții?

— Da, pe toți care-mi sunt prieteni sau care vor să-mi fie, și pe furiș îi aruncă o privire lui Tom.

El însă vorbea mai departe cu Amy Lawrence, povestindu-i despre îngrozitoarea furtună de pe insulă și cum izbise trăsnetul sicomorul cel mare, de-l „făcuse praf", în timp ce el, Tom, era „la trei pași".

— A, ce frumos o să fie! Eu pot să vin? întrebă Gracie Miller.

— Da.

— Dar eu? sări și Sally Rogers.

— Da.

— Și eu? întrebă Susy Harper. Și Joe?

— Firește.

Așa întrebară pe rând, bătând bucuroși din palme. După ce toți din grup se rugaseră să fie invitați, Tom întoarse cu răceală spatele și, povestind mai departe, plecă, luând-o cu el pe Amy. Bietei Becky îi tremurau buzele și-i dădură lacrimile. Ascunse aceste semne sub o veselie silită și continuă să ciripească cu vioiciune. Dar gândul la serbare pierduse orice farmec și nimic nu o mai interesa. Căută să plece cât mai repede, ca să se ascundă și să-și verse focul plângând, după obiceiul femeilor. Apoi șezu posomorâtă, rănită în mândria ei, până ce sună clopoțelul. Atunci se ridică, cu o privire răzbunătoare în ochi, își scuturâ cozile lungi, spunându-și că știe ea ce-are de făcut.

În recreație, Tom continuă flirtul cu Amy, grozav de bucuros că găsise un plan atât de isteț! Nu-și mai găsea locul; voia să dea de Becky și s-o rănească jucând teatru în fața ei. Dar când în cele din urmă o zări, însuflețirea îi scăzu brusc. Becky ședea, foarte binedispusă, pe o bancă mică din spatele școlii, cu Alfred Temple alături. Se uitau amândoi la niște poze; erau atât de absorbiți și își țineau capetele atât de apropiate deasupra cărții, încât păreau să nu mai știe de nimic altceva pe lume. În vinele lui Tom începu să fiarbă gelozia. Acum suferea, căindu-se amarnic

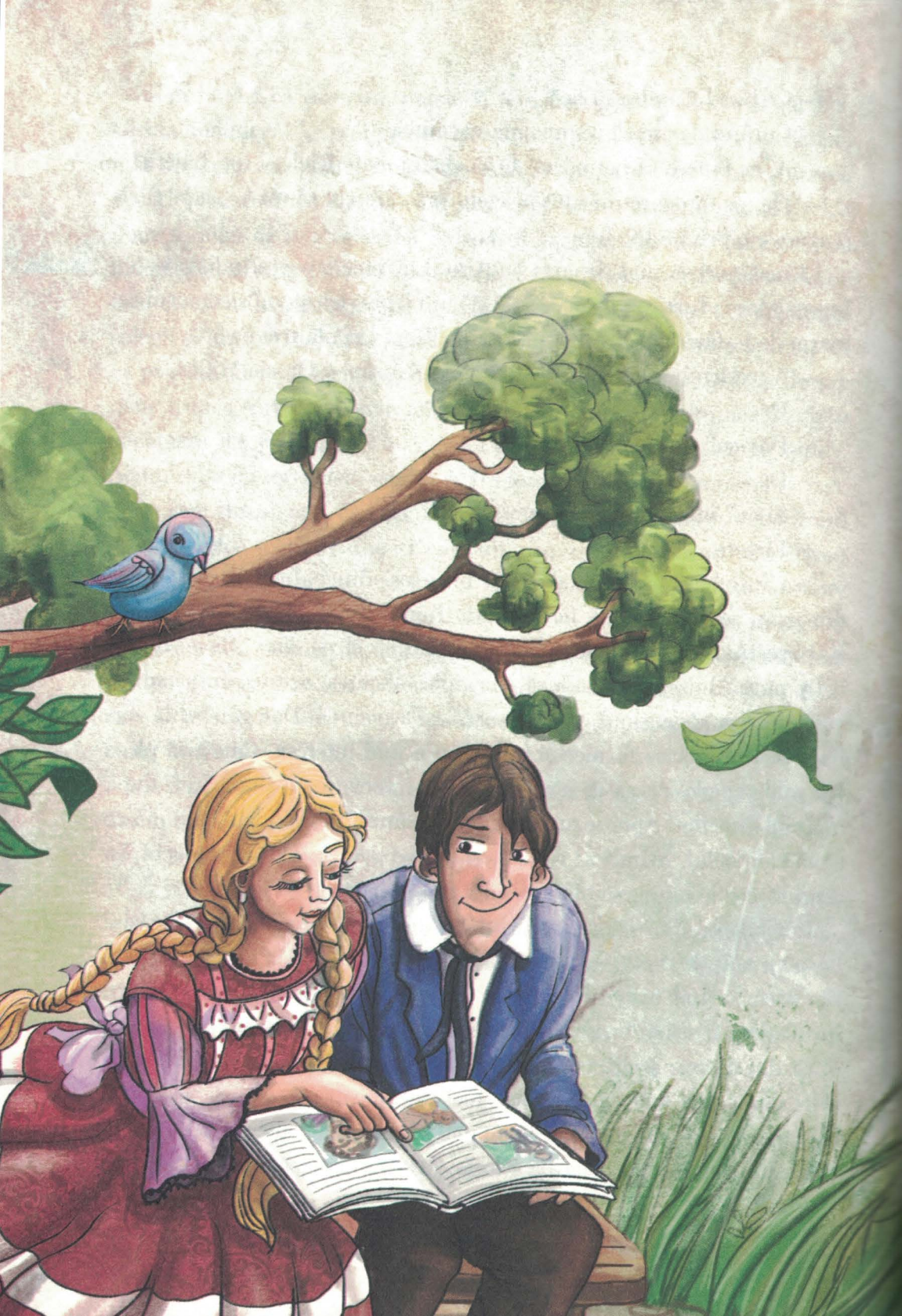

că dăduse cu piciorul prilejurilor de împăcare oferite de Becky. Își zicea că a fost un nerod, și câte și mai câte – toate vorbele de ocară ce-i treceau prin cap. Îi venea să plângă de necaz. Iar Amy continua să vorbească, însuflețită și fericită.

Lui Tom însă îi înțepenise limba în gură. Nici nu auzea ce spunea Amy și de câte ori fata se oprea, așteptând un răspuns, el doar bâlbâia câte o încuviințare stângace, nimerind-o de cele mai multe ori ca nuca-n perete. O lua mereu spre spatele școlii, ca și cum ar fi vrut să-și pună sare pe rană, privind scena aceea nesuferită. Făcea ce făcea și tot acolo ajungea. I se suia sângele la cap când vedea că lui Becky Thatcher nu-i pasă de el, de parcă nici n-ar fi fost pe lume. Fata însă îl vedea; ea știa foarte bine că e pe cale să câștige bătălia și se bucura că suferă și el cum suferise ea.

Flecăreala veselă a lui Amy ajunse de neîndurat. Tom dădu a înțelege că avea treburi serioase, niște lucruri care trebuiau neapărat rezolvate și că era cam târziu. Dar în zadar; fata ciripea înainte. Tom gândea: „Fir-ar a naibii, nu mai scap odată de ea!“ Până la urmă plecă să vadă de acele treburi. Ea spuse, nevinovată, că va fi „pe-aproape“ la sfârșitul orelor de școală, în timp ce el o luă la fugă, plin de ciudă pe ea.

„Oricare alt băiat“, gândea Tom, scrâșnind din dinți, „oricare alt băiat din târg să fi fost, în afară de filfizonul ăsta de la Saint Louis, care se crede gătit cum nu mai e altul, și, mă rog, din aristocrație! Lasă, dom'le, nu degeaba ți-am tras eu o chelfăneală din prima zi când te-ai arătat în târgul ăsta, îți mai trag eu una să mă ții minte. Stai că-mi cazi tu în mână! Te aranjez eu...“

Și execută pe rând toate mișcările cu care-ar fi snopit în bătaie pe-un băiat imaginar, trăgând pumni în aer, izbind cu piciorul în vânt, făcându-se că-i scoate ochii.

„Aha, ți-a venit mintea la cap, ai! Zbieri să te las? Să te iert? Hai, marș acum, și să nu te mai prind altă dată...“ Și astfel, snopeala închipuită luă un sfârșit care-l mai răcori nițel.

La amiază, Tom dădu fuga acasă. Nu mai putea îndura fericirea recunoscătoare a lui Amy, iar cealaltă nefericire îi amăra și mai mult sufletul. Becky începu din nou să contemple pozele în tovărășia lui Alfred, dar cum minutele treceau încet ca melcul, fără ca Tom să apară și ea să-l vadă chinuindu-se, triumful începu să-i pălească.

Fata pierdu orice interes pentru poze, luă mai întâi o înfățișare gravă, apoi distrată, și, în cele din urmă, melancolică. De vreo două, trei ori ciuli urechea la auzul unor pași, dar în zadar nădăjduia: Tom nu veni. În cele din urmă, se simți cât se poate de nenorocită și se căi că a mers atât de departe. Bietul Alfred, văzând că o pierde, fără să știe pentru ce, exclama întruna:

— Vai, uite ce frumoasă e asta! Ia uită-te la asta!

Ea, până la urmă, își pierdu răbdarea și-i spuse:

— Mai lasă-mă-n pace! M-am săturat de ele.

O podidiră lacrimile, se ridică și plecă.

Alfred se luă după ea, încercând s-o îmbuneze, dar ea izbucni:

— Pleacă și lasă-mă-n pace, n-auzi? Nu pot să te sufăr!

Băiatul rămase locului, întrebându-se mirat în sinea lui cu ce greșise. Nu-i spusese chiar ea că în toată pauza de la amiază se vor uita amândoi la poze? Ea își văzu de drum, plângând. Atunci Alfred intră îngândurat în clasa goală. Era supărat și totodată se simțea umilit. Nu-i fu greu să ghicească adevărul: fata îl folosise drept unealtă ca să se răzbune pe Tom Sawyer. Gândul ăsta, odată încolțit în mintea lui, firește că nu făcu decât să sporească ura ce-o nutrea împotriva lui Tom. I-ar fi plăcut să găsească ceva ca să-l bage pe băiatul ăla la apă, fără ca el însuși să riște mare lucru. Atunci îi căzură ochii pe cartea de citire a lui Tom. Iată prilejul! Foarte mulțumit, deschise cartea la pagina unde era lecția din acea după-amiază și vărsă cerneală peste ea.

Becky, aruncând chiar în acea clipă, îndărătul lui, o privire pe fereastră, îi văzu fapta. Se dădu la o parte, ca el să n-o observe. Porni repede spre casă, cu gândul să-l caute pe Tom și să-i spună. Tom îi va fi recunoscător și supărarea lor va lua astfel sfârșit. Dar nu făcuse nici

jumătate de drum, când își schimbă părerea. Își aduse aminte de purtarea lui Tom față de ea, pe când vorbea de petrecere, și gândul acesta o fripse la inimă și-o copleși de rușine. Se hotărî să-l lase să fie bătut pentru foaia de carte stricată și, pe deasupra, să-l urască veșnic.

Capitolul XIX

Tom se întoarse acasă posomorât. De la primele vorbe pe care le rosti mătușă-sa, înțelese că nu era chip să scape de necazuri.

— Tom, îmi vine să te jupoi de viu.

— Da' ce-am făcut, mătușică?

— Prea destul! Auzi! Mă duc la Serena Harper, ca o neroadă, și mă apuc să-i povestesc bazaconia aia de vis al tău, gândind c-o s-o creadă și ea... Și când colo, auzi dumneata, aflu de la ea că-l iscodise pe Joe și aflase, nici mai mult nici mai puțin, cum c-ai fost aici în noaptea cu pricina și c-ai auzit tot ce am vorbit noi! Tom, nu știu ce-o să se aleagă de tine, dacă ești în stare să te porți așa! Ia închipuie-ți și tu cum mă simt eu acum, când mă gândesc c-ai putut să mă lași să mă duc la Serena Harper și să mă fac de râs... și tu să nu spui o vorbă!

Iată că lucrurile se înfățișau sub o lumină nouă. Până acum, povestea scornită de dimineață îi păruse lui Tom o glumă bună și chiar foarte isteață. Acum i se părea ticăloasă și de prost gust. Tom lăsă capul în jos și o clipă nu știu ce să răspundă; apoi zise:

— Mătușică, îmi pare rău că te-am lăsat să te duci, da' nu mi-am dat seama.

— Vai, copile, niciodată nu-ți dai seama! Numai la tine și la năzbâtiile tale te gândești. Ca să vii cale lungă, noaptea, de la insula Jackson și pân-aici, să faci haz de supărarea noastră, și să-ți râzi de mine cu născoceala aia de vis, la asta te-a tăiat capul, da' ca să-ți fie milă de noi și să ne cruți de supărare, nici prin gând nu ți-a trecut!

— Mătușică, acum văd și eu c-a fost o ticăloșie, da' n-am făcut-o înadins, crede-mă. Și-apoi, în noaptea aceea, n-am venit ca să fac haz de voi.

— Da' pentru ce-ai venit?

— Ca să-ți spun să nu te amărăști din pricina noastră, că nu ne înecaserăm.

— Tom, aș fi cea mai fericită ființă de pe lume dac-aș putea crede c-ai avut asemenea gând bun, da' știi foarte bine că nu-i adevărat, și eu știu la fel de bine ca și tine, Tom.

— Mătușică, zău că asta am vrut să fac, să nu mă mișc d-aici dacă nu spun drept.

— Haide, Tom, nu minți, te rog din suflet! Minciuna-ți sporește păcatul de-o mie de ori.

— Da' nu mint, mătușică, spun drept. Am vrut să nu mai fii supărată, numa' d-aia am venit.

— Aș da orice ca să pot crede una ca asta, ți-ar răscumpăra o groază de păcate, Tom. Mai c-aș fi bucuroasă c-ai fugit și că te-ai purtat atât de rău. Da' cum să te cred? Că dac-ai fi vrut să-mi spui, îmi spuneai, nu-i așa, băiatule?

— Vezi, mătușică, după ce ai vorbit matale de înmormântare, mi-a dat în gând să ne întoarcem și să ne ascundem în biserică, și-atâta mi-a plăcut planul ăsta, că nu m-a răbdat inima să mă las de el. Și atunci am pus coaja înapoi în buzunar, și-am tăcut chitic.

— Care coajă?

— Coaja de copac pe care-ți scrisesem că ne-am făcut pirați. Mai bine te deșteptai când te-am sărutat, zău așa.

Pe fața mătușii se topiră liniile aspre și în ochi îi năvăli duioșia.

— Adevărat că m-ai sărutat, Tom?

— Dacă-ți spun că te-am sărutat!

— Ești sigur, Tom?

— Te-am sărutat, mătușică, crede-mă, dacă-ți spun...

— Și de ce m-ai sărutat, Tom?

— Fiindcă mi-erai tare dragă, cum gemeai așa prin somn, și-mi părea rău de tine.

Vorbele băiatului păreau sincere. Bătrânica nu-și putu ascunde un tremur în glas când zise:

— Mai sărută-mă o dată, Tom!... Și-acu' fă bine și șterge-o la școală și nu mă mai necăji.

Cum ieși Tom pe ușă, mătușa Polly dădu fuga la un dulap și scoase o haină zdrențăroasă, fostul costum de pirat al lui Tom. Stătu cu ea în mână și-și zise:

„Nu, nu mă-ncumet. Bietu' băiat... eu zic c-a mințit, da' e-o minciună pornită dintr-o inimă bună. Dumnezeu să i-o răsplătească, ce bine mi-a făcut! Nădăjduiesc c-o să-l ierte Domnul, știu bine c-o să-l ierte. Da' eu mai bine să nu mă-ncredințez că-i minciună. N-o să mă uit..."

Puse la loc haina și rămase o clipă pe gânduri. De două ori întinse mâna să o ia și de fiecare dată iar se stăpâni. A treia oară, își făcu curaj, zicându-și: „E-o minciună nevinovată, e-o minciună de copil bun, n-o să-mi fac sânge rău." Căută în buzunarul hainei. O clipă mai târziu, citea coaja de copac a lui Tom printr-un văl de lacrimi și-și spunea:

„L-aș ierta pe băiat acu', să fi făptuit și o mie de păcate!"

Capitolul XX

În așa fel îl sărutase mătușa Polly pe Tom, că parcă îi luase cu mâna supărarea. Acum se simțea iar vesel și cu inima împăcată. Porni spre școală și avu norocul să dea peste Becky Thatcher în capul Drumului Poienii. Tom se purta întotdeauna după starea sufletească în care se găsea. Fără să șovăie o clipă, alergă la ea și-i spuse:

— Am fost un ticălos azi, Becky, și-mi pare foarte rău. N-o să mă mai port niciodată așa, cât oi trăi. Te rog, împacă-te cu mine, vrei?

Fata se opri și-i aruncă o privire disprețuitoare.

— Te-aș ruga să nu mă plictisești, domnule Thomas Sawyer. N-am să mai vorbesc cu dumneata niciodată!

Și, cu o mișcare mândră din cap, își văzu de drum. Tom rămase atât de uluit, încât n-avu nici măcar prezența de spirit să-i spună: „Atâta pagubă, domnișoară Țâfnă!“ Până să-i vină în gând, momentul potrivit trecuse. Așa că n-a mai spus nimic. Dar fierbea de necaz. Intră înciudat în curtea școlii, zicându-și ce bine ar fi să fie Becky băiat. Cum ar mai snopi-o în bătaie! Curând dădu nas în nas cu ea și în trecere îi aruncă o vorbă înțepătoare. Ea îi azvârli alta înapoi și iată ruptura gata. Becky era atât de mânioasă, încât abia aștepta să reînceapă lecțiile; era nerăbdătoare să-l vadă pe Tom bătut pentru cartea de citire pătată cu cerneală. Dacă până atunci se mai gândise oarecum să dea în vileag fapta lui Alfred Temple, noua batjocură a lui Tom îi alungă cu desăvârșire acest gând.

Biata fată nu știa cât de aproape o păștea și pe ea necazul. Învățătorul, domnul Dobbins, atinsese vârsta matură cu o ambiție nepotolită în suflet. Dorința lui cea mai arzătoare fusese să ajungă doctor, sărăcia însă hotărâse să nu fie decât un biet învățător de țară. În fiecare zi,

când nu-i asculta pe elevi, scotea din catedră o carte misterioasă și se adâncea în ea. Cartea o ținea totdeauna sub cheie. Nu era strengar în toată școala care să nu moară de curiozitate să arunce măcar o privire în ea, dar până atunci niciodată nu se ivise prilejul. Fiecare băiat și fată avea o părere a sa despre ce putea fi în acea carte; nu erau două păreri la fel, dar n-avea nimeni cum să se încredințeze de adevăr. Când Becky trecu pe lângă catedra aflată în apropierea ușii, văzu cheia uitată în broască. Iată momentul prielnic! Aruncă o privire de jur-împrejur, nu era nimeni... În clipa următoare, ținea cartea în mâini. Coperta, cu titlul *Anatomie* de profesorul „Cutare", nu-i spuse nimic; începu să întoarcă paginile. Dădu îndată peste o planșă frumos colorată, un trup omenesc. În clipa aceea o umbră căzu pe pagină. Tom Sawyer intrase pe ușă și apucă să vadă o clipă poza. Becky smuci repede cartea ca s-o închidă și avu ghinionul îngrozitor să sfâșie planșa pe jumătate, din mijloc și până jos. Azvârli volumul în catedră, întoarse cheia în broască și apoi, rușinată și furioasă, izbucni în plâns:

— Tom Sawyer, mai josnic nici că te puteai purta! Te ții după mine și pândești la ce mă uit!

— Cum era să știu că te uiți la ceva?

— Să-ți fie rușine, Tom Sawyer, acum sigur c-o să mă pârăști! Ah, ce-o să mă fac, ce-o să mă fac! O să mănânc bătaie – eu care niciodată n-am mâncat bătaie la școală!

Apoi, izbind cu piciorul în podea, zise:

— N-ai decât să fii ticălos, dacă vrei! Las' că știu și eu ceva! Așteaptă și-o să vezi tu! Nesuferitule, urâciosule, nesuferitule!

Și dădu buzna afară din clasă, într-o nouă explozie de plâns.

Tom rămase neclintit, uluit de această izbucnire. După un timp, își spuse:

„Neroade mai sunt și fetele! Auzi! N-a mâncat niciodată bătaie la școală! Mare scofală! Numai o fată poate să vorbească așa! Piele gingașă și curaj cât un pui de găină! Firește că n-am de gând s-o pârăsc lui moș Dobbins pe prostuța asta, fiindcă am eu ac de cojocu' ei și

altminteri, fără să fiu ticălos. Da' degeaba! Moș Dobbins o să-ntrebe cine i-a rupt cartea. N-o să răspundă nimeni. Și-atunci o să facă ce face totdeauna: o să întrebe pe toți la rând și când i-o veni rândul vinovatei, o să afle el, fără să-i mai spună nimic. Pe fete le trădează totdeauna mutra. Sunt niște papă-lapte. O să mănânce bătaie. Ei, comedie, a intrat rău la apă Becky Thatcher și nu văd ce-i de făcut." Tom mai cântări câtva timp situația, apoi adăugă: „Ei i-ar plăcea să mă vadă pe mine la ananghie, acu' să rabde și ea!"

Tom se alătură gloatei de copii care zburdau pe afară. După câteva clipe sosi „domnul" și intrară toți în clasă. Pe Tom nu-l prea interesau lecțiile. De câte ori furișa o privire spre locul unde ședeau fetele, fața lui Becky îl neliniștea. Dacă se gândea bine, n-avea chef s-o compătimească. Și, totuși, numai gândindu-se bine, se putea opri să o compătimească. Nu izbutea să simtă niciun pic de satisfacție. Nu trecu mult și domnul descoperi cartea de citire pătată. Pentru o clipă, Tom uită de necazurile altora. Becky se trezi din lâncezeala ei plină de deznădejde și arătă pentru ceea ce se întâmpla un interes destul de viu. Nu credea că Tom va reuși să iasă din bucluc tăgăduind că vărsase cerneala pe carte și avea dreptate. Tăgada părea a înrăutăți și mai mult situația lui Tom. Becky aștepta ca toate astea s-o bucure, dar constată că nu prea se bucura. Când lucrurile ajunseră la culmea încordării, Becky voi să se scoale în picioare și să-l dea de gol pe Alfred Temple, dar se stăpâni și se sili să stea liniștită, spunându-și: „Acuși-acuși o să mă pârască el c-am rupt poza, fără-ndoială. Nu suflu o vorbă, chiar de-ar fi să-l scap de la moarte!"

Tom încasă bătaia și se întoarse la locul lui, mâhnit defel, căci își închipuia că, fără să știe, zbenguindu-se, vărsase cerneala pe carte. Tăgăduise de formă, fiindcă așa-i era obiceiul și stăruise în tăgadă din principiu.

O oră întreagă se scurse cu încetineală. „Domnul“ ședea moțăind pe tronul lui. Zumzetul școlarilor care-și repetau lecția îl îmbia la somn. După un timp, domnul Dobbins se îndreptă în spetează, căscă, apoi deschise catedra și întinse mâna să-și ia cartea. Parcă era nehotărât; s-o scoată, să n-o scoată?... Cei mai mulți dintre școlari ridicau ochii nepăsători, dar doi dintre ei îi urmăreau mișcările cu priviri aprinse. Câteva clipe domnul Dobbins se jucă distrat cu cartea, apoi o scoase, se suci în scaun până-și găsi o poziție comodă și se pregăti să citească.

Tom aruncă iute o privire spre Becky. Văzuse cândva un biet iepuraș urmărit de vânător. Când acesta îi țintise capul, iepurașul avusese privirea asta. Uită numaidecât că erau certați. Trebuia să facă ceva, și cât de repede, în clipa asta! Dar iuțeala cu care se apropia catastrofa îi paraliza gândirea. Stai! Îi venise o idee! O să dea fuga la catedră, o să smulgă cartea din mâna „domnului“ și o să fugă cu ea! Șovăi o clipă până să se hotărască și pierdu prilejul: „domnul“ deschise cartea! O, de-ar fi putut recâștiga clipa pierdută! „Prea târziu, acum nu mai e nicio scăpare pentru Becky!“ își zise Tom. În clipa următoare „domnul“ își înfrunta școlarii; toți lăsară ochii în jos, căci avea în privire ceva care îi îngrozea chiar și pe cei nevinovați. Tăcerea ținu cât ai număra până la zece. „Domnul“ își aduna mânia. Apoi vorbi:

— Cine a rupt cartea aceasta?

Tăcere deplină. Ai fi putut auzi picând un ac. Tăcerea stăruia. „Domnul“ cerceta chip după chip, pentru a descoperi semnele păcatului.

— Benjamin Rogers, tu ai rupt cartea asta?

Tăgadă. Și iarăși tăcere.

— Joseph Harper, tu ai rupt-o?

Iarăși tăgadă. Tom se simțea din ce în ce mai rău, chinuit de această anchetă care nu se mai sfârșea.

După ce luă la rând toate băncile în care ședeau băieții, „domnul“ rămase puțin pe gânduri, apoi își îndreptă privirea spre băncile fetelor.

— Amy Lawrence?

Fata clătină din cap.

— Gracie Miller?

Același semn.

— Suzan Harper, tu ai făcut treaba asta?

Alta care nega. Acum venea la rând Becky Thatcher. De tulburat ce era, Tom tremura ca varga. Sigur, nu mai era nicio scăpare.

— Rebeca Thatcher... (Tom aruncă o privire spre fața ei; era albă de groază) tu ai rupt-o... nu-i așa? Ia uită-te la mine! (Mâinile ei se ridicară, rugătoare.) Tu ai rupt cartea?

În clipa aceea, un gând îi fulgeră prin minte lui Tom. Sări în picioare și strigă:

— Eu am rupt-o!

Toată clasa se holbă la el, uluită de această nebunie de necrezut. Tom stătu o clipă să-și vină în fire, iar când înaintă spre catedră ca să-și primească pedeapsa, mirarea, recunoștința, adorația ce se revărsau asupră-i din ochii bietei Becky erau răsplată pentru o sută de bătăi. Însuflețit de măreția propriei sale purtări, îndură fără să crâcnească cea mai cruntă bătaie pe care o dăduse vreodată domnul Dobbins. Tot cu nepăsare primi și adaosul de cruzime care-l silea să rămână în arest două ceasuri după ce li se dădea drumul celorlalți. Știa el bine cine are să-l aștepte afară, fără să i se urască, până o să-i sune ceasul eliberării.

În acea seară, Tom puse capul pe pernă urzind planuri de răzbunare împotriva lui Alfred Temple, căci, cu rușine și căință, Becky îi povestise totul, fără a ascunde nici propria ei trădare. Dar, în curând, până și setea de răzbunare trebui să dea întâietate unor gânduri mai plăcute și Tom adormi în cele din urmă, în vreme ce în urechi îi răsunau, ca prin vis, ultimele vorbe rostite de Becky: „Ah, Tom, ce suflet nobil ai!“

Capitolul XXI

Vacanța se apropia. Învățătorul, de obicei aspru cu cei mici, era din zi în zi mai aspru și mai pretențios: voia cu tot dinadinsul ca elevii să facă o impresie bună în ziua „examenului". Nuiaua și linia lui rar își găseau odihnă: cel puțin în ce-i privea pe școlarii mai mici. Nebătuți scăpau doar cei mai mari și „domnișoarele" de optsprezece, douăzeci de ani. Pedepsele domnului Dobbins erau de altfel foarte drastice, căci, deși purta sub perucă un cap cu desăvârșire chel și lucios, bătrân nu era și mușchii nu-i slăbiseră câtuși de puțin. Pe măsură ce se apropia ziua cea mare, toate pornirile tiranice care-i mocneau în suflet ieșeau la iveală; cu o plăcere cruntă pedepsea până și cele mai mici abateri. Urmarea firească era că băieții cei mici tremurau toată ziua de spaimă, iar noaptea urzeau tot felul de planuri de răzbunare. Și niciodată nu pierdeau prilejul de a-i juca „domnului" câte un renghi. Dar tot el rămânea câștigător. Represaliile care urmau după fiecare răzbunare izbutită erau atât de năprasnice și de copleșitoare, încât băieții părăseau totdeauna câmpul de bătaie, amarnic înfrânți. În cele din urmă, se vorbiră cu toții și ticluiră un plan care promitea o victorie strălucită. Îl atraseră în complot pe băiatul zugravului de firme, destăinuindu-i planul și cerându-i ajutor. Băiatul avea motivele lui să fie încântat, căci „domnul" locuia și lua masa acasă la părinții lui și-i dăduse nenumărate pricini să-l urască. Soția „domnului" pleca peste câteva zile într-o vizită la țară și atunci nimic n-avea să mai stea în calea reușitei planului. Domnul învățător se pregătea totdeauna pentru marile evenimente trăgând serios la măsea, și băiatul zugravului de firme spuse că în seara examenului, când Domnia Sa va fi afumat tocmai cât trebuia,

el va aranja „chestia", pe când „domnul" va moțăi acasă în scaun, apoi va avea grijă să fie trezit la timp, ca să plece în grabă la școală.

În cele din urmă, sosi și mult așteptata zi. La ora opt seara, școala era luminată din belșug și împodobită cu ghirlande și cununi de frunze și de flori. Pe o estradă trona „domnul", în scaunul lui mare, având îndărăt tabla neagră. Părea destul de binedispus. Trei șiruri de bănci de fiecare parte și șase șiruri în fața lui erau ocupate de către demnitarii târgului și de părinții elevilor. La stânga, înapoia rândurilor de cetățeni, fusese improvizată o estradă spațioasă, pe care erau așezați școlarii ce urmau să ia parte la reprezentația din seara aceea: șiruri de băieți mici, care se simțeau cât se poate de prost, de mult ce se spălaseră și din pricina hainelor de sărbătoare, șiruri de băieți mari, stângaci și necioplițí; valurile de zăpadă ale fetelor și domnișoarelor înveșmântate în organdi și muselină, prea conștiente de brațele lor goale, de anticele imitații de bijuterii ce le aveau de la bunica, de fundițele lor roz sau albastre și de florile din păr. Restul sălii era ocupat de școlari care nu luau parte la program.

Demonstrațiile începură. Un băiat mititel de tot se ridică în picioare și cu o mutră bleagă recită: „Știu bine că vă mirați și că nici nu v-așteptați, mic cum sunt că îndrăznesc, eu în public să vorbesc" ș.a.m.d., însoțindu-și performanța cu mișcările penibil de regulate și spasmodice pe care le-ar fi executat o mașină puțintel deranjată. O scoase la capăt cu bine, deși grozav de înspăimântat, și obținu un ropot de aplauze, când se retrase făcând ca un automat plecăciunea de rigoare.

O fată mică și cu o fețișoară sfioasă spuse peltic: „Mary cea mică avea o mielușică" ș.a.m.d., execută o plecăciune care înduioșă publicul, își primi și ea porția de aplauze și se așeză la loc îmbujorată și fericită.

Tom Sawyer se înfățișă plin de trufașă încredere, se avântă către înălțimile înflăcăratului și nemuritorului poem declamatoriu *Dați-mi libertatea sau, de nu, dați-mi moartea!* – rostit cu patima cuvenită și cu gesticulări frenetice – și se poticni brusc, pe la mijloc. Îl cuprinse o fâstâceală grozavă, îi tremurau picioarele și simțea că se înăbușă.

E drept că se bucură de multă înțelegere din partea întregii săli – dar și de o tăcere desăvârșită care, de bună seamă, era mai neplăcută chiar decât înțelegerea. Învățătorul se încruntă și asta întregi catastrofa. Tom se mai luptă ce se luptă, apoi se retrase, zdrobit. Se înregistră o slabă încercare de aplauze, care se stinse curând.

Urmară *Flăcăul sta pe puntea-n flăcări*, *Căderea asirienilor* și alte nestemate ale genului declamator. Apoi avură loc exerciții de lectură și o încercare în demonstrații de ortografie. Cei câțiva elevi din clasa de latină recitară cu cinste. Acum venea la rând partea cea mai însemnată a serii, „compozițiile" originale ale tinerelor domnișoare. Fiecare la rândul ei înainta până la marginea estradei, tușea puțin ca să-și dreagă glasul, ridica manuscrisul (legat gingaș cu o panglicuță) și începea să citească, trudindu-se a da o deosebită atenție „expresiei" și punctuației. Erau aceleași teme pe care, cu prilejuri similare, le elucidaseră mamele lor, bunicile lor și fără îndoială că și străbunicile, de la cruciade încoace. „Prietenia" era una dintre ele; alta „Amintiri de odinioară", apoi „Sentimentul religios în istorie", „Țara visurilor", „Avantajele culturii", „Asemănări și deosebiri între diferitele forme de cârmuire politică", „Melancolie", „Dragoste filială", „Năzuințele sufletului" și altele, și altele.

Una dintre trăsăturile izbitoare ale acestor compoziții era o melancolie cultivată cu grijă, foarte scumpă autoarei, alta era o revărsare inutilă și îmbelșugată de „vorbire aleasă", alta, o tendință de a vârî cu tot dinadinsul cuvinte și fraze care se bucurau de mare trecere și de a le folosi până se toceau cu desăvârșire. O particularitate ce le caracteriza și le strica pe toate era nelipsita și nesuferita predică moralizatoare; la sfârșitul fiecăreia dintre ele, apărea și ea, gudurându-se și dând din coada-i bearcă. Oricare ar fi fost subiectul, autoarea își torturase creierii și-i sucise până izbutise să-i găsească o latură ce putea fi contemplată cu folos de către simțul moral și religios. Fățărnicia bătătoare la ochi a unor asemenea fraze moralizatoare nu era de-ajuns ca să impună alungarea acestei mode din școli și nu e de-ajuns nici astăzi. Nu e școală, în tot cuprinsul țării noastre, unde

tinerele domnișoare să nu se simtă obligate a-și încheia compozițiile cu o morală. Și veți găsi până la urmă că morala celei mai flușturatice și mai puțin evlavioase fete din școală este totdeauna cea mai lungă și cea mai accentuat pioasă. Dar destul despre asta. Adevărul curat nu se înghite ușor. Să ne întoarcem la „examen". Cea dintâi compoziție căreia i se dădu citire era intitulată: *Așadar, asta e viața?* Sperăm că cititorul va putea îndura un extras:

Pe cărările bătătorite ale vieții, cu ce delicioase emoții soarbe mintea adolescentei scena mult așteptată a unei festivități! Imaginația schițează în nuanțe roz nesfârșite icoane de fericire. În închipuirea-i robită simțurilor, adoratoarea modei se vede în mijlocul mulțimii festive, „cea mai admirată de către toți admiratorii". Grațioasa-i făptură, înveșmântată în voaluri albe ca zăpada, plutește în vârtej prin labirintul plin de delicii al sălii de bal. Ai ei sunt ochii cei mai strălucitori, al ei pasul cel mai înaripat în întreaga voioasă adunare.

Cu aceste închipuiri nespus de fericite, timpul trece în zbor și iată că sosește mult dorita clipă a intrării sale în Câmpiile Elizee pe care atât de dulce le-a visat. Ca-n basmele cu zâne apare totul privirilor ei vrăjite! Fiecare nouă scenă este mai răpitoare decât cea dinainte! Dar nu trece mult și copila descoperă că îndărătul acelor mărețe arătări totul nu e decât deșertăciune – complimentele care odinioară îi încântaseră sufletul, urechii sale îi sună acum fals și strident, sala de bal și-a pierdut vraja. Cu sănătatea zdruncinată și cu inima plină de amărăciune, tânăra abandonează pentru totdeauna aceste deșertăciuni – încredințată că plăcerile pământești nu pot satisface năzuințele sufletului.

Și tot așa și iar așa. În timpul cititului, se auzea pe alocuri câte un zumzet de admirație, însoțit de exclamații șoptite: „Ce frumos!", „Câtă elocvență!", „Așa e!" și alte asemenea, iar după ce chestia se încheie cu o morală deosebit de întristătoare, aplauzele izbucniră entuziaste.

Se ridică apoi o tânără subțire și melancolică, pe a cărei față era așternută „interesanta" paloare ce-o dau pilulele și indigestia. Ea citi un poem, din care două strofe ne vor ajunge:

O FECIOARĂ DIN MISSOURI ÎȘI IA RĂMAS-BUN DE LA STATUL ALABAMA

La revedere, Alabama, te iubesc!
Și totuși plec acum pentru un timp de lângă tine!
Mi-e tristă inima, la tine când gândesc
Și-n fruntea-mi amintirele-s ciorchine!
Căci m-am plimbat prin codrii tăi în floare;
Am hoinărit lângă izvorul Talapuzei și-am citit;
Am ascultat cascada lacului Talas, fremătătoare,
Din valea Coosei raza aurorii am privit.

Sunt mândră că mi-e inima prea plină,
Cu ochii-nlăcrimați privesc 'napoi,
Nu mă despart de-o țară ce-i străină,
Nu-nchin unor străini acest șuvoi.
Ce bun a fost și primitor ca mama,
Statul acest' cu văi și munți ce-mi pier!
Când te-oi uita, preascumpă Alabama,
În sufletu-mi va fi de-a pururi ger!

Nu prea se dumiriseră oamenii ce era cu gerul din suflet, totuși poezia le plăcu foarte mult. Apăru apoi o tânără domnișoară, cu pielea oacheșă, cu ochii negri, cu părul negru. După un moment de tăcere, menit să creeze atmosferă, ea luă o expresie tragică și începu să citească cu glas solemn și măsurat:

VEDENIA

Neagră și furtunoasă era noaptea. În jurul tronului suprem, nicio stea nu sclipea; doar adâncile intonații ale tunetelor masive îți vibrau constant în auz, iar fulgerele sinistre se dezlănțuiau furioase în cămările înnourate ale cerului, părând să-și râdă de puterea ce-o exercita asupra terorii lor

ilustrul Franklin! Până și vânturile vehemente coborâseră unanim din misticele lor adăposturi, vâjâind atât de înfiorător, ca și cum ar fi voit să sporească grozăvia scenei. Într-astfel de clipe, atât de întunecate, atât de nebuloase, simțirea mea profundă tânjea după apropierea unui suflet omenesc, când, dimpotrivă, iată că:

Prietena-mi cea mai iubită
Cea ce cu sfat și mângâiere
De-a pururi m-a călăuzit,
Durerii dându-i alinare
Și bucuriei gust sporit,
Veni alăturea să-mi steie.

Ea se mișca asemenea acelor ființe radioase, închipuite pe cărările însorite ale paradisului, de către cei cu imaginația romantică și jună, o regină a frumuseții, împodobită doar cu propriul farmec transcendent. Atât îi era de ușor pasul, atât de lin și de catifelat, încât fără de vraja magică ce emana eterica-i ființă, ea ar fi lunecat pe lângă mine și s-ar fi destrămat în neant, nesimțită, necercetată, asemenea atâtor altor frumuseți din caleafară de sfioase.

O stranie mâhnire era așternută pe chipu-i, asemenea lacrimilor de gheață pe hlamida lui Dechemvrie, pe când cu brațul întins arăta către elementele ce se înfruntau dezlănțuite în natură și înfățișa contemplațiunii mele cele două aspecte ale creațiunii față în față.[1]

Această vedenie înfiorătoare ocupa vreo zece pagini de manuscris și se revărsa către sfârșit într-o predică atât de distrugătoare de nădejdi pentru nepresbiterieni[2], încât luă premiul întâi. Compunerea aceasta a fost considerată cea mai frumoasă strădanie a serii. Primarul târgului, înmânând autoarei premiul, ținu o călduroasă cuvântare, în care spuse că aceasta era cea mai „plină de elocință operă literară pe care i-a fost

[1] Fragmentele citate mai sus drept „compuneri" sunt scoase fără nicio modificare dintr-un volum intitulat *Versurile și proza unei doamne din Vest*. Fiind aidoma după tipicul fetelor de școală, sunt cu mult mai reușite decât ar fi niște simple imitații (n.a.).

[2] Sectă religioasă creștină, răspândită mai ales în secolul trecut în Anglia, Scoția, America; membrii sectei nu recunosc conducerea episcopală, ci numai pe cea a preoților (n.tr.).

dat s-o asculte și că însuși Daniel Webster[1] s-ar fi mândrit pe bună dreptate s-o fi scris".

În treacăt fie spus, la fel de numeroase erau compunerile care foloseau din belșug cuvântul „minunat" și în care întâmplări banale ale oamenilor se numeau „pagini de viață".

Apoi domnul învățător, foarte binedispus, își împinse scaunul la o parte, întoarse spatele către public și începu să deseneze pe tablă harta Americii, pentru a face cu elevii demonstrații de geografie. Dar cum mâna îi tremura, harta ieșea ca vai de ea și chicote înăbușite se răspândeau prin sală. Învățătorul știa care e pricina și se străduia s-o dreagă. Șterse cu buretele câteva linii și le desenă din nou, dar mai rău le strică. Chicoteala sporea. Învățătorul își concentră toată atenția asupra desenului, hotărât să nu se lase descurajat. Simțea toți ochii ațintiți asupră-i. I se părea că desenul iese mai bine, dar chicoteala nu mai contenea, ba chiar se întețea. Avea și de ce. Prin gura podului, deschisă drept deasupra capului său, se lăsa o pisică, prinsă de o sfoară petrecută pe după labele dinapoi. În jurul capului era legată cu o cârpă, care-i strângea fălcile, ca să nu poată mieuna. Pe când cobora cu încetineală, ba se încovriga, înfigându-și ghearele în sfoară, ba scăpa iar în jos și-și înclești ghearele în vânt. Lumea era în culmea veseliei; pisica ajunsese la o palmă de capul învățătorului, care n-avea ochi decât pentru hartă. Tot cobora, mai jos, mai jos, și mai jos, până ce, cu energia disperării, pisica se agăță de peruca „domnului", își înfipse ghearele în ea și, în aceeași clipă, fu repede trasă înapoi în pod, ținând strâns trofeul. Ce mai strălucire radia din tigva cheală a „domnului", pe care băiatul zugravului de firme o poleise cu aur!

Această întâmplare puse capăt serbării. Băieții erau răzbunați. Vacanța sosise.

[1] Daniel Webster (1782 – 1852), om de stat american (n.tr.).

Capitolul XXII

Atras de insignele lor arătoase, Tom se înscrise în organizația de curând înființată: „Voluntarii cumpătării“ (secția tineret). Făgădui să se abțină de la fumat, de la mestecat tutun și de la luarea în deșert a celor sfinte, atâta vreme cât va fi membru al acestei organizații.

Descoperi acum ceva: că făgăduiala de a nu face un lucru e calea cea mai sigură pentru a fi mereu ispitit să-l faci. Tom se văzu în curând chinuit de o dorință: să bea și să înjure. Dorința asta ajunse atât de aprigă, încât nu-l mai împiedica să se retragă din organizație decât speranța unui prilej de a se arăta în public cu brâul roșu. Se apropia 4 Iulie, dar Tom renunță la acest prilej înainte să-și fi purtat cătușele patruzeci și opt de ore și își puse nădejdea în bătrânul judecător de pace Fraser, care trăgea să moară. De vreme ce ocupa o funcție atât de înaltă în stat, desigur că avea să i se facă o înmormântare de toată frumusețea. Trei zile, Tom arătă un interes foarte viu pentru sănătatea judecătorului; ardea de nerăbdare să știe cum se mai simte. Din când în când, speranțele îi creșteau într-atâta, încât îndrăznea să scoată insignele și să facă repetiție în fața oglinzii. Dar judecătorul putea să te aducă la disperare cu toanele lui. În cele din urmă, se auzi că mergea spre bine, apoi că intrase în convalescență. Tom nu numai că era scârbit, dar mai avea și senzația că i se făcuse o nedreptate. Își dădu imediat demisia. În aceeași noapte judecătorul avu o recidivă și muri. Tom se hotărî să nu mai acorde niciodată încredere unui om atât de neserios.

Înmormântarea fu într-adevăr o frumusețe. „Voluntarii“ defilară într-un stil anume studiat ca să-l facă pe fostul membru să moară de invidie. În schimb, Tom era un om liber; avea de ce să fie mulțumit. Acum putea să bea și să înjure. Dar, spre surprinderea lui, își

dădu seama că nu-i ardea de așa ceva: de îndată ce nu-l mai împiedica nimeni, dorința și farmecul opreliștii pieriseră.

Curând, Tom băgă de seamă cu mirare că nu prea știa ce să facă în vacanța atât de mult dorită. Încercă să țină un jurnal, dar timp de trei zile nu se întâmplă nimic, așa că-l lăsă baltă. Cea mai bună trupă de cântăreți negri veni să dea un spectacol în târgușor și stârni mare vâlvă. Tom și Joe Harper înjghebară și ei o trupă de artiști și fură foarte fericiți vreo două zile.

Până și marea zi de 4 Iulie fu o păcăleală, pentru că plouă cu găleata și nu mai avu loc nicio defilare; iar cel mai mare bărbat din lume (după cum crezu Tom), domnul Benton, un senator al Statelor Unite, în carne și oase, nu era nici pe departe înalt de șapte metri. Veni apoi un circ. Trei zile băieții se jucară de-a circul în corturi înjghebate din covoare rupte, taxa de intrare fiind trei ace cu gămălie pentru băieți și două pentru fete; apoi circul fu dat uitării.

După asta veniră un frenolog și un hipnotizator. Plecară și ei, lăsând târgul mai pustiu și mai adormit ca oricând.

Se mai aranjară câteva petreceri pe la băieți și pe la fete, dar fură atât de puține și atât de minunate, încât golurile dintre ele păreau și mai greu de îndurat.

Becky Thatcher plecase să petreacă vacanța cu părinții în casa lor de la Constantinopol, așa încât în viața lui Tom nu era nicio rază de lumină.

Îngrozitoarea taină a omorului îl apăsa mereu; un adevărat cancer care-l rodea fără încetare.

Apoi veni pojarul.

Două săptămâni nesfârșite Tom zăcu închis în casă, nepăsător față de lumea dinafară și de întâmplările ei. Era bolnav, nimic nu-l mai interesa. Când, în cele din urmă, fu iarăși pe picioare și se îndreptă sleit către centrul târgului, îl găsi schimbat; o posomorâre neașteptată se abătuse peste toți și peste toate. O campanie de propagandă religioasă strânsese o așa-zisă „renaștere sufletească", și toată lumea – nu

numai cei vârstnici, dar și băieții și fetele – dobândi „harul credinței". Tom umbla de colo-colo, tot sperând să întâlnească măcar o singură față de păcătos, deși știa bine că nu era nicio nădejde. Pretutindeni numai și numai dezamăgiri. Îl găsi pe Joe Harper studiind Vechiul Testament și se îndepărtă mâhnit de această tristă privelițe. Îl căută pe Ben Rogers și-l găsi vizitându-i pe săraci, cu un coș plin de broșuri religioase. Umblă multă vreme după Jim Hollis și, când dădu de el, acesta-i atrase luarea-aminte asupra minunatei binecuvântări cerești ce pogorâse asupră-i, în forma pojarului, ca să-l abată de la rele. Fiecare

băiat pe care-l întâlnea îi încărca sufletul cu o nețărmurită tristețe. Iar când, deznădăjduit, se refugie în brațele lui Huckleberry Finn și fu întâmpinat cu un citat din Evanghelie, inima i se frânse de-a binelea și se târî spre casă, unde se vârî iar în pat; își dădu seama că, din tot târgul, numai el era pierdut pe vecie.

În noaptea aceea se dezlănțui o furtună cumplită, cu o ploaie cu bășici, cu trăsnete înfiorătoare și cu fulgere care te orbeau. Tom își trase plapuma peste cap și aștepta îngrozit să-i bată ceasul cel de pe urmă; fără doar și poate că toată zarva asta pentru el se stârnise. Abuzase până la limită de răbdarea puterii cerești, și iată urmarea. Ar fi putut să-i treacă prin gând că cerul prea făcea mare risipă de fast și de muniții, ca și cum ar fi vrut să omoare un gândac cu o baterie de tunuri, dar nu vedea nimic nepotrivit în montarea unei furtuni atât de costisitoare numai pentru a sufla pământul de sub picioarele unei biete gâze ca el.

Furtuna trecu prin toate fazele, apoi încetă fără să-și fi împlinit scopul. Primul imbold al băiatului fu să-i mulțumească lui Dumnezeu și să caute să se îndrepte, al doilea, să mai aștepte – poate n-or mai veni alte furtuni.

În ziua următoare, doctorii se înființară iar; lui Tom îi revenise boala. Cele trei săptămâni pe care le petrecu întins pe spate i-au părut de data asta un veac. Când, în cele din urmă, ieși iar în lume, aproape că nici nu se bucura că scăpase când își amintea în ce stare de singurătate se găsea, cât de părăsit și de lipsit de tovarăși! O luă agale pe uliță în jos și dădu peste Jim Hollis făcând pe judecătorul într-un tribunal de copii care judeca o pisică, inculpată într-un proces de omor, de față fiind și victima, o păsărică. Se întâlni pe un drumeag cu Joe Harper și cu Huck Finn, care mâncau cu mare poftă un pepene șterpelit. Bieții băieți, le revenise și lor boala, ca și lui Tom.

Capitolul XXIII

În sfârșit, târgușorul fu zgâlțâit din amorțire, și încă zdravăn; începu să se judece procesul omorului. Tot târgul nu mai vorbea despre altceva. Tom nu putea scăpa în niciun chip de povestea asta. Ori de câte ori se pomenea de omor, îi trecea un fior rece prin inimă. Conștiința tulburată și temerile îl făceau mereu să creadă că cei care vorbeau în preajmă-i aveau de gând să-l tragă de limbă. Nu vedea cum putea fi bănuit că știe ceva despre omor și totuși nu se simțea în largul lui, auzind mereu vorbindu-se numai despre asta. Îl treceau întruna sudori reci.

Într-o zi, îl luă deoparte pe Huck și-l trase după el într-un loc mai dosnic, departe de ochii lumii, ca să stea de vorbă. Să-și mai ușureze sufletul, dezlegându-și nițel limba, să împartă cu altul care suferea deopotrivă cu el povara ce-l apăsa. În afară de asta, mai voia să se încredințeze dacă Huck își ținuse cuvântul.

— Ascultă, Huck, ai vorbit vreodată cu cineva despre treaba aia?

— Care treabă?

— Știi tu.

— Aș, da' ce, am mâncat mătrăgună?

— Nimic, nicio vorbă?

— Dacă-ți spun... Să-mi sară ochii, na! Da' ce-ți veni să mă-ntrebi?

— De, știu și eu... Mi-era teamă.

— Se poate, Tom? Păi am mai sta noi la taifas azi, acilea, dacă ar ști lumea? Tu ce zici?

Lui Tom parcă îi mai veni inima la loc.

După o pauză:

— Huck, eu cred că pe tine nu poate nimeni să te facă să spui ceva, dacă nu vrei... ă, ce zici?

— Pe mine să mă facă să spun?... Aoleu! Da' ce, crezi că am chef să mă dea nenorocitu' ăla de mâncare la peşti?

— Ei, atunci stăm bine. Eu zic că, dacă ne ţinem gura, e-n regulă. Da'-n tot cazu', hai să ne mai jurăm o dată, ca să fim mai siguri.

— Hai!

Jurară aşadar din nou, cu un ritual înfricoşător.

— Ce mai zice lumea, Huck? Mie mi-au împuiat urechile.

— Ce să zică? Tot îi dă zor cu Muff Potter. Muff Potter în sus, Muff Potter în jos! Mă trec năduşelile când îi aud, îmi vine să-mi iau câmpii.

— Tot aşa o ţin întruna ş-ai mei. Să ştii că se duce pe copcă moşu'. Nu-ţi pare rău de el câteodată?

— Cum să nu! Mai totdeauna... Nu-i nicio scofală de capu' lui, da' are inimă bună, n-a făcut niciodată rău la nimeni. Mai pescuieşte şi el niţel, să pună mâna pe-un ban, mai trage la măsea, şi stă toată ziulica cu burta la soare. Da' la fel facem toţi, şi ăi de ridică ochii la cer şi dăscălesc lumea. De, el e om bun; odată, din ce-avea, din ce n-avea, mi-a dat şi mie o juma' de peşte, uite-atâtica; şi de câte ori nu m-a ajutat la necaz, săracu'!

— Şi mie, Huck, mi-a dres zmeul şi mi-a legat cârlige de undiţă... Ce ai zice să-l scoatem de-acolo?

— Aoleo! Nu putem să-l scoatem noi, Tom! Şi chiar să putem, tot degeaba ar fi; că l-ar prinde iar.

— Da, să ştii că ai dreptate, Huck. Da' nu pot să rabd când îi aud cum îl vorbesc de rău, ca pe-un diavol, când el nici nu-i vinovat de... treaba aia.

— Şi eu la fel, Tom. Cică ar fi ăl mai mare bandit din ţară – se miră, auzi, că nu l-a spânzurat până acu'.

— Da, aşa spun toţi. Unii ziceau că dacă i-ar da drumu' l-ar omorî lumea.

— Şi să ştii c-aşa ar face.

Băieții stătură mult de vorbă, dar liniște tot nu găsiră. Spre seară, se treziră dând târcoale micii închisori singuratice, cu nădejdea nelămurită că s-ar putea întâmpla ceva care să înlăture toate greutățile. Dar nu se întâmplă nimic; părea că niciunui înger, niciunei zâne nu-i păsa de nefericitul care zăcea în închisoare.

Ca și în alte dăți, băieții se duseră la gratiile celulei și-i dădură lui Potter tutun și chibrituri. El stătea închis în partea de jos a clădirii și paznici nu erau. Recunoștința ce le-o arăta pentru darurile lor le apăsa totdeauna conștiința, dar acum le făcu mai rău ca oricând. Se simțiră cei de pe urmă lași și trădători când Potter le spuse:

— Ați fost tare buni cu mine, băieți, mai buni ca orișicine din târgul ăsta. N-o să uit, nu. Stau acilea și vorbesc singur, și-mi zic: la toți

băieții din târg le dregeam zmeiele și câte și mai câte lucrușoare, și le arătam unde-s locurile bune de pescuit și-i ajutam cât puteam, și acu' toți l-au uitat pe bietu' Muff, când a dat necazu' peste el; da' Tom nu, și Huck nu, ei nu-l uită, zic, și nici eu pe ei... Ooof, dragii mei dragi, că ticăloasă și cumplită faptă făcui! Eu zic că eram turbat de beat, altfel nu pricep cum de-o făcui, și-acu' uite, na, o să-mi pună streangul de gât, c-așa e legea... Poate-i ăl mai bun lucru pentru mine, eu așa cred – da, da, da... Ei, ce să mai vorbim de asta! La ce să vă mai amărăsc și pe voi acu'; voi numa' bine mi-ați făcut. Da' atâta vă spui: de îmbătat să nu vă-mbătați niciodată, dragii mei, și n-o să ajungeți unde-am ajuns eu. Dați-vă nițel mai la stânga, așa, acu' e bine... Tare bine-ți face să vezi un om bun la față, când ai intrat la necaz ca mine... Și nu vine nimeni să te vadă... Numa' voi! Numa' voi sunteți prietenii mei... Suiți-vă unu-n cârca ăluilalt, să vă pot mângâia pe față! Așa! Dați mâna cu mine. Mânușițele voastre o să treacă printre gratii, laba mea e prea mare. Mâini mititele și făr' de putere, da' lu' Muff Potter i-au făcut mult bine... și dac-ar putea și mai mult bine i-ar face...

Tom se întoarse acasă tare amărât; în noaptea aceea avu niște vise îngrozitoare. A doua zi și a treia zi a tot dat târcoale judecătoriei. O curiozitate de neoprit îl tot îmboldea să intre; trebuia să se stăpânească din toate puterile ca să rămână afară. Același lucru se petrecea și cu Huck. Se ocoleau unul pe altul. Din când în când, unul dintre ei pleca, dar de fiecare dată îl aducea în curând înapoi aceeași pornire întunecată. De câte ori ieșea din judecătorie vreun cârd de pierde-vară care asistase la dezbateri, Tom trăgea cu urechea și mereu auzea doar vești care-l deznădăjduiau. Tot mai nemilos se strângea lațul în jurul bietului Potter. La sfârșitul celei de-a doua zi, reieșea din vorbele care circulau prin târg că mărturia lui Joe Indianul rămăsese în picioare, nezdruncinată, și că nu era nici cea mai mică urmă de îndoială cu privire la verdictul juraților.

În seara aceea, Tom rămase afară până târziu și intră la culcare pe fereastră, foarte tulburat. Ceasuri întregi se zvârcoli în pat până

să aţipească. În dimineaţa următoare, tot târgul se îmbulzea către judecătorie. Sosise ziua cea mare. Sala gemea de lume. După o lungă aşteptare, intrară pe rând juraţii şi se aşezară la locurile lor; puţin după aceea fu adus Potter, ferecat în lanţuri, galben şi sfios, cu o privire rătăcită, deznădăjduită. Fu aşezat astfel încât toţi ochii din sală să-l poată privi. Tot în văzul tuturor şedea şi Joe Indianul, mai netulburat ca oricând. După o altă pauză, intră şi judecătorul. Şeriful declară şedinţa deschisă. Începură obişnuitele şuşoteli printre avocaţi şi foşnetul hârtiilor. Toate aceste amănunte şi întârzierile ce le însoţeau măreau încordarea publicului, din ce în ce mai impresionat şi mai nerăbdător.

Primul martor chemat adeveri că-l văzuse pe Muff Potter spălându-se la gârlă, în zorii zilei când se descoperise omorul şi că inculpatul, de îndată ce-l băgase de seamă, se îndepărtase hoţeşte. După alte câteva întrebări, procurorul se adresă apărării:

— Aveţi de pus întrebări martorului?

Acuzatul ridică o clipă ochii, dar îi coborî iar când apărătorul lui răspunse:

— Nu avem de pus nicio întrebare.

Martorul următor declară că găsise cuţitul în preajma celui ucis. Procurorul întrebă:

— Apărarea are vreo întrebare de pus martorului?

Apărătorul lui Potter răspunse:

— Nu avem de pus nicio întrebare.

Un al treilea martor jură că acela era cuţitul lui Potter, că deseori îl văzuse la el.

— Aveţi vreo întrebare de pus martorului?

Apărătorul lui Potter renunţă să pună întrebări martorului.

Publicul din sală începu să dea semne de nemulţumire. Oare avocatul acesta n-avea de gând să-şi dea nici cea mai mică osteneală ca să salveze viaţa clientului?

Câţiva martori declarară că Potter avusese o purtare de om vinovat, când fusese adus la locul crimei. Cu toţii au fost lăsaţi să părăsească

bara, fără a li se mai pune întrebări de către apărare. Martorii de încredere confirmară fiecare amănunt al întâmplărilor agravante care se petrecuseră la cimitir în acea dimineață atât de bine întipărită în mintea tuturor, dar avocatul lui Potter se abținu și de data asta să pună întrebări. Publicul își arăta prin murmure mirarea și nemulțumirea, ceea ce îi atrase o mustrare din partea curții. Apoi procurorul rosti:

— Pe temeiul mărturiilor, depuse sub jurământ, ale unor cetățeni al căror cuvânt stă mai presus de orice bănuială, se dovedește fără niciun dubiu posibil că nefericitul de pe banca acuzaților este făptuitorul acestei crime fioroase. Iată concluziile noastre.

Un geamăt zvâcni din pieptul sărmanului Potter; își ascunse fața în mâini și-și legăna domol trupul încoace și încolo, în timp ce în sală domnea o tăcere apăsătoare. Mulți dintre bărbați erau mișcați și pe multe femei le podidiră lacrimile.

Atunci apărătorul acuzatului se ridică și spuse:

— Onorată curte! În considerațiile pe care le-am făcut la începutul acestui proces ne-am arătat intenția de a dovedi că clientul nostru a comis această faptă îngrozitoare într-o stare de inconștiență, fiind prin urmare iresponsabil, rătăcire provocată de băutură. Ne-am schimbat părerea. Nu vom pleda pe acest temei. (Apoi către grefier:) Chemați-l pe Thomas Sawyer!

Uimirea și nedumerirea se zugrăviră pe toate fețele, și deopotrivă pe aceea a lui Potter. Toate privirile se ațintiră asupra lui Tom, pe când se ridica și lua loc la bară.

De speriat ce era, băiatul avea o înfățișare rătăcită. I se luă jurământul.

— Thomas Sawyer, unde te găseai la 17 iunie, pe la miezul nopții?

Tom aruncă o privire spre fața împietrită a lui Joe Indianul și limba îi rămase încleștată. Publicul aștepta cu răsuflarea tăiată, dar băiatul nu putea scoate un cuvânt. După câteva minute, prinzând oarecare puteri, izbuti să se facă auzit de o parte din sală.

— În cimitir!

— Puțin mai tare, te rog. Nu-ți fie teamă. Te aflai...

— În cimitir!

Un zâmbet disprețuitor fulgeră fața lui Joe Indianul.

— Te aflai prin apropierea mormântului lui Horse Williams?

— Da, domnule.

— Vorbește puțintel mai tare. Cât de aproape erai?

— Cum sunt acum de dumneavoastră.

— Erai ascuns sau nu?

— Eram ascuns.

— Unde?

— Îndărătul ulmilor de la marginea mormântului.

Joe Indianul avu o ușoară tresărire.

— Mai erai cu cineva?

— Da, domnule. M-am dus acolo cu...

— Stai! Stai o clipă! Nu e nevoie să spui numele celui care te-a însoțit. Îl vom chema aici la timpul potrivit. Ce căutați acolo? Duceați ceva?

Tom șovăi, fâstâcit de tot.

— Vorbește, băiatule, nu te sfii. Adevărul mai presus de toate. Ce duceați în acel loc?

— O... o... o pisică moartă.

În sală se stârni un val de râsete, pe care curtea îl stăvili numaidecât.

— Vom arăta aici scheletul pisicii. Acum, băiete, spune-ne tot ce s-a întâmplat, povestește așa cum te pricepi, nu sări nimic și nu-ți fie teamă.

Tom începu să povestească, mai întâi șovăind, apoi, pe măsură ce subiectul îl însuflețea, vorbele prinseră a curge cu tot mai multă ușurință. Sala amuțise: nu se mai auzea decât glasul lui Tom. Toate privirile se pironiseră asupra lui; cu buzele întredeschise și cu răsuflarea tăiată, toți oamenii din sală îi sorbeau cuvintele. Prinși în mrejele înfiorătoarei povești, nu mai băgau de seamă cum trecea timpul.

Încordarea atinsese culmea când băiatul rosti:

— Și când doctorul a ridicat scândura și Muff Potter s-a prăvălit, Joe Indianul a sărit cu cuțitul și...

Zdup! Iute ca fulgerul, Joe se repezi spre o fereastră, îi azvârli în lături pe toți care încercau să i se împotrivească, și dus fu!

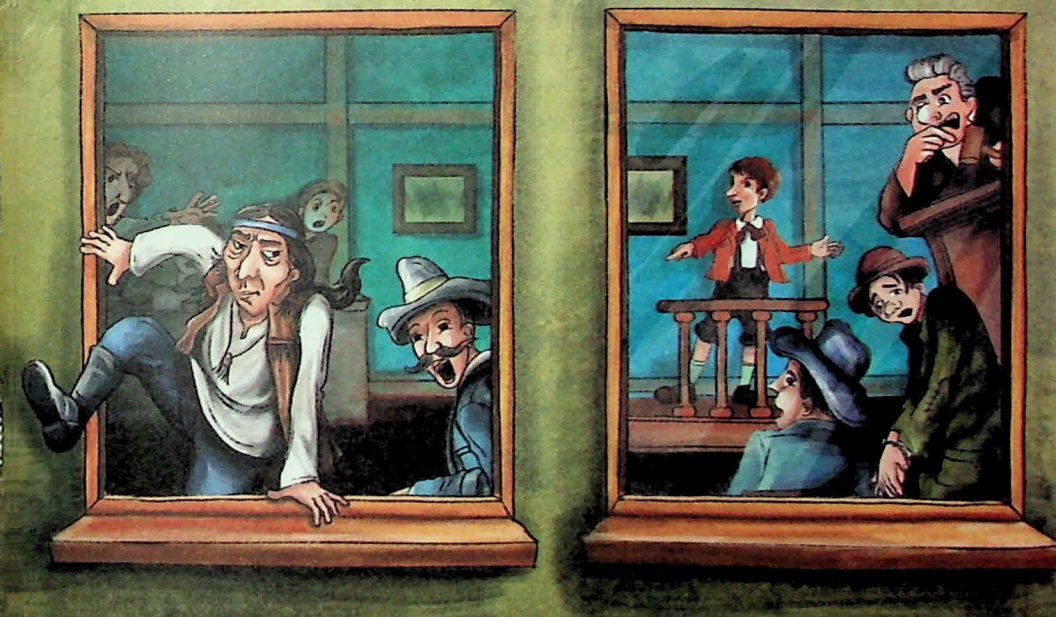

Capitolul XXIV

Iată-l pe Tom eroul zilei răsfățat de oamenii în vârstă, pizmuit de tineri. Numele lui cunoscu până și tiparul ce dă nemurire, căci gazeta târgului vorbi despre el, ridicându-l în slăvi. Unii credeau că va ajunge președinte al Statelor Unite, bineînțeles dacă n-avea să fie spânzurat între timp.

După cum se întâmplă de obicei, oamenii, schimbători și nesăbuiți cum sunt, acum îl luau în brațe pe Muff Potter, răsfățându-l cu aceeași lipsă de măsură cu care mai înainte îl oropsiseră. Dar această purtare face cinste lumii, așa că nu se cuvine să o criticăm.

Ziua, Tom era în culmea triumfului și a strălucirii, dar noaptea, noaptea îi venea să intre în pământ de groază. Numai pe Joe Indianul îl visa. Și ochii lui arzători îi vesteau mereu pierzanie. După lăsarea serii, nicio ispită din lume nu mai era în stare să-l urnească pe Tom din casă. Bietul Huck se simțea și el la fel de prost și de înspăimântat. În seara din ajunul marii zile a procesului, Tom îi destăinuise avocatului toată povestea, și Huck tare se temea să nu iasă la iveală și amestecul lui, cu toate că fuga lui Joe Indianul îl scutise de suferința de a depune mărturie în fața Curții. Bietul băiat obținuse de la avocat făgăduiala că nu-l va da în vileag. Dar parcă poți să ai încredere în cuvântul unui om? Uite, Tom de pildă – să se ducă el noaptea la avocat acasă și să-i spună toată tărășenia, el care se legase cu cel mai strașnic și mai fioros jurământ! Atunci, spuneți și dumneavoastră cum să nu-și piardă Huck încrederea în neamul omenesc! Ziua, recunoștința lui Muff Potter îl făcea pe Tom să se bucure că vorbise, dar noaptea se căia că nu-și ținuse gura. Ba se înspăimânta că Joe Indianul nu va fi niciodată prins, ba îi era groază că-l vor prinde. Era încredințat că niciodată nu se

va mai simți în siguranță și nu va putea răsufla în voie, până nu-l va vedea, cu ochii lui, mort.

Se pusese recompensă pe capul lui. Joe Indianul fusese căutat prin tot ținutul, dar nimeni nu-i dăduse de urmă. De la St. Louis veni unul din acei oameni minunați și atotștiutori, care inspiră atâta respect – un detectiv. Își băgă nasul prin toate colțurile, dădu din cap cu o mutră de înțelept și recoltă succesul uimitor de care se bucură îndeobște membrii acestei bresle, cu alte cuvinte, obținu unele „indicii". Dar cum „indiciile" nu pot fi spânzurate pentru omor, după ce detectivul își isprăvi cercetările și plecă acasă, Tom se simți în aceeași nesiguranță ca și mai înainte.

Zilele se târau ca melcul, dar, din fericire, cu fiecare zi care trecea, groaza ce-i apăsa sufletul mai scădea câte puțin.

Capitolul XXV

În viața oricărui băiat vine un timp când îl apucă o dorință nebună să plece undeva, să sape ca să dea de comori ascunse. Dorința asta se abătu într-o bună zi și asupra lui Tom. Alergă să-l caute pe Joe Harper, dar n-avu noroc să-l găsească. Atunci se duse după Ben Rogers; acesta însă plecase la pescuit. Până la urmă, dădu peste Huck Finn – Mână Însângerată. Huck firește că era disponibil. Tom îl duse într-un loc ascuns și-i dezvălui confidențial planurile sale. Huck era gata să-l urmeze. Așa era el, totdeauna gata să ia parte la orice întreprindere care făgăduia distracție și nu cerea capital; căci timp, de cel care nu costă bani[1], avea și prea avea, de nu știa ce să facă cu el.

— Și-unde o să săpăm? întrebă Huck.

— Așa, peste tot.

— Da' ce, sunt ascunse peste tot?

— Ei, și tu, Huck, cum o să fie peste tot? Comorile sunt ascunse în niște locuri anume, câteodată în insule, alteori în lăzi putrede, sub câte o cracă de copac uscat, în locul unde-i cade umbra la miezu' nopții, da' mai totdeauna le găsești sub dușumeaua caselor bântuite de strigoi.

— Cine le ascunde acolo?

— Ei, cine? Banditii, firește, cine altcineva? Doar n-o să le-ascundă vreun director de la școala de duminică?

— De unde vrei să știu eu? Să fie comorile mele, eu nu le-aș ascunde deloc; le-aș cheltui și aș petrece.

— Și eu la fel. Da' banditii nu fac așa; ei totdeauna le ascund și apoi le lasă în plata Domnului.

---

[1] Aluzie la zicala *Time is money* – „timpul costă bani" (n.tr.).

— Nu mai vin să și le ia?

— Aș, de unde! Au ei de gând să vină, dar mai totdeauna uită semnele, ori dacă nu, dau ortu' popii. În tot cazu', comoara zace multă vreme într-un loc, până ruginește, și într-o bună zi dă careva de-o hârțoagă gălbejită care-l învață cum să găsească semnele, o hârțoagă veche, de trebuie să se căznească omu' o săptămână s-o citească, fin'că e tot numa' semne și *ieroclife*.

— Iero... ce?

— *Ieroclife*, astea-s un fel de poze și drăcii, înțelegi, care-ai crede întâi că nu-nseamnă nimic.

— Și tu ai pus mâna pe-o hârțoagă d-alea, Tom?

— Noo...

— Păi atunci cum găsești semnele?

— Eu n-am nevoie de semne. Bandiții ascund totdeauna comorile sub o casă bântuită de strigoi, ori într-o insulă, ori sub craca cea mai mare a unui copac uscat. Foarte bine! Noi cam cunoaștem insula Jackson, fin'c-am explorat-o și putem să încercăm și-acolo într-o zi; pe-urmă e casa aia veche cu stafii, sus, pe drumu' Casei Morților, și copaci uscați găsim câți vrem, că sunt cu duiumu'.

— Da' ce, sub fiecare copac uscat e câte-o comoară?

— Ce prostii vorbești și tu! Cum să fie?

— Păi atunci cum știi sub care sapi?

— Sapi sub toți!

— Ei, și cu tine, Tom! Păi atunci trebuie să stai să sapi toată vara.

— Ei și ce? Da' dacă găsești o oală de aramă cu o sută de dolari în ea, ruginiți colo de mai mare dragul, ori un cufăr putred, plin cu briliante... ai? Ce-ai zice?

Lui Huck îi sticliră ochii.

— Hm! Ce să zic... Brava mie! Ei, să pun eu mâna pe-o sută de dolari, că nu mai îmi trebuie briliantele.

— Treaba ta! Eu unu' îți dau cuvântu' meu că n-am de gând să azvârl la gunoi briliantele. Sunt câte unele care fac și douăzeci de

dolari bucata. Nu e unu' să nu facă pe puțin șaptezeci și cinci de cenți sau un dolar.

— Nu zău! Chiar așa?

— Păi sigur! Asta poate să-ți spună orișicine. N-ai văzut niciunu', Huck?

— Nu-mi aduc aminte să fi văzut.

— A, regii au briliante cu grămezile.

— Da' ce, mă Tom, eu am avut de-a face cu regi?

— Cred și eu că nu. Da' să te duci în Europa, i-ai vedea cu droaia, pe-acolo țopăie pe toate drumurile.

— Da' de ce țopăie?

— Ei, țopăie! Deșteptule! Nu țopăie deloc.

— Păi atunci de ce-ai zis că țopăie?

— Aiurea! Am vrut să zic că i-ai vedea, nu țopăind, cum o să țopăie? De ce-ar țopăi?... Adică vreau să zic că i-ai vedea, uite-așa, prin tot locu'... Ca ghebosu' ăla de Richard.

— Richard și mai cum îi zice?

— Richard. Atât. Ce, nu-ți ajunge? Regii n-au alt nume, numa' ăl de li-l dă lumea.

— Ei?!

— Dacă-ți spun eu!

— La urma urmei, treaba lor, Tom, îi privește, da' mie, unu', nu mi-ar conveni să fiu rege și să n-am numele meu, să-mi zică lumea cum îi place, de parc-aș fi negru. Da', i-ascultă, unde te-apuci să sapi întâi?

— De, știu eu? Ce-ar fi să ne-apucăm să săpăm întâi sub copacu' ăla uscat de pe povârnișu' din fața drumului Casei Morților?

— Bine, acolo să săpăm, dacă zici tu.

Făcură rost de un târnăcop prăpădit și de-o lopată și o întinseră la drum, spre locul cu pricina, cale de vreo cinci, șase kilometri. Ajunseră înfierbântați și sufIând din greu și se trântiră în iarbă, la umbra unui ulm din apropiere, ca să se odihnească și să fumeze o pipă.

— Îmi place treaba asta! își dădu cu părerea Tom.

— Și mie!

— Ia spune, Huck, dacă găsim noi aici o comoară, tu ce-ai de gând să faci cu partea ta?

— Ce să fac?... Îmi cumpăr în fiecare zi plăcintă și câte un pahar cu sifon și-o să mă duc la toate circurile care-or veni. Petrec eu strașnic, n-ai grijă!

— Cum, și din toată comoara nu pui deoparte nimic?

— Să pun deoparte? Pentru ce?

— Ei, ca să ai și tu bani albi pentru zile negre.

— Aiurea! Tot degeaba ar fi. Într-o bună zi s-ar întoarce babacu-n târg și-ar pune laba pe toți banii, dacă nu m-aș grăbi să-i cheltuiesc; i-ar păpa el, n-ar mai lăsa o lețcaie, n-ai grijă. Da' tu, Tom, ce-ai de gând să faci cu partea ta?

— Eu îmi cumpăr o tobă nouă și-o sabie prima-ntâi, și-o cravată roșie, și-un cățel mops, și apoi mă-nsor.

— Te-nsori?

— Îhî.

— Tom, ești... zău dacă n-ai căpiat!

— Las' c-o să vezi tu.

— Mă, n-auzi, asta-i cea mai mare neghiobie! Uite la babacu' și la maică-mea! Numa-ntr-o bătaie o duceau. Țin foarte bine minte.

— Ce-are a face! Fata cu care mă-nsor eu n-o să sară la bătaie.

— Mă Tom, toate-s la fel! Toate-ți scot peri albi! Mai bine mai gândește-te la chestia asta. Îți spun eu că mai bine să te mai gândești. Cum o cheamă pe gagica ta?

— Ce gagică, mă! E logodnica mea.

— Ei, parcă nu-i totuna! Unii-i zic gagică, alții logodnică, poți să-i zici și-așa, și-așa. Da' vorba e, cum o cheamă?

— Îți spun eu altă dată, nu acum.

— Bine! Da' dacă te-nsori tu, o să mă plictisesc al dracului, o să-mi fie și mai urât ca până acu'.

— Ba deloc. O să vii să stai la mine. Acu' lasă asta și hai să săpăm.

Munciră și nădușiră vreo jumătate de oră. Degeaba. Se mai trudiră încă o jumătate de oră. Tot degeaba. Huck întrebă:

— Totdeauna ascund banditii comoara așa adânc?

— Câteodată, nu chiar totdeauna. De obicei n-o îngroapă așa adânc. Cred că n-am nimerit noi locu' ăl bun.

Aleseră alt loc și se apucară iar să sape. Treaba mergea mai greu acum, totuși aveau spor. O vreme săpară întruna, în tăcere. În cele din urmă, Huck, sprijinindu-se în lopată și ștergându-și cu mâneca broboanele de sudoare de pe frunte, zise:

— Când terminăm aici, unde vrei să mai sapi?

— Păi, eu zic că sub copacu' ăla bătrân de colo, de pe partea ailaltă a măgurii Cardiff, în dosu' casei văduvei.

— Mă, să știi c-ăla-i un loc bun! Da' n-o să ne-o ia văduva? Că-i pe locu' ei.

— Să ne-o iaaa?! Să poftească să-ncerce! Care găsește o comoară de-asta, e-a lui, așa să știi! Poate să fie pământul al cui o fi!

Așa mai mergea. Săpară înainte. Nu trecu mult și Huck spuse:

— Fir-ar al naibii, cred că iar am greșit locu'. Tu ce zici?

— Mă mir și eu... Ce dracu' să fie, Huck? Nu pricep. Acu', știi, câteodată își mai vâră nasu' și vrăjitoarele. Eu zic că asta e...

— Prostii! Vrăjitoarele n-au nicio putere ziua...

— De, asta așa e. Mie nu-mi dădea în gând. Aa! Acum știu ce e. Măă, da' proști mai suntem și noi! Păi trebuie să vezi întâi unde cade umbra crengii la miezu' nopții, și-acolo să sapi!

— Fir-ar a dracului de treabă! Înseamnă că ne-am căznit de pomană pân-acu'! Dă-o naibii, trebuie să venim iar la noapte. Și e departe rău. Tu poți s-o mai tulești de-acasă?

— Mai e vorbă? Sigur c-o s-o tulesc! Trebuie neapărat să facem treaba asta la noapte, fiindcă dacă văd alții gropile, o să știe imediat ce e-n ele și-o să caute ăia!

— Bine. Atunci vin și miorlăi la noapte.

— În regulă. Hai s-ascundem sculele în tufișuri.

Noaptea, la timpul hotărât, băieții se înființară iarăși la locul cu pricina. Se așezară undeva în umbră și începură să aștepte. Era un loc singuratic și o oră socotită solemnă, potrivit unor tradiții vechi. Nălucile șușoteau printre frunzele fremătânde, strigoii se cuibăreau prin colțuri întunecoase, lătratul gros al unui dulău se auzea de departe, adus de vânt, o cucuvea răspundea cu țipătul ei funebru. Copleșiți de atmosfera stranie, copiii abia îndrăzneau să deschidă gura. În curând, socotind că sosise miezul nopții, făcură semne unde cădea umbra și se apucară să sape. Nădejdi noi le încolțiră în suflet. Curiozitatea le sporea și, odată cu ea, și hărnicia. Groapa se tot adâncea, dar de câte ori tresăreau de bucurie, izbind cu târnăcopul în ceva, aveau o nouă dezamăgire. Nu fusese decât o piatră sau un ciot de rădăcină. În cele din urmă, Tom zise:

— Degeaba mai săpăm, mă Huck, iar am dat greș.

— Bine, da' acu' nu se poate să fi greșit. N-a rămas niciun picuț de umbră să nu-l fi însemnat.

— Știu, da' poate să mai fie și altceva.

— Ce?

— Ei, timpu', mă! Am mers pe ghicite. Se vede c-a fost ori prea târziu, ori prea devreme.

Huck azvârli lopata.

— Aia e! Să știi că d-aicea ni se trage tot buclucu'. Trebuie s-o lăsăm baltă. Nu facem nimic acilea fiin'că niciodată n-o să știm la țanc cât e ceasu', ș-apoi prea e fioros pe-aici, pe vremea asta, cu vrăjitoare și cu năluci care ne dau mereu târcoale!... Parcă simt întruna pe cineva îndărătu' meu; și mi-e frică să mă-ntorc, să nu mă pândească alții din față și să se repeadă când le vine la socoteală. Tremură carnea pe mine de când am venit aici.

— Lasă, că și mie cam tot așa mi-e. Știi că mai totdeauna bagă și câte-un mort, când îngroapă comoara sub copac, ca s-o păzească.

— Măiculiță, Doamne!...

— Da, așa fac. De multe ori am auzit...

— Tom, mie nu-mi place să-mi vâr nasu' pe unde sunt morți. Pân' la urmă dai de dracu' cu ei.

— Nici mie nu-mi place să stârnesc morții, Huck. Dacă ăstuia de-aici îi dă în gând acum să-și scoată tigva și să ne zică ceva!...

— Aoleo, Tom, taci, zău, că mi se face păru' măciucă!

— Parcă mie nu?! Spun drept că nu-mi place deloc.

— Hai, Tom, eu zic să ne lăsăm păgubași și să-ncercăm în altă parte.

— Așa zic și eu.

— Și unde mai săpăm?

Tom chibzui puțin, apoi răspunse:

— La casa cu stafii. Acolo-i locu' ăl bun.

— Dă-o naibii, mă Tom. Mie nu-mi plac casele cu stafii. Dacă vrei să știi, stafiile-s de-o mie de ori mai rele ca morții. Morții s-or fi întâmplând ei să vorbească, da' nu vin către tine lunecând, înveliți într-un

cearșaf, când nici nu gândești, și-odată s-apleacă peste umăr și se holbează la tine, și scrâșnește din dinți! Așa fac stafiile. Eu, Tom, zău că n-aș putea să rabd una ca asta. Și cred că nimeni n-ar putea.

— Ai dreptate, Huck, da' vezi tu, strigoii nu umblă decât noaptea, așa că n-o să se lege de noi dacă săpăm ziua.

— Hm! O fi. Ei, da' știi și tu foarte bine că de casa aia unde umblă stafii nu se apropie nimeni, nici ziua, nici noaptea?...

— Ei, fiindc-așa-s oamenii, nu le place locu' unde a fost omorât careva, nu de alta. Că nu s-a văzut niciodată nimica, noaptea, prim-prejurul casei ăleia, doar câte-o lumină albastră sclipind pe la ferestre, da' strigoi în toată regula nu!

— Ei, da, să știi, Tom, că unde se văd lumini d-alea albastre pâlpâind din loc în loc, poți să pui rămășag că e un strigoi pe-aproape. Asta-i la mintea cocoșului. Fiindcă știi și tu foarte bine că numa' strigoii umblă cu lumini de-alea!

— Da, asta așa e. Da' în tot cazu', strigoii nu umblă ziua, așa că de ce ne-ar fi nouă frică?

— Bine, fie și-așa. Să săpăm și la casa cu stafii, dacă zici tu, da' eu cred că nu facem bine.

Între timp începuseră să coboare dealul. Jos, în mijlocul văii luminate de lună, casa cu stafii zăcea singuratică. Gard nu mai avea de mult, bălăriile o năpădiseră cu totul, acoperindu-i până și pragul. Hornul i se năruise pe jumătate, ferestrele se căscau, goale, iar un colț al acoperișului se povârnise rău, mai-mai să atingă pământul. Băieții o priviră câtăva vreme, așteptându-se să vadă din clipă în clipă o lumină albăstruie fulgerând pe lângă vreo fereastră, apoi, vorbind în șoaptă, cum se cuvenea într-un astfel de ceas și în asemenea loc, o luară mult spre dreapta, pentru a ocoli casa, și se îndreptară spre târg, prin pădurile care împodobeau cealaltă față a măgurii Cardiff.

Capitolul XXVI

A doua zi, băieții sosiră pe la amiază la copacul uscat; veniseră să-și ia uneltele. Tom abia aștepta să meargă la Casa cu stafii. Huck era ceva mai puțin nerăbdător. Deodată, întrebă:

— I-ascultă, mă Tom, tu știi ce zi e azi?

Tom înșiră în minte zilele săptămânii, apoi ridică repede o privire speriată:

— Tii! Cum de nu ne-am gândit la asta, mă Huck!

— Nici eu... ca să vezi, da' uite acu', dintr-odată, mi-adusei aminte că e vineri.

— Ei, comedia dracului! Vezi cum trebuie să fii mereu cu ochii-n patru, Huck? Dacă ne apucam acu', vinerea, de o treabă ca asta, la sigur că intram în bucluc.

— Oho, și încă ce bucluc! Or fi ele și zile norocoase, da' vinerea numa' norocoasă nu-i.

— Asta o știe toată lumea; nu ești tu ăl dintâi care-a băgat de seamă.

— Da' ce, am zis eu așa? Și-apoi nu numai că-i vineri, da' am mai și visat rău azi-noapte, am visat șobolani.

— Ei, taci! Ăsta-i bucluc curat, Huck. Și se mâncau între ei?

— Nu!

— Ei, atuncea-i bine. Dacă nu se mâncau între ei șobolanii, înseamnă doar că te pândește vreo belea, da' te poți feri. Trebuie să fim cu mare băgare de seamă, și-atunci n-o să pățim nimic. Eu zic să ne lăsăm de chestia asta pe ziua de azi, și mai bine să ne jucăm. Huck, tu ai auzit de Robin Hood?

— Nu. Cine-i ăla Robin Hood?

— Ehei! A fost unul din ăi mai mari bărbați care-a existat vreodată în Anglia, și ăl mai bun dintre toți. A fost un haiduc.

— Iete, mă! Așa ceva mi-ar plăcea și mie. Și pe cine jefuia?

— Numa' șerifi și episcopi, și bogătași, și regi, și de-alde ăștia. Da' la săraci niciodată nu le făcea nimic. Ținea cu ei. Totdeauna împărțea cu ei, juma'- juma'.

— Ce om de treabă!

— Te cred! Păi era ăl mai galanton și mai nobil om care s-a văzut vreodată! Nu mai găsești în ziua de azi oameni ca el, îți spun eu! C-o mână îl făcea praf pe-oricare viteaz din Anglia. Și când își lua arcul lui de chiparos și trăgea la țintă, îți nimerea un bănuț de zece de la un kilometru, de nu știu câte ori la rând!

— Cum e ăla, arc de chiparos?

— Habar n-am. O fi și-ăla vreun soi de arc. Și dacă nimerea bănuțu-n margine, se așeza jos și țipa, și blestema. Hai să ne jucăm de-a Robin Hood; o să petrecem împărătește. Te-nvăț eu.

— Hai!

Se jucară de-a Robin Hood toată după-amiaza, aruncând din când în când câte o privire plină de jind spre casa cu stafii și schimbând câte-o părere, cum să facă și să dreagă a doua zi, ca să le meargă bine. Când soarele coborî spre asfințit, porniră spre casă, luând-o de-a curmezișul printre umbrele lungi ale copacilor, și curând se afundară în pădurile de pe măgura Cardiff.

Sâmbătă, la primele ore ale amiezii, băieții erau iar la copacul uscat. Traseră o pipă și mai tăifăsuiră puțin, la umbră; apoi mai scormoniră nițel cu târnăcopul în groapa de rândul trecut. Nu prea trăgeau nădejde să găsească ceva, dar vezi că Tom spusese că foarte adesea se întâmplă ca unii să se lase păgubași tocmai când ajung cu săpatul la o palmă de comoară, și-apoi să vină alții și s-o scoată la iveală dintr-o aruncătură de lopată. Cum nici de data asta nu izbutiră, își luară uneltele la spinare, plecând mulțumiți că nu se jucaseră cu norocul și că împliniseră întocmai toate regulile căutatului de comori.

Când ajunseră la casa cu stafii, tăcerea mormântală ce domnea în preajmă-i, sub soarele dogoritor, era atât de stranie și de înfiorătoare, atât de apăsătoare singurătatea și tristețea acelui loc, încât, înspăimântați, șovăiră o clipă dacă să intre sau nu. Se furișară până la ușă. Tremurând, aruncară o privire înăuntru. Văzură o odaie năpădită de buruieni, fără dușumea, cu pereții netencuiți, cu găurile ferestrelor căscând hâde, o vatră de pe vremuri, o scară dărăpănată; și pretutindeni pânze de păianjen prăfuite, atârnând în zdrențe. Se hotărâră să intre. Pășeau binișor și vorbeau în șoaptă; bătăile inimii li se iuțiseră, ciuleau urechile să prindă cel mai mic zgomot, mușchii le erau încordați, gata de fugă în orice clipă.

După ce se mai obișnuiră cu atmosfera, frica li se preschimbă în curiozitate. Cercetară cu de-amănuntul locul, admirându-se oarecum și totodată minunându-se că au atâta curaj. Acum ar fi vrut să știe ce era în încăperea de sus, la care ducea scara. Asta însemna să nu mai poată fugi în caz de primejdie, dar tot lăudându-se, care mai de care, că nu le e frică, firește că până la urmă aruncară uneltele într-un colț și urcară scara. Sus – aceeași paraginǎ. Într-un ungher, dădură peste un dulap, zidit în perete, promițător de mistere, dar care se vădi înșelător. Acum le crescuse curajul nevoie mare și erau siguri de ei. Tocmai se pregăteau să coboare scara și să se apuce de lucru când, deodată, Tom făcu:

— Sst!

— Ce e? întrebă în șoaptă Huck, îngălbenindu-se de spaimă.

— Sst! Colo! Auzi?

— Da! Aoleo!... Am pățit-o! Hai să fugim!

— Taci! Nu mișca! Vin drept spre ușă.

Băieții se întinseră jos, cu ochii lipiți de niște găuri din scândurile podelei. Așteptau îngroziți să vadă ce se va întâmpla.

— S-au oprit... Nu, iar vin. Uite că intră! Nu mai sufla o vorbă! Doamne, ce n-aș da să nu fiu aici!

Intrară doi bărbați. Amândoi băieții își ziseră în gând:

„Ăsta-i spaniolul ăla bătrân, surd și mut, care-a fost prin târg de vreo două ori, acu' de curând, pe-ălălalt nu-l știu, nu l-am văzut niciodată."

„Ălălalt" era un individ zdrențăros, cu părul vâlvoi și cu o față respingătoare. Spaniolul era înfășurat într-o pelerină. Avea favoriți albi, zbârliți, părul lung și alb îi ieșea de sub pălăria cu marginile late și purta ochelari verzi. Pe când intrau în odaie, „ălălalt" vorbea cu glas scăzut. Se așezară pe jos, cu fața spre ușă și cu spatele spre perete; „ălălalt" continua să vorbească. Acum nu se mai ferea și cuvintele lui se deslușeau mai limpede.

— Nu, m-am gândit destul de bine și nu-mi place. E primejdios.

— Primejdios! bombăni, spre marea mirare a băieților, spaniolul „surdo-mut". Curcă plouată!

Auzind glasul acesta, băieții rămaseră cu gura căscată și începură să tremure. Era glasul lui Joe Indianul! Apoi nu se mai auzi nimic. Joe spuse:

— Ce poate fi mai primejdios ca dincolo, rându' trecut? Ei, și-uite că nu s-a-ntâmplat nimic!

— Aia-i altă socoteală. Tocma' hăt departe de apă și nicio casă-mprejur! N-o să afle niciodată nimeni c-am încercat, de vreme ce n-am reușit.

— Ei, și-apoi ce e mai primejdios decât să venim aici ziua-n amiaza mare? Oricine ne-ar vedea ne-ar lua la ochi.

— Știu foarte bine. Da' vezi că nu era alt loc mai la îndemână, după ce o scrântirăm dincolo. Vreau s-o șterg din șandramaua asta. Și ieri am vrut, da' nu puteam să ne mișcăm de-aici din pricina dracilor ălora de băieți care se jucau colo sus, pe deal, tocma' în fața casei.

„Dracii de băieți" începură să tremure când auziră vorbele astea și se gândeau ce noroc avuseseră să-și aducă aminte că era vineri și că trebuie să mai aștepte o zi. Ce bine ar fi fost să mai fi așteptat un an!

Cei doi bărbați scoaseră niște merinde și se apucară să mănânce.

După o tăcere lungă și îngândurată, Joe Indianul zise:

— Ascultă aici, băiete, tu să te duci înapoi la locu' tău, în susu' apei și s-aștepți acolo până-ți dau de veste. Eu, fie ce-o fi, mai dau o dată o raită prin târgu' ăsta, să văd cam ce e de făcut. Treaba aia „primejdioasă" o facem după ce mai miros eu cum stau lucrurile, și când voi vedea că-mi vine la socoteală! Și-apoi pe-aci ți-e drumu'! O luăm către Texas! Să vezi c-o scoatem noi la capăt!

Amândoi păreau mulțumiți. Începură să caște. Joe Indianul spuse:

— Mor de somn! E rândul tău să stai de veghe.

Se ghemui printre buruieni și începu să sforăie. Celălalt îl înghionti o dată, de două ori, până încetă. Nu trecu mult și începu și cel de strajă să moțăie; capul îi pica tot mai jos. În scurt timp sforăiau amândoi.

Băieții scoaseră un suspin lung de ușurare. Tom șopti:

— Acu-i momentu', hai!

Huck răspunse:

— Nu pot... mor dacă s-or deștepta!

Tom îi dădea ghes, Huck șovăia. În cele din urmă, Tom se sculă binișor, cu băgare de seamă, și porni singur. Dar la primul pas pe care-l făcu, podeaua șubredă scoase un scârțâit atât de îngrozitor, încât băiatul se lăsă iar jos, pe jumătate mort de spaimă. Nu mai încercă a doua oară. Rămaseră amândoi întinși la pământ, numărând timp de o veșnicie minutele care se târau cu încetineală. În sfârșit băgară de seamă, bucuroși, că soarele asfințea.

Deodată, una dintre sforăieli încetă. Joe Indianul se ridică în capul oaselor, holbă ochii împrejur, zâmbi înciudat văzându-l pe celălalt cum dormea cu capul pe genunchi, apoi îl trezi, lovindu-l cu piciorul:

— Hei, halal de-așa paznic! Noroc că nu s-a întâmplat nimic!

— Aoleo! Da' ce, am adormit?

— Cam așa ceva. Hai, mă, că se cam apropie timpu' s-o luăm din loc. Ce facem cu bănuții pe care-i mai avem?

— Nu știu. Eu zic să-i lăsăm aici, ca și-altă dată. Ce să-i mai cărăm cu noi până nu plecăm în Sud? Șase sute și cincizeci de arginți e nițică greutate.

— Bine, fie și-așa, nu-i mare lucru să mai venim o dată pân-aici.

— Sigur, da' eu aș spune să venim noaptea, cum veneam și-altă dată, e mai bine.

— Da, dar ascultă aici: cine știe cât poate să treacă până apuc să termin daravela aia, mai știi ce se-ntâmplă? Și locul ăsta nu e prea sigur. Hai mai bine să-i îngropăm, să-i îngropăm cum se cade.

— Bună idee! încuviință celălalt și se îndreptă spre celălalt colț al camerei. Îngenunche și, ridicând o piatră din dosul vetrei, scoase un săculeț care zornăia plăcut. Numără din el vreo douăzeci, treizeci de dolari pentru sine și tot atâta pentru Joe Indianul, căruia îi întinse apoi sacul. Joe îngenunchease între timp în colț și săpa de zor cu pumnalul.

Băieții uitară într-o clipă de spaimă și de toate grijile. Cu ochi lacomi, urmăreau fiecare mișcare. Ce noroc nemaipomenit! Întrecea orice închipuire! Șase sute de dolari erau destul ca să îmbogățească și șase băieți! Acum puteau căuta comori în cele mai bune condiții, fără să-și bată capul unde să sape, mai mare plăcerea! Își tot dădeau coate, cu tâlc, vrând parcă să-și spună: „Ei, acu' nu-ți pare bine că suntem aici?"

Cuțitul lui Joe izbi în ceva tare.

— Ia vino-ncoa'! strigă el.

— Ce e? îl întrebă celălalt.

— O scândură aproape putredă... Ba nu, mi se pare că-i o ladă. Hai și dă-mi o mână de ajutor, să vedem ce e cu ea. Las' că nu mai e nevoie, am găurit-o.

Vârî mâna înăuntru și o scoase degrabă:

— Mă omule, sunt bani!

Cei doi cercetară pumnul de monede. Aur! Sus, băieții erau la fel de tulburați ca ei, și la fel de încântați.

Complicele lui Joe zise:

— Hai să nu pierdem vremea. E o rablă de târnăcop printre buruieni, colo-n colțul din dreptu' vetrei, l-am văzut adineaori.

Dădu fuga și aduse târnăcopul și lopata băieților. Joe Indianul luă târnăcopul, îl cercetă încruntat, mormăi ceva și începu să sape.

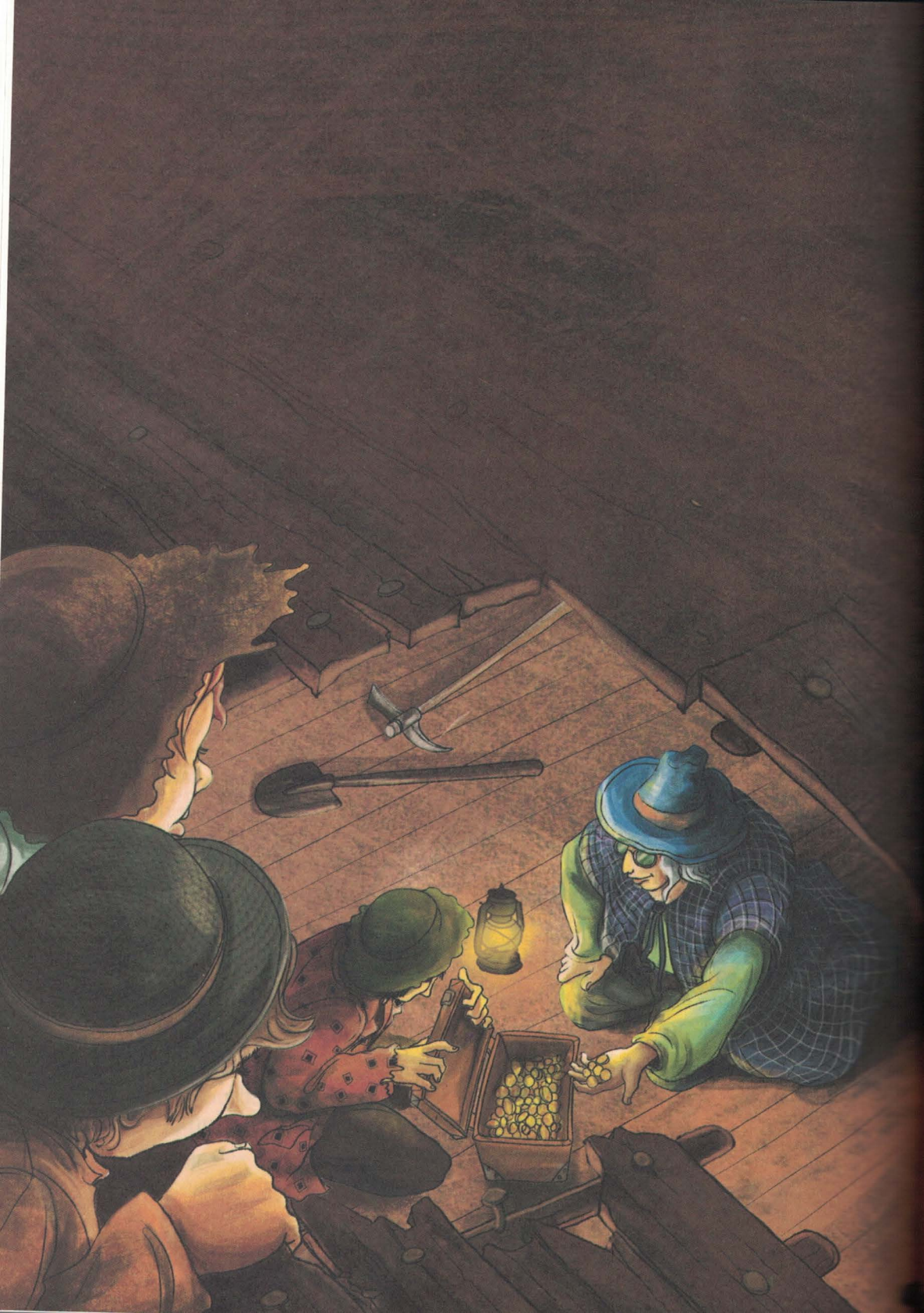

În curând, lada fu dezgropată. Nu era prea mare; era ferecată cu cercuri de fier și părea să fi fost foarte trainică înainte de a o fi măcinat anii. O vreme, cei doi bărbați rămaseră neclintiți, sorbind din ochi comoara, prea fericiți ca să poată scoate o vorbă.

— Mă, frate-miu, aici sunt mii de dolari, zise în sfârșit Joe Indianul.

— Tot auzeam eu că banda lui Murrel se aciuase pe-aici într-o vară, spuse străinul.

— Știu, spuse Joe, și, după cum vezi, se pare că n-a fost minciună.

— Ei, acu' poți să te lași păgubaș de chestia ailaltă.

Joe Indianul se încruntă:

— Nu mă cunoști. Sau nu înțelegi cum stă treaba. Acolo nu-i vorba de jaf, e vorba de răzbunare!

Și ochii îi sclipiră cu răutate.

— O să trebuiască să-mi ajuți. Când terminăm, plecăm în Texas. Acu' du-te acasă la nevastă și copii și-așteaptă până-ți dau de știre.

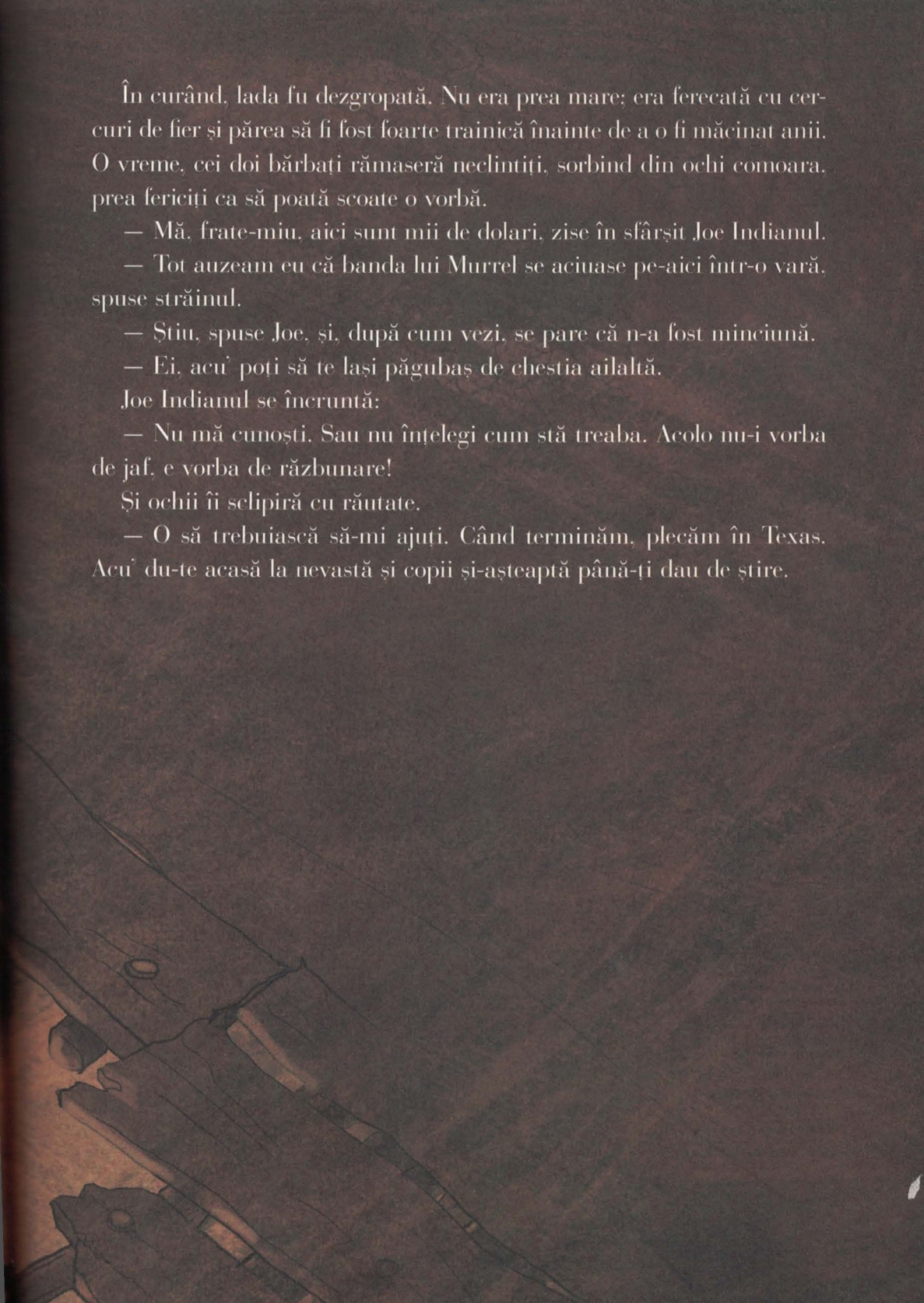

— Bine, dacă așa vrei. Și cu asta ce facem? O îngropăm iar?

— Da. (Bucurie nemărginită sus.) Ba nu! Pe marele Sachem[1] că nu! (Mare deznădejde sus.) Era să uit. Târnăcopu' ăsta avea pământ proaspăt pe el! (Băieții să leșine de spaimă.) Ce caută aici un târnăcop și o lopată? Ce caută aici, cu pământ proaspăt pe el? Cine le-a adus aici și unde-s ăi de le-au adus? Ai auzit sau ai văzut tu pe careva?... Ce? S-o îngropăm iar și să vină ăia să vadă că s-a lucrat aici? Nici gând, nici gând! O ducem în bârlogu' meu.

— Sigur c-așa! Cum de nu ne-am gândit mai 'nainte? Vrei să zici la număru' unu?

— Nu, la număru' doi, sub cruce. Locu' ălălalt nu-i bun, e prea la-ndemână.

— Foarte bine. Începe să se-ntunece. Nu mai e mult și putem pleca.

Joe Indianul se sculă și trecu de la o fereastră la alta, privind cu băgare de seamă afară. Peste puțin timp spuse iar:

— Cine să fi adus sculele alea-ncoa'? Crezi că s-ar putea să fie cineva sus?

Băieților li se tăie răsuflarea. Joe Indianul puse mâna pe pumnal, stătu locului o clipă, șovăind, apoi se îndreptă spre scară. Băieții își aduseră aminte de dulapul din perete, dar nu mai aveau pic de vlagă în ei. Pașii se apropiau scârțâind pe scări. Încordarea cumplită a acelei clipe trezi energia paralizată a copiilor. Erau gata să se repeadă spre dulap, când auziră trosnind treptele putrede și Joe Indianul ateriză printre rămășițele scării sfărâmate. Se ridică anevoie, blestemând. Tovarășul lui zise:

— Ce rost are? Dacă e careva sus, n-are decât să stea acolo, ce ne pasă nouă? Dacă are chef să sară jos acu' și să dea de bucluc, n-are decât. Până într-un sfert de ceas se-ntunecă de-a binelea, să poftească să se ia după noi, dacă le dă mâna; eu, unu', n-am nimica-mpotrivă. Eu zic că cine-a azvârlit astea acilea ne-o fi văzut și ne-o fi luat drept strigoi ori așa ceva. Fac prinsoare că mai fug și-acu' de le sfârâie călcâiele.

[1] Sachem – marele conducător al triburilor indiene (n.red.).

Joe mai bombăni un timp, apoi recunoscu și el că e mai cuminte să pregătească totul de plecare, cât mai era un pic de lumină. Nu după mult timp, se furișau amândoi din casă, prin întunericul tot mai adânc, și se îndreptau spre râu, cu lada lor prețioasă.

În sfârșit, Tom și Huck putură să se ridice. Erau sleiți de puteri, dar parcă li se luase o piatră de pe inimă. Prin crăpăturile dintre bârnele casei se uitau după cei doi bandiți. Să se ia după ei? Nici prin gând nu le trecea!... Au fost mulțumiți s-ajungă jos fără să-și frângă gâtul și s-o ia cât mai degrabă peste deal către târg. Nu vorbeau mult, prea le era ciudă pe ei înșiși. Ciudă pe ghinionul care-i făcuse să aducă în casă lopata și târnăcopul. De n-ar fi fost ele, Joe Indianul nici gând să fi bănuit ceva! Ar fi ascuns acolo argintul și aurul, la adăpost, până își potolea setea de răzbunare și mai târziu ar fi avut nenorocul să descopere că banii se topiseră. Grozav, afurisit ghinion, s-aducă ei uneltele acolo! Se hotărâră să pândească pe așa-zisul spaniol când va veni în târg să iscodească în ce chip își putea împlini răzbunarea și-apoi să se ia după el la „numărul doi", oriunde ar fi să fie. Dar, deodată, un gând îngrozitor încolți în mintea lui Tom:

— Răzbunare?... Huck, te pomenești că de noi e vorba?

— Fugi de-aici! răspunse Huck, simțind că-l ia cu leșin.

Discutară bănuiala asta din toate punctele de vedere, iar după ce intrară în târg, căzură de acord să creadă că poate Joe se gândea la altcineva, sau barem numai la Tom, că doar numai Tom depusese mărturie împotriva lui!

Slabă mângâiere pentru Tom, să se știe singur în primejdie! „Să mai fi avut un tovarăș, ar fi fost cu mult mai bine!" gândea el.

Capitolul XXVII

Noaptea, peripețiile zilei se întoarseră chinuitor în visele lui Tom. De patru ori se văzu cu neprețuita comoară în mâini și de fiecare dată i se destrăma fără urmă printre degete, în clipa în care, trezindu-se, revenea la cruda realitate a nenorocului său. În zorii zilei, pe când zăbovea în pat amintindu-și episoadele marii lui aventuri, băgă de seamă că erau ciudat de șterse și de îndepărtate, de parcă s-ar fi întâmplat în altă lume sau într-o vreme de mult trecută. Apoi, îi dădu prin gând că însăși marea lui aventură trebuie să fi fost un vis! Prea era mare numărul de monede pe care le văzuse, ca să poată exista aievea! Până atunci el nu văzuse niciodată cincizeci de dolari laolaltă și, ca toți băieții în situația lui și la vârsta lui, își închipuia că „sutele" și „miile" nu erau decât niște vorbe scornite de oameni, că astfel de sume nici nu existau pe lume. Nu crezuse nici o clipă că s-ar putea găsi la cineva suma de o sută de dolari în bani sunători. De s-ar fi cercetat cu de-amănuntul ce-și închipuia el când se gândea la comori ascunse, s-ar fi aflat că era un pumn de gologani de argint și o grămăjoară de dolari strălucitori, văzuți ca prin ceață și cu neputință de atins.

Dar pe măsură ce se gândea la ele, episoadele aventurii lui se desprindeau tot mai vii și mai limpezi, iar în curând fu ispitit să creadă că poate nu visase. Trebuia să termine cât mai repede cu nedumerirea asta. După ce îmbucă ceva în grabă, se duse să-l caute pe Huck.

Îl găsi șezând pe marginea unei luntre, bălăcindu-și alene și melancolic picioarele în apă. Tom se hotărî să-l lase mai întâi pe Huck să vorbească. Dacă n-o să aducă vorba despre întâmplarea cu pricina înseamnă că totul nu fusese decât un vis.

— Noroc, Huck!

— Noroc, Tom!

Un minut de tăcere.

— Tom, să fi lăsat afurisitele alea de scule la copacul uscat, puneam mâna pe bani. Să nu-ți vină să crăpi de ciudă?!

— Vasăzică n-a fost vis! N-a fost vis! Zău dacă nu era mai bine să fi visat! Să fiu al naibii dacă nu era mai bine!

— Ce să fi visat?

— Chestia aia de ieri. Mai-mai să cred c-a fost un vis!

— Vis? Vedeai tu vis dacă nu se fărâmau scările alea!... Am avut eu la vise azi-noapte cu duiumu'! ...Și-n toate mă-nhăța diavolu' ăla de chior, putrezi-i-ar oasele!

— Ba mai bine lasă să trăiască, Huck, să-l găsim și să dăm de urma banilor.

— Da' ce crezi, Tom, că mai dăm noi ochii cu el?... Ehei, nu te mai întâlnești a doua oară c-o baftă ca asta, s-a dus! De altfel, drept să-ți spun, să-l mai văd o dată, nu-ș' ce-aș face, m-ar apuca o dârdâială! ... Mamă, Doamne!...

— Parcă pe mine nu?! Da' tot aș vrea să-l văd și să mă țin după el pân' la număru' doi, ăla de care vorbea.

— Așa, așa, număru' doi! Și eu m-am tot gândit la asta, da' nu mă taie capu' ce poa' să fie. Tu ce crezi?

— Habar n-am! E încâlcită rău daravela asta... I-ascultă, Huck, n-o fi un număr de casă?

— Brava! Asta e!... Aș, Tom, nu e. Și chiar așa să fie, nu e-n prăpăditu' ăsta de târgușor al nostru. Pe-aici nu-s numere.

— Așa e. Stai să mă gândesc nițel. Aa! Să știi c-o fi un număr de odaie în vreun han, pricepi?

— Mă, să știi că asta e! Și nu sunt decât două hanuri! Înseamnă că-l găsim pe dată.

— Stai aici, Huck, până mă-ntorc.

Tom o zbughi îndată. Prefera să nu fie văzut în tovărășia lui Huck. Lipsi jumătate de ceas. Află că în hanul mai bun, numărul doi era ocupat de multă vreme de un tânăr avocat. În hanul mai modest, în jurul camerei numărul doi plutea un mister. Băiatul hangiului îi povestise că era toată ziua încuiată; dar noaptea vedeai pe câte cineva intrând în ea sau ieșind. Nu știa din ce pricină. Fusese și el cam curios, dar nu din cale-afară; până la urmă se mulțumise să creadă că în camera aceea „umblau strigoi"; nu mai departe decât noaptea trecută văzuse aprinzându-se acolo o lumină.

— Asta am aflat, Huck, și sunt sigur că-i camera doi pe care-o căutăm.

— Și eu tot așa zic, Tom. Acu' ce vrei să faci?

— Stai să mă gândesc.

Se gândi îndelung. Apoi zise:

— Uite ce e: ușa din dos a camerei dă în fundătura aia mică dintre han și șandramaua de depozit de cărămidă. Tu vezi de pune mâna pe

câte chei poți, șterpelesc și eu toate cheile mătușii, și-n prima noapte întunecoasă ne ducem acolo și le-ncercăm. Să ai grijă să fii cu ochii-n patru după Joe Indianul, fiindcă știi ce-a spus, că are de gând să dea o raită prin târg și să mai pândească un prilej să se răzbune. Dacă-l vezi, ține-te după el. Dacă nu se duce la numărul doi ăla, înseamnă că nu e ce căutăm.

— Aoleo, Tom, nu mă țin singur după el!

— Ei, și tu, Huck! O să fie noapte, mai mult ca sigur. Poate nici nu te vede, și chiar dacă te vede, poate nici nu-i dă în gând nimic.

— Bine, bine... dac-o fi întuneric de tot, mă țin după el. Știu și eu – nu știu, o să-ncerc.

— Fac prinsoare că eu mă țin după el pe-ntuneric. Gândește-te că s-ar putea să vadă că nu poate să se răzbune și atunci se duce glonț la bani și-i ia.

— Așa e, Tom, așa e. Să știi că mă țin după el, mă țin, zău că da!

— Ei vezi, așa-mi placi! Țin'te bine, Huck, că nici eu nu mă las!

Capitolul XXVIII

Când veni seara, Tom și Huck erau gata pentru isprava pusă la cale. Dădură târcoale hanului până după ora nouă; unul supraveghea fundătura de departe, celălalt era cu ochii la ușa hanului. Dar nu trecu țipenie de om prin fundătură și nimeni care să fi semănat cu spaniolul nu intră pe ușa hanului, nici nu ieși. Noaptea se vestea senină, așa că Tom se duse acasă. Se înțeleseră ca, dacă totuși se întuneca de-ajuns, Huck să vină și să miaune; atunci Tom avea să se strecoare afară și să vină să încerce cheile. Dar noaptea rămase luminoasă și Huck renunță să mai stea de strajă; pe la douăsprezece se duse să se culce într-un butoi gol.

Marți, același ghinion. Miercuri, la fel. Noaptea de joi se arăta mai promițătoare. La timpul potrivit, Tom se strecură afară din casă, înarmat cu felinarul cel vechi de tinichea al mătușii și cu un prosop, ca să-l poată camufla. Ascunse felinarul în butoiul lui Huck și se așezară la pândă. La o oră după miezul nopții, hanul se închise și luminile lui (singurele de prin partea locului) se stinseră. Nici urmă de spaniol. Nimeni nu intrase în fundătură, nimeni nu ieșise. Împrejurările erau prielnice; liniște adâncă, întreruptă doar la răstimpuri de uruitul câte unui tunet îndepărtat.

Tom luă felinarul, îl aprinse în butoi, îl înfășură bine cu prosopul și cei doi viteji se furișară prin întuneric spre han. Huck rămase să stea de veghe, iar Tom înaintă, bâjbâind în fundătură. Urmă o așteptare înfricoșătoare, lungă cât o veșnicie și grozav de apăsătoare pentru Huck. De-ar fi văzut o rază de lumină din felinarul lui Tom!... S-ar fi speriat, dar ar fi știut cel puțin că Tom era în viață.

Parcă trecuseră ceasuri întregi de când dispăruse Tom. Sigur leșinase! Poate că și murise, poate că de spaimă și de tulburare îi stătuse inima-n loc. În îngrijorarea lui, Huck se pomeni apropiindu-se tot mai mult de fundătură. Își închipuia fel de fel de grozăvii, aștepta să se întâmple din clipă în clipă o nenorocire cumplită, care să-i înghețe sângele în vine. Înainta mai mult mort decât viu; abia răsufla și inima-i bătea mai-mai să-i sară din piept. Deodată se ivi o rază de lumină și Tom trecu în goană pe lângă el, gâfâind:

— Fugi! Fugi cât poți!

N-apucă să-i spună a doua oară, că Huck se și puse pe-o fugă de vreo șaizeci de kilometri pe oră. Nu se opriră decât în capătul celălalt al târgului, lângă magazia unui abator părăsit. Tocmai când intrau sub acoperământul ei, se dezlănțui furtuna și începu să toarne cu găleata. De îndată ce putu răsufla mai în voie, Tom povesti:

— Huck, a fost îngrozitor! Am încercat două chei, cât am putut de încetișor, da' mi se părea că fac un tărăboi, c-abia mai răsuflam de frică. Și nici nu se-ntorceau în broască, ale naibii. Când, ce să vezi, nu-ș' cum pun mâna pe clanță... și-odată se deschide ușa! Nu era încuiată! Eu, țuști înăuntru! Scot prosopu' de pe felinar și... sfinte Sisoe!... Ce crezi că-mi văd ochii?

— Ce?... Ce-ai văzut,Tom?

— Huck! Cât pe ce să calc pe mâna lu' Joe Indianu'!

— Fugi d-aici!

— Să mor, na! Era culcat pe jos și dormea buștean, cu cârpa la ochi și cu brațele-ntinse-n lături.

— Tiii! Și tu ce-ai făcut? S-a trezit?

— Aș, nici nu s-a mișcat. Cred că era beat. Am înhățat iute prosopul, și tunde-o băiete!

— Eu, unu', nici nu m-aș fi gândit la prosop, sunt sigur!

— Cum era să nu mă gândesc! Mi-arăta ea mătușa, dacă l-aș fi pierdut!

— Ia zi, Tom, și lădița ai văzut-o?

— Da' ce, parcă am stat să mă uit?... N-am văzut nimic, nici lădiță, nici cruce. N-am văzut decât o sticlă și-o cană de tinichea pe dușumea, lângă Joe Indianu'. Da... și-am mai văzut două butoiașe și o groază de sticle prin odaie. Acum pricepi ce era cu odaia cu stafii?

— Ce?

— Păi nu vezi? E plină cu whisky. Te pomenești că toate hanurile de temperanță[1] au câte-o odaie de-asta cu stafii, ce zici, Huck?

— Te pomenești c-așa o fi. Cine-ar fi crezut una ca asta? Da' ia ascultă, Tom, dacă Joe Indianu' e beat acum, ar fi ăl mai bun prilej să punem mâna pe lădiță...

— Nu mai spune! Încearcă tu!

Huck se cutremură.

— Ba nu, nu cred că pot.

— Cred și eu că nu, Huck. Numai o singură sticlă lângă Joe Indianu' nu-i de-ajuns. Să fi fost trei, mai treacă-meargă, aș fi știut că-i beat-turtă și aș fi îndrăznit.

După ce stătu și se gândi bine, Tom adăugă:

— Ascultă, Huck, eu zic să nu mai încercăm treaba asta până n-om ști că Joe Indianu' nu-i în cameră. Altfel prea e cu bătaie de inimă. Dacă stăm și pândim noapte de noapte, nu se poate să nu-l vedem ieșind cândva, și-atunci punem mâna pe lădiță cât ai zice pește.

— Bine, așa să facem. Eu stau de strajă toată noaptea: stau noapte de noapte, dacă faci tu treaba ailaltă!

— Foarte bine, las' pe mine! Tu numai să treci pe ulița noastră și să miorlăi, și dacă dorm, s-arunci o mână de nisip în geam și eu numaidecât dau fuga.

— E-n regulă, Tom, n-ai nicio grijă!

— Ei, Huck, acu' că trecu furtuna, eu mă duc acasă. Nu mai e mult și se crapă de ziuă. Până atunci, tu du-te înapoi și stai la pândă. Bine?

---

[1] Localuri care nu serveau băuturi alcoolice și care, aflate sub patronajul unor „societăți" filantropice, luptau împotriva alcoolismului (n.tr.).

— Dac-am spus că stau, stau, Tom. Nu slăbesc din ochi hanu' ăla, noapte de noapte, să știu mai bine că pândesc și-un an. O să dorm ziua și-o să stau la pândă toată noaptea.

— Așa, foarte bine. Și-unde o să dormi?

— În șopronu' lu' Ben Rogers. El mă lasă și-mi dă voie și negru' lu' taică-su, moș Jake. Îi car apă de câte ori mă cheamă și, dacă mă rog de el, totdeauna îmi dă și mie câte-o firimitură de mâncare când are. E un negru tare de treabă, mă, Tom. Ține la mine fiindcă nu fac pe fudulu' cu el. Mi s-a și întâmplat să m-așez să mănânc cu el laolaltă. Da', vezi, să nu mai spui și la alții!

— Bine, Huck, dacă n-am nevoie de tine ziua, să știi că te las să dormi. N-o să vin să te bârâi la cap. Și tu, cum ăi vedea că mișcă ceva, în vreo noapte, imediat să dai fuga la mine, să faci ca pisica.

Capitolul XXIX

Vineri, de cum se sculă, Tom auzi o veste îmbucurătoare: cu o seară înainte, familia judecătorului Thatcher se înapoiase în oraș. Joe Indianul și comoara trecură pentru moment pe planul al doilea. Mai presus de toate îl interesa acum Becky. Se întâlniră și petrecură grozav, jucându-se de-a „hoțul și detectivul" și de-a „uliul și porumbeii", cu un cârd de colegi. Ziua se încheie cu un fapt deosebit de îmbucurător. Becky o sâcâise pe maică-sa, rugând-o să fixeze pentru ziua următoare petrecerea în aer liber, de mult făgăduită și mereu amânată, și doamna Thatcher se învoi. Bucuria fetiței era fără margini – a lui Tom deopotrivă. Încă înainte de înserat, se trimiseră invitațiile și îndată pe copiii târgului îi cuprinse febra pregătirilor și a nerăbdării. Abia așteptau desfătările zilei următoare. Tom era atât de agitat, încât nu i-a fost greu să rămână treaz până la o oră destul de târzie; nădăjduia să audă mieunatul lui Huck și să pună mâna pe comoară, ca să-i poată ului a doua zi pe Becky și pe oaspeții ei. Rămase însă dezamăgit; niciun semnal nu se auzi în acea noapte.

În sfârșit, se iviră și zorile. Pe la ceasurile zece, unsprezece, o ceată voioasă și zburdalnică se strânsese în casa judelui Thatcher și totul era pregătit pentru plecare. Oamenii mari n-aveau obiceiul să meargă în asemenea excursii, pentru ca cei mici să se simtă în largul lor. Se socotea că sunt pe mâini bune, sub paza câtorva fete de vreo optsprezece ani și a câtorva tineri de douăzeci și trei. Pentru această excursie fusese închiriat vaporașul de curse. Purtând cu toții coșuri cu merinde, ieșiră curând pe ulița mare, în alai voios. Pe Sid îl durea stomacul și trebuise să renunțe la petrecere; Mary rămăsese și ea acasă, ca să-i țină de urât. În clipa plecării, doamna Thatcher îi spuse lui Becky:

— Sigur că o să te-ntorci târziu, draga mea. Poate c-ar fi mai bine să rămâi peste noapte la vreo fată care locuiește în apropierea debarcaderului.

— O să rămân la Suzy Harper, mămico.

— Bine. Ai grijă să te porți cum trebuie și să nu superi pe nimeni.

Peste puțin timp, pe când se îndreptau spre debarcader, Tom avu o idee:

— Auzi, Becky, îți spun eu ce facem. Decât să mergem diseară la Suzy Harper, mai bine suim dealul și rămânem la văduva Douglas. Sigur o să aibă înghețată! În fiecare zi are cu toptanu'. Și să vezi ce-o să se mai bucure că venim la ea.

— Vai, ce drăguț o să fie!

Dar apoi Becky se gândi o clipă și zise:

— Da' mămica ce-o să spună oare?

— N-are cum să afle.

Fata se mai gândi un pic, apoi zise cu șovăială:

— Cred că nu e bine să fac așa... dar...

— Dar ce? De vreme ce maică-ta n-o să afle, unde vezi răul? Ea nu vrea decât să te știe pe mâini bune. Mă prind că ți-ar fi spus chiar ea să te duci acolo, dacă-i dădea prin gând. Sunt sigur.

Buna primire pe care o făcea văduva Douglas oaspeților ei era vestită și o ispitea pe Becky. Pentru că la aceasta se mai adăugau și vorbele lui Tom, ea își birui șovăiala. Hotărâră să nu spună nimănui nimic despre planurile lor.

Deodată lui Tom îi dădu prin gând că s-ar putea ca tocmai în noaptea aceea să vină Huck să dea semnalul. Îi cam scăzu însuflețirea. Totuși nu se putu hotărî să-și calce pe inimă și să renunțe la petrecerea din casa văduvei. Și de ce-ar renunța? chibzui el; de vreme ce semnalul nu fusese dat în noaptea trecută, ce motive avea să creadă că va fi dat tocmai în noaptea asta? Desfătările sigure ale serii de după excursie atârnară mai greu în cumpănă decât comoara îndoielnică și, ca orice

copil, se hotărî să dea curs pornirii mai puternice și să nu se mai gândească în ziua aceea la lada cu bani.

Cinci kilometri mai la vale de târg, vaporașul opri la gura unei văi împădurite și acostă. Roiul de copii coborî și, peste puțin timp, adâncurile pădurii și culmile stâncoase răsunau de chiote și de hohote de râs.

După ce se zbenguiră și se obosiră în fel și chip, hoinarii se întoarseră în cele din urmă la tabără, cu o poftă de mâncare strașnică, și se năpustiră asupra bunătăților. După ospăț se tolăniră să se odihnească și stătură la taifas, în umbra stejarilor stufoși. Curând cineva strigă:

— Cine vrea să meargă la peșteră?

Toată lumea voia. Se scoaseră pachete cu lumânări și îndată începură cu toții să se cațere de zor pe deal. Gura peșterii era destul de sus pe coastă, o deschizătură în forma literei A. Poarta masivă de stejar era nezăvorâtă. Cum intrai, dădeai de-o încăpere mică, răcoroasă ca o ghețărie, înzestrată de natură cu pereți masivi de calcar, umeziți, ca de rouă, de-o năduşeală rece. Era romantic și misterios să stai în acel întuneric și să privești spre poienile verzi din vale, scăldate în soarele strălucitor. Dar curând emoția se risipi și reîncepu zbenguiala. De cum țâșnea flacăra unei lumânări, toată lumea tăbăra asupra celui care o aprinsese; urma o luptă și o viteză împotrivire. Lumânarea era degrabă aruncată jos sau stinsă. Râdeau cu hohote și iarăși se fugăreau.

Toate au însă un sfârșit. În curând, alaiul cobora în șir panta abruptă a galeriei principale. Luminile tremurătoare dezvăluiau tulbure pereții măreți de piatră, aproape până în punctul în care se uneau, boltindu-se la douăzeci de metri înălțime. Această galerie principală nu era mai lată de doi, trei metri. La câțiva pași una de alta, se deschideau de fiecare parte mereu alte galerii înalte și mai înguste încă. Peștera lui McDougal nu era decât un vast labirint de cărări întortocheate, care se întâlneau, iarăși se despărțeau și nu duceau nicăieri. Se spunea că ai fi putut umbla zile și nopți prin vălmășagul ei încâlcit de crăpături și prăpăstii, fără să-i dai de capăt, și că ai fi putut coborî și tot coborî și te-ai fi putut afunda până în măruntaiele pământului, întâlnind mereu aceeași priveliște, labirint după labirint, fără de sfârșit. Nu era nimeni care să cunoască toată peștera. Era ceva cu neputință; cei mai mulți tineri cunoșteau, ce-i drept, o parte din ea, dar nimeni nu s-ar fi încumetat să se aventureze dincolo de partea cunoscută. Tom Sawyer cunoștea și el peștera ca toți ceilalți.

Alaiul merse vreun kilometru de-a lungul galeriei principale; apoi se desprinseră pâlcuri și perechi și începură să se abată pe cărările lăturalnice, să alerge de-a lungul coridoarelor întunecoase și să se sperie unii pe alții, în locurile unde se întâlneau coridoarele. Grupurile puteau merge astfel pe cărări deosebite timp de o jumătate de oră, fără să treacă de zona cunoscută.

Curând, cei răzleți se înapoiară, grup după grup, la gura peșterii, gâfâind de oboseală, veseli nevoie mare, stropiți de sus până jos cu seu de lumânare, mânjiți cu lut și încântați de felul în care își petrecuseră ziua. Când văzură că afară aproape că se lăsase noaptea, se minunară; nici nu băgaseră de seamă când trecuse timpul. De jumătate de oră clopoțelul suna adunarea. Această încheiere a isprăvilor zilei era romantică și, prin urmare, satisfăcătoare. Când vaporașul, cu încărcătura lui zglobie, se îndepărtă de țărm, nimeni, în afară de căpitanul vasului, nu regreta timpul pierdut.

Huck se și înființase la pândă, când luminile vaporașului trecură sclipind pe lângă debarcader. Nu auzi niciun zgomot pe punte, căci micii călători erau potoliți și tăcuți, cum sunt mai totdeauna cei obosiți. Huck se întrebă mirat ce vas putea să fie și de ce oare nu se oprise în fața debarcaderului, apoi își luă gândul de la vaporaș și-și concentră toată atenția asupra misiunii sale. Noaptea era tot mai înnorată și întunecoasă. Se făcu ora zece. Orice zgomot de care și trăsuri încetă, luminile împrăștiate începeau să clipească și să se stingă; trecătorii întârziați se făceau nevăzuți, intrând prin case. În curând, târgușorul se cufundă în somn tihnit și numai Huck rămase de veghe, singur cu liniștea nopții și cu nălucirile lui. Se făcu ora unsprezece și se stinseră și luminile hanului. Era beznă pretutindeni. Huck aștepta iarăși vreme îndelungată și obositoare. Nu se întâmpla nimic. Hotărârea care-l mânase într-acolo începea să se clatine. La ce bun? Avea oare vreo noimă ceea ce făcea? Dar dacă n-avea? Nu era mai bine să se lase păgubaș și să se ducă la culcare?

Un zgomot îi atrase atenția. Într-o clipă fu numai ochi și urechi. Ușa din fundătură se închise încetișor. Huck sări în colțul depozitului de cărămidă. În clipa următoare, doi bărbați trecură repede pe lângă el; unul dintre ei părea că ține ceva sub braț. Trebuia să fie lădița! Vasăzică se pregăteau să schimbe locul comorii! La ce bun să-l mai cheme pe Tom acum? Ar fi fost o prostie. Bandiții s-ar fi depărtat cu lădița și nu i-ar mai fi găsit. Nu, mai bine să se țină scai de ei și să vadă unde merg; pe întuneric n-aveau să-l dibuie. Tot chibzuind așa în sinea lui, ieși din ascunzătoare, și, desculț, se furișă ca o pisică pe urmele celor doi, lăsându-i să se îndepărteze atât cât să nu-i piardă din ochi.

Bandiții o luară în sus, pe ulița de lângă râu, străbătură trei străzi, iar la răspântia următoare apucară la stânga. De aici, merseră drept înainte, până ajunseră la cărarea care suia spre măgura Cardiff. O luară pe cărare. Trecură pe lângă casa bătrânului Gal, așezată cam la jumătatea drumului spre culme. Nici nu se gândiră să se oprească. Suiră înainte. „Aha, gândi Huck, să știi că îngroapă comoara în cariera

veche de piatră.“ Dar nici la carieră nu se opriră. Trecură mai departe, către vârf. Pe cărarea cu tufișuri înalte de sumac se cufundară în umbră și de aici încolo nu se mai văzură. Huck se apropie; acum putea micșora distanța, căci cu greu ar fi putut fi zărit. Merse un timp mai repejor, apoi încetini pasul, temându-se că se apropiase prea mult. Mai merse o bucată, apoi se opri și ciuli urechea; nimic, niciun zgomot, doar bătăile inimii lui i se părea că le aude. Un țipăt de cucuvea răsună de peste deal, cobind a rău. Pași nu se mai auzeau deloc. Doamne, Dumnezeule, oare totul fusese în zadar? Cât pe ce să sară în lături ca mușcat de șarpe, când auzi un bărbat dregându-și glasul, la un metru de el. Îi zvâcni inima din loc și i se puse un nod în gât; îl înghiți și se sili să rămână liniștit locului. Tremura din tot trupul, ca scuturat de friguri și i se tăiaseră picioarele de se temea să nu cadă. Știa unde se află. Știa că e la cinci pași de pârleazul care ducea în curtea văduvei Douglas. „Foarte bine“, gândi, „n-au decât s-o ascundă aici, n-o să fie greu de găsit.“

Acum se auzi încet, foarte încet, glasul lui Joe Indianul:

— Lua-o-ar dracu', te pomenești c-are musafiri, e lumină la ora asta!

— Eu nu văd nicio lumină.

Asta era vocea străinului, străinul din casa cu stafii. Lui Huck îi trecu un fior rece prin inimă. Vasăzică asta era „răzbunarea“! Vru s-o ia la fugă. Apoi își aminti că văduva Douglas se purtase de multe ori bine cu el. Și poate că ticăloșii ăștia voiau s-o ucidă. Ar fi dorit să aibă curaj să-i dea de veste; dar știa bine că nu va îndrăzni; bandiții ar fi putut să se ia după el și să-l prindă. Toate astea și încă altele îi trecură

prin gând în clipa care se scurse între vorbele străinului și răspunsul lui Joe Indianul.

— Nu vezi, că-ți stă tufișul în față. Dă-te mai așa, acum vezi?

— Da. Se vede că are musafiri. Mai bine lasă-te păgubaș.

— Să mă las păgubaș, tocmai acu' când am de gând să plec de-aici pentru totdeauna?! Să mă las păgubaș, când s-ar putea să nu mai am niciodată un prilej ca ăsta?! Îți mai spun o dată, și să-ți intre bine-n cap ce-ți spun: nu-mi pasă de bănetul și de boarfele ei... N-ai decât să iei tu tot. Dar bărbatu-su a fost hain cu mine; mi-a făcut rău de multe ori. Întâi de toate, el a fost judecătorul care m-a băgat la gherlă pentru vagabondaj. Și nu s-a mulțumit cu atât. Asta nu-i nici a mia parte din ce mi-a făcut! A pus să mă bată cu biciul, auzi, să mă bată cu biciul în fața închisorii, ca pe-un negru! În fața târgului întreg care venise să caște gura! Să mă bată cu biciul, înțelegi? Mi-a scăpat, a murit înainte să mă pot răzbuna. Da' las' c-o să-mi plătească ea pentru el!

— Mă, să n-o omori! Nu fă una ca asta!

— S-o omor? Cine-a spus că vreau s-o omor? L-aș omorî pe el, dac-ar fi aici, da' pe ea nu. Când vrei să te răzbuni pe-o femeie n-o omori, aș – o sluțești. Da, îi crăpi nările, îi crestezi urechile, ca unei scroafe!

— Doamne, da' asta-i...

— Nu-ți mai da tu cu părerea, ține-ți părerile pentru tine! O să-ți prindă mai bine! O leg de pat. Dac-o sângera din cale afară și-o muri, n-o să fie vina mea. Eu, unu', știu că n-o s-o jelesc. Și tu, băiete, să faci bine să m-ajuți – mi-ești dator! Și-apoi de-aia ai venit... s-ar putea să nu pot să duc singur la capăt treaba asta. Dacă dai înapoi, te omor! Mă-nțelegi? Și dacă e vorba să te omor pe tine, o omor și pe ea – și-atunci fac prinsoare că nici dracu' n-o să mai descurce cine-i făptașul.

— Bine, dacă trebuie neapărat s-o facem și pe-asta – atunci, hai să-i dăm drumu'! Cu cât om termina mai degrabă, cu atât mai bine! Decât să stau să tremur aici...

— Acum s-o facem? Când e lume acolo? Ce tot vorbești, mă? Știi că-ncepi să mă bagi la bănuieli?... Nu, băiatule, o s-așteptăm până se sting luminile, nu e nicio grabă.

Huck presimți c-o să urmeze o tăcere mai înspăimântătoare ca toate vorbele auzite din gura ucigașilor. Ținându-și răsuflarea, începu să pășească de-a-ndărătelea: ridică un picior, cu nespusă luare-aminte, și, după ce se legănă primejdios când într-o parte, când în cealaltă, gata-gata să se prăvălească, îl înfipse în pământ cu mare băgare de seamă. Mai făcu un pas îndărăt, cu aceeași luare-aminte și cu aceleași riscuri, apoi încă unul, și încă unul, când o creangă îi trosni sub picior. Își opri răsuflarea, ciuli urechea... Nimic, tăcere desăvârșită. Răsuflă nespus de ușurat. La adăpostul tufișurilor de sumac, se întoarse cu fața la cărare, cu prudența cu care manevrează căpitanul virajul unui vapor, apoi păși înainte, repede, dar cu băgare de seamă. Când ajunse în dreptul carierei de piatră, se simți în siguranță și o rupse la goană. Goni spre vale, până la casa Galului; acolo bătu cu putere în ușă. Nu trecu mult și la geam se ivi bătrânul, apoi namilele lui de feciori, doi flăcăi vânjoși.

— Ce e tărăboiul ăsta? Cine bate? Ce vrei?

— Dați-mi drumu' repede! Vă spun tot.

— Bine, da' spune întâi cine ești!

— Huckleberry Finn. Iute, dați-mi drumu'!

— Nu mai spune! Huckleberry Finn! Ăsta nu-i un nume care să deschidă multe uși, după câte știu; dar, haide, dați-i drumu', băieți, să vedem ce vrea.

— Vă rog... vă rog să nu spuneți niciodată că eu v-am spus! fură cele dintâi vorbe ale lui Huck, când intră. Vă rog să nu mă spuneți – m-ar omorî la sigur. Dar văduva s-a purtat bine cu mine deseori, și o să spun, o să vă spun – dar numai dacă făgăduiți că n-o să mă dați niciodată în vileag.

— Ei drăcie, ăsta are ceva de spus – se vede cât de colo! zise bătrânul mirat. Hai, băiete, zi, că n-o să te dea în vileag niciunul dintre noi.

Trei minute mai târziu, bătrânul și fiii lui, bine înarmați, erau pe culmea dealului și intrau pe cărarea cu sumac, ținând armele în mâini și pășind tiptil. Huck nu-i însoți mai departe. Se ascunse îndărătul unui pietroi mare și trase cu urechea. Întâi fu tăcere lungă, înfricoșătoare, apoi izbucniră deodată detunături de arme și un strigăt.

Huck nu mai aşteptă alte amănunte. Sări în lături și o luă la goană spre vale, cât îl țineau picioarele.

Capitolul XXX

Duminică, până la mijirea zorilor, Huck urcă bâjbâind dealul și bătu încetișor la ușa Galului. Cei dinăuntru dormeau iepurește, atât erau de tulburați de întâmplările nopții. Nici nu apucă bine să bată Huck și cineva întrebă de la o fereastră:

— Cine e?

Huck răspunse cu glas sfios:

— Vă rog, dați-mi drumu' înăuntru. Sunt tot eu, Huck Finn.

— Ei, ăsta-i un nume căruia de-acum îi deschidem bucuroși ușa, la orice oră. Bine-ai venit, băiete!

Ciudate vorbe pentru urechile micului vagabond, cele mai plăcute pe care le auzi vreodată. Mai ales cele din urmă – nu-și amintea să i se mai fi spus cândva.

Ușa se deschise degrabă și Huck intră. Fu poftit să șadă, apoi bătrânul și cei doi vlăjgani se îmbrăcară la iuțeală.

— Ei, acu', băiete, cred că ți-e a mânca; noi tocmai ne gândeam să pregătim o gustărică... Ai picat bine. Pân' se luminează de ziuă o să fie gata ceva fierbinte, colo, să-ți meargă la inimă. Eu și cu băieții trăgeam nădejde c-o să vii să rămâi peste noapte la noi.

— Nu mai puteam de frică, răspunse Huck, și am fugit. Am tulit-o când s-au pornit împușcăturile și nu m-am mai oprit... cinci kilometri am tot fugit. Acu' venii să aud cum a fost, și am venit pân-a nu se lumina de ziuă, fin'că nu vrui să mai dau ochii cu diavolii ăia nici morți...

— Adevărat, băiete, ți se cunoaște pe față c-ai avut o noapte rea, dar las' că avem noi pe-aici un pat pentru tine; după ce mănânci, să te culci și să tragi un pui de somn. Nu, băiete, nu i-am omorât – ne pare destul de rău. Uite cum a fost: știam unde putem pune mâna pe ei, din câte

ne spuseseşi mătăluţă, aşa că ne-am furişat tiptil, pe cărarea cu sumac, pân-am ajuns cam la vreo cinci paşi de ei; era un întuneric pe cărarea 'ceea, să-ţi bagi degetele în ochi. Tocmai atunci, nu-ş' cum naiba, simt că-mi vine să strănut! Auzi, ghinionul dracului! Am încercat eu să nă ţin, degeaba, n-a fost chip, a trebuit să-i dau drumul. Eu eram în cap, cu pistolul ridicat. Când au auzit strănutul, ticăloşii au dat repede să iasă din cărare. Eu strig: „Foc, băieţi!" şi trag de zor spre locul de unde venea foşnetul. Băieţii la fel. Dar nemernicii au zbughit-o cât ai clipi. Noi, după ei, la vale prin pădure. Nu cred să-i fi nimerit. Au tras şi ei la început câte-un foc, dar gloanţele au vâjâit pe lângă noi, fără să ne atingă. Când nu li s-au mai auzit paşii, ne-am lăsat păgubaşi, nu i-am mai fugărit, ci am coborât la vale, de i-am pus pe roate pe ăi de la poliţie. Au înjghebat o poteră şi-au plecat să păzească malul apei şi, cum s-o crăpa de ziuă, şeriful cu altă ceată încep să cutreiere pădurea. Băieţii mei au să pornească acum şi ei, să-i însoţească. Ar fi bine dac-am şti cum arătau bandiţii; ne-ar fi de mare folos. Dar tu, copile, n-aveai cum să vezi aşa ceva pe-ntuneric, aşa-i?

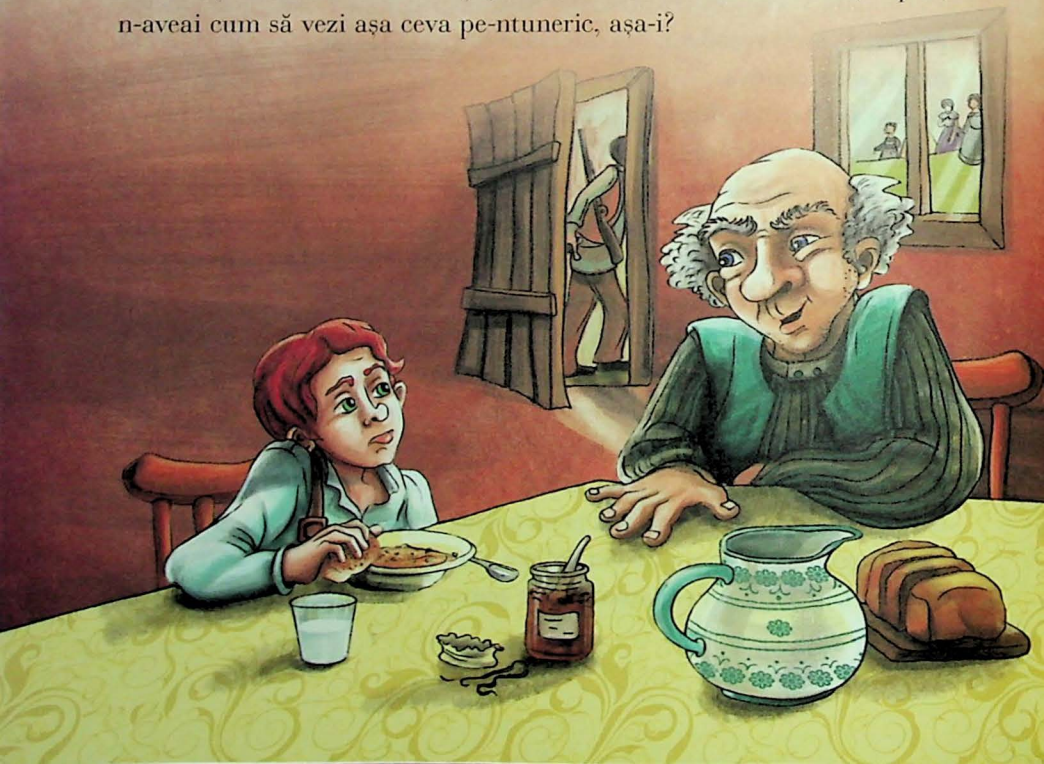

— Ba da, i-am văzut devale în târg, când m-am luat după ei.

— Strașnic! Spune-ne repede cum erau; spune-ne, băiete!

— Unu-i Spaniolu' ăla bătrân, surdo-mutu', care a fost pe-aici de vreo două ori, și ălălalt, unu' c-o mutră de om de nimic, zbanghiu așa, și zdrențăros.

— Ajunge, fătul meu, acuma-i știm! Am dat într-o zi de ei în pădure, în dosul caselor văduvei, și cum ne-au zărit, au și tulit-o, hoțește. Hai, băieți, duceți-vă de-i spuneți șerifului, că de mâncat o să mâncați mâine-dimineață!

Feciorii Galului porniră îndată... Pe când ieșeau din odaie, Huck sări de pe scaun, strigând:

— Vă rog, vă rog... nu spuneți la nimeni că eu sunt ăl de i-am dat de gol! Vă rog din suflet!

— Bine, copile, dacă așa vrei tu, dar lumea ar trebui să știe că tu ai făcut fapta asta bună.

— Ba nu, nu! Vă rog, nu cumva să spuneți!

După plecarea flăcăilor, bătrânul Gal zise:

— N-au să spună nimănui. Și nici eu. Dar de ce nu vrei tu să se știe.

Huck mărturisi doar că știa încă prea multe despre unul dintre oamenii aceia și că nu voia, pentru nimic în lume, să afle banditul că știa ceva despre el, fiindcă atunci cu siguranță că l-ar omorî. Bătrânul făgădui încă o dată să-i păstreze taina, și apoi spuse:

— Dar ce te-a făcut să-i urmărești pe tâlharii ăia, băiete? Ți s-au părut deocheați?

Huck tăcu un timp, ticluind un răspuns cât mai prudent, apoi răspunse:

— De, știți și dumneavoastră că eu nu prea sunt băiat de treabă, cel puțin așa spun toți oamenii din târg, și eu, de, zic c-or fi având dreptate – și câteodată nu se lipește somnul de mine fin'că stau și mă gândesc în fel și chip și mă mir cum să fac să mă las de rele. Așa și azi-noapte. Nu puteam s-adorm și-atuncea am luat-o pe uliță-n sus, și tot cutreierând-o în lung și-n lat, când am ajuns la dugheana aia dărăpănată, un' se vinde

cărămidă, aia de lângă Hanul Temperanții, m-am rezemat de gard, să stau să mă mai gândesc nițel la ale mele. Ei, și ce să vezi, taman atunci trec ăia doi pe lângă mine, cu ceva sub braț și tiptil-tiptil... Eu, când i-am văzut, mi-am închipuit că e ceva de furat. Unu' din ei fuma, ălălalt i-a cerut foc, și-atunci s-au oprit chiar în dreptu' meu și, când le-a luminat țigara fețele, am văzut c-ăl mare era Spaniolu' surdo-mut; l-am cunoscut după favoriții albi și după peticu' la ochi, și ălălalt era un nenorocit... mototolit și zdrențăros.

— Cum ai putut să-i vezi zdrențele la lumina țigărilor?

Întrebarea asta îl cam fâstâci pe Huck. După o clipă de tăcere, răspunse:

— De, nu-ș' cum se face. Da' parcă le-am văzut...

— Ei, și-apoi ăia au plecat mai departe, și tu...

— M-am luat după ei, da... Așa... Voiam să văd ce-nvârtesc, prea mergeau hoțește. Mă ținui după ei pân' la pârleazu' dinspre curtea văduvii, și acolo am stat în întuneric și-am auzit cum se ruga zdrențărosu' de ălălalt s-o cruțe pe văduvă, iar Spaniolu' se jura c-o s-o sluțească, după cum vă spusei aseară dumneavoastră și băie...

— Păi cum, mutu' a spus toate acestea?!

Huck călcase iar în strâchini, cum nu se putea mai rău. Se străduise din răsputeri ca bătrânul să nu bănuiască deloc cine era Spaniolul, dar, cu toată silința ce și-o dăduse, se părea că limba lui voia cu tot dinadinsul să-l dea de gol. Încercă în fel și chip să iasă din încurcătură, dar Galul nu-l slăbea din ochi și el o scrântea din ce în ce mai rău. Peste puțin timp, bătrânul spuse:

— Băiete, nu-ți fie teamă de mine, nu ți-aș face cel mai mic rău, pentru nimic în lume. Ba te-aș apăra, te-aș apăra din toate puterile. Spaniolul ăla nu e surd și nici mut, ai lăsat să-ți scape fără să vrei, acum nu mai poți s-o întorci. Tu știi ceva despre Spaniolul ăla, ceva ce nu vrei să dai în vileag. Hai, încrede-te în mine, spune-mi ce e, ai încredere, că n-o să te bag în bucluc.

Huck aruncă o privire în ochii cinstiți ai bătrânului, apoi se apropie, și-i șopti la ureche:

— Nu e Spaniolu' – e Joe Indianu'!

Bătrânul tresări, mai să sară de pe scaun. După o clipă spuse:

— Acum înțeleg! Când ai vorbit de crestat urechile și de tăiat nasul, am crezut că mai pui tu de la tine, ca să înfloreşti povestea. Dar dacă-i vorba de Joe, ăsta e-n stare de orice!

În timp ce mâncau, vorba nu conteni. Bătrânul povesti că, înainte de a se duce la culcare, el și băieții făcuseră rost de un felinar și cercetaseră pârleazul și împrejurimile, ca să vadă dacă nu erau urme de sânge. Sânge nu văzuseră, în schimb puseseră mâna pe o boccea mare cu...

— Cu ce?!

Fulgere să fi fost cuvintele acestea și n-ar fi putut zvâcni mai năvalnic dintre buzele vinete ale lui Huck. Cu ochii căscați, cu răsuflarea tăiată, aștepta răspunsul. Galul tresări, căscă și el ochii la copil... trecură trei secunde, cinci, zece, apoi răspunse:

— Cu unelte de spărgători... Dar ce-i cu tine?

Huck se lăsă înapoi pe scaun, suflând din greu, dar simțindu-se nespus de ușurat și de mulțumit. Galul se uită țintă la el, cu o privire gravă și curioasă:

— Da, unelte de spărgători. Parcă ți s-ar fi luat o piatră de pe inimă. Dar de ce te-ai speriat așa? Ce credeai c-am găsit?

Huck era la mare strâmtoare; ochii bătrânului stăruiau întrebători asupră-i, ar fi dat orice pentru un răspuns ca lumea... Nu găsea nimic, ochii iscoditori îl sfredeleau tot mai adânc. Îi veni în gând un răspuns, fără de noimă; n-avea timp să-l cumpănească, îl rosti la întâmplare, din vârful buzelor:

— Știu și eu, poate niscaiva cărticele de rugăciune...

Bietul Huck era prea nenorocit ca să zâmbească, dar bătrânul fu cuprins de un râs nemaipomenit, ce-i zgâlțâia tot trupul, iar când își mai veni în fire, spuse cu lacrimi în ochi că un râs ca ăsta face parale,

fiindcă îți dă sănătate și te scutește să mai cheltuiești bani cu doctorul. Apoi adăugă:

— Săracul de tine! Tu, unul, nu prea arăți sănătos. Ești galben și frânt de oboseală. Nu ți-e bine deloc. Nu-i de mirare că ești cam aiurit și că-ți pierzi lesne cumpătul. Dar las' c-o să-ți treacă! Îți vii tu în fire, după ce-o să dormi și-o să te odihnești!

Lui Huck îi era necaz că fusese nerod și că trădase o asemenea tulburare. Mai ales că-și schimbase părerea că pachetul adus de la han putea fi comoara, de îndată ce auzise convorbirea de lângă pârleaz. Dar asta era o presupunere, de știut nu știa sigur. Așa încât nu-i de mirare că, auzind povestea boccelei, își dăduse în petic. Dar dacă stătea să se gândească, îi părea bine de această întâmplare măruntă. Acum nu mai avea nicio îndoială că bocceaua nu fusese cea cu pricina și, prin urmare, era liniștit și chiar foarte bucuros. Totul mergea strună; comoara era, așadar, tot la numărul doi; banditii aveau să fie prinși și închiși chiar în acea zi, iar el și Tom puteau să pună mâna pe aur la noapte, fără nicio bătaie de cap și fără să-i mai încurce nimeni.

Tocmai terminaseră de mâncat, când se auzi o bătaie în ușă. Huck căută în grabă o ascunzătoare; nu voia să fie câtuși de puțin amestecat în întâmplările recente. Bătrânul Gal deschise ușa mai multor doamne și domni, printre care și văduva Douglas, și constată cu acest prilej că grupuri întregi de cetățeni urcau dealul, ca să vadă și ei pârleazul. Așadar, știrea se răspândise.

Bătrânul trebui să le povestească musafirilor întâmplările nopții. Văduva, la rândul ei, își exprimă recunoștința că fusese salvată.

— Nu mai pomeniți despre asta, doamnă. Altcuiva îi sunteți mai îndatorată decât mie și băieților mei, însă acela nu-mi dă voie să-i spun numele. Fără el, nici prin gând nu ne trecea să ne ducem acolo.

Bineînțeles, vorbele astea stârniră o nedumerire atât de mare, încât aproape umbri întâmplarea de căpetenie. Dar Galul îi lăsă pe musafiri să se perpelească de o curiozitate pe care aveau s-o transmită întregului

târg și nu se învoi să dea în vileag taina. După ce află toate celelalte amănunte, văduva spuse:

— Aţipisem, citind în pat, şi-am dormit dusă, cu toată gălăgia. De ce n-aţi venit să mă treziţi?

— Ne-am zis că nu face... Nu credeam că o să se mai întoarcă tâlharii; îşi lăsaseră baltă şi uneltele, şi tot... Aşa că, ce rost avea să vă trezesc şi să vă bag în sperieţi?... Negrii mei au stat toţi trei de strajă lângă casa dumneavoastră până la ziuă. Adineaori s-au întors.

Mai veniră şi alţi oaspeţi şi istoria fu povestită şi răspovestită timp de vreo două ceasuri.

În timpul vacanţei nu se ţinea şcoala de duminică, dar toată lumea sosi de la prima oră la biserică. Tulburătoarea întâmplare fu discutată de-a fir-a-păr. Veni vestea că tot nu se dăduse de urma ticăloşilor. După terminarea predicii, pe când înainta prin înghesuială de-a lungul cărării dintre bănci, soţia judecătorului Thatcher se nimeri alături de doamna Harper.

— Oare Becky a mea are de gând să doarmă toată ziua? întrebă ea. Bănuiam că o să fie frântă de oboseală.

— Becky a dumitale?

— Da...

Şi cu o privire speriată:

— N-a dormit la dumneavoastră azi-noapte?

— Aş! De unde!

Doamna Thatcher păli şi căzu pe o bancă. Tocmai atunci trecea prin dreptul lor mătuşa Polly, sporovăind vioaie cu o prietenă.

— Bună ziua, doamnă Thatcher. Bună ziua, doamnă Harper. Închipuiţi-vă că unul dintre băieţii mei, Tom, nu mi-a venit nici până acum acasă. O fi rămas peste noapte în casa vreuneia dintre dumneavoastră, şi-acum i-o fi fost frică să mai vină la biserică. Ah, ce-am să-i fac când oi da ochii cu el!

Doamna Thatcher clătină din cap, sfârşită, pălind şi mai tare.

— N-a rămas la noi, spuse şi doamna Harper, stingherită.

Pe fața mătușii Polly se așternu o vie îngrijorare.

— Joe Harper, l-ai văzut pe Tom al meu în dimineața asta?

— Nu.

— Când l-ai văzut ultima oară?

Joe încercă să-și amintească, dar nu prea știa sigur. Oamenii care ieșeau din biserică se opriseră locului. Treceau șoapte de la unul la altul și pe toate fețele se așternu o neliniște apăsătoare. Tulburată, lumea punea întrebări copiilor și tinerilor învățători care-i însoțiseră. Toți răspundeau că n-au băgat de seamă dacă Tom și Becky se aflau pe puntea vaporașului, la înapoiere; era întuneric, nu se gândise nimeni să cerceteze dacă lipsea cineva. În cele din urmă, unul dintre tineri își exprimă brusc temerea că Becky și Tom mai erau încă în peșteră! Doamna Thatcher leșină; mătușa Polly începu să se tânguie și să-și frângă mâinile.

Vestea îngrijorătoare zbura din gură în gură, din grup în grup, din stradă în stradă. Cinci minute mai târziu, clopotele sunau cu deznădejde și tot târgul era în picioare. Întâmplării de pe măgura Cardiff nu i se mai dădu nicio însemnătate, banditii fură dați uitării. Se înșeuau caii, se alcătuiau echipe de vâslași, cineva dăduse fuga la debarcader, după vaporaș. Nu trecuse nici jumătate de ceas de când se bănuia grozăvia și două sute de bărbați goneau spre peșteră, care pe șosea, care pe apă.

Toată lunga după-amiază, târgușorul păru pustiu și mort. Multe dintre femei se duceau la mătușa Polly și la doamna Thatcher, cu vorbe de mângâiere. Mai și plângeau împreună cu ele și asta le făcea încă mai mult bine ca vorbele.

Toată noaptea, nesfârșit de lungă, târgușorul stătu de veghe, în așteptarea veștilor. Când, în cele din urmă, se lumină de ziuă, singura veste care veni fu: „Mai trimiteți lumânări, și trimiteți și de-ale mâncării." Doamna Thatcher aproape că-și pierduse mințile. Tușa Polly, de asemenea. Judecătorul Thatcher trimitea de la peșteră solii de nădejde și îmbărbătare, care însă nu izbuteau să înveselească pe nimeni.

Bătrânul Gal se înapoie acasă în zorii zilei, stropit de sus până jos cu seu de lumânare, mânjit cu lut și frânt de oboseală. Îl găsi pe Huck în culcușul unde-l lăsase, aiurând, zgâlțâit de friguri. Medicii erau toți la peșteră, așa încât veni să-l îngrijească văduva Douglas, care-l luă sub oblăduirea ei, spunând că va face pentru el tot ce-i va sta în putință, fiindcă oricum ar fi fost, bun sau rău, tot al Domnului era, și dintre toate făpturile Domnului, niciuna nu se cade să fie lăsată pierzaniei. Galul spuse că Huck avea și părți bune, iar văduva îi răspunse:

— Puteți fi siguri. E semnul nelipsit al Domnului. Într-un fel sau altul. Domnul înseamnă cu semnul Său fiecare făptură ce-i iese din mâini.

Înainte de amiază începură să se înapoieze în târg cete de oameni istoviți, dar cei mai voinici dintre târgoveți continuau să-i caute pe copii. Tot ce s-a putut afla în târg era că se cotrobăia prin fiecare ungher și prin fiecare crăpătură, că pe unde umblai, prin labirintul de galerii, vedeai în depărtare

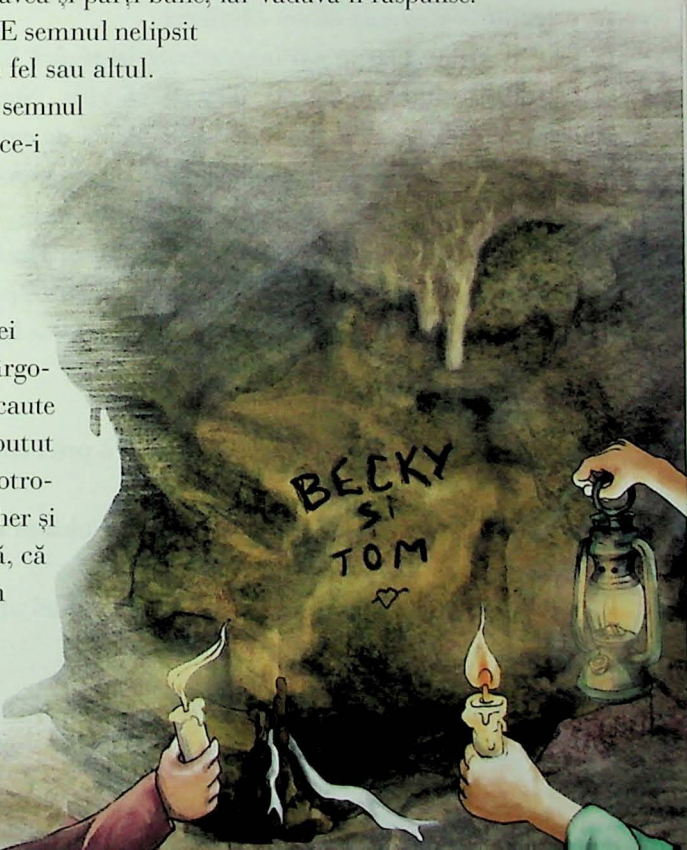

lumini lunecând încoace și încolo, și auzeai ecoul găunos al chiotelor și pocnetelor de pistol răsunând prelung prin bolțile întunecate. Departe de locurile pe unde treceau de obicei turiștii, se găsiseră undeva numele „Becky" și „Tom", scrise cu fum de lumânare pe peretele stâncos și, în apropiere, o panglică mânjită cu seu de lumânare. Doamna Thatcher recunoscu plângând panglica și spuse că era ultima amintire sfântă ce i-a fost dat s-o aibă de la fetița ei și că-i va fi pe veci cea mai scumpă relicvă, deoarece se despărțise cea de pe urmă de trupul însuflețit al copilului, înainte de a-i fi stins ochișorii înspăimântătoarea moarte. Unii povesteau că la răstimpuri se vedea în peșteră câte-un strop îndepărtat de lumină; atunci izbucnea îndată un chiuit asurzitor și o ceată de douăzeci de oameni pornea de-a lungul galeriei ce răsuna de ecouri. De fiecare dată urma însă o dezamăgire cruntă – nu erau copiii, ci doar luminița vreunuia dintre căutători.

Trei zile și trei nopți îngrozitoare își târâră în silă ceasurile, și târgul căzu într-o toropeală fără de nădejde. Nimeni nu avea chef de nimic. Descoperirea întâmplătoare, făcută de curând, că hangiul de la Hanul Temperanței ținea băuturi alcoolice, emoționă prea puțin opinia publică, deși era un fapt destul de senzațional.

Când frigurile îi dădură un scurt răgaz, Huck, slăbit, aduse vorba despre hanuri. Temându-se nelămurit de tot ce putea fi mai rău, întrebă, în cele din urmă, dacă în timpul cât fusese bolnav se găsise ceva la Hanul Temperanței.

— Da, răspunse văduva.

Huck sări în capul oaselor ca ars, și o privi cu ochi mari, speriați.

— Ce? Ce s-a găsit?

— Băutură. Și localul a fost închis. Culcă-te înapoi, copile. Vai, ce m-ai speriat!

— Mai spuneți-mi un singur lucru, numai atât, vă rog din suflet! Tom Sawyer a fost ăla care-a găsit-o?

Pe văduvă o podidi plânsul.

— Sst, taci, taci! Ți-am spus că n-ai voie să vorbești. Ești foarte, foarte bolnav.

Vasăzică nu se găsise decât băutură! Să se fi găsit aurul, ar fi fost un tărăboi grozav. Vasăzică era pierdută comoara, pierdută pentru vecie! Dar văduva oare de ce-o fi plângând? Ciudat, cum plângea așa tam-nisam!

Gândurile învălmășite și tulburi îi frământau mintea lui Huck și-l obosiră într-atât, încât până la urmă adormi.

Văduva își spuse în sinea ei:

„Uite-l, a adormit, biet copil fără căpătâi! Întreba dacă a găsit-o Tom Sawyer! O, de l-ar găsi cineva pe Tom Sawyer! N-au mai rămas mulți care să aibă putere și nădejde să-l mai caute!“

Capitolul XXXI

Să vedem acum ce au făcut în excursie Tom și Becky. Au umblat împreună cu ceilalți pe sub bolțile întunecoase, privind minunile cunoscute ale peșterii, minuni botezate cu nume destul de pompoase: „Salonul", „Catedrala", „Palatul lui Aladin" și așa mai departe. Apoi începuse joaca de-a v-ați ascunselea, la care au luat parte cu însuflețire. În cele din urmă, Tom și Becky se cam săturaseră de zbenguială și au pornit la plimbare de-a lungul unei galerii întortocheate. Țineau lumânările sus, silindu-se să citească păienjenișul încâlcit de nume, date, adrese poștale și cugetări, zugrăvite ca o frescă, în fum de lumânare, pe pereții stâncoși. Tot hoinărind și flecărind între ei, aproape nici n-au băgat de seamă că ajunseră într-o parte a peșterii în care pereții nu mai erau mâzgăliți. Se iscăliră cu fum sub un pervaz de piatră care ieșea din perete și merseră înainte. Curând ajunseră într-un loc unde un firicel de apă calcaroasă, picurând peste o treaptă, alcătuise de-a lungul erelor o Niagară dantelată și creață, din piatră lucie și nepieritoare.

Ca să-i facă o bucurie lui Becky, Tom se strecură îndărătul cascadei de piatră și o lumină. Atunci băgă de seamă că acea cascadă acoperea ca o perdea un fel de scară naturală, foarte abruptă, strânsă între pereți înguști. Îndată îl cuprinse râvna de a o explora. Becky se lăsă ușor ispitită și porniră în cercetare, după ce, mai întâi, traseră un semn de fum de lumânare, pentru a se putea călăuzi mai târziu. Umblară orbecăind ba pe un drum, ba pe altul, pătrunzând departe, în adâncurile tainice ale peșterii. La o răscruce, mai făcură un semn și o luară în altă direcție, dornici de noutăți pe care să le vestească celor rămași sus. Într-un loc dădură de o văgăună largă, din a cărei boltă atârnau o mulțime de stalactite sclipitoare, mari cât un picior de om. Dădură ocol văgăunii, minunându-se de atâta frumusețe, apoi o părăsiră intrând într-unul dintre numeroasele coridoare ce porneau din ea. Curând ajunseră la un havuz fermecător, al cărui bazin era încrustat cu o horbotă de gheață, din cristale sclipitoare. Se aflau în mijlocul unei văgăuni cu pereții sprijiniți de un mare număr de piloni cu forme fantastice, alcătuiți din îmbinarea unor stalactite și stalagmite mari, care se formaseră de pe urma neîncetatei picurări a apei, de-a lungul veacurilor. Pe bolta văgăunii se strânseseră pâlcuri imense de lilieci, atârnând ciorchine, mii și mii laolaltă. Lumina stârni jivinele, care pogorâră roind cu sutele, scoțând țipete ascuțite și năpustindu-se furioase spre lumânări. Tom le cunoștea obiceiurile și știa care-i primejdia. O luă pe Becky de mână și o zori către cel mai apropiat coridor, dar ea n-apucă să iasă din văgăună, când aripa unui liliac îi stinse lumânarea. Liliecii îi goniră așa pe copii o bună bucată de drum; dar apucând-o mereu pe alte coridoare ce li se deschideau în față, scăpară în cele din urmă de lighioanele primejdioase. Peste puțin timp, Tom descoperi un lac subteran; nu putea ști cât de mare era, căci malurile lui se pierdeau în negurile peșterii. Ar fi vrut să-i exploreze marginile, să vadă cât era de întins, dar socoti că e mai bine ca mai întâi să se așeze puțin jos, să se odihnească. Pentru întâia oară, tăcerea adâncă ce domnea în jur se lăsă pe sufletul lor ca o mână de gheață.

— Nici n-am băgat de seamă până acum, spuse Becky, dar parcă ar fi trecut o veșnicie de când n-am mai auzit glasurile celorlalți.

— Păi, dacă stai să te gândești, Becky, noi suntem cu mult sub dânșii și nici nu știu unde, la nord, la sud, la est... De-aici nici nu putem să-i auzim.

Becky începu să se îngrijoreze.

— Oare cât e de când am coborât noi aici, jos, Tom? Ar fi bine să ne înapoiem.

— Da, ai dreptate. N-am face rău.

— Tu știi drumul înapoi, Tom? Mie mi se pare grozav de încâlcit.

— Cred că l-aș nimeri. Dar nu uita de lilieci. Dacă ne sting ambele lumânări, ce ne facem? Să încercăm alt drum să nu mai dăm pe-acolo.

— Bine, dar numai de nu ne-am rătăci. Ar fi groaznic!

Copila se cutremură la gândul acesta înspăimântător.

O luară pe un coridor și îl străbătură în tăcere, vreme îndelungată, aruncând câte o privire în fiecare deschidere nouă ce se ivea, ca să-și dea seama dacă mai trecuseră cumva pe acolo – dar toate le erau străine. De câte ori cerceta Tom câte o galerie nouă, Becky pândea pe fața lui un semn dătător de curaj; el însă îi spunea cu voioșie prefăcută:

— A, e-n regulă. Nu e ăsta drumu', da' o să-l găsim numaidecât pe-ăl bun.

Însă cu fiecare nouă dezamăgire nădejdea îi pierea și curând începu s-o ia pe coridoare la voia întâmplării, în dorința disperată de a găsi drumul cel bun. Tot mai spunea: „E-n regulă!", dar din pricina spaimei ce-i împovăra inima, vorbele lui își pierduseră tonul firesc și păreau să spună: „E-n zadar!" Becky pășea pe urmele lui, înspăimântată până în adâncul sufletului, și făcea sforțări deznădăjduite să nu plângă, dar mereu o podideau lacrimile. În cele din urmă, spuse:

— Hai, Tom, nu-ți fie teamă de lilieci, hai să ne-ntoarcem tot pe drumul pe care am venit! Mi se pare că ne încurcăm din ce în ce mai rău!

Tom se opri:

— Ascultă!

Tăcere adâncă, atât de adâncă, încât își auzeau răsuflarea. Tom dădu un chiot. Chemarea trezi ecouri prelungi în bolțile pustii și se stinse în depărtare, într-un sunet slab, care aducea cu un chicotit batjocoritor.

— Vai, nu mai face așa, Tom, e îngrozitor! zise Becky.

— E îngrozitor, da' mai bine lasă să mai strig, Becky, poate că ne-aude careva.

Și strigă iarăși.

Acel „poate că ne-aude" era și mai înfiorător decât râsul sinistru, căci mărturisea pieirea nădejdii. Copiii rămaseră locului, ascultând; nu se auzea nimic. Tom o luă îndată înapoi pe drumul pe care veniseră și grăbi pașii. Nu trecu mult și o oarecare nehotărâre în mișcările lui îi dezvălui fetei alt fapt înspăimântător; nu găsea drumul înapoi!

— Vai, Tom, n-ai făcut niciun semn!

— Acum văd și eu, Becky, ce prost am fost! Ce prost! Nici prin gând nu mi-a trecut că s-ar putea să ne întoarcem pe același drum! Nu, nu pot să-l găsesc. M-am încurcat de tot.

— Tom, Tom, ne-am rătăcit! Ne-am rătăcit! N-o să mai putem ieși niciodată din locul ăsta îngrozitor, niciodată! Ah, de ce ne-am despărțit de ceilalți?!

Căzu și începu să plângă cu atâta disperare, încât Tom se sperie la gândul că ar putea să moară sau să-și piardă mințile. Se așeză lângă ea și o cuprinse în brațe. Ea își ascunse fața la pieptul lui, se agăță de el, își revărsa spaima grozavă și zadarnicele păreri de rău, dar ecourile îndepărtate se preschimbau toate în râsete batjocoritoare. Tom o ruga să nu-și piardă nădejdea; ea îi răspundea că nu poate. Atunci el începu să se învinovățească și să se mustre amarnic că o adusese într-o asemenea nenorocire; aceasta avu un efect mai bun. Becky spuse că o să încerce să prindă iar curaj, c-o să se ridice și o să-l urmeze oriunde o s-o ducă, numai să nu mai vorbească așa. Fiindcă, spunea ea, vina lui nu era mai mare ca a ei.

Se sculară iar și merseră fără nicio țintă, la voia întâmplării. Tot ce puteau face era să meargă și să tot meargă. În scurt timp, nădejdea

păru să se ivească iar, fără niciun temei, doar fiindcă e în firea ei să reînvie, când izvorul nu-i este secat de bătrânețe sau de eșecuri repetate.

Peste puțin timp, Tom îi luă lui Becky lumânarea din mână și o stinse. Era o economie de mare însemnătate! Nu fu nevoie de cuvinte! Becky înțelese numaidecât și nădejdea i se spulberă din nou. Știa că Tom avea în buzunar o lumânare întreagă și încă vreo trei sau patru capete – și totuși se gândea să facă economie!

Nu trecu mult și oboseala începu să-și spună cuvântul. Copiii încercau să nu țină seama de ea; era groaznic să te gândești să te oprești, când timpul devenise atât de prețios. Mergând într-o direcție oarecare, indiferent încotro, înaintau cel puțin și s-ar fi putut să dea de drumul cel bun, dar să stea jos ar fi însemnat să ispitească moartea, să-i scurteze truda.

În cele din urmă, plăpândele mădulare ale fetiței nu mai voiră s-o poarte. Ea se așeză și Tom se odihni alături de ea; vorbiră despre casă, despre prietenii de acolo, despre paturile lor moi, și mai ales despre lumină! Becky plângea, și Tom se străduia în fel și chip s-o încurajeze, dar toate îmbărbătările lui se epuizaseră și parcă sunau a bătaie de joc. Fata era atât de istovită, încât în cele din urmă ațipi. Tom se bucură. Ședea și se uita la fața ei trasă și vedea cum se destinde și se însenină sub înrâurirea unor vise plăcute; curând îi miji pe obraji un zâmbet stăruitor. Chipul ei pașnic răsfrângea oarecare liniște și alinare în propriul suflet și gândurile sale începură să rătăcească spre timpuri trecute și amintiri ca din vise. Era cufundat în gânduri, când Becky se trezi, râzând voioasă; dar în aceeași clipă râsul îi încremeni pe buze și fu urmat de un geamăt.

— Ah, cum de-am putut să dorm?! Ce bine era să nu mă fi trezit niciodată!... Nu, Tom, nu, n-am vrut să zic asta! Nu te mai uita așa la mine!... N-o să mai vorbesc așa...

— Îmi pare bine c-ai dormit, Becky. Acum o să fii odihnită și să vezi c-o să găsim drumul și-o să ieșim.

— Să încercăm, Tom! Dar am văzut în vis un ținut așa frumos! Cred că acolo o să ajungem!

— Nu se știe, nu se știe. Ai curaj, Becky, și haide să mai încercăm.

Se sculară de jos și merseră iar, ținându-se de mână, deznădăjduiți. Încercară să-și dea seama de cât timp se aflau în peșteră; li se părea că trecuseră zile și săptămâni de când erau acolo. Dar nu, era cu neputință, lumânările nu se sfârșiseră încă.

După o vreme îndelungată – nici nu mai știau cât trecuse –, Tom stărui să pășească încet și să asculte cu atenție dincotro se auzea picur de apă; trebuiau să găsească un izvor. Curând găsiră unul și atunci Tom spuse că era timpul să se mai odihnească. Amândoi se simțeau frânți de oboseală; totuși, Becky spunea că ar putea să mai meargă puțin. Se miră că Tom nu voia. Nu înțelegea de ce. Se așezară. Îndată începură să-i frământe gândurile; niciunul nu scotea o vorbă. În cele din urmă, Becky rupse tăcerea:

— Tom, mi-e foame de nu mai pot!

Tom scoase ceva din buzunar.

— Mai știi ce-i asta?

Pe chipul fetei se ivi umbra unui surâs.

— E torta noastră de nuntă, Tom.

— Da, aș vrea să fie mare cât o roată, fiindcă-i tot ce avem.

— O pusesem deoparte din excursie, Tom, ca să vedem ce visăm după ce-o mâncăm, cum fac oamenii mari cu torta de nuntă, dar pentru noi o să fie praznicul de...

Nu-și rosti gândul până la urmă. Tom împărți prăjitura. Becky mâncă cu poftă, pe când Tom doar ciugulea din jumătatea lui. Apă rece aveau din belșug, pentru a-și încheia ospățul. Peste puțin, Becky fu de părere s-o pornească iar. Tom rămase o clipă tăcut. Apoi întrebă:

— Becky, ai să fii cuminte dacă-ți spun ceva?

Becky păli, dar răspunse că are să fie.

— Uite, Becky, trebuie să rămânem aici, unde e apă de băut. Ăsta-i ultimul muc de lumânare!

Becky dădu frâu liber lacrimilor și tânguirilor. Tom se străduia din răsputeri să-i dea curaj, dar nu prea izbutea.

— Tom! spuse Becky într-un târziu.

— Da, Becky, ce e?

— Au să vadă că lipsim și au să vină să ne caute!

— Da, or să ne caute! Sigur c-or să ne caute!

— Poate ne caută și acum, Tom?

— Da, și eu cred că s-ar putea să ne caute și acum. Așa sper, că ne caută.

— Când au să bage de seamă că lipsim?

— Când or să se întoarcă la vaporaș, cred.

— Tom, până atunci s-ar putea să fie întuneric, oare au să bage de seamă că noi n-am ajuns?

— Știu și eu? În tot cazul, o să bage de seamă maică-ta de cum s-or înapoia ceilalți.

Privirea speriată a fetei îl aduse la realitate; își dădu seama că spusese o prostie. Becky nu era așteptată acasă în noaptea aceea! Copiii tăcură iar, îngânduraţi. În clipa următoare, o nouă criză de deznădejde a fetei îi dovedi lui Tom că se gândise la același lucru ca și el; a doua zi fiind duminică, s-ar fi putut să treacă jumătate din dimineață până să descopere doamna Thatcher că Becky nu era la doamna Harper. Copiii își pironiră ochii asupra mucului de lumânare, urmărind cum se mistuie încet, nemilos, văzură cum rămâne în cele din urmă un crâmpei golaș de feștilă, văzură flacăra neputincioasă înălțându-se și coborând, și iar înălțându-se și coborând, sulul subțire de fum suind și stăruind o clipă în vârf – apoi puse stăpânire pe toate îngrozitoarea beznă.

Cât timp mai trecu până să-și dea Becky seama că plângea în brațele lui Tom, niciunul dintre ei n-ar fi putut spune. Tot ce știau era că, după un timp ce le păruse nesfârșit de lung, se treziră amândoi uluiți din nesimțirea somnului, pentru a-și da curând iar seama de nenorocirea lor. Tom spuse că s-ar putea ca între timp să se fi făcut duminică, poate chiar luni. Încercă s-o facă pe Becky să vorbească, dar mâhnirea ei era

prea mare; pierduse orice nădejde. Tom îi aminti că de mult trebuie să se fi observat lipsa lor și că, fără îndoială, cei de acasă îi și căutau. Are să strige, poate vine cineva. Încercă, dar ecourile îndepărtate vuiau atât de înfricoșător în beznă, încât renunță.

Ceasurile se scurgeau zadarnic, foamea începu iar să-i chinuie. Mai rămăsese o parte din jumătatea de prăjitură a lui Tom; au împărțit-o și au mâncat-o. Dar acum parcă le era și mai foame ca înainte. Biata fărâmă nu făcuse decât să le ațâțe pofta.

Deodată, Tom exclamă:

— Sst!... Ai auzit?

Amândoi ascultară cu încordare. Se auzea un sunet stins, ca o chemare de la mari depărtări. Tom răspunse într-o clipă; apoi, ținând-o de mână pe Becky, porni bâjbâind în direcția sunetului. Peste puțin timp, se opri iar să asculte. Sunetul se auzea din nou, de data asta parcă ceva mai lămurit.

— Ei sunt, zise Tom, se apropie! Haide, Becky, am scăpat!

Bucuria copiilor era nemărginită, dar nu se puteau grăbi, fiindcă știau că drumul era plin de gropi; trebuiau să fie atenți. Curând dădură peste o groapă și fură siliți să se oprească. Putea să aibă un metru adâncime, putea să aibă și patruzeci; în tot cazul, nu erau în stare s-o treacă. Tom se culcă la pământ, rezemându-și pieptul de marginea gropii și întinse mâinile cât putu. Nu dădea de fund. Trebuiau așadar să rămână acolo să-i aștepte pe cei care porniseră în căutarea lor. Ascultară din nou cu încordare. Nu mai încăpea îndoială, strigătele acelea stinse se tot îndepărtau! Încă o clipă, două, și nu se mai auziră. Îi cuprinse o jale cumplită. Li se rupea inima de deznădejde! Tom strigă până răgușì, dar în zadar. Vorbind cu Becky, se prefăcea vesel, încrezător; dar se scurse iarăși un veac de înfricoșată așteptare fără a se mai auzi vreun sunet.

Copiii orbecăiră pe același drum înapoi până la izvor. Timpul se târa încet, obositor. Adormiră iarăși și se treziră înfometați și covârșiți de mâhnire. Tom era încredințat că între timp mai trecuse o zi și că trebuia să se fi făcut marți.

Deodată îi dădu prin gând că mai bine ar explora galeriile laterale din apropiere, decât să îndure povara timpului apăsător fără a face nimic. Scoase din buzunar o sfoară de zmeu, o legă de o piatră ieșită din perete și apoi porniră. Tom mergea în frunte, desfășurând sfoara, pe măsură ce înaintau bâjbâind. Făcuseră vreo douăzeci de pași, când coridorul se sfârși într-un fel de trambulină. Tom se lăsă în genunchi, pipăi dedesubt, apoi după colț, cât ajungea cu mâinile; se sili să se mai întindă încă puțin spre dreapta, când, deodată, la o depărtare de vreo zece metri, apăru de după stâncă o mână omenească ținând o lumânare! Tom scoase un chiot lung de bucurie și, în aceeași clipă, omul cu lumânarea se arătă întreg: era Joe Indianul! Tom încremeni. Nu mai putea face o mișcare. În clipa următoare însă, răsuflă ușurat, căci „Spaniolul" o rupse la fugă și se făcu nevăzut. Tom se mira că Joe nu-i recunoscuse glasul și că nu se năpusti asupra lui, să-l ucidă pentru că depusese mărturie împotrivă-i la proces. Dar se vede că ecoul îi schimbase glasul. „Fără îndoială că de asta nu m-a recunoscut", gândi el. De spaimă i se înmuiaseră toți mușchii; simțea că i se taie picioarele. Își zise că dacă avea putere să ajungă până la izvor, va rămâne acolo, și pentru nimic în lume nu se va mai expune primejdiei de a da ochii cu Joe Indianul. Avu grijă să-i ascundă lui Becky ceea ce văzuse. Îi spuse că strigase așa într-o doară, poate avea norocul să-l audă cineva.

Dar foamea și deznădejdea pot crește într-atât, încât până la urmă să fie mai tari decât frica. Altă nesfârșită așteptare lângă izvor, alt somn îndelungat aduseră schimbări. Copiii se deșteptară chinuiți de o foame sălbatică. Tom era încredințat că între timp se făcuse miercuri sau joi, poate chiar vineri sau sâmbătă, și că cei de acasă renunțaseră să-i mai caute. Propuse să meargă amândoi să exploreze altă galerie. Era gata să-l înfrunte pe Joe Indianul și orice alte grozăvii. Dar Becky era foarte slăbită. Căzuse într-o lâncezeală mohorâtă din care Tom nu izbutea s-o scoată. Spunea că de-acu' are să aștepte acolo unde se găsea, până să vină moartea – tot nu mai era mult până atunci. Îl îndemna pe Tom să meargă în explorare cu sfoara de zmeu, dacă voia, dar îl rugă fierbinte

să se înapoieze din când în când și să-i vorbească. Obținu de la el făgăduiala că, atunci când va veni ceasul cel înfricoșător, va sta alături de ea și o va ține de mână până se va sfârși chinul. Tom o sărută, simțind că-l îneacă un nod în gât și se prefăcu foarte încrezător că-i va întâlni pe cei care umblau în căutarea lor sau că va găsi vreo ieșire din peșteră. Apoi luă în mână sfoara de zmeu și porni orbecăind de-a bușilea, chinuit de foame și cu sufletul împovărat de negre presimțiri.

Capitolul XXXII

Venise și ziua de marți, se lăsă și seara. Târgușorul St. Petersburg tot cufundat în jale zăcea. Copiii pierduți nu fuseseră găsiți. Oamenii se rugaseră pentru ei din toată inima, și cu preotul în biserică, și singuri acasă. Dar de la peșteră tot nu sosea nicio veste bună. Cei mai mulți dintre târgoveți încetaseră căutările și-și reluaseră îndeletnicirile obișnuite, spunând că era limpede că cei doi copii nu vor fi găsiți niciodată.

Doamna Thatcher căzuse greu bolnavă și aproape toată vremea aiura. Lumea spunea că ți se rupea inima văzând-o cum își cheamă copilul, cum înalță capul de pe pernă și ascultă așa, în neștire, câte un minut întreg, pentru ca apoi să cadă iar obosită în culcuș, gemând.

Mătușa Polly se cufundase într-o posomorâre statornică și părul ei cărunt albise aproape de tot. În noaptea de marți spre miercuri, locuitorii târgului merseră la culcare mâhniți și fără de nădejde.

Dar în toiul nopții, se porniră deodată să bată clopotele, de răsuna tot târgul. Într-o clipă, ulițele roiau de oameni pe jumătate îmbrăcați, care alergau de colo-colo, ca ieșiți din minți, strigând cât îi ținea gura: „Sculați-vă! Sculați-vă! Au fost găsiți, au fost găsiți!“ Hărmălaia spori când se apucară să bată în tingiri și să sufle în goarne, până ce toată populația se grămădi buluc, îndreptându-se către râu, în întâmpinarea copiilor. Îi întâlni venind într-o trăsură deschisă, trasă de cetățeni care chiuiau.

Mulțimea se îmbulzi împrejurul trăsurii, însoțind-o în marșul ei triumfal spre casă, pe ulița mare, asemenea unui șuvoi năvalnic, în răcnete de ura și iar ura! Tot târgul era luminat, nimeni nu se mai duse la culcare. Nicicând nu mai văzuse târgușorul o noapte atât de măreață.

În prima jumătate de ceas, un alai de târgoveți se perindă prin casa judecătorului Thatcher. Se năpusteau să-i sărute pe cei salvați, strângeau din răsputeri mâna doamnei Thatcher, încercau să vorbească și nu izbuteau, și în cele din urmă plecau vărsând șiroaie de lacrimi.

Fericirea mătușii Polly era deplină; a doamnei Thatcher rămăsese însă tulburată de o grijă; nu putea fi întreagă decât după ce mesagerul trimis cu marea veste spre peșteră avea să-i dea de știre și soțului ei.

Tom stătea întins pe canapea, înconjurat de o mulțime de lume care asculta cu sufletul la gură povestea miraculoasei aventuri, pe care el o mai înflorea pe ici, pe colo cu amănunte impresionante. Încheie istorisind cum o lăsase pe Becky și plecase într-o expediție de explorare, cum trecuse prin două coridoare cât îl dusese sfoara de zmeu, cum întinsese de ea cât putuse, ca să-i mai ajungă pentru un al treilea coridor, cum era cât pe ce să se înapoieze, când zărise mijind în depărtare un strop de lumină, ce parcă aducea cu lumina zilei... Scăpase sfoara, orbecăise

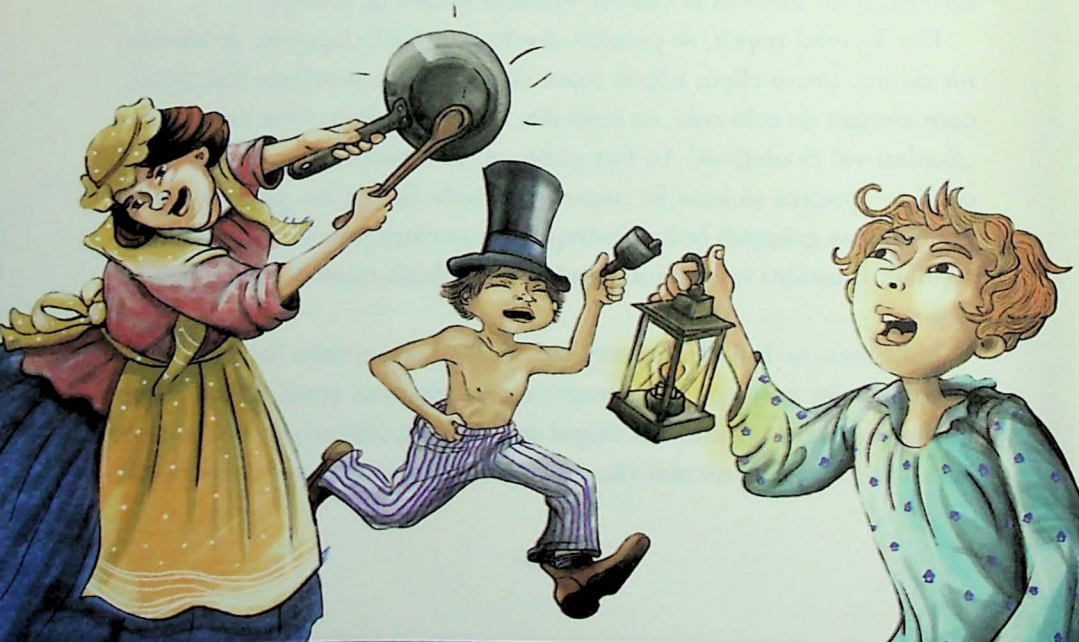

într-acolo, vârâse capul și umerii printr-o gaură mică și văzuse marele Mississippi rostogolindu-și domol apele la vale! Iar dacă s-ar fi nimerit să fie noapte, n-ar fi văzut stropul de lumină și n-ar mai fi explorat coridorul acela! Povesti cum se înapoiase s-o ia pe Becky, aducându-i vestea cea bună, și ea îi răspunsese s-o lase în pace, să n-o mai hărțuiască cu asemenea năzbâtii, fiindcă era obosită și știa prea bine c-o să moară, și abia aștepta. Descrise cum se trudise s-o convingă și cum ea aproape că leșinase de fericire când, bâjbâind până în acel loc, văzuse aievea stropul albastru de lumină. Povesti cum se vârâse el mai întâi prin gaură și cum o ajutase apoi și pe ea să iasă, cum se așezară jos, plângând de bucurie, cum trecuseră niște oameni într-o barcă, iar Tom îi strigase și le povestise ce pățiseră și cât erau de înfometați, cum oamenii mai întâi nu crezuseră năstrușnica povestire, fiindcă, ziceau, „sunteți la opt kilometri mai jos, pe râu, de valea în care se află peștera"; cum îi luaseră apoi cu ei în barcă, și vâsliseră până la o casă, unde

le dăduseră să mănânce și, în sfârșit, cum, după ce îi lăsaseră să se odihnească două, trei ceasuri din noapte, îi aduseseră acasă.

Cu ajutorul colacilor de frânghie pe care îi desfășuraseră în urmă-le, judecătorul Thatcher și cei câțiva bărbați, care încă mai căutau copiii, fură găsiți în peșteră înainte de răsăritul soarelui și aflară vestea cea mare.

Tom și Becky descoperiră curând că cele trei zile și trei nopți petrecute în peșteră lăsaseră urme de care nu puteau scăpa cu una cu două. Stătură în pat miercuri și joi, și parcă se simțeau din ce în ce mai obosiți și mai sfârșiți. Tom se sculă puțin joi, vineri ieși în târg, iar sâmbătă se plimbă aproape toată ziua. Dar Becky nu ieși din casă până duminică, și chiar atunci tot mai arăta ca după o boală grea.

Tom află de boala lui Huck și vineri se duse să-l vadă; dar nu i se îngădui să intre în camera bolnavului. Sâmbătă și duminică la fel. După asta i se dădu voie să-l vadă zilnic, însă cu rugămintea de a nu-și povesti peripețiile și de a nu-i pomeni de nimic care ar putea să-l tulbure. Văduva Douglas era de față, ca să fie sigură că băiatul se ține de cuvânt. Tom aflase acasă despre întâmplarea de pe măgura Cardiff și mai află că trupul zdrențărosului fusese găsit în apă, în apropierea debarcaderului; se înecase, poate, în timp ce încerca să fugă.

Cam la două săptămâni după scăparea din peșteră, Tom se duse iar să-l vadă pe Huck, care între timp se înzdrăvenise îndeajuns pentru a fi în stare să asculte întâmplări tulburătoare. Tom știa câte ceva care putea să-l intereseze.

Casa judecătorului Thatcher era în drum și Tom se opri s-o vadă pe Becky. Judecătorul și câțiva prieteni ai săi îl traseră de limbă pe Tom, să audă ce mai zice. Cineva îl întrebă în râs dacă n-ar vrea să mai meargă o dată în peșteră. Tom răspunse că da, că nu i-ar părea rău.

Atunci judecătorul interveni:

— Da, da, și fără îndoială că mai sunt și alții ca tine. Dar am avut noi grijă de asta. N-are să se mai rătăcească nimeni în peștera aceea.

— Cum așa?

Judecătorul răspunse:

— Fiindcă acum două săptămâni am pus să se căptușească poarta cea mare a peșterii cu tablă de fier din cea mai groasă și să fie zăvorâtă cu trei zăvoare; iar cheile-s la mine.

Tom se făcu alb ca varul.

— Ce e, băiatule? Nu ți-e bine? Ia, s-alerge careva s-aducă un pahar cu apă!

Apa fu adusă și i se stropiră obrajii băiatului.

— Așa, acu' ți-ai revenit. Ce-ai avut, Tom?

— Vai, domnule judecător! În peșteră... Joe Indianul e în peșteră!

Capitolul XXXIII

Vestea se răspândi ca fulgerul și vreo douăsprezece bărci încărcate cu oameni porniră îndată spre peștera lui McDougal, iar vaporașul, ticsit de lume, îl urmă peste puțin. Tom Sawyer se afla în barca ce-l ducea pe judecătorul Thatcher.

Când fu descuiată ușa, o priveliște înfiorătoare se desprinse din penumbra văgăunii. Joe Indianul zăcea întins pe jos, mort, cu fața aproape de crăpătura ușii – ca și cum ochii lui ar fi fost ațintiți până în ultima clipă asupra luminii și voioșiei vieții de afară. Tom era mișcat, căci știa din proprie experiență cât trebuie să fi suferit ticălosul acela. Îi era milă și totodată îl năpădi un simțământ de ușurare și de siguranță, care îl făcea să-și dea seama abia acum cât de mare fusese povara spaimei ce-i apăsa sufletul, din ziua în care își ridicase glasul împotriva fiorosului bandit.

Pumnalul lui Joe Indianul zăcea în apropiere, cu lama frântă în două. O parte din grinda cea mare, de temelie, a ușii fusese făcută aşchii-aşchii, cioplită până în partea cealaltă, cu migăloasă trudă – zadarnică trudă, deoarece stânca muntelui alcătuia, dincolo de grindă, un prag de cremene, în care cuțitul neputincios se frânsese. Dar chiar să nu fi existat acel obstacol de piatră, și tot zadarnică i-ar fi fost truda, căci Joe Indianul nu s-ar fi putut strecura pe sub ușă, măcar de-ar fi tăiat grinda în întregime – și asta o știa prea bine. Așa că nu crestase lemnul decât ca să facă ceva, ca să-i treacă timpul, timpul apăsător, și să-și ocupe cu ceva mintea chinuită. De obicei, la intrarea peșterii se găseau cel puțin cinci-șase capete de lumânări lăsate înfipte în crăpăturile peretelui de turiștii care plecau; acum nu se vedea niciunul. Captivul le culesese pe toate și le mâncase. Se străduise să prindă și lilieci, și prinsese câțiva, pe

care-i mâncase în întregime, lăsând în urmă doar ghearele. Nenorocitul murise de foame. Aproape de el se afla o stalagmită, înălțată încetul cu încetul, de-a lungul veacurilor, de picurul unei stalactite de deasupra ei. Captivul retezase vârful stalagmitei și pe ciotul ei așezase o piatră în care scobise o adâncitură, ca să prindă stropul neprețuit ce cădea o dată la douăzeci de minute, cu regularitatea oarbă a unui mecanism de ceasornic; o linguriță în douăzeci și patru de ore. Picătura cădea pe vremea când piramidele abia se înălțau, când era asediată Troia, când se puneau temeliile Romei, când Isus era răstignit pe cruce, când William Cuceritorul întemeia imperiul britanic, cădea pe când Columb rătăcea pe întinsul mărilor și pe când lumea abia auzise de măcelul de la Lexington. Mai cade și acum și va mai cădea când toate faptele povestite mai sus vor fi pogorât în după-amiaza istoriei, în penumbra tradiției și se vor fi topit în noaptea fără de sfârșit a uitării. Oare picătura aceea de apă a căzut cu răbdare timp de cinci mii de ani, ca să astâmpere odată și odată, la nevoie, setea unei biete ființe omenești? Și oare ce-i va mai fi dat să facă timp de zece mii de ani de acum încolo? Dar asta nu are nicio însemnătate. Mulți ani s-au scurs de când nefericitul metis a cioplit piatra ca să prindă în scobitura ei neprețuitul strop de apă, dar turistul care vine să vadă minunile din peștera lui McDougal privește și azi încă îndelung, cu uimire, tulburătoarea piatră și stropul de apă ce picură pe îndelete. „Ceașca lui Joe Indianul" este cel mai minunat lucru pe care-l poți vedea dintre toate minunățiile peșterii. Cu ea nu se poate măsura nici măcar „Palatul lui Aladin".

Joe Indianul a fost înmormântat chiar lângă gura peșterii. S-au adunat acolo oameni venind cale de șapte poște, pe apă și pe uscat, din târg și din toate cătunele și fermele de prin împrejurimi; și-au adus și copiii, și tot felul de provizii, și au mărturisit că s-au distrat aproape tot atât de bine la înmormântarea banditului, pe cât se așteptau să se distreze la spânzurarea lui.

Odată cu înmormântarea s-a sfârșit și cu demersurile pentru obținerea iertării lui Joe Indianul, care luau mereu amploare. Se făcuse o

petiție către guvernator, pe care se strânsese o mulțime de semnături, se ținuseră numeroase „adunări" lacrimogene și elocvente și se numise un comitet de doamne plângărețe, care, îmbrăcate în straie cernite, urmau să meargă să se tânguie la picioarele guvernatorului, implorându-l să se lase prostit, să fie milos și să-și calce în picioare datoria. Existau unele indicii după care Joe Indianul ar fi omorât cinci cetățeni ai târgului, dar ce-are-a face? Satana în carne și oase să fi fost, și tot s-ar fi găsit destui oameni slabi de înger gata să-și mâzgălească numele pe o cerere de grațiere și să verse pe ea o lacrimă din ochii lor, cișmele pururi curgătoare.

A doua zi dimineață, după înmormântare, Tom îl duse pe Huck într-un loc al lor, ca să stea serios de vorbă cu el. Între timp, Huck aflase de la Gal și de la văduva Douglas peripețiile prietenului său, dar Tom spuse că mai era un lucru pe care nu-l putuse afla de la el, și tocmai despre asta voia să-i vorbească acum. Huck se întristă:

— Știu ce. Ai intrat la număru' doi și n-ai găsit decât whisky. Nu mi-a spus nimeni că tu ai fost ăla care-a găsit băutura, da' cum am auzit de chestia asta, mi-am închipuit numaidecât și am știut că nu găsiseși banii, fiin'că altminteri mi-ai fi dat de știre într-un fel, chiar dacă tăceai chitic față de ăilalți. Tom, eu am presimțit totdeauna că n-o să punem noi mâna pe comoara aia cât îi lumea.

— Aș, Huck, nu l-am pârât eu pe hangiu. Nu știi că era liniște la han, sâmbătă, când am plecat în excursie? Nu ții minte că trebuia să stai la pândă în noaptea aia?

— Ba da, cum să nu țin minte? Aoleo, parcă ar fi trecut un an de atunci! Chiar în noaptea aia m-am luat după Joe Indianul și l-am urmărit pân' la casa văduvei.

— *Tu* l-ai urmărit?

— Da, da' auzi, o vorbă să nu scoți! Joe Indianul e-n cârdășie cu alții de teapa lui și n-am chef să-mi poarte sâmbetele și să-mi facă mai știi ce! Să nu fi fost eu, ehe! Ăla era acum hăt în Texas și nici capu' nu-l durea.

Huck îi povesti lui Tom toate peripețiile prin care trecuse. Tom nu avea de unde să știe, fiindcă până atunci nu aflase decât despre ceea ce făcuse bătrânul Gal.

— De, zise Huck, întorcându-se numaidecât la problema care îi frământa, cine-a dat de urma rachiului de la numărʼ doi a pus mâna și pe bani, așa cred. În tot cazuʼ, noi ne-am lins pe bot, Tom, asta e!

— Huck, banii ăia n-au fost niciodată la numărʼ doi.

— Ceee?...

Huck se uită uluit la tovarășul lui.

— Tom, nu cumva ai dat tu de urma comorii?

— E-n peșteră, Huck!

Ochii lui Huck scăpărau.

— Mai zi o dată, Tom!

— Comoara e-n peșteră!

— Tom, potolește-te! Glumești ori vorbești serios?

— Serios, mă, în viața mea n-am fost mai serios ca acum. Vrei să mergi cu mine și să mă ajuți s-o scot de-acolo?

— Îhî, mai e vorbă? Vreau, cum să nu vreau – dacă-i într-un loc până unde putem face semne, să nu ne rătăcim.

— Putem, Huck, fără nicio primejdie.

— Bravo! Asta zic și eu treabă!... Daʼ ce te face pe tine să crezi că banii...

— Huck, așteaptă pân-om ajunge acolo. Dacă nu-i găsim, să mor dacă nu-ți dau tot ce am pe lume.

— Bine. S-a făcut. Și când mergem?

— Și-acum dacă vrei. Te simți în stare? Ți-ai mai venit în puteri?

— E departe-n fundu' peșterii, Tom? Eu sunt pe picioare de mai bine de trei, patru zile, daʼ nu pot să umblu mai mult de vreun kilometru, cel puțin așa cred.

— Huck, e mult pân-acolo, vreo opt kilometri. Eu aș merge... merg și cu ochii închiși. Daʼ mai e un drum de-a dreptuʼ, pe care-l știu numai eu, Huck, lasʼ că te duc eu drept acolo, cu barca. O las să plutească la

vale pân-acolo, și-napoi vâslesc numai eu. Tu n-ai nevoie să miști un deget.

— Hai să plecăm numaidecât.

— Bine. Da' trebuie să ne luăm ceva de mâncare, pipe și tutun, vreo doi săculeți și vreo două-trei sfori de zmeu, și-apoi și niște drăcovenii de-alea noi... cum naiba le zice?... *cribituri*. Află de la mine că atunci când eram în peșteră, aș fi dat nu știu ce să am un cribit la mine.

Îndată după prânz, băieții au... împrumutat o barcă mică de la un cetățean care nu era de față și au pornit-o la drum. După ce trecură câțiva kilometri mai la vale de „Peștera adâncă", Tom zise:

— Ai văzut și tu acum: pe tot drumu', de la „Peștera adâncă" încolo, malu' apei e mereu la fel: nici case, nici depozite de bușteni, numa' tufișuri și iar tufișuri, de nu vezi nimic prin ele. Da' vezi locu' ăla alb colo, unde-i surpătura? Ei, ăla-i un semn de-al meu. Acu' debarcăm.

Debarcară.

— Huck, de unde stăm acu', poți s-atingi c-o nuia de undiță deschizătura pe unde m-am strecurat eu. Ia să văd, o găsești?

Huck se uită în stânga, se uită în dreapta... nu găsi nimic. Atunci Tom, călcând semeț într-un tufăriș de sumac, zise:

— Uite-aicea! Uită-te bine, mă Huck! Să dai cu pușca și nu găsești în toată țara un ascunziș mai bun. Da... gura, să nu ne afle nimeni. Ehei, de când voiam eu să mă fac haiduc, da-mi trebuia o ascunzătoare ca asta și nu știam cum să dau de ea. Acum uite-o aici. S-avem grijă să nu ne-o miroasă nimeni; numa' pe Joe Harper și pe Ben Rogers îi aducem să le-o arătăm, că... nu-i așa, o să facem o bandă, altfel n-ar avea niciun haz. Și, știi, să lucrăm așa, în stil mare! Banda lui Tom Sawyer! Grozav nume, ce zici, Huck?

— Adevărat, Tom... Și pe cine o să jefuim?

— A, mai pe toată lumea. Îi pândim la drumu' mare. Așa-i obiceiu'.

— Și-i omorâm?

— Nu, nu chiar totdeauna. I-ascundem în peșteră până îi răscumpără cineva.

— Cum adică îi răscumpără?

— Ne dau bani. Îi pui să ceară de la prietenii lor și, dacă i-ai ținut un an și nu ți-au adunat paralele pe care le-ai cerut, le faci de petrecanie. Așa-i obiceiu'. Da' pe femei nu le omori. Pe femei le închizi, da' nu le omori. Ele sunt totdeauna foarte frumoase și bogate, și moarte de frică. Le iei cesulețele și inelele, da' vorbești politicos cu ele și nu uiți să scoți pălăria înaintea lor. Nu există oameni mai politicoși ca bandiții; în orișice carte poți să vezi asta. Ei, și pân'la urmă femeile se amorezează de tine și după ce stau în peșteră o săptămână, două, nu mai plâng. Și după aia, să vrei, și nu poți să mai scapi de ele. Și dacă le gonești, ele tot se-ntorc înapoi. În toate cărțile e așa.

— Ei, nu mă-nnebuni! Eu zic că asta-i mai bine decât să fii pirat!

— Da, într-un fel e mai bine, fiin'că e mai aproape de-acasă, de circuri și de-alde-astea.

Între timp terminaseră pregătirile și intraseră prin deschizătură, iar Tom făcea pe călăuza. Merseră așa orbecăind în dreapta și în stânga, până la capătul tunelului. Acolo legară bine de o stâncă sforile de zmeu înnădite și porniră mai departe. După câțiva pași, ajunseră la izvor. Tom se cutremură. Îi arătă lui Huck bucățica de feștilă lipită de un cocoloș de lut, sus pe perete, și-i povesti cum priviseră el și Becky flacăra pâlpâind și pierind.

Băieții vorbeau din ce în ce mai încet și în curând începură să șoptească. Tăcerea și întunericul erau apăsătoare. Merseră mai departe și peste puțin timp intrară într-un coridor, prin care înaintară până ajunseră la trambulină. La lumina lumânărilor își dădură seama că dedesubt nu era o prăpastie, ci doar un perete drept de lut, de vreo opt metri. Tom șopti:

— Acu' o să-ți arăt ceva, Huck.

Înălță lumânarea.

— Uită-te cât poți mai departe după colț. Vezi ceva? Acolo pe stânca aia mare! Mai încolo! Ceva mânjit cu fum de lumânare!

— Tom, e o cruce!

— Ei, acu' spune tu unde era faimosu' număru' doi? Nu era „sub cruce"? Chiar acolo l-am văzut pe Joe Indianu' întinzând lumânarea, Huck!

Huck se zgâi o vreme la semnul misterios, apoi spuse cu glas tremurător:

— Tom, hai să plecăm de-aici!

— Ce, și să lăsăm comoara?...

— Da, s-o lăsăm... La sigur că stafia lu' Joe Indianu' dă târcoale pe-aici...

— Aș, Huck, ce ți s-a năzărit? Înțeleg să umble pe unde-a murit, da' el și-a dat sufletu' taman la gura peșterii, la opt kilometri de-aici.

— Ba nu, Tom, nu umblă pe-acolo. Dă mereu târcoale banilor. Știu eu obiceiu' stafiilor, și-l știi și tu foarte bine.

Tom începu să se teamă că poate Huck avea dreptate. În suflet i se furișă îngrijorarea. Dar deodată îi veni o idee.

— Ascultă aici, mă Huck, suntem niște caraghioși! Cum o să umble stafia lu' Joe Indianu' într-un loc unde-i o cruce?

Era un argument convingător.

— Vezi, la asta nu m-am gândit, răspunse Huck. Da, așa e... Avem mare noroc de cruce. Eu zic să coborâm pân-acolo și să căutăm lădița.

Tom porni cel dintâi, bătând trepte în povârnișul de lut; în timp ce cobora, Huck îl urmă. Patru drumuri se deschideau din mica văgăună în care se afla stânca.

Băieții cercetară fără niciun rezultat trei dintre ele. În cel mai apropiat de poalele stâncii găsiră un cotlon în care erau așternute niște pături, mai găsiră acolo un cuier vechi, niște șorici de slănină și câteva oase de pasăre, bine roase. Dar nici urmă de lădița cu bani. Zadarnic au cotrobăit peste tot.

— A spus sub cruce, zise în sfârșit Tom. Ei, aici ar fi ăl mai aproape sub cruce. Nu poate să fie chiar sub stâncă, fiindcă stânca e bine înfiptă în pământ.

Au scotocit încă o dată peste tot, apoi s-au pus jos, descurajați. Lui Huck nu-i venea nicio idee. Dar nu trecu mult și Tom spuse:

— Ia uite, Huck! Aici sunt urme de pași și seu de lumânare; dincolo, în partea cealaltă a stâncii, nu-s. Ce-o fi însemnând asta? Te pomenești că banii sunt tot sub stâncă. M-apuc să sap.

— Bună idee, Tom! răspunse Huck cu însuflețire.

Briceagul „Barlow veritabil" intră numaidecât în funcțiune. Tom nu săpase nici de-o palmă, când izbi în lemn.

— I-auzi, Huck! Auzi?

Huck începu și el să sape și să scurme.

Nu trecu mult și dădură de niște scânduri; scoțându-le din pământ, băgară de seamă că ele acopereau o spărtură naturală care ducea sub stâncă. Tom se vârî în ea și întinse lumânarea cât putu mai adânc dedesubtul stâncii, dar nu putea să vadă până în capătul crăpăturii. Îi propuse lui Huck s-o exploreze. Se aplecă și intră sub stâncă; hornul îngust cobora treptat. Îi urmă cursul șerpuitor, întâi spre dreapta, apoi spre stânga. Huck venea pe urmele lui. Peste puțin timp, cotind brusc, Tom strigă:

— Măiculiță, Doamne! Huck, ia te uită ce-i aici!

Era, vezi bine, lădița cu comoara. Într-o văgăună mică și adăpostită, stătea laolaltă cu un butoiaș gol, pentru praf de pușcă, o pereche de pușți în învelitori de piele, două-trei perechi de mocasini vechi, un centiron de piele și alte boarfe, înmuiate de umezeală.

— Carevasăzică, tot am pus mâna pe ea! zise Huck, trăgând brazde cu degetele prin monedele umede. Tiii! Tom, acum știu că suntem bogați!

— Huck, eu totdeauna am fost sigur c-o s-o găsim! Hai să nu ne mai pierdem timpul pe-aici, s-o ștergem. Da' stai, mai întâi să văd dacă pot să ridic lădița.

Cântărea vreo douăzeci și cinci de kilograme. Tom o săltă din loc cam anevoie. Dându-și seama că n-ar fi putut s-o care de acolo, spuse:

— Mi-am închipuit eu că-i grea atunci când i-am văzut pe bandiți ieșind cu ea din casa cu stafii. De-abia o duceau, de parcă erau înăuntru pietroaie. Ce bine am făcut că am luat cu noi săculeții!

Deșertară degrabă banii în săculeți și-i duseră sus, la stânca însemnată cu o cruce.

— Acum, hai s-aducem puștile și celelalte lucruri, zise Huck.

— Nu, Huck, lasă-le acolo. Sunt tocmai ce ne trebuie când ne-om apuca de haiducie. Le păstrăm acolo, și tot acolo o să ne ținem și orgiile. E un loc strașnic pentru orgii.

— Ce-s alea orgii?

— Nu știu. Da' haiducii totdeauna fac orgii, așa că, vezi bine, trebuie să facem și noi. Hai, Huck, cam stat mult aici înăuntru. O fi târziu. Mi s-a făcut foame. Când ajungem la barcă, mâncăm și fumăm.

Ieșiră curând la lumina zilei, în tufărișul de sumac, scrutară cu luare-aminte împrejurimile și, văzând că nu era nimeni pe mal, se așezară în barcă, unde prânziră și traseră câte o pipă. Când soarele începu să scapete, porniră la drum. Barca luneca ușor de-a lungul malului prin umbrele asfințitului. Tom abia atingea luciul apei cu lopețile, în timp ce vorbea voios cu Huck. Coborâră pe uscat, curând după ce se întunecase.

— Acu', Huck, hai s-ascundem banii în podu' șopronului de lemne al văduvei. Mâine dimineață vin și-i numărăm, și-i împărțim, după aia căutăm un loc afară-n pădure, unde putem să-i păstrăm fără frică. Tu stai liniștit aici și vezi de ei, până dau eu o fugă să șterpelesc roaba lu' Benny Taylor. Mă-ntorc numaidecât.

Se făcu nevăzut și, curând, se întoarse cu roaba; puse săculeții în ea, aruncă pe deasupra niște zdrențe și porniră, trăgând după ei încărcătura. Când ajunseră în dreptul casei Galului, băieții se opriră să se odihnească. Tocmai când erau să pornească iar, ieși dinăuntru Galul și strigă după ei:

— Hei, cine-i acolo?

— Huck și Tom Sawyer.

— Strașnic! Mă băieți, haideți cu mine, că v-așteaptă lumea. Hai, luați-o voi înainte, că vă duc eu roaba. Ei, da' știți că nu-i așa ușoară cum s-ar crede. Ce-ați pus în ea, cărămidă ori fier vechi?

— Fier vechi, răspunse Tom.

— Mi-am închipuit eu. Băieții din târgul nostru mai degrabă-și bat capul și pierd o groază de vreme ca s-adune fier vechi, să-l vândă la turnătorie pe șaptezeci și cinci de cenți, decât să câștige de două ori pe-atâta muncind ca lumea. Dar așa e omul făcut! Hai, grăbiți-vă, grăbiți-vă!

Băieții îl întrebară de ce trebuiau să se grăbească.

— Lasă, lasă! O să vedeți voi când o s-ajungem la casa doamnei Douglas.

Huck, deprins să fie adesea învinovățit pe nedrept, zise:

— Domnule Jones, noi n-am făcut nimic.

Galul râse.

— De, Huck, băiatule, eu nu știu. Asta n-am cum să știu. Doar tu și cu văduva sunteți prieteni. Nu?

— Da, nu pot să zic că nu s-a purtat frumos cu mine.

— Atunci e foarte bine. De ce-ți mai e frică?

Cu mintea lui înceată, Huck nu apucă să găsească răspuns la întrebarea asta, că se și văzu împins, împreună cu Tom, în salonul doamnei Douglas. Domnul Jones lăsă roaba lângă ușă și-i urmă.

Camera strălucea de lumină, ca la zile mari, și nu era om de vază în târg care să nu fie de față. Și Thatcherii, și Harperii, și Rogerii, mătușa Polly, Sid, Mary, preotul, directorul gazetei și mulți alții; toți îmbrăcați cu ce aveau mai bun. Văduva îi întâmpină pe băieți cât poate cineva să întâmpine de prietenos pe niște biete făpturi în halul lor. Din cap până în picioare erau mânjiți cu lut și cu seu de lumânare. Tușa Polly se făcu stacojie la față de rușine, se încruntă și-l amenință din cap pe Tom. Dar nimeni nu suferea nici pe jumătate cât cei doi băieți.

Domnul Jones spuse:

— Tom nu era acasă și-mi luasem gândul să-l mai găsesc, când colo, ce să vezi, cu cine credeți că mă întâlnesc chiar în ușa casei mele? Cu dumnealor, așa că i-am adus repede, așa cum se găseau.

— Bine-ați făcut! răspunse văduva. Haideți cu mine, copii.

Și-i duse numaidecât într-un iatac.

— Acum copii, spălați-vă și îmbrăcați-vă. Uite două rânduri de haine noi, cămăși, ciorapi, tot ce vă trebuie. Sunt ale lui Huck – n-ai pentru ce să-mi mulțumești, Huck, domnul Jones a adus un rând, eu pe celălalt. Împrumută-i unul lui Tom pentru astă-seară. Cred c-o să-i vină bine. Hai, îmbrăcați-vă; noi vă așteptăm. După ce vă faceți frumoși, coborâți!

Apoi plecă.

Capitolul XXXIV

— Tom, putem s-o ștergem dacă găsim o frânghie. Fereastra nu e prea sus.

— Aiurea! De ce s-o ștergem?

— De, eu nu-s învățat cu lume de-asta, și încă așa multă la un loc. N-o să pot să rabd. Eu nu cobor colo, jos, Tom, să știi...

— Hai, nu fi copil! N-o să fie nimic. Mie nici nu-mi pasă. Las' că am eu grijă de tine.

Apăru Sid.

— Tom, zise el, te-a așteptat mătușica toată după-masa. Mary îți pregătise hainele de duminică și toată lumea era îngrijorată și se întreba ce e cu tine. Uliuuu... da' ce-i cu petele alea de seu și de pământ pe hainele tale?...

— Musiu Sid, te rog să nu-ți bagi nasu' unde nu-ți fierbe oala. Mai bine spune de ce s-a adunat atâta lume jos?

— E-o sindrofie de-a văduvii. De data asta o dă în cinstea Galului și a feciorilor lui, fiindcă au scăpat-o în noaptea aia când era să dea de bucluc. Și, dacă vreți, vă mai spun ceva.

— Ce?

— Domnul Jones are de gând să ne dea o veste foarte mare în seara asta și să uluiască lumea cu ea, da' eu l-am auzit astăzi spunându-i-o mătușicăi în secret. Acum cred că nu prea mai e secret. Știe toată lumea, și chiar și văduva, cu toate că se preface că habar n-are. Ce se făcea domnul Jones, dacă nu venea Huck! Fără el n-avea niciun haz cu secretul lui.

— Care secret, Sid?

— Cum le-a luat Huck urma bandiților până la casa văduvei. Cred că domnul Jones se așteaptă la un succes nebun cu surpriza lui, când colo n-o să mai fie nicio surpriză pentru nimeni!

Și Sid rânji, foarte fericit.

— Sid, ia uită-te la mine, tu ai răspândit povestea?

— Ce-ți pasă cine-a răspândit-o? Vorba e c-a povestit careva.

— Sid, din tot târgu', numai unu' e-n stare să facă o ticăloșie ca asta, și ăla ești tu. Să fi fost tu în locul lui Huck, colo sus, pe deal, îți luai tălpășița și nu suflai o vorbă nimănui despre bandiți. Nu ești în stare decât de ticăloșii, nu poți să rabzi să vezi pe altu' lăudat pentru fapte bune. Asta e: n-ai pentru ce să-mi mulțumești, vorba văduvei.

Și Tom îl scoase pe Sid în pumni afară, trăgându-i și câteva picioare în spate.

— Acu' du-te și spune-mă mătușicăi, dacă îndrăznești, că mâine ne răfuim noi iar.

Câteva minute mai târziu, oaspeții văduvei erau așezați la masa cea mare, iar o duzină de copii ședeau cocoțați la niște măsuțe rânduite mai la o parte, în aceeași încăpere, după obiceiul locului și al vremii. La timpul potrivit, domnul Jones își ținu micul discurs, mulțumind văduvei pentru cinstea ce i-o făcea lui și feciorilor săi, adăugând că mai era însă o altă persoană, a cărei modestie... și așa mai departe. În felul cel mai meșteșugit și mai dramatic de care era în stare, dădu în vileag amestecul lui Huck în isprăvile știute. Dar surprinderea ce o stârni era în mare parte prefăcută și nu atât de zgomotoasă și de spontană pe cât ar fi fost în împrejurări mai prielnice. Cu toate astea, văduva se arătă cât putu de uluită. Îl copleși pe Huck cu atâtea laude și cu atâta recunoștință, încât bietul băiat, destul de nenorocit și așa, din pricina hainelor noi care-l strângeau grozav, se simțea acum din cale-afară de nenorocit, văzându-se ținta privirilor și laudelor tuturor.

Văduva spuse că avea de gând să-l ia pe Huck în casa ei, că avea să-i dea o educație bună și că, în momentul în care va dispune de banii necesari, îl va ajuta să-și facă o situație modestă. Tom atâta aștepta:

— Huck n-are nevoie de-așa ceva! Huck e bogat!

Silindu-se cu greu să nu încalce buna-cuviință, cei de față abia își țineau râsul, auzind o glumă atât de năstrușnică. Liniștea care se lăsă curând după aceea începea să fie cam neplăcută, dar Tom o curmă:

— Huck are bani. Poate că nu mă credeți, dar are o groază de bani. Degeaba zâmbiți; pot să vi-i arăt. Stați numa' nițel.

Și dădu buzna afară. Oamenii se uitau unii la alții, uluiți și curioși, și-l priveau întrebător pe Huck, care nu sufla o vorbă.

— Sid, ce i-a venit lui Tom? întrebă mătușa Polly. Zău dacă mai știu ce să mă fac cu zănaticul ăsta. N-am mai pomenit...

Dar n-apucă să-și termine vorba că, opintindu-se sub greutatea unor săculeți încărcați, intră iar Tom. Se apropie de masă și răsturnă pe ea toată grămada de monede galbene.

— Poftim! Ce v-am spus? Jumătate din ei sunt ai lui Huck și jumătate ai mei!

Priveliștea neașteptată a aurului tăie răsuflarea întregii adunări. Toți căscau ochii și nimeni nu scoase o vorbă timp de un minut. Apoi începură să strige cu toții, cerând o explicație. Tom răspunse că poate s-o dea, ceea ce și făcu. Istorisirea fu lungă, dar cât se poate de interesantă. Aproape nimeni nu întrerupse cu o vorbă farmecul depănării ei. Când se sfârși, domnul Jones spuse:

— Și eu care credeam că vă pregătisem o surpriză pentru astă-seară. Sunt gata să recunosc că pe lângă surpriza pe care ne-a făcut-o Tom, a mea a rămas de rușine!

Apoi numărară banii. Totalul se urca la peste douăsprezece mii de dolari. Niciunul dintre cei de față nu mai văzuse atâta bănet laolaltă, deși se aflau acolo câțiva inși care stăpâneau o avere cu mult mai mare în proprietăți.

Capitolul XXXV

Încredințăm pe cititori că norocul neașteptat ce dăduse peste Tom și peste Huck a iscat vâlvă mare în modestul târgușor St. Petersburg. O sumă atât de impunătoare în bani peșin părea aproape de necrezut. Atâta fu de comentată, de jinduită, de lăudată, încât mulți dintre târgoveți își pierdură mințile de-a binelea. Toate „casele cu stafii" din St. Petersburg și din târgurile învecinate fură demontate scândură cu scândură și săpate la temelie, în căutare de comori ascunse. Și asta n-o făceau băiețandri, ci bărbați în toată firea – dintre care unii oameni foarte așezați și cu scaun la cap, nu dintre cei porniți pe aventuri. Oriunde se arătau Tom și Huck, lumea îi copleșea cu măguliri, îi admira, îi privea cu nespus interes. Băieții nu-și aminteau ca vorbele lor să fi avut vreodată atâta greutate, acum tot ce le ieșea din gură era socotit ca sfânt: se punea mare preț pe spusele lor, care umblau din gură în gură, tot ce făceau părea să fie vrednic de băgat în seamă. Trecea drept de la sine înțeles că ei nici n-ar mai fi putut spune sau face lucruri de rând. Nu numai atât, dar scotocindu-li-se cu băgare de seamă trecutul, se descoperiră nenumărate dovezi ale unei izbitoare originalități. Ba chiar gazeta târgului le publică pe scurt biografiile.

Văduva Douglas plasă banii lui Huck cu o dobândă de șase la sută, iar la cererea mătușii Polly, judecătorul Thatcher procedă la fel cu banii lui Tom. Cei doi băieți aveau acum un venit fabulos; făcând toate socotelile, le revenea câte un dolar pentru fiecare din zilele lucrătoare ale anului și câte un dolar pentru jumătate din numărul duminicilor. Exact cât primea și preotul, mai bine zis, cât i se făgăduise; de obicei nu izbutea să strângă tot. Pentru un dolar și un sfert pe săptămână, în acele vremuri de demult, când lumea trăia cu simplitate, un băiat

putea avea casă, masă, învățătură, și pe deasupra, și îmbrăcăminte, și spălatul rufelor.

Judele Thatcher își făcuse o părere foarte bună despre Tom. Spunea că un băiat oarecare n-ar fi putut s-o scoată niciodată pe fiica lui din peșteră. Când Becky îi povesti tatălui ei, între patru ochi, cum încasase Tom la școală bătaia ce i se cuvenea ei, judecătorul fu vădit mișcat, iar când Becky încercă să scuze minciuna gogonată ce o născocise Tom pentru a lua asupră-i vina ei, judecătorul spuse, într-o izbucnire de elocință, că era o minciună generoasă, măreață, o minciună vrednică de a străbate cu fruntea sus istoria, alături de faimoasele adevăruri rostite de George Washington în auzul lumii întregi. Becky găsi că tatăl ei nu arătase niciodată atât de falnic și de minunat ca acum, când, plimbându-se în lung și-n lat prin odaie și bătând din picior, rostea aceste vorbe. Nemaiputând de bucurie, se duse îndată să i le împărtășească și lui Tom.

Judecătorul Thatcher spera să-l vadă într-o zi pe Tom mare jurisconsult sau mare oștean. Spunea că o să aibă el grijă ca Tom să fie primit la Academia Militară, iar după aceea să studieze la cea mai bună școală de drept din țară – să fie pregătit pentru oricare dintre aceste cariere sau pentru amândouă odată.

Avuția lui Huck Finn și faptul că se afla sub ocrotirea văduvei Douglas l-au introdus în buna societate, mai bine zis, l-au târât, l-au aruncat cu tot dinadinsul în ea, și suferințele lui erau aproape de neîndurat. Servitorii văduvei aveau grijă să fie curat și dichisit, pieptănat și periat; îl culcau în fiecare seară într-un așternut nesuferit, care n-avea pic de murdărie pe el, nicio pată cât de mică, pe care s-o strângă la inimă și să și-o simtă prietenă. Trebuia să mănânce cu furculiță și cuțit și să se folosească de șervet, de ceașcă și de farfurie, trebuia să învețe carte și să meargă la biserică și trebuia să vorbească atât de frumos, încât îi era și lehamite să mai vorbească. Oriunde se îndrepta, zăvoarele și cătușele civilizației îl încuiau și-l legau de mâini și de picioare.

Îndură cu vitejie toate necazurile timp de trei săptămâni, dar apoi, într-o bună zi, dădu bir cu fugiții. Timp de patruzeci și opt de ore, văduva îl căută pretutindeni, cu mare mâhnire și îngrijorare, la care luară parte toți cetățenii târgului. L-au căutat în lung și-n lat, au sondat râul, ca să vadă dacă nu cumva se înecase. În dimineața celei de-a treia zi, Tom Sawyer, mai înțelept decât toți, s-a băgat printre niște butoaie goale, tocmai în dosul abatorului vechi, și într-unul dintre ele l-a găsit pe fugar. Huck dormise acolo; tocmai își terminase gustarea de dimineață – niște rămășițe de mâncare, șterpelite – și acum stătea tolănit în tihnă, cu pipa în gură. Era ciufulit, mototolit, îmbrăcat cu aceleași zdrențe care-i dădeau un aer pitoresc pe vremea când era liber și fericit. Tom îl scoase afară, îi povesti ce spaimă trăseseră oamenii din pricina lui și stărui să se întoarcă acasă. Dar fața lui Huck își pierdu expresia de mulțumire tihnită și se posomorî.

— Nu-mi mai vorbi de asta, Tom. Am încercat, da-i degeaba, e degeaba, mă, Tom! Nu-i de mine; nu-s deprins. Văduva e pâinea lui Dumnezeu, dar nu mă-mpac eu cu obiceiurile lor. Mă pune să mă scol în fiecare dimineață la oră fixă; zor nevoie să mă spăl, mă piaptănă slugile ei până mă apucă amețelile... și nu mă lasă să dorm în șopron pentru nimic în lume. Trebuie musai să port afurisitele alea de țoale, în care mă-năbuș, nu alta – nu-ș' ce dracu are, parcă nu trece pic de aer prin ele, și-apoi așa-s de scrobite și de dichisite, că nu-i chip să mă așez cu ele, ori să mă trântesc pe jos, ori să mă dau de-a berbeleacul dac-am chef. Nu m-am mai dat la vale pe-o ușă de pivniță nici nu mai țin minte de când, parcă de ani și ani. Și musai să mă duc la biserică... Și-acolo mă trec nădușelile – nu pot să sufăr păcătoasele alea de predici. În biserică n-ai voie să prinzi o muscă, n-ai voie să mesteci tutun, și, vrei, nu vrei, trebuie să stai toată duminica încălțat! Văduva mănâncă după clopoțel, se culcă după clopoțel, se scoală după clopoțel, mă rog, toate după tipic, de ți se și apleacă. Da' cine dracu' poa' să rabde asta?!

— Bine, Huck, da' așa trăiește toată lumea!

— Așa o fi, da' degeaba, eu nu-s ca toată lumea, eu nu pot. E oribil să fii așa legat. Până și haleala, prea-ți pică mură-n gură, dă-o-ncolo! Că nu mai are niciun gust așa. Ca să mă duc la pescuit, trebuie să cer voie, ca să mă duc la scaldă, trebuie să cer voie – să fiu al dracului, dacă nu trebuie să cer voie pentru toate alea. Ei, ș-apoi trebuie să te mai izmenești, să vorbești, așa, frumos, de-ți piere și pofta să mai vorbești! Zău dacă nu trebuia să mă sui în pod în fiecare zi să mai înjur câte nițel – până îmi mai venea inima la loc. Eu zic că, dacă mai stăteam, zău că muream, mă Tom. Văduva nu-mi dă voie să fumez, nu-mi dă voie să țip, nu-mi dă voie să casc, nici să mă-ntind, nici să mă scarpin în fața oamenilor...

Apoi, foarte supărat și jignit:

— Și dă-o dracului de treabă: toată ziulica se roagă. N-am pomenit de când sunt o femeie ca asta! Nu, Tom, zău că trebuia să mă car – nu mai puteam!... Și unde mai pui că azi–mâine se mai deschide și

școala, și mai mult ca sigur trebuia să mă duc și-acolo! Ei, asta le-ar fi pus capac la toate!... Ascultă ce-ți spun eu, Tom! Nu-i nicio scofală să fii bogat, 'geaba zice lumea. Griji și iar griji, de te trec năduşelile și ai vrea mai bine să fii pe lumea ailaltă. Ei, și dacă-mi place mie să stau în butoi, cu țoalele astea pe mine... Să știi că de-aici încolo nu le mai lepăd pentru nimic în lume... Tom, să nu fi fost banii ăia, nu mai intram în bucluc. Și de-aia, ascultă aici ce-ți spun eu: ia tu și partea mea și, din când în când, mai dă-mi și mie câte-un gologan, da' nu prea des, că ce nu-i anevoie de căpătat nu-mi face nicio plăcere, și să te duci să-i ceri iertare văduvei în locu' meu.

— Aș, Huck, nu pot să fac una ca asta, doar știi foarte bine. Nu-i frumos! Și-apoi îți spun eu că, dacă mai încerci, pân' la urmă o să-ți placă.

— Să-mi placă! Cum mi-ar plăcea să șed pe-o plită încinsă, dac-ar fi să șed mult. Nu, Tom, nu vreau să fiu bogat și nu vreau să stau în afurisitele alea de case îmbâcsite. Mie-mi place pădurea, și apa, și butoaiele și nu le las de-aici încolo. Fir-ar a dracului de treabă! Tocmai când puseserăm și noi mâna pe arme și pe-o peșteră și când era totu' gata ca să ne-apucăm de haiducie, taman atunci a trebuit să ne vină pe cap beleaua asta și să ne strice toate socotelile!

Tom prinse prilejul:

— Ia ascultă, Huck, pe mine bogăția nu mă sperie, eu tot mă fac haiduc, nu mă las.

— Ce spui? Nu, zău! Adevărat? Vorbești serios, Tom?

— Adevărat, cum te văd și cum mă vezi. Da', Huck, pe tine să știi că nu putem să te primim în bandă, dacă nu ești bine văzut, auzi tu?

Bucuria lui Huck se domoli brusc.

— Nu puteți să mă primiți? Da' ce, ca pirat cum m-ați primit?...

— Da, da' aia-i altceva. Un haiduc e de obicei mai ceva decât un pirat.

— Ascultă, Tom, n-ai fost tu totdeauna prieten bun cu mine? Ai fi tu în stare să mă lași acu' pe mine pe dinafară? Poți să faci tu una ca asta, Tom? Spune drept.

— Huck, nu mi-ar plăcea, și zău n-aș face-o în ruptu' capului, da' spune și tu, ce-ar zice lumea? La sigur c-ar strâmba din nas și-ar zice: „Hm! Banda lui Tom Sawyer! Ia, acolo, o adunătură de coate goale!" Și sigur că la tine s-ar gândi când ar zice așa. Ei, ți-ar plăcea asta? Nu ți-ar plăcea nici ție, și nici mie.

Huck tăcu un timp, frământat de gânduri, apoi, luându-și inima-n dinți spuse:

— Bine, Tom, dacă mă primești în bandă, mă-ntorc la văduvă o lună și-o să mă căznesc să văd dacă pot să mă deprind...

— Bravo, Huck, bate palma! S-a făcut! Hai, mă băiete, cu mine, și-o s-o rog eu pe văduvă s-o lase mai domol.

— Zău, Tom, faci tu asta pentru mine?! Bravo, mă, să trăiești! Dacă nu m-o mai strânge așa rău în chingi, o să fumez și eu când nu mă vede nimeni și o să-njur când nu m-aude nimeni, și o să rabd până la urmă, să știu de bine că crăp. Când faci banda, să ne apucăm de haiducie?

— Chiar acu'. Mergem să-i strângem pe băieți și poate facem inițierea diseară.

— Ce faceți?

— Inițierea.

— Adică cum?

— Adică ne jurăm să ținem unu' cu altul și să nu spunem la nimeni secretele bandei, să știm de bine că ne taie în bucăți, și să-l omorâm cu tot neamul lui pe orișicare ar face rău vreunuia din bandă.

— Ei, știi că-mi place, grozav îmi place!

— Păi da', te cred! Și toate jurămintele astea trebuie făcute neapărat la miezu' nopții, în locul ăl mai părăsit și mai înfricoșător pe care putem să-l găsim – o casă cu stafii e locu' ăl mai bun, da' vezi că acu' nu mai e niciuna întreagă.

— Ei, da' măcar să fie la miezu' nopții, Tom!

— Da, firește! Și trebuie să te juri în fața unui coșciug și să iscălești cu sânge.

— Tii, grozav! Păi e de un milion de ori mai teribil ca pirateria! Stau la văduvă, Tom, stau pân-oi putrezi, și dac-o să mă fac haiduc de frunte, să-mi meargă vestea, să vezi ce-o să se mai fudulească văduva cu mine că m-a cules de pe drumuri!

Încheiere

Așa se sfârșește cronica de față. Fiind numai și numai povestea unui băiat, trebuie să se oprească aici; dacă ar mai înainta mult, ar deveni povestea unui bărbat. Când scrii o poveste despre oameni mari, știi foarte bine unde trebuie să te oprești, știi că trebuie să închei cu o căsătorie. Când scrii însă despre copii, te oprești unde-ți vine mai bine la socoteală.

Cei mai mulți dintre eroii acestei cărți sunt în viață, o duc bine și-s fericiți. S-ar putea ca într-o bună zi să fim ispitiți a relua povestea celor mici, ca să vedem ce fel de bărbați și femei au ajuns, așa că nu e înțelept să dezvăluim deocamdată nicio fărâmă din acea parte a vieții lor.

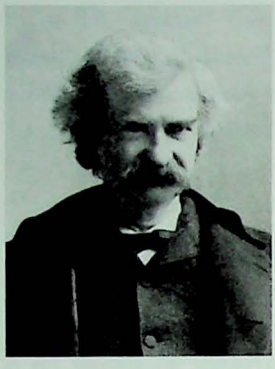

Mark Twain (n. 1835, Florida, Missouri – d. 1910, Redding, Connecticut) este pseudonimul literar al lui Samuel L. Clemens, autorul celebrelor cărți *Aventurile lui Huckleberry Finn*, *Aventurile lui Tom Sawyer*, *Un yankeu la curtea regelui Arthur*, *Prinț și cerșetor*.

Când Mark Twain avea patru ani, familia s-a mutat la Hannibal, un oraș portuar pe fluviul Mississippi, care mai târziu a servit ca inspirație pentru orașul fictiv St. Petersburg în care își trăiesc peripețiile personajele Tom și Huck. Missouri se număra printre statele americane în care sclavia era legală, temă pe care scriitorul a explorat-o în operele sale.

În 1847, când Twain avea unsprezece ani, tatăl său s-a îmbolnăvit de pneumonie și a decedat în luna martie din același an. La scurt timp după aceea, Twain și-a găsit de lucru ca ucenic la un tipograf; la vârsta de șaisprezece ani a început să scrie articole amuzante și schițe. La optsprezece ani a plecat din Hannibal, lucrând ca tipograf la New York, Philadelphia, St. Louis și Cincinnati.

La 22 de ani, Twain s-a întors în Missouri. În timpul unei călătorii la New Orleans pe fluviul Mississippi, pilotul vasului, pe nume Bixby, l-a inspirat să devină pilot de vas cu zbaturi, meserie foarte bine plătită în America acelor vremuri.

Ulterior, Twain s-a orientat și spre minerit, sperând să găsească argint și să se îmbogățească. Eșecul acestei experiențe îl va face să se întoarcă la scris. Este momentul în care scriitorul își ia pseudonimul Mark Twain, preluând o expresie folosită de navigatorii de pe Mississippi, care indica o adâncime a apei de 12 picioare, adâncimea minimă la care vasele puteau naviga în siguranță.

În 1869, scriitorul se căsătorește cu Olivia Langdon, de care se îndrăgostise înainte de a o întâlni, după ce a văzut-o într-o fotografie. Cei doi au avut patru copii.

În 1897, în urma unei confuzii, ziarele americane au primit prin telegraf știrea că Mark Twain ar fi pe moarte. Întrebat de un corespondent al ziarului *Evening Sun* ce să telegrafieze redacției drept răspuns, Mark Twain a rostit celebra replică: „Știrile despre moartea mea sunt exagerate.“

În 1909, scriitorul a zis: „Am sosit cu cometa Halley în 1835. Va apărea din nou la anul și mă aștept să mă duc cu ea. Ar fi cea mai mare dezamăgire a vieții mele dacă nu mă duc cu cometa lui Halley. Atotputernicul a spus, fără îndoială: «Ciudățeniile astea două au sosit împreună, trebuie să plece împreună»".

În anul următor, la 21 aprilie, Mark Twain murea de angină pectorală.

Grupul Editorial ART
Comenzi – Cartea prin poștă
C.P. 4, O.P. 83, cod 062650, sector 6, București
tel.: (021) 224.01.30, 0744.300.870, 0721.213.576;
fax: (021) 369.31.99
Comenzi – online
www.editura-arthur.ro

Soarta e foarte crudă cu Tom: mătușa Polly îl pedepsește la fiecare pas, frumoasa Becky îl trădează, orele de la școală sunt lungi, iar el tânjește după libertate. Așa că într-o zi se hotărăște să fugă de-acasă și să se facă pirat. Să vadă ei atunci, toți cei care l-au necăjit, cât îi vor mai simți lipsa.

Dar cum rămâne cu scena crimei la care a fost martor? Cum rămâne cu ucigașul rămas liber și cu bărbatul închis pe nedrept? Și, când Tom află că Joe Indianul ascunde pe undeva prin oraș o adevărată avere, lucrurile devin pe cât de complicate, pe atât de palpitante.

Pirat și haiduc, indiferent ce-ar face, Tom nu se plictisește în orășelul de pe Mississippi, iar prietenii lui, Huck și Joe, sunt mereu gata să-i fie alături în orice aventură.

De același autor:
Aventurile lui Huckleberry Finn

Ilustrații de Anca Smărăndache

www.editura-arthur.ro

9 786067 882797